

ISSN No : 2581-7477

సాహిత్య ప్రసాన

Sahitya Prasthanam

సంచితీ - 3

మార్చి - 1

అర్ధాలు - 2021

కృష్ణ

పేజీలు 68

వె.ఎస్. 20

సాహిత్యప్రసాన

పూర్వ ప్రమాదాలు

కవి కోకిల పటుకులే మార్గం

ప్రతి సెప్టెంబరు నెలలో సాహితీమిత్రులు కవికోకిల గుర్రం జాఘవా జయంతి ఉత్సవాలు జరుపుకొంటారు. కులమతాలు గేచిన గేతల జొచ్చి పంజరాన కట్టుబడను నేను అన్న ఆయన పద్యాలు పాడుకుంటారు. విశ్వానరుడి విశ్వమానవ భావన గుర్తు చేసుకుంటారు. అయితే ఆదే సమయంలో ఆయన పుట్టిన గడ్డపై మాత్రం కులమత విద్యేషాలు, విభేదాల వివాదాలు ముసురుకుంటున్నాయి. పాలక పార్టీల రాజీయ ప్రేరిత కులమత భావణలు తెలుగునాట వాతావరణాన్ని కలుపితం చేస్తున్నాయి. మామూలుగా మాట్లాడుకోవడంలో కూడా సహించలేని కులం భావాలు, కుటీల ఫోషలు-కుళ్ళ, కుతంత్రం వెదజల్లుతున్నాయి. గత కొన్ని దశాబ్దాల్లో చూడని విధంగా నేతలు, అధినేతలు కూడా జాఘవా చెప్పిన కులమతాల పంజరంలో ఇరికించేందుకు పాచికల వేస్తున్నారు. ఈ సంచికలో ఒక వాసంలో బెచుతున్నట్టు... చర్చనంతా వృథా వివాదాలు, హోనికర నిర్ణయాల చుట్టూ తిప్పుతున్నారు. దళిత వర్గాలపై మతం ముద్ర వేసి మతచిచ్చ పెట్టే దిశలో మరికొన్ని ప్రయత్నాలు నిరంతరాయంగా సాగుతున్నాయి. ఇవన్నీ కలసి విభజితాంద్రును మరింత విభజించేందుకు కారణమవుతున్నాయి. దేశవ్యాపితంగా చూస్తున్న మత విద్యేషాలు, మూడు వర్గాల వికటాట్టపోసాలు ఇక్కడా వినిపిస్తున్నాయి. భావస్వేచ్ఛాపైన, రచయితలు పాత్రికేయులవైపు దేశవ్యాపితంగా వేటసాగుతోంది. దానికి సమాంతరంగా మీడియాలోనూ, సోషల్ మీడియాలోనూ జాగుప్పుకరపైన, అసహనపూర్వారితమైన విద్యేష భాష, విక్రత పోకడలు ప్రెరితలలు వేస్తున్నాయి. అంతిమంగా ఇవన్నీ మనమలను కులాల వారిగా విడగొట్టడమే పరమార్థంగా పనిచేస్తున్నాయనేది స్వస్థం. విశాల భావనలు, విస్తార జనహితం కోరవల్సిన రచయితలను, కవులను కూడా ఇవి ప్రభావితం చేయడం మరీ విషాదం.

కవిత్వం లేదా మరే రచనైనా సరే పీడితవర్గం తరపున గొంతెత్తడం వేరు. పాలకుల్లో ఒక వర్గం రైటు, ఒక వర్గం తప్పు అనే వాదన తీసుకుంటే ఇంక మిగిలేది వుండదు. కులం, మతం పాక్షిక కోణాలెప్పుడూ దారి తప్పిస్తాయి. తర్వాత విద్యేనా ఫలితం అదే కాకుండా ఉండాలంటే వంకర వాదనలను, అహంకార పోకడలను మొగ్గలోనే తెంచేయాల్సి ఉంటుంది. పాలకులు ఎప్పుడూ రచయితలను, బుధీజీవులను తమమైన తిప్పుకోవడానికి అనేక తికమకలను, ప్రతీభాలను ప్రయోగిస్తుంటాయి. దేశమంతా కమ్యూన్స్‌ను మతతత్త్వ రాజీయం ఉండనే ఉంది. విశాల ప్రజారాశుల శ్రేయస్సు కోసం విస్తారమైన ప్రాతిపదికను స్ఫైర్ముంచుకోవడం ఇప్పటి అవసరం. అలాటి సహ్యదయ సాహితీ మిత్రులను, సామాజిక జీవులను మరింతగా కూడగట్టవలసి ఉంటుంది. ప్రజానుకూల విధానాల కోసం, ప్రజాస్వామ్య లౌకిక విలువల కోసం కలాలను సంధించవలసిన రచయితలు కూడా ఈ సంకుచితమైన, స్వార్థపూర్వారితమైన పాక్షిక వివాదాల్లో కూరుకొరాదనేది జాఘవా మాటల సందేశం. జాఘవా (గురజాద, శ్రీలింగమ్ పాటు) సంస్కరణ సభల నిర్వహణను ఒక ఉద్యమంలా విస్తృతపరచిన సాహితీ స్రవంతి కోరుకునేది అదే!

♦ ప్రధాన సంపాదకుడు

తెలుకుప్పిల రవి

వర్షింగ్ ఎడిటర్

సత్యాజీ

♦ సంపాదకవర్గం

కె.సత్యరంజన్ ◆ కెంగార మోహాన్ ◆ వోరప్రసాద్

◆ చీకటి బివాకర్ ◆ గనారా ◆ కుమార స్వామి

మేనేజర్ : కె.లక్ష్మియ్య

♦ బోష్లు

తుంబలి శివాజి

చిదంబరం

Owned, Printed and Published by V. Krishnaiah 41-9 -16, 1st Floor, F-3, Ramalayam Street, Near Kalpana Prints, Krishna Lanka, Vijayawada (Urban) - 520013, Krishna District. Andhra Pradesh. Printed at Sri Chaitanya Offset Printers, 29-7-36, Vishnuvardhan Rao Street, Suryaraopet, Vijayawada - 520 002, Andhra Pradesh. Published at 27-30-4, M.B.Vignanakendram, 3rd Floor, Akulavari Veedhi, Governorpet, Vijayawada - 520 001, Andhra Pradesh. Editor : Telakapalli Ravi

కీర్తులు

పోగొట్టుకున్న గాలిపటం	: శ్రీనివాసమూర్తి	5
అవును..నేను కుక్కనే!	: అను : వెన్నా వల్లభరావు	20
సమిథలు	: కెంగార మోహన్	35
స్నేహం	: ర్యాలీ ప్రసాద్	46
మంత్రి - పేద	: వి.రెడ్డిప్ప రెడ్డి	48

కవితలు

అమృతేశ్వర్లో కవిత్వం	: ‘వసుధ’	8
ఇలాగే ఉంటుందా?	: సామూ	9
షీల్ కవర్	: డా. విజయకుమారి	9
మట్టి - ఆకాశం	: పాయల మురళీకృష్ణ	14
మనిషిననే నమ్మకం	: ఏటూరి నాగేంద్రరావు	18
ఇట్టి అమ్మాయి	: మందరపు పైమవతి	24
అరువు స్వాప్నలు	: చల్గాలి బాబూరావు	26
లోలోనికట్ట ఒకసారి	: సింధు	27
వరిత్రను తిరగేయండి	: మామిడిశెట్టి శ్రీనివాసరావు	27
తీపిస్పర్సు	: చందలూరి నారాయణరావు	31
జంటిదారి మరిచాడు	: పుట్టి గిరిధర్	31
రంగురంగుల పూలతోట	: మహేంబిన్	34
తీప్రగాయం	: గుండాన జోగారావు	40
చిత్రకారుడి తండ్లాట	: కొమ్మపరపు విల్స్వరావు	40
ఇంకిపోవాలి	: మల్లారెడ్డి మురళీ మోహన్	45
సముద్రం నిద్రపోదు	: పద్మావతి రాంభక్త	45
అమెకి కొత్తేమీ కాదు	: స్వప్న మేకల	52
నానీలు	: బి.గోవర్ధనరావు	52
అన్వదాత	: తామాడ గౌరవ్	55
తణ్ణీమా నట్టిన్ కవితలు	: అను : శ్రీనివాస్ గాడ్	56
ఖరీదైన పెన్ను	: వహీదా ఖాన్	59
నిధి	: డాక్టర్ ఎన్.గోవి	60
స్వయంబోధ	: సౌమ్య వీరబత్తిని	62

వ్యాపాలు

మంచి రచయిత కావాలంటే మంచి పారకుడు కావాలి!	
రచయిత విషారితో డా.బేకుమళ్ల వెంకటప్పయ్య ముఖాముఖి	10
నెల్లూరున్న నడిచిన బాట	
- చెరుకూరి సత్యనారాయణ	15
కాకినాడ చరిత్రను కళ్లకు కట్టే పుస్తకం	
- బోల్లోజు బాబూ	17
సామాజిక వాస్తవాల కవిత్తికరణ	
- అంపవయ్య నవీన్	25
అణచివేతపై బలమైన కవితా స్వరం	
- జి వెంకటకృష్ణ	28
ఎన్నించీనో బతకనివ్వాలి	
- జంధ్యాల రఘుబాబు	32
సాహితీ ప్రజ్ఞ	41
ఉదయ భాస్యరుడి వ్యక్తిత్వ వికాస కవిత్వం	
- వారప్రసాద్	42
వర్తమానం : వృధా వివాదాలు - వృధ విభేదాలు	
- తెలకపల్లి రవి	53
విషట్టర స్థితిని ప్రతిచింబించిన కోవిడ్ కథలు	
- నాగరాజు మద్దెల	57
సహజ మల్లెల పరిమళాలు .. అడవిమల్లి కథలు	
- దాక్టర్ విఅర్ రాసాని	61
స్వాత్మిదాయకంగా డాక్టర్ గరికపాటి నాటకోత్సవం	63
రాయల సీమ అస్త్రిష్ట కేతనం ఆవిష్కరణ సభ	64
డైరీ ..	65

ISSN No: 2581 - 7477

సాహిత్య ప్రస్తావం మాసపత్రికను ప్రోత్సహించండి. తెలుగు భాషలు, సాహిత్య పికాషోలకు మీరూ తీస్కాడండి !

:: రచనలు, చందలు, విచారాలు, మని ఆర్ట్రార్యూ, తెక్కలు, తీర్చిలు పంచవలసిన లిరునామా ::

సాహిత్య ప్రస్తావం, ప్రజాశక్తి భవనం, అమరారెడ్డి కాలనీ, తాడేపల్లి - 522501, గుంటూరు జిల్లా. ,

ఫోన్ : 0866-2577248, చందా విపరాలకు : 94900 99057, రచనలకు : 94900 99167

జ-మెయిల్ : ssprasthanam@gmail.com, వెబ్సైట్ : www.prasthanam.com

1 సంవత్సర చందా రూ. 240 ◆ 5 సంవత్సరాల చందా రూ. 1000 ◆ 10 సంవత్సరాల చందా రూ. 2000

Bank A/c Details: A/c Name: PRASTHANAM, SBI, Governorpet, Vijayawada. A/c No. 52001500585,
IFSC: SBIN0020343. చెక్కలు, డిడిలైప్ ప్రాస్థానం అని రాయగలరు.

వేగింట్టుకున్న నా గాలిపటం

- శ్రీనివాసమూల్

74999 85329

కనుబొమ్మల మధ్య నుంచి నుదుటి పైకి పొడవుగా తిరునామం, కొద్దిగా గారపట్టిన ముందుపశ్చ, దిట్టమైన వౌళు ఖ. కుదిమట్టంగా కూర్చుని పశ్చ బిగబట్టి వెదురు బోంగుల్ని నిలువుగా చీలుస్తున్నాడు శీనయ్య. అందరూ తిక్క శీనయ్య అంటారు.

“మొన్న వొచ్చిన సినిమాలో ఇద్దే గాలిపటం మీన ఎక్కి ఎన్టిఅర్ వూర్లు... వూర్లు దాటుతాడు తెలుసా?”... గచ్చకాయ కళ్ళను జిల్లేడాకంత విప్పుర్చి నా వైపు చూస్తూ అన్నాడు.

నేల టీకెట్టు పొవలునే అయినా బతిమలాడి, బంగపోయి, అలిగి, పారం చేసి రెండునెల్లకో, మూడునెల్లకో సాధించుకొని అపురూపంగా సినిమా చూసే నేను, ఆ సినిమాను చూడలేదు. నిరాశతో అడ్డంగా తలవూపాను.

“పెన్నయ్యా! అయితే నువ్వు యా గాలిపటం ఎక్కి ఎన్టిఅర్ లెక్కనే వూర్లు... వూర్లు తిరుగుతావా?”

ఆ ఊహకే ఆశ్చర్యపోయిన నా స్నేహితుడు హరి బిరుసైన శీనయ్య గడ్డం పట్టుకొని వూపుతూ అన్నాడు.

“మనిషి ఎక్కుంత పెద్దది చయ్యాలంటే మన తాన వన్న దుడ్లు సరిపోవురా! మీ తాతను అడిగినా యియ్యాడు”

నిరాశగా మొహం పెట్టినాడు శీనయ్య.

తియ్యగా నోట్లో నలుగుతున్న నువ్వుల గట్టా జారి మట్టిపాలు అయినంత దిగాలుపోయింది చుట్టుమూగిన మా పిల్లగుంపు.

శీనయ్య వాళ్ళ పిండిజిన్న వెనక బయలు స్థలంలో గాలిపటం కడుతున్నాము. మా గేరి షైనుంచి కిందికి ఒక్కరి ఇంటికే న్యాసు పేపరు వస్తాది. అదిగూడా ‘అంధ పత్రిక’ శీనయ్య ఇంటికే. న్యాసుపేపర్ల కట్ట, పూరికోస, కత్తెర,

వెదురుబోంగులు చుట్టూ నేలమీద పరిచివున్నాయి. మూడురాళ్ల పేర్లు, చిదుగు, కట్టెపుల్లలు అంటిచ్చి నేనూ, హరి ఒక సిలవరి గిన్వోలో మేదాహించి ఉడకబెదుతున్నాము. ఒక మహా నిర్మాణపు పనిలో నిమగ్గమైన మా పిల్లగుంపు అది. మా నాయకుడు శీనయ్య.

ఆయనకు పెళ్ళే నడక నేర్చుకున్న వొక పిల్లవాడు, ఇప్పుడిప్పుడే దోగాడుతున్న పిల్ల వుంది.

“చదువు అబ్బలేదని చిన్నప్పుడే పెంటిజీసినారు. రేప్పొద్దున బతకడానికి ఆసరాగుంటుందని పిండి జిన్న పెట్టించి యిచ్చినాడు వాళ్ళ నాయన. కుదురుగా కూర్చుంటాడా! ఈ మనిషి అట్లా పెద్దోడూ గాకపాయ.. ఇట్లా పిల్లోడూ గాకపాయ. పెండ్లానికి జిన్న అప్పజెప్పి పిల్లల నేనుకొని వూరంతా తిరుగుతుంటాడు” పారం చెప్పిన తీచర్ల నుంచి, పిండి పట్టించుకోడానికాచే పెద్ద మనుషులదంక అందరిదీ ఆడే మాట.

“వొర్యా! శీనుగా ముడ్డి కిందికి ముపైపదు ఏండ్లు వొచ్చినాయా... ఇంగా చిల్లాకట్టే అనీ, గాలిపటాలనీ, భంగరాలనీ యా పిల్లనా కొడుకులనందర్నీ ఏంటేనుకొని తిరుగుతున్నావు. పిల్లలు గూడా పుట్టిరి నీకు. ఇంకెప్పుడు మారతావురా? యద్దువిష్ణుడా!” నస్యం మీలుస్తూ అన్నాడు రిపైర్ తీచరు సాంబయ్య సారు. ఆయన ఒకప్పుడు శీనయ్యకు సారు.

శీనయ్య నగినాడు..

“ఇదేం నీ లెక్కలు జెపుడమంత వీటిగాదు సారో... కొలతలు సరిగ్గ తూగల్ల, సన్నటి ఎదుర్లను కన్నెగ జివరల్ల. వొంచి కడితే ఆ వెదురు అంబులెక్క వొంగల్ల, సూత్రం

కుదరల్ల... గాలికి యిడినే గాలిపటం పాములెక్క సర సర ఆడల్ల..." చేతులు వూపుతూ ఎక్కిరించినాడు.

చుట్టూవున్న పిల్లలం మేంగూడా అంతే ఎకిలిగా నవ్వి నాము. ఎందుకంటే మా నాయకుణ్ణి అఱుమానిస్తే మమ్ముల్ని అఱుమానిచ్చినట్టే కదా. మా ప్రతాపాలు, గౌరువాలు యేం గావల్ల, నేలపాలు గావ్పా!

"సీ పీతిరినోళ్లో నోరుబెట్టినా చూడా! నాదీ బుద్ధి తక్కువ" అని మాతిమాడ్చుకొని పోయినాడు సాంబయ్య సారు.

"చిన్నప్పుడు యేళ్లుమీద రూళ్లు కట్టుతో బోక్కాణ్ణి సంపినాడులే యా సారు. బాగైంది" అన్నాడు శీనయ్య.

పిండి జిన్ను వెనక పెద్ద కాంపోండు. ఆ బయలు ప్రదేశంలో ఒక వారకు ఎలక్కాయల చెట్టు, చింత చెట్టు, ఇంకోక మూల పియ్య ఎత్తేనే కక్కసు దొడ్డి. ఆ వూర్లో సిమెంటు కక్కసుదొడ్డి కట్టించుకోవడం కూడా అప్పుళ్లో గొప్ప. అది గూడా శీనయ్య వాళ్ల నాయిన డాక్టరు కాబట్టే సార్ధుమెంది. మిగతా బయలు ప్రదేశమంతా మా పిల్లలకు సాయంత్రం ఆటవిడిది.

గిన్నెలో మైదా వుడికి గట్టి పడింది.

"బెంకాయ చిప్పులో యాపబంక నానబెట్టినా కద మామా త్యావల్లా!" నేను అడిగినా.

"వొర్డులే నాయాలా! అది యా మూలకి సరిపోయేను. ఈ డికిన మైదా అయితేనే అంటుకుంటాది. న్న్యాను వేవరంత పెద్ద గాలిపటం కొంచెమన్న మందంగా ల్యాకపోతే గాలికి చినిగిపోతాది." అని పెద్ద స్నేలు తీసుకొని కొలతలు యేసినాడు. లెక్క ప్రకారం పాడుగూ, మందం చూసి ఎదురు బంగులు చీల్చి సన్నని బద్దలు తీసినాడు. పిల్లలకు పాత పనామా భైరులు ఇచ్చి బద్దల్ని కన్నెగ జివరమన్నాడు. మరోపక్క ట్యూయ్న దారంను కొలతలు పెట్టి ముక్కలు కత్తిరించి పక్కకు పెట్టుకున్నాడు. మొదట శిలువ ఆకారంలో బద్దలను అతికించినాడు. అడ్డంగా ఉన్న బద్దను అంబులెక్క (విల్లు) వంచినాడు.

"పెద్దగా వుంది కాబట్టి గాలి పటానికి కొంచెం ఎక్కువ బలమియ్యాల. ఈ రెండు మూలలనుంచి కూడా బద్దలు కట్టుదామపో!" అని రెండు స్నేళ్ల పాడుగు పల్లని బద్దలు తీసుకున్నాడు. "చేయ్ విజయా! ఆపక్క గట్టిగా పట్టుకో!" అని బద్దలు ముడేసినాడు. చుట్టూ కూడిన మేము ఎంతో జాగర్తగా కళ్ళనిండు ఏకాగ్రతతో చూస్తున్నాం.

ఇంత పనితనమన్న శీను మామ టెన్ట్ క్లాసు ఎందుకు ఫైల్ అయినాడో? మాకు జవాబు దొరకని ప్రశ్న.

అంతేకాదు; లెక్కల పరిక్లరోజు 'జగదేకవీరుని కథ' సినిమాలోని పాటలన్నీ పేవర్లో రాసినాడంట! ఆ పాటు లెక్కలసారు తోలు తీసి తప్పెట కట్టినాడంట. అయినా మామ

యేష్టుల్యాదంట.. అంత మొగోడు. అన్ని పాటలు, అంతంత పెద్దవి ఎట్లా మతికి పెట్టుకున్నాడబ్బా! యేమైనా మా మామ పాలెగాడు.

నిలువు బద్దకు మైనా కిందా రెండుపైపులా దబ్బాణం గుచ్చి కండ్లు పెట్టినాడు. దారపుమడతను అందులో దూర్భి లూప్ పీసినాడు. ఇంక సూత్రం కట్టి, అంచులు ముయ్యడమే మిగిలింది.

"బిన్నయ్య సాపాటుకు రావాలంట" ఆ పక్కనుంచి చిన్నమ్ములు గొంతు ఖణ్డిమని మోగింది.

అంతే! దెబ్బకు అన్ని పక్కకు సద్రి, జిన్నులో ఒకమూలకు పెట్టినాడు శీనయ్య.

"ఇంత పెద్ద పాలెగాడు పెండ్లావికి ఎందుకంత భయ పడతాడో!" మా పిల్లలందరిలోకి పెడ్డేదయున వీరప్ప మా మనసుల్లో రేకెత్తించిన యింకో ప్రశ్న.

"అతికించిందేది కొంచెం ఆరినంక నేను సూత్రం ఎస్తాగానీ మీరు పాయ్య అన్నం తినుపాండి" గబ గబా అందర్నీ తరిమినాడు.

"చేయ్! చేపు సాయంత్రం నాలగు గంటలకు స్యాత్తులు అయిపోతానేరాండి. కుంటకాడికి పోయి ఎగేరేద్దా! మతికి బెట్టుకోండి. చిర్మ రావల్ల." అందర్నీ హెచ్చరించి పంపినాడు.

యింటికి బొయ్యానా. ముద్ద నోట్లోబదినా నాకు నిదిపట్లల్యా. మళ్లీ వచ్చి జిన్నుబయట కట్టమీద కూర్చున్నాడాక్కరోళ్ల ఇంటి రేడియో సిలోన్ స్టేప్సన్సో మీనాళ్లి పొన్నదురై ఏకచిత గానం పాటలోస్తున్నాయి. శీనయ్య ఒక కునుకు తీసి బయటి కొచ్చినాడు.

"హొర్యు వాసుగా! అదివారం మధ్యాన్నం గూడా పండు కోవా నువ్వు? దా! అని నన్న తోలుకొని జిన్ను బీగం తీసినాడు. నేను నెమ్ముదిగా చొక్క కింద దాపెట్టుకొచ్చిన రంగు కాయితాలు శీనయ్యచేతిలో బెట్టినా. కళ్ళు విశాలమై యూడివిరా!" అన్నాడు ఆనందంగా.

మొన్న రిప్లీక్ దే కోసం స్యాత్తుల్లో పురికోసకు, జండాకు అతికించమని ఇచ్చిస్తున్నడు యిన్ని దాచేసినాను మామా! తోకకోసం..."

"సెబాస్ రా! ఈసారి క్రిప్పోఫ్మికి నీకు ఒక కర్జికాయ యెక్కువిస్తా!" అంటూ శీనయ్య నా పక్క ఎంతో అభిమానంగా చూసినాడు. అడిగిన వారికీ, అడగిన వారికీ నా సాయాన్ని దబ్బాకొట్టినాడు.

సూత్రం కట్టినారనీ, గాలిపటం చూసేందుకు రెండు కండ్లు చాలవనీ, రంగురంగుల కుచ్చులతోకతో గాలిపటం బులు బులామంటున్నదనీ, ఆ రంగు కాయితాలు నేను స్యాత్తులునుంచే

ఎత్తుకొచ్చినాననీ రేతికంతా పిల్ల సైన్యానికి మొత్తం పాకి పోయింది.

“రేపు స్వాల్స్ తెలిస్తే నాయాపు యిమానం మోతే!”
భయపడినా.

రాత్రి నిద్ర పట్టలేదు. గాలిపటం ఎగిరేసే సంబరమొకపక్క స్వాల్స్ రంగుకాయితాలు లేపుకొచ్చినానని తెలిస్తే డ్రెల్లుసారు చేతిలో ఎముకలు సున్నమయ్యే భయం యింకోపక్క కడుపులో జిల జిల. ఏకకాలంలో రెండు ఉద్యోగాలు. ఒకబి ధనాత్మకమైతే మరొకటి బుణాత్మకం.

ఆపద తప్పించు దేవుడా అని మొక్కున్నా. భయపడినట్టు ఏమీ జరగలేదు. డ్రెల్లుసారు వారం రోజులు సెలవు. “అంజనేయసామికి రెండు పైసలు యేస్తానన్న మొక్క మర్చిపోకుండా తీర్చుకోవాలి.” అనుకున్నా.

స్వాలు అయిపోగానే మా పిల్లతండ్రా కుంటదారి పర్టీంది. ముందు గాలిపటంతో సర్గసేనాధిపతి శీనయ్య. యెసక మాంజా దారం ఇంకా అవసరమైన సామాన్లతో భటులం.

కుంట మీది నుంచి మంచి గాలి పోస్తుస్తుది. బీకిరేవు మాన్న దాటి విశాలమైన బయలుదేశానికి వచ్చినామ్. శీనయ్య మామ ఒడుపుగా గాలిపటం ఎగిరేసినాడు. మొదటి ఎగురులోనే అది రాజనంతో ఎగిరింది. పైకి... పైపైకి ఎక్కింది. పాములెక్క మెలికలు తిరుగుతూ పూగింది. ఆకాశానికి పాకింది.

“దీంతక్కి! ఎల్. విజయులక్కి లెక్క బోధ్యాన్న చేస్తున్నా దిలే యిది” శీనయ్య మొగంలో పట్టలేని సంతోషం. ఆకాశప హద్దులు యొతుకుతున్నది. ఎగిరి ఎగిరి దాటి దాటి కంటికి చిన్పపట్టంత కనిపించే దూరం పోయింది.

ప్రతి పిల్లోనికి ఐదు నిముషాలు దారం పట్టుకునే ఆవకాశం జచ్చినాడు శీనయ్య. అందరికంటే కొంచెం ఎక్కువ సేపు నాకు. అందరిలో బో ఇంబం చూపిచ్చుకున్నాలే! టైమ్ కనపల్ఱా. చికిరేపులన్నీ మాన్సకు తల్లకిందల అతుక్కోస్తి చేస్తున్న ‘కీన్ కీన్’ సప్పుడులో ఎవ్వుడు చీకటిపడిందో తెలియల్ఱా.

కుంట ఉన్నచోటు నుంచి పూరికి బుడ్డి లైట్లు కూడా లేవు. పొరం ముట్ల కంప చెట్ల చుట్టూ కమ్మిన చీకటి. దాన్ని యెసకనే పూళలేనే ఈదురుగాలి. చీకటి నిండిన భయం. ఇంత చీకటి పడేంతవరకు యాపొద్దు బైపుండలేదు. అసరసందె యాళ చెట్లెమ్మటి, కంపలెంబటి తిరగొద్దని మా నాయనమ్మ చెప్పిన మాట మతికొచ్చి ఇంగా బుగుల్లేసింది

.గాలిపటం మనసులో నుంచి ఎగిరిపోయింది. సూటిగా ఒకే లక్ష్మిం. ఇంటికి చేరుకోవాల. అమృత కనిపెట్టే లోపల ఇంటి వడసాల కట్ట మీదకు చేరాల...

దొమ్ముల్లో పూపిరిపట్ట గలిగినంత బిర్రుతో పరవారినాను.

వొళ్ళంతా పుడుకుబుట్టి కాళ్ళు గుంజినాయి. గసపోసు కుంటా ఉరికినా. యింతి దాపుకురాంగానే కొంచెం పూపిరి తిప్పుకునేకి ఆగినా. పడసాలలో అమృత ఎదురుచూస్తున్నది. గుండె దడదడ చెవుల్లోకి యినపడతాంది. మెట్ల దగ్గరికొచ్చి నాను.

“దా! కాళ్ళ, చేతులూ కడుక్కోప్పో! ప్రశాంతంగా ఆనింది. ప్రమాదమేమీ కనపడలేదు.

నమి జలాల్సోకి పోయినా. కాళ్ళ మీద చేతుల మీద రెండు చెంబుల నీళ్ళ గుమ్మరిచ్చుకొని అమృత్యు! అనుకోని వంటింట్లోకి తిరిగినా. ఏం జుగుతున్నదో తెలిసేలోపు యినస కట్ట తిరగిసి... ఫెడి ఫెడి... పిరుల మీద, కాళ్ళమీద దెబ్బలు.

దనరా నవరాత్రులలో మా పూరి అమృతారిశాలలో దుర్గాఫ్లమి రోజు చేసే దుర్గమ్మ అలంకారం కళ్ళ ముందు కనిపిచ్చింది.

“ఎక్కడికి పోయినావ్!” కాళీకమ్మ దర్శనమిచ్చింది.

భయంతో అలవోకగా నోటిసుంచి “స్వాలు గ్రోండులో అడుకోడానికి” నా కళ్ళనుండి నీళ్ళ జలజలా రాలి చొక్క తడిచేస్తున్నాయి

“అబద్ధం కూడా నేర్చుకున్నావా!” గుఢ్లరిమి మల్లీ దెబ్బలు. ఈ సారి పీపుమీద వొడ్డమ్మా ! వొడ్డమ్మా !” అని చెయ్య అడ్డంపెంతే చేతిమీద... ఫెడి ఫెడి ... యేదుపు వస్తున్నదే గానీ నిజం బైటికి రావడం లేదు.

“తెలియదనుకుంటున్నావా! ఆ తిక్కలోని యొంటబడి మీరందరూ కుంటపక్క గాలి పటం ఎగిరెయ్యానికి పోయినారు. అంతేనా!” అమృతోపం చల్లలరలేదు. లెక్కలేనన్ని దెబ్బలు పడుతునే వున్నాయి. ఆమె వేగానికి దెబ్బలు కాచుకునే శక్తి కూడా లేదు నాకు. యెసనకట్ట యిరిగిపోయింది.

“ఇంగ పోనమ్మా! ఎప్పుడూ పోనమ్మా” ఏడున్నానే అంటున్నా:

“గాలిపటం ఎగిరేస్తూ ఎగిరేస్తూ కన్న మిన్న గానక పొరపాట్లు కుంటలో పడి ఛస్తే... నీకు యింత గూడా రాదు” చేతో చెంపల మీద మల్లీ నాలుగు దెబ్బలు.

“మీ నాయన్న పోగాట్టుకునే నిత్యం ఏడుస్తున్నా. నువ్వు గూడా ఏడిపిస్తే ఇంగ నేను ఏ బాయలో దుంకి సావాళా!” యిరిగిన వినసకట్ట పక్కకు పడేసి స్తంభం పక్కన కూలబడింది. కొంగసోట్లో కుక్కుకొని బైటికి వినపడకుండా ఏడుస్తున్నది.

గోడకు ఇంకోపక్కన నిలబడి నేనూ ఏడుస్తున్నాను. వినసకట్ట దెబ్బలు పడిన చోటంతా రెండువేళ్ళ ముందం చర్చం కమిలింది. అక్కడక్కడా రక్తం పైకి ఉచికి ఎప్ర బడింది. పిరుల మీద కాలినట్టు భగ్భగమని ఒగబే ముంట. నా ఏడుపు

సమిష్టి

ఒక్కడినే...
నేనొక్కడినే
ముక్కు మూసుకుని తపస్య చేస్తే
ఊపిరాడని ఉక్కిరిబిక్కిరి!
ఒక్కడినై..
అందరిలో ఒక్కడినై
రెక్కలు చాచి
నలుదిక్కలా వ్యాపిస్తే
ఎదురై దక్కిన
ప్రేమ పరిమళాల సిరి!

- డా.డి.వి.జి.శంకర రావు, మాజీ ఎంపి.

94408 36931

అమ్మచేతల్లో

కవిత్వం

అమ్మకు
కవిత్వం తెలియదన్నదెవరు?

అమ్మ చేసే అన్ని పనుల్లోనూ
కవిత్వమే తొంగి చూస్తుంటే ...

కవిత్వం రాయడమంటే
అక్కరాలను పేర్చడం కాదు;
కవిత్వం అంటే ఆలోచనలను
అందంగా అమర్చడం..

అమ్మ .. బీరువాలో బట్టలను
క్రమంలో అమర్చిసప్పుడు మౌనంగా
కవిత్వం వినిపించడం లేదూ ..
అమ్మ .. బట్టలను బండకేసి బాదుతూ ఉంటే
సమాజ సంస్కరణ కవిత్వం చూడటం లేదూ!
అమ్మ .. బిడ్డలని ఆక్రమిసేయంగా
బడికి సిద్ధం చేస్తున్నప్పుడు
కవిత్వం కనిపించడం లేదూ !

అమ్మ .. వంటింట్లో
రుచికర వంటకాల తయారీలో
కవిత్వం నోట్లో నీరై ఊరడం లేదూ..!
అమ్మ .. ఇంటిని నడిపే వేళ
ఆ ఆలోచనాత్మక అడుగుల్లో
కవిత్వం అడుగుడుగునా
అగుపించడం లేదూ..!

కవిత్వమంటే.. తనదైన నూతన సృష్టి
కవిత్వమంటే.. తపస నిండిన సృజన
కవిత్వమంటే.. స్వియ నైపుణ్యం
కవిత్వమంటే ఆత్మ విశ్వాసం!
కవిత్వమంటే ఆత్మ గౌరవం!
మెప్పులాశించక .. దేనికి అద్రులు చాచక...
తన పని తాను చేసుకోవడం అమ్మ నైజిం!
అదే కవుల్లో కనిపించాలిన సుగుణం!

- 'వసుధ'

94908 32787

కవితలు

ఇలాగేఉంటుందా?

నిద్ర పట్టడం లేదు!
జైలు గోడలన్నీ ఒక్కసారిగా బద్దలైన విస్మేటనానికి
అదాటున లేచి భయంతో
నా కనురెపుల మీదుగా
పరుగులు తీస్తూ నా వాళ్ళ సమాధులు
ఇరవై ఏళ్ళ క్రితపు మహా శృంగానం
పచ్చి గాయమై మళ్ళీ రాజుకుంటోంది!
ఎక్కడో ఎవరో చిమ్మిన విద్దేషం
నెలవంకల చుట్టూ అంటుకుంది
మానాలు హరిస్తూ గర్భాలు చీలుస్తూ
పసిగుద్దను దహిస్తూ
ఎగసిపడుతున్నాయి మంటలు
అమ్మీజాన్.. అమ్మీజాన్..
నా ఆర్త్నాదాలు విని తనను వదిలేయండని
చేతులు జోడించడానికి ఎవరూ లేరు
ఎందరో అమ్మీజాన్లిప్పుడు
నగ్గంగా ఘ్రాణివేయబడిన నిన్నలు
నిద్ర పట్టడం లేదు!
అంతకంతకూ దగ్గరవుతున్న ఊరేగింపు
ఈ నిఖ్యరం ఏ క్షణమైనా పగిలిపోవచ్చు
నా దేహం మీదొక గుడ్డపేలికను కపిపు
నమ్మకం హృతిగా కూలిపోకుండా
అప్పుడ్డానికి అప్పటి ఆదివాసీ చేతులిప్పుడు లేవు!
ప్రశ్నలు పదుసైన రంపాలై
నన్ను ముక్కలుగా కోస్తున్నాయి
నిస్సట్టి కిరాతకం ఇవ్వాళ రెమిషన్ ఎలా ఐనట్టు?
చిన్నమైనా పెద్దమైనా
దేశం చెట్టుకున్న కొమ్ములన్నీ ఒక్కటి కాదా?
చిన్న కొమ్మును బూడిద చేసిన నిప్పు
పెద్దకొమ్ము మెడలో హరహౌతుందా?
‘ఇలాగే ఉంటుందా న్యాయమంటే?’
వేసుకునే బట్టల్ని బట్టి
తినే తిండిని బట్టి కుర్చీ రంగును బట్టి
పీచే రుతుపులను బట్టి నీడలు మార్చుకుంటూ ...

- సామూ

సీల్డ్ కవర్

ఒక జీవిత కాలంలో
ఆమె నుంచి వసూలు చేసిన భారీ మూల్యాన్ని
అంచనా వేయగలరా..?
తిరస్కరించడంలోని ఆనందం
వ్యుతిరేకించడంలోని స్వేచ్ఛ రుచి
ఆమెకింకా తెలియదు
తరుణి, తరువ ఒకటే అంటూనే
తనపై నిందల రాళ్ళ దాడులు
రహస్యంగా.. అంతర్మూలినిలా ప్రపహించేలా
మళ్ళీంపబడుతోంది!
విషక్క కాదని ఎలా అనగలవు?
అర్థనారీశ్వర తత్ప్రం అమలైంగో లేదో కానీ
అప్పాదశ అభ్యంతరాల మధ్యనే ఆమె
ఎప్పడైనా ఒక రోజు
ఎవరో ఒకరు పక్కనే నడవనిస్తే
మగువలు మరింత కాంతిగా కనబడిన సమయాలున్నాయ్!
అస్తిత్వం నిలబడేలా
అనుకూలించిన సమయాలను
అపురూపంగా దాచుకుండామె!
మాట రానట్టుగా.. హౌనం ఆభరణంగా అలంకరించుకుని
మనులుకోవడం.. ఓ అర్పత !
ఆశయాల దారులపై అడ్డంగా పెరిగే అవాంతరాల
దట్టమైన పొదలు.. కాళ్ళకడ్డం పడుతుంటాయ్!
ఆమె కోసం.. ఆమెకే ఒక ప్రయత్నం
నిరూపించుకునే ఒక సందర్భం ఆవసరం
ఆమె ఎందుకు ముక్కలైంది
చూసీచూడనట్టున్న వైఖరికి మనసెన్ని సార్లు, ఫోషించింది..
నువ్వు తెలుసుకోవు
ఆశ్చర్యపడతావేమా కానీ..
నువ్వు తెరిచైనా చూడని
సీల్డ్ కవర్లు ఆడవాళ్ళ మనులు ..!

- డా.దారల విజయ కుమారి

91771 92275

“మంచి కథా రచయిత కావాలంటే మంచి పారకుడు కావాలి అని ప్రముఖ కథా రచయిత, పద్మ రచయిత విషారి (జొన్సులగడ్డ సత్యనారాయణమూర్తి) అన్నారు. కథ పస్తుపరమైనదైతే, కథానిక పస్తుపు, శిల్పం, శైలి మూడింటి కలగలుపుగా భావించాలి అన్నారు. కవి, రచయిత డా.బేకుమళ్ళీ వెంకటపుయ్య సాహితీ ప్రస్తావనం పత్రిక తరఫున విషారితో ముఖ్యటించారు. ఆ ముఖాముఖి ఇదీ.. మొదటగా మీ బాల్యం, విద్యాభ్యాసం వగైరాలు క్లప్పంగా చెప్పండి.

నేను తెనాలిలో అక్కటిబరు 15 వ తేదీ, 1941లో జన్మించాను. మా నాన్న జొన్సులగడ్డ మేధా దక్కిణామూర్తి, అమ్మ శ్రీదేవి. మా నాన్నగారు ఆనాడు గుంటూరు కృష్ణా జిల్లాల్లో ఏక ఇంగ్లీషు అక్కొంటెంట. బర్యాపెల్లో ఉద్యోగం చేసేవారు. నాకు ఒక అన్నయ్య, ఒక అక్కయ్య, నలుగురు చెల్లిళ్ళు. మా నాన్న, మా అన్నయ్యని ప్రభల రాములుహ్యం గారికి దత్తత ఇచ్చారు. కవిసామ్రాట్ విశ్వనాథ వారు ‘వికీర’ నవల అంతిమచ్చిన రాములుహ్యం గారు వీరే. ఆ విధంగా సాహిత్య వాతావరణం ఇంట్లో ఉండేది. నాన్నగారికి మాట పట్టింపు, ముక్కుమాటితనం ఎక్కువ. అందువల్ల ఆయన చేసే ఉద్యోగం వదిలేయడం వల్ల బాల్యంలో ఎన్నో అవస్థలు పడ్డాం. 1955లో నేను ఎస్సెల్సీ పాసయ్యాక ఆర్థిక ఇబ్బందుల వల్ల చదువు మానేయాల్చి వచ్చింది. నేను ఆ తర్వాత ఎంఎ., జీవిత బీమా ఫెలోషిప్, జర్నలిజం, హెచ్ఆర్ డిప్లోమా వంటి ఎన్నో డిగ్రీలు నేను సాధించుకొన్నవే. ఎస్సెల్సీ అయ్యాక జిల్లా పరిషత్తులోనూ,

మంచి కథా రచయిత కావాలంటే మంచి పారకుడు కావాలి!

ప్రముఖ కథా రచయిత, విమర్శకుడు
విశ్లేషి

అలా కొన్నిచోట్ల ఉద్యోగాలు చాలా చేశాను. అప్పటినుంచి ఒక ఆరేళ్ల పొటు అంటే 1960 వరకూ తెనాలి శాఖా గ్రంథాలయంలో ఉన్న పుస్తకాలన్నీ చదివేశాను. అందువల్ల సాహిత్యంలో నాకు గట్టి పునాది పడింది. సాహిత్య వ్యక్తిత్వం రూపుద్దికున్న కాలం అది. నేనూ సాహిత్యవరంగా కృషి చేయాలన్న పట్టుదల వచ్చింది.

స్వాళ్లు షైవాల్లో పన్నా, రుస్తుం వంటి పద్మ ఖండ కావ్యాలు రాసిన మీరు పెద్దయ్యాక మీ దృష్టి పద్మం షైవ గాక కథా రచన వేపు మళ్ళీడానికి ప్రత్యేక కారణమేఘైనా ఉందా?

నేను కథలు, నవలలు, ఆధునిక కవిత్వం వంటి అన్ని ప్రక్రియలూ అధ్యయనం చేశాను. ఆధునిక సాహిత్యమైన కథలు, అందునా మధ్య తరగతి జీవన ప్రతిభింబాలు, వాళ్ళ బాధలు, కన్నీళ్ళు, ప్రేమలు, అభిమానాలు ఇవన్నీ దగ్గరగా చూడడం వల్ల, నన్ను అవన్నీ ఎక్కువగా ఆకర్షించాయని అనుకుంటాను. అందువల్లనే పద్మాల్చి వదలి కథా ప్రత్యియ వైపు నా దృష్టి మళ్ళీందని అనుకుంటాను.

మీరు బందరులో ఎల్లపసీలో పనిచేస్తున్నప్పుడు ‘రాత పత్రిక’ ఒకటి నదిపారని విన్నాను. ఆ విపరాలు చెప్పండి?

నేను నాలుగు రాష్ట్రాల అభ్యర్థులకు జరిగిన పోటీ పరీక్ష రాసి 1961లో ఎల్లపసీలో ఎంపిక కావడం జరిగింది. ఎల్లపసీలో గ్రామ్యయేట్ కాకుండా ఎస్సెల్సీ విద్యార్థుతో చేరినవాడిని నేనొక్కడినే. మరుసటి సంవత్సరం నుంచి గ్రామ్యయేట్ అయితీరాలని నిబంధనలు మార్చి చేశారు. ఆవిధంగా అదొక రికార్డు. అక్కడ నా సమవయస్సులు,

యువకులు ఉత్సాహం ఉన్నవారు అనేకమంది ఉండేవారు. అక్కడ నాటకం, సంగీతం, సాహిత్యం, ఇతర కళారంగాల్లో మంచి కృషి జరుగుతూ ఉండేది. అక్కడ సాహిత్య విభాగానికి నేను ముఖ్యాదినయ్యాను. అందరికి ఉపయోగకరంగా ఉంటుందని ‘కళావని’ పేరుతో రాత పత్రిక మొదలెట్టాను. అది అనేకమంది ప్రముఖుల ప్రశంసనలు పొంది, ‘కళావాణి’ అచ్చు పత్రికగా తర్వాతి కాలంలో రూపుదిద్దుకొంది. దానిపల్ల ఎల్లసి లో అనేకమంది రచయితలుగా మారి, తర్వాతి కాలంలో ప్రముఖ కథకులుగా పేరు తెచ్చుకున్నారు. అదే కాలంలో ‘ఆంధ్రసారస్వత సమితిని నేను, అధ్యేత్వి రామమోహనరావు కలిసి స్థాపించాం. దీనిలో చేరి సాహిత్యంలో ఎందరో కృషి చేసి పేరు సంపాదించారు. ఈ రెండు మార్గాలు ఆ రోజుల్లో బందరులో ఎంతోమంది రచయితలకు కవులకు ఒక చోదక శక్తిగా, ఉత్సేరకంగా పనిచేసింది.

చుక్కాని పత్రికలో 1961లో అచ్చెన మీ తొలికథ ‘రాగజ్యోతి’ సమయానికి, ఇప్పటి సమకాలీన కథకు మీరు గమనించిన భేధం ఏమిటి?

చాలా మంచి ప్రశ్న! (సమ్ముత్తూ) రాగజ్యోతి కథకు పోయిన సంవత్సరం ఘట్టిపూర్తి సంవత్సరం. అప్పట్లో రచయితలకు ఆదర్శ భావాలు, కొన్ని విలువలు, సూత్రాలు, ప్రవర్తనలు, మంచితనం ... ఇలాంటి లక్ష్ణాలు ఉండేవి. అందుపల్ల ఒక ‘ప్రేమ’ కథకానీ, ఒక ‘లేపి’ కథ కానీ, గాఢత ఎక్కువగా ఉండి, ముగింపులో ఏదో ఒక ఆశయాన్ని పారకుల ముందుందడం, ఉత్తమమైన సందేశం ఇప్పుడం జరిగిన కాలం అది. నా రాగజ్యోతి కథ కూడా ‘ప్రేమకథే!’ ఇక ఇప్పటి కాలం కథలు మనిషి జీవితాన్ని లోతుకువెళ్లి చూడడం, రచనలో గాఢత, సాంద్రత పెరిగింది. శిల్పపరంగా ఎన్నో మార్పులు చేటు చేసుకున్నాయి. అప్పటి కథలకి ఇప్పటి కథలకి మంచి మార్పు ఉంది. ఆ మార్పు ఎక్కువమంది రచయితల్లో వాంచితంగాను, హర్షదాయకంగానూ ఉంది.

కథకు కథానికకు ఉన్న భేధం ఏమిటంటారు?

ఈ ప్రశ్న చాలా కాలంగా నలిగిన, చర్చాలోయాంతెవనది. పోరంకి దక్కిణామూర్తి గారు కథానికా స్వరూపాల్లో ‘కథ ముది వజ్జం వంటిది. కథానిక సానబెట్టిన వజ్జం’ అన్నారు. అందుపల్ల కథ అనే రూపం సాహిత్య ప్రక్రియల్లో అన్నింటిలోనూ ఉంటుంది. అంటే యక్కానంలో, బుర్రకథలో, హరికథలో, నాటకంలో ఉంది. కథలేని సాహిత్య కళాప్రక్రియ ఉండదు. కథానిక అనేది కొన్ని పొక్కుత్య లక్ష్ణాలను కలిగి ఆధునికమైన చిన్న కథ. కథానికలో ముఖ్యమైన పదార్థం శిల్పం. మనిషి జీవితంలో ఒక సంఘటన, అనుభవం,

మానసిక విపర్యైయం లేక వైరుద్యం వీటిని గురించి చెప్పడం ఆధునిక కథానిక లక్ష్ణం. కథ వస్తువరమైతే, కథానిక వస్తువు, శిల్పం, శైలి అనే మూడింటి కలగలుపుగా చెప్పడం సముచిత మని అనుకుంటున్నాను.

ఉంటుందని కథా రచనలో అరుదే! మీకు ఎలా కుదిరింది? శాలివాహనతో కలిసి మీ ప్రయాణం క్లూప్పంగా చెప్పండి?

అప్పట్లో కూడా కొంతమంది జంట రచయితలున్నారు. మా విషయంలో మేము అనేక పద్ధతుల్లో రాసేవాళ్ళం. మేమిద్దరం కలిసి ఒక ఇతివృత్తం అనుకునే వాళ్ళం. ఎవరో ఒకరు కథగా మలవడం. కథలు కొన్ని విడివిడిగా రాసినా ఇద్దరి పేరుతో పల్లిష్ అయ్యి. మూడో పద్ధతి ఒక కథ ఫలానా దశవరకూ ఒకరు రాయడం, అక్కడ నుంచి మరొకరు రాయడం. ఈ పద్ధతిలో ఇద్దరి శిల్పం, ఆలోచన ఒకటవడం చాలా ముఖ్యం. భాషించాటి జగన్నాధం వంటివారు మేమిద్దరం ‘శిల్పంలో ఏకీకృత’ను సాధించిన రచయితలమని ప్రశంసించేవారు.

మీరు చచన కవిత్వం కూడా రచించి, ‘పలనం’ పంచి నాలుగైదు మంచి సంపుటాలు తెచ్చారు. కానీ ఎక్కువగా కొనసాగించక పోవడానికి కారణమేమిటంటారు?

కొనసాగించకపోవడం అన్నమాట నిజం కాదు. నేను చచన కవిత్వాన్ని కూడా సమాంతరంగా కొనసాగిస్తూనే ఉన్నాను. నా చలనం కవితా సంపుటికి ఒక పెద్ద పురస్కారం రాబోయి ఆగింది. కుందుర్తి ఆంజనేయులు ‘కవిత్వ గుణాన్ని తెలియజేసేది ఒప్పుమతులు కావు. నిరుత్సాహపడకండి!’ అని ఒక ఉత్తరం రాశారు. చలనం మంచి పేరు తెచ్చిన కవిత్వ సంపుటి. తర్వాత రాసిన ‘కలంకన్న’ కూడా మంచి ప్రశంసలు పొందింది. అన్ని పత్రికల్లో విస్తృతంగా నా కవితలు ప్రచురితమయ్యాయి. ఇటీవల ‘మధ్య’మా’గతి’ అనే సంపుటి ఒకటి తెచ్చాను. దానిలో 2007 నుంచి 2015 వరకూ వచ్చిన కవితలు ఉన్నాయి. 2017 నుంచి మాత్రమే కవితలు తగ్గించాను. అలాగే తర్వాత వచ్చిన కవితల్నే ‘ధారావాహిక’ అనే పేరుతో సంపుటి ఒకటి ప్రస్తుతం అచ్చులో ఉంది. ఎప్పుడైనా కొంత గ్యాప్ వచ్చి ఉండవచ్చు. నేను ‘కథ - కవిత్వం నా జంట కళ్ళ’ అని అంటూ ఉంటాను. అందుపల్ల మీరన్నట్లు కొనసాగించడం లేదన్న మాట సత్యం కాదు.

‘జీవితంలో ఒకాన్నాక ప్రధాన సంఘటన కథ అయితే, అలాంటి అనేకానేక సంఘటనల సమాపోరమే నవల’ అన్నటి.ఎల్.కాంతారావు వ్యాఖ్యతో మీరు ఏకీభవిస్తారా?

ఇదీ మంచి ప్రశ్న! ఇంతకు ముందు కథానికకు, కథకు

భేదం చెప్పాను కదా! ఇక నవల ఆత్మ వేరు. కథానిక ఆత్మ వస్తువు విషయంలో 'ఏకాంశ వ్యగ్రత'. నవలలో సాంఖ్యిక జీవన మార్పు. ఒక మనిషి మనసులు, సంబంధం, మధ్యలో తారసిల్లే ఘర్జణ, సంఘర్జణ, స్వందన - ప్రతిస్పందన, వర్య-ప్రతిచర్య ... ఇలా ఇవ్విన నవలలో ఉద్ఘతంగా ఉంటాయి. అందువల్ల టి.ఎల్.కాంచరావు చెప్పిన మాటలో పాక్షికంగా మాత్రమే వీకీభవించడం కుదురుతుంది.

కథానికను ప్రాంతీయంగా ‘బీబ్లు’ కూడదని మీరు అనేక సభల్లో అన్నారు. మరి మాండలిక కథలన్నీ ప్రాంతీయమైనవే కదా? వివిధ మాండలికంలో వచ్చిన కథలన్నీ విజయం సాధించాయి కదా! ఈ విషయంలో మీరేమంటారు?

(నవ్వు) ఇది కొంచెం అసోకర్యమైన ప్రత్యుత్తయినా, ముఖ్యమైన ప్రశ్నే! మొట్టమొదటటి ప్రాంతీయ కథలు చా.సో గారి కళింగ కథలు. తర్వాత మధురాంతకం రాజురాం గారు, రాయలసీమ విషయంలో అటువంటి ప్రయత్నం చేశారు. ఆయన నాకు చాలా సన్నిహితుడైనా నేను ఆయనతో ఈ ‘ప్రాంతీయ’ అనే విషయంలో విభేదిస్తున్నట్లు చెప్పాను. విజయ ఆవన సంస్కారాను విజయనగరం వారు పెట్టిన ఒక సభకు చాసో అధ్యక్షుడు. ఆ సభలో నేను నా అభిప్రాయం చెప్పాను. చాసోగారు నవ్వుతూ ‘నేను నా అలోచన మేరకు సంకలనం తెచ్చాను’ అన్నారు. చాసో ఆ పుస్తకం ముందుమాటలో, ‘ఇది నా సాంత సంకలనం. నాకు నచ్చిన కథలను తీసుకున్నాను. ఎవరి కథలైనా ఎందుకులేవు? అనే ప్రత్యుతు నా వద్ద నమాధానం లేదు. చెప్పను’ అన్నారు. నేను మాండలికాన్ని ఎప్పుడూ విభేదించలేదు. మాండలికాలు నాకు సంతోషాన్ని చేయే! అయితే, ఇది తెలంగాణా కథ, ఇది రాయలసీమ కథ, ఉత్తరాంధ్ర కథ అని బీబ్లువద్ద అనడానికి ముఖ్య కారణం కథకి ప్రాంతం పేరు పెట్టడం కథా రచయిత నివాసాన్ని బట్టా, లేక, కథ జరిగిన ప్రదేశాన్ని బట్టా? లేక కథలో పాత్రల ఉనికి మనుగడను బట్టా? కథాత్మ ఆ కథ స్థల, కాల, సాంస్కృతిక, పాత్ర ప్రమేయాల్ని చెబుతుంది. దానికి ప్రత్యేక ‘ట్యూగ్’ అక్కరేదని నేను భావిస్తున్నాను.

ఏకైక దశక ప్రథమార్థంలో వచ్చిన పాలుగుమ్మి పద్మరాజు గారి ‘గాలివాన’ తప్ప ప్రపంచ స్థాయిలో మన తెలుగు కథ గుర్తింపు పొందినట్లు కనబడదు. జాతీయ స్థాయిలోనైనా మన తెలుగు కథ గుర్తింపు పొందిందంటారా?

తెలుగులో వచ్చిన కథల్లో అధిక సంఖ్య, గుణ విశేషాల దృష్టి జాతీయస్థాయిలో నిలవద్ద కథలని నా నమ్మకం. ముఖ్యంగా తెలుగు కథల అనువాదాలు అనేక భాషల్లోకి వెళ్ళడం తక్కువగా ఉంది. సాహిత్య అకాడమీ వారు తెచ్చే

సంకలనాల్లో ఒకటో, రెండో తెలుగు కథలు ఉంటున్నాయి. మనం వివిధ రచయితలు రాసిన కథలను, అనువాదాల సంపుటాలుగా తీసుకు రాగలిగితే అప్పుడు కచ్చితంగా గుర్తింపు ఉంటుంది. అలాగే ఆంగ్లంలోకి తర్వాతు చేసినట్టేతే అంతర్జా తీయ స్థాయిలో కూడా గుర్తింపు లభిస్తుంది. అలాంటి మార్కెట్‌లో విధానాలు తెలుగు రచయితలకు లేవనే చెప్పాలి. దానివల్లనే మనకు గుర్తింపు రాలేదు. నేను అనేక సభల్లో చెప్పినట్లు ‘కాలకలూరి ఇనాక్ కథలు’ అంతర్జా తీయ స్థాయిలోనివే! నోబెల్ స్థాయి కథలే! అందువల్ల ఎవరికి వారు తమకు సాధ్యమైన ప్రయత్నాలు చేసుకోవాలి.

మీరు కథా రచయిత అవడం వెనుక గోపీచంద్ లాంటి వారి ప్రథమం ఉండని చెప్పారు. మరి ‘అసమర్థుని జీవయాత్ర’ పంటి మనోవైజ్ఞానిక ప్రయోగాలు మీరు చేసినట్లు లేదు.

నేను తరచూ చెప్పే విషయమే మీకూ చెప్పున్నాను. ఇటీవల విజయేశ్వరరావు అనే వ్యక్తి నా కథలవై ఆంధ్రా యూనివర్సిటీ లో పిహాచెడి చేశాడు. ఆయన 200 పైలిలుకు నా కథలు పరిశోధనకు ఎంపిక చేసుకున్నాడు. అనేక కథలు మనోవైజ్ఞానికంగా, తాత్త్వికత దృష్టి విశ్లేషణ చేసి ఒక అధ్యయమే ఇందుకోసం కేటాయించాడు. అందువల్ల నా కథల్లో మనోవైజ్ఞానిక కథ అని పేరు పెట్టకపోయినప్పటికి అనేక కథల్లో ఈ విషయం అంతర్లీనంగా, అంతర్గతంగా ఉంది. నా ప్రసిద్ధి పొందిన కథలైన చలనం, ప్రాప్తం, స్యుపా, కూకటి పంటివి ఈ మనోవైజ్ఞానికం, ఎగ్జిస్టెన్షియలిజం అనే అంశాలపై ప్రధానంగా సాగినవే!

సపలల్లో, కథల్లో చైతన్య ప్రవంతి ప్రయోగంపై మీ అభిప్రాయం?

అలాంటి ప్రయోగాలు మంచివే! నేను పైన చెప్పినట్లు, కథంతా ఆ చైతన్యప్రవంతిని ఉపయోగించి రాయకపోయా, అంతర్లీనంగా కథలో ఆ విషయాలు ప్రవహిస్తే, చైతన్య ప్రవంతి ఉన్నట్టే పరిగణించాలి.

తెలుగు కథ విషయంలో గత శతాబ్ది 90వ దశకాన్ని ‘కథా స్వరూపయుగం’గా భావించవచ్చునంటారా?

నిజమే! అలా భావించడంలో తప్ప లేదు. దానికి కారణం ఆ దశకంలో మనిషి జీవితంలో, సామాజిక జీవనంలో, ఒక కొత్త మలుపు సంభవించింది. ఆర్ద్రిక, రాజకీయ, సామాజిక, కళా, వైజ్ఞానిక, సాంకేతిక రంగాలన్నింటిలో ఒక కుదుపు వచ్చిన సందర్భం అది. అదే ప్రవంచీకరణ! దాని తీవ్ర పరిణామాల వల్ల రచయితలంతా అద్భుతంగా స్పందించిన కాలం. దానివల్ల గొప్ప కథలు వచ్చాయి. తర్వాతి కాలంలో కథ పలచబడడానికి కారణం ఏమిటంబే ప్రవంచీకరణకు

జనం ఆకర్షితులవడం, దానికి అలవాటు పడిపోవడం అనే చెప్పాలి. ఒక్క మాటలో చెప్పాలంటే అది మనలను లొంగదీసుకున్నది.

ఇప్పుడు మాస, వారపత్రికల్నీ చాలావరకూ మూత బడ్డాయి. తెలుగు కథ ప్రశ్నార్థకమా? లేక అంతర్జాలం ద్వారా పురోగమిస్తున్నట్టే అంటారా?

మొదటగా తెలుగు కథ ప్రశ్నార్థకమనే చెప్పకోవాల్సి ఉంటుంది. ఇవాళ రచయితలు కథ రాస్తే ఎక్కడికి పంపాలి అనే సందిగ్గంలో ఉండిపోతున్నారు. ఇక అంతర్జాలంలో ‘పురోగమనం’ అనే మాటకు కేవలం ‘ముందుకు పోవడం’ అనే అర్థంతో చూస్తే నిజమే అనుకోవచ్చ. రాళి బాగా పెరుగు తున్నది కదా! అయితే ఈ విధానం యొక్క మానిఫెస్టేషన్ ఏమిటి? రిప్లెక్స్ ఏమిటి అనేది ఏచి చూడాల్సి ఉంది.

మీ పద్మావయం ‘పదచిత్ర రామాయణం’ అని పేరు పెట్టే విషయంలో ‘పదచిత్ర’ అనే పదం ‘భూపచిత్ర’ పదానికి ప్రత్యామ్నాయమా?

అప్పును. నిజమే! ఆ కావ్యంలో ప్రతి పద్మంలోనూ ఒక దృశ్యీకరణ పారకునిలో జరుగుతుంది. దానిలో భావ లేక పద, శబ్ద చిత్రాలు, ఒకదాని వెంట ఒకటి పరుగులెత్తుతూ ఉంటాయి. ‘సంధ్యలో పీల్లలు ఆటాడుకున్నట్టు’ అని నా ముందుమాటలో అన్నాను అందుకే! ఆవిధమైన సెక్కాత్మారం అందులో ఉంది గనుకనే పద-చిత్ర రామాయణం అన్నాను.

మీరు ఒకచోట రచయితలు ‘మాస’ ఇతివృత్తాలనుంచి జయటపడాలి అనడం వెనుక మీ అభిప్రాయం?

ఒక వస్తువు సామాజికంగా ప్రబలంగా ఉండడం, కొన్ని కాలాల్లో సహజం. దాని పరిణామాలు కూడా ఒక దశలో తీవ్రంగా ఉండడమూ సహజం. ఆ విషయం మీదే పుంఖానుపుంఖాలుగా కథలు వచ్చేస్తూ ఉంటాయి. దినికి ఒక ఉడాహారణ, వృద్ధుల పట్ల నిరాదరణ ఉండనుకోండి. దానిమీదనే కొన్ని వందల కథలు వచ్చినే. వస్తు కేంద్రం మారలేదు. ఇతివృత్తంలో వైవిధ్యం రాలేదు. ఇలా ఇతివృత్తాల్లో ఏ వైవిధ్యం, మార్పు, మొరుపూ, శిల్పావృత లేకుండా ఒకటే మూనలో రాయడాన్ని నేను వద్దని చెప్పడానికి కారణం ఆదే! అందుకే కొన్ని కథల పోటీ నిబంధనల్లో ‘ముసలి వాసన వేసే కథలాడ్చు’ అని కూడా ప్రకటించారు కూడా!

తెలుగులో ‘విలోమ కథలు’ నగ్నముని, పొత్తురి విజయలక్ష్మి మాత్రమే ప్రయత్నం చేశారు. ఎక్కువ రాలేదు. ఇలాంటి ప్రయోగాల మీ అభిప్రాయం?

పొత్తురి విజయలక్ష్మి గారు ఒకటో రెండో విలోమ కథలు రాసి ఉండవచ్చ గానీ, ఆవిడ మంచి కథా రచయితి. కేవలం

హోస్యకథలకే పరిమితం కాలేదు. నగ్నముని మాత్రమే ‘పూర్వ విలోమ కథలు’ రాసి ప్రాచుర్యం పొందాడు. ప్రయోగంగా కాకుండా, ఆ పేరు పెట్టకుండా, ఎంతో మంది రచయితలు విలోమ కథలు రాశారు. ఉదాహరణకు పెట్టింటి అశోక్ కుమార్ చాలా కథలు విలోమ కథలీ! విలోమ కథలు అంటే ఒకానోక సామాజిక పరిస్థితి, కల్పింపబడిన కారణాన్ని ఎత్తి చూపడం లేక అన్యాపదేశంగా చెప్పడం. పతంజలి రాశాడు. పి.వి.సునీల్ కుమార్ వంటివారు చాలామంది ఈ ప్రయోగాలు చేస్తూ ఉన్నారు.

త్రిపుర రాసిన కథలు ముఖ్యంగా ‘పాము’ వంటివి ఇంటిలెక్కపల్ కథలుగా మిగిలిపోయాయి. సామాన్య పారకులను అలరించలేని ప్రయోగాలు అవసరమంటారా?

పాము చాలా మంచి కథ. త్రిపుర కాకుండా కాశీభట్లు వేఱగోపాల్ వంటివారు కూడా ఇంటిలెక్కపల్ కథలు రాశారు. వాళ్ళ దృష్టికోణం వేరు. ఆ స్థాయి పారకులకి అందేటల్లు రాస్తారు. సామాన్య పారకులను అలరించలేక పోవచ్చగాని, ఒక పరిధిలో, అదే తరంగానైర్మింటి ఆలోచించేవాళ్ళకు అవి అవసరం. వాళ్ళ కోసమే రాస్తున్నారు.

గొప్ప కథకులు అంటే అప్పటితరం వారినే అస్మిచోట్లు ఉటంకిస్తున్నారు. ఇటీవల వచ్చిన రచయితలు కూడా వారికంటే గొప్ప ప్రగతే సాధించారని అనుకుంటున్నాను. దీన్ని ఏఖిధంగా చూడాలి?

మీరనుకుంటున్నది నిజం. చాలా మందిలో ఆనాటి పాత తరం రచయితలు రాసిన కథలే గొప్పవి అన్న అభిప్రాయం బాగా ఉంది. అందువల్ల కథా సమీక్షల్లో కూడా, ఉత్తరాంధ్ర అనేసరికి ఏ చాసో దగ్గరో, కారా, రావిశాస్త్రి వంటి వారి దగ్గరో; కోస్తాలో పెద్దభట్ల వారి దగ్గర, రాయలనీమాలో పులికంటి దగ్గరో ఆగిపోతున్నారు. ఈ విషయంపై నేను ఆవేదన పొంది, ఈనాడు వస్తున్న కథకుల్లో గొప్ప కథలు రాస్తున్నారన్న విషయాన్ని మనం అందరికి తెలియజేయ్యాలన్న ఉద్దేశంతో, అంధ్రప్రధాలో ‘తెలుగుకథ-తేజోరేభలు’, ఇతర పుత్రికల్లో ‘పరామర్ష’ వంటి శీర్షికలతో 350 కథలను పారకులకు పరిచయం చేశాను. వారిలో చాలామంది రచయితల పరిచయం చేశాను. ఆ వ్యాసాలు సంపుటాలుగా వచ్చాయి. ఇలాంటి కృషి తెలుగులో ఎవరూ చేయలేదని అంవత్స సోమసుందర్ నాకు పురస్కారం ప్రకటించారు. అలాంటి కృషి రాయలనీమాలో కూడా జరిగింది కానీ, కథలను వివిధ రచయితల కథలను వివిధ రచయితలు విశ్లేషించడం జరిగింది. నమకాలీనంగా ఉన్న గొప్ప కథకులను వెలుగులోకి తీసుకుని రావల్సిన అవసరం

తప్పనిసరిగా విమర్శకులపై ఉంది. నా కృషి నేను చేశాను. ఇంకా చేస్తున్నాను కూడా!

మన తెలుగు కథ ప్రపంచ దేశాలతో పోటీ పదాలంబ్చ ప్రపంచ కథాపరిజామాల అధ్యయనంతో పాటు కథాశిల్పం, సపలాశిల్పం పునర్వ్యాఖ్యాంకనం చేసుకోవలసిన అగత్యం లేదంటారా?

పునర్వ్యాఖ్యాంకనం అవసరం తప్పనిసరిగా ఉంది. ఆ రీతిలో అధ్యయనం చేస్తా, పునర్వ్యాఖ్యాంకనం చేసుకుంటూ దానేవాళ్ళు కొందరు ఉన్నారు. అలాగే స్త్రీవాదంలో కూడా అనేక అధ్యయనాలు చేస్తా కొత్త పుంతలు తొక్కినవారు ఉన్నారు. రీ-కనప్రష్క్రణ మాత్రమే కాక డీ-కనప్రష్క్రణ మీద కూడా అనేక కథలు వస్తున్నాయి. ఈ కథలన్నీ పారకులా, విమర్శకులు, సమీక్షకులు చదీవే అవకాశం లేకపోవడంవల్ల, పరిధులు ఉండడం వల్ల, ఇలాంటి సందేహాలు వస్తున్నాయి.

మీరు స్త్రీవాదం తొలిదశలో ఉన్నపుడే 'నిప్ప' కథ రాశారు కదా! స్త్రీవాదం సాధించిన ప్రగతి ఎలా ఉండంటారా?

ప్రగతి తప్పకుండా ఉంది. అది చాలా ఉధృతమైన ప్రగతే అని చెప్పాల్సి ఉంది. స్త్రీ స్వేచ్ఛ, స్వాతంత్రం, స్వోమిలంబనమే కాక ఆర్థికంగా తనదైన వ్యక్తిత్వం కూడగట్టుకునే శక్తి ఇవన్నీ స్త్రీవాదం ద్వారా వచ్చిన కథల్లో ప్రతిఫలిస్తున్నాయి. దానికితోడు దేహభాష అంటే అంగాంగ వర్షన, స్త్రీ అణచివేత ఇలాంటివైన తీవ్రమైన నిరసన, తిరస్కారంతో రాశారు. ఈ విషయాలన్నీ స్త్రీవాదం లేకపోతే ముఖ్యంగా కథల్లో ప్రతిఫలించేవి కాదు.

కథల వర్ష్యాపులు, శిబిరాల వల్ల వర్ధమాన రచయితలకు ఒనగూడే ప్రత్యేక ప్రయోజనం ఏమిటి?

వర్ష్యాపుల వల్ల వర్ధమాన కథా రచయితలకి కథానిక చరిత్ర తెలుస్తుంది. కథారచయితలు ఎవరో తెలుస్తారు. మంచి కథలేమిలో తెలుస్తాయి. ఎలాంటి మంచి కథలు చదివితే తాను మంచి కథకుడు కాగలడో తెలుస్తుంది. 'మంచి పారకుడు కాకుండా మంచి రచయిత కాలేడని తెలుస్తుంది. మంచి పారకుడు చేయవలసినదేమిటి? ఏం చదవాలి? ఎలా చదవాలి అనే విషయాలు నేర్చుకోవడానికి అవకాశం ఉంది.

మీరు పొందిన పురస్కారాల వివరాలు చెప్పండి?

పురస్కారాలు రచయిత కృషికి ఒక గుర్తింపు, ఒక సంతృప్తిని కూడా ఇస్తాయి. రచయిత కృషిని గుర్తించినప్పుడు ఒక చోదక శక్తిగా, ప్రేరణశక్తిగా పనిచేస్తుంది. నా పదవిత్ర రామాయణానికి అప్పాజోశ్యుల శోందేషన్ వారు లక్ష్మరూపాయల పురస్కారం, 'ప్రతిభామూర్తి అవార్దు' కింద ఇచ్చారు. అంద్రుప్రదేశ్ సాహిత్య అకాడమీ, తెలుగు విశ్వవిద్యాలయ కీర్తి పురస్కారం, ఆం.ప్ర భాషాదినోత్సవ పురస్కారం, అమృతలత అవార్దు, గురజాడ,

మట్టి - ఆకాశం

అతడి స్నేహపూర్వక పిలువును
కాదనలేకపోయాను
నూతన నిర్మాణంలో ఉన్న రహదారి మీదుగా
కొత్త కొత్త రాకపోకల్ని కలగంటున్న
ప్రపంచంలోకి తన వెంట వెళ్ళాయి!

రహదారి పక్క
పచ్చదనం ఉత్తరించబడ్డ
ఓ త్రిభుజాకార మణి చెక్కను చూపించాడు
ఇంకా పచ్చి పచ్చిగా పంటచేల జ్ఞాపకాల
గత పరిమళం

అప్పుడప్పుడూ తగులుతునే వుంది

ఇది తీసుకోవాలనుకుంటున్నాను..

సలహు అడిగాడడు

ఎందుకు కాదు

ఇంతకి ఎంతన్నాను?

అతడు సమాధానమిచ్చాడు

మట్టి ఆకాశంలోకి బిడిలీ అయ్యింది

కాళ్ళకింద శూన్యం ఆవరించుకుంది!

(మత్తుడు పల్రస్కారాయింకు)

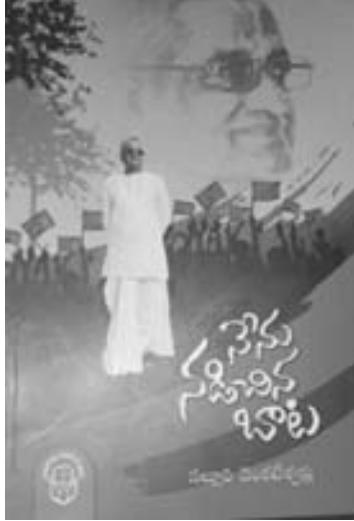
- పాయల మురళీకృష్ణ

83094 68318

శ్రీపాద, గడియారం, పిలకా గణపతిశాస్త్రి వంటి తెలుగు సాహితీమార్పుల పేరున ఇచ్చే పురస్కారాలు... ఇలా ఎన్నో పురస్కారాలు నా కృషిని గుర్తించి ఇచ్చారు.

వర్ధమాన కథా రచయితలకు మీ సందేశం ఏమిటి?

సందేశం అని ప్రత్యేకంగా కాదు గానీ, ఇందాక చెప్పినట్టు 'మంచి కథా రచయిత కావాలంబే మంచి పారకుడు కావాలి'. దానితో పాటు పారకుడికి మంచి విశ్లేషణాత్మకమైన చదువు కావాలి. కాలక్షేపానికి చదవడం కాకుండా కథా రచయిత తీసుకున్న వస్తువు ఏమిటి? ఎలా ఉంది? కథలో చెప్పిన దేమిలీ? కథలో మలుపులు ఎలా ఉన్నాయి, ఎలా మగించాడు, ఇవన్నీ అధ్యయనం చేసే చదువు కావాలి. అలాంటి విశ్లేషణ చేయగలిగిన పారకుడు మంచి రచయిత అవుతాడు. సమకాలీన ప్రపంచాన్ని దర్శించి ఆక్రమింపు చేసుకోలేకపోతే పెద్ద రచయితలునా ఎక్కుడో ఒకచోట ఆగిపోవలసి వస్తుంది. కనుక నిరంతర అధ్యయనం, పరిశీలన అవసరం.

నల్గొర్ను

నడిచిన బాట

- చెరుకూలి సత్యనారాయణ

98486 64587

నల్గొరి వెంకటేశ్వర్రు పరిచయం అవసరం లేని పేరు. అనేక దశాబ్దాలుగా ‘అన్న’గా ప్రాచుర్యంలో వున్న ప్రకాశం జిల్లా కమ్యూనిస్టు నాయకుడు, నటుడు. ఆంధ్రప్రదేశ్ ప్రజా నాట్యమండలి పునర్వ్యాఖ్య సారథిగా పుండి నాలుగు దశాబ్దాల దాని నడకని గ్రంథసం చేసిన పుస్తకం ఇతీవల విశాలాంధ్ర వారు ప్రచురించారు. దాని తర్వాత 2022 మార్చిలో ‘నేను నడిచిన బాట’ పేరుతో ఆయనదే స్వీయ చరిత్ర కూడా విశాలాంధ్ర వారే ప్రచురించారు.

ఈ రెండు పుస్తకాల ద్వారా తెలుగునాట ప్రజానాట్య మండలి ప్రాభవ చరిత్ర, ప్రకాశం జిల్లా ఏర్పాటు దానికి ముందూ వెనుకా ఆ ప్రాంత ఉద్యమ చరిత్ర యావత్తూ రికార్డు చేశారు. ప్రజానాట్యమండలి ప్రారంభం నాటికి తిరుపతి వెంకటకుపులు (పొండవోదోగ విజయాలు), బలిజేపల్లి లక్ష్మీకాంతం (సత్య మారిశ్చంద్ర), కాళ్ళకూరి నారాయణరావు (వరవిక్రయం, చింతామణి), ధర్మవరపు కృష్ణమాచారి, చిలకమత్రి తదితరుల వధ్యనాటకాలు రాజ్యమేలుతున్న దశలో 1887లో కస్యాపుల్చం రావటం ఒక శుభపరిణామం. అన్న తెలుగు సామాజిక, సాంస్కృతిక రంగాల్లో ప్రథముడైన పీరేశ్వరింగం గారు రాసి ప్రదర్శించిన ‘ప్యాపహార ధర్మబోధిని’ తొలి నాటకంగా పేర్కొన్నా అది నాటకం కాదు. కేవలం ప్రహసనం మాత్రమే!

సుంకర సత్యనారాయణ కష్టజీవి, నాజర్ బుర్ కథకుడిగా రావటంతో విస్తారంగా కళాధాలు ఏర్పడ్డాయి. ప్రేమ కథలు ఎక్కువగా వెలువడిన నాటక రచనల్లో పేర రైతులు, భూస్వాములు, పరిశ్రమ యజమాని, కార్యకుడు లాంటి పాత్రాలు, మూడు విశ్వాసాలకు వ్యతిరేకమైన రచనలు రావటం ప్రారంభమయ్యాయి.

మన ఉమ్మడి రాష్ట్రంలో ప్రజా నాట్యమండలి ఏర్పడటం. సుంకర గారి ‘మాభూమి’ నాటకం అసంభ్యాక ప్రదర్శనలు ఇవ్వటం జరిగింది. ఈనాటికి కూడా అన్న ప్రదర్శనలు ఇచ్చిన నాటకం మరొకటి లేదు. దాచా రాజారావు దర్జకత్వంలో కేంద్ర దళం, కోడూరి అచ్చయ్య దర్జకత్వంలో కృష్ణ జిల్లా దళం ఏర్పడ్డాయి. ఇంకా వివిధ ప్రాంతాల్లో స్థానికంగా దళాలు తయారయ్యాయి. ఈ రెండు దళాల్లోనూ దాచా రాజారావు, కోడూరి అచ్చయ్య, మిక్కిల్నేని, కోగంబి, కోనూరి పున్నయ్య, నాజర్, పెరుమాళ్లు, అల్లు రామలింగయ్య, మాచినేని వెంకటేశ్వరరావు, కర్నాటి లక్ష్మీనర్సయ్య, రామకోటి, వీరమాచనేని సరోజిని, సాలార్, వెంపటి రాధాకృష్ణ, తాపీ రాజమ్ము, లక్ష్మి, కొండేపూడి రాధ, అన్నపూర్ణ, కోటేశ్వరమ్మ, టి.పలుతిరావు, సి.మోహన్‌దాన్, వి. మధుసూదనరావు, ప్రత్యుగాత్మ, టి.ప్రకాశరావు, కె.బి. తిలక్, అమృతయ్య తదితరులు నటులుగా, సాంకేతికవర్గంగా వనిచేశారు. ఒక్క ‘మా భూమి’ నాటక ప్రదర్శన కోసం మొత్తం వంద దళాలు ఏర్పడినట్లు, తెలంగాణ జానపద బాటిలతో ఒగ్గకథ, గొల్లసుద్దులు చెప్పాలినికి దళాలు ఏర్పడినట్లు సమాచారం. నాజర్ ప్రవేశంతో బుర్కథ కూడా కొత్త పుంతలు తొక్కింది. ఆ ప్రేరణతో కొండేపూడి రాధ, తాపీ రాజమ్ము, వీరమాచనేని సరోజిని, మోటూరి ఉదయం గార్ల ఆధ్యాత్మంలో మహిళా బుర్కథ దళాలు ఏర్పడ్డాయి. నాజర్ కష్టజీవితో మొదలుపెట్టి బెంగాల్ కరువు, పల్నాటి యుద్ధం, జొబ్బిలి యుద్ధం, రాయలసీమ, వీరాభిమం్య, అల్లూరి, క్రీస్తు, దాచా. కోత్తీన్ బుర్కథలతో తెలుగు నేలపై విజృంభించిన నేపథ్యం ప్రజానాట్యమండలిది.

అప్రతిమాతంగా ఎదుగుతున్న ప్రజానాట్యమండలిని

1948లో కమ్యూనిస్టు పార్టీ పాటు నిపేధించారు. మాభూమి నాటకం కూడా ప్రకాశం మంత్రివర్గంచే నిపేధించబడింది. ఆ నిర్వంధం కారణంగా కొందరు, 1955 ఎన్నికల్లో పార్టీ భిటమితో నిరాశకు గురై కొందరు ప్రమఖులైన కళాకారులు సినిమాల్లో అవకాశాల కోసం మద్రాసుకెళ్లి అక్కడే స్థిరపడి పోయారు. ఆ తర్వాత కమ్యూనిస్టు పార్టీలో చీలిక కారణం గానూ మొత్తంగా ప్రజానాట్యమండలి నిషేషమైంది. తిరిగి గాడిన పెట్టటానికి కమ్యూనిస్టు ఉద్యమంలోని అన్ని పాయలూ 1970వ దశకం ద్వితీయర్థంలో పూసుకున్నాయి.

1974లో ఆనాటి సిపిబ రాష్ట్ర కార్యదర్శి తమారైడ్డి సత్యనారాయణ చౌరవతో ఏర్పడిన ఆంధ్రప్రదేశ్ ప్రజానాట్య మండలి చరిత్ర ఆనాటి నుంచి 2014 దాకా నల్గూరి ఈ పుస్తకంలో నికిపుం చేశారు. 1974 అక్టోబర్ 7 - 14 తేదీల మధ్య విజయవాడలో మహాసభ జరుపుకొని రక్త కనీరు నాగభూషణం అధ్యక్షునిగా, నల్గూరి కార్యదర్శిగా ఎన్నుకొని ఈ ప్రసాదం మొదలుపెట్టారు. ప్రజానాట్యమండలి పునర్నిర్మాణం తర్వాత జరిగిన 8 రాష్ట్ర మహాసభల వివరాలు, 20 జిల్లాల్లో ఆ సంస్థ నిర్మాణం, వివిధ సందర్భాల్లో నిర్వహించిన వారి శిక్షణ తరగతులు, కళా ప్రదర్శనల గురించి సవిరంగా రికార్డు చేశారు. 1974 - 2014 మధ్య ఆ సంస్థ ఆఫీసు బేరర్పుగా పున్న వారి, సంస్థలో పనిచేసి అమరులైన వారి, సంస్థకు సహకరించిన వారి ఛాయా చిత్రాలు, కళా రూపాల ప్రదర్శన జరిగినప్పుడు తీసిన ఫోటోలు కూడా ఇవ్వటంతో పుస్తకానికి నిండుతనం చేకూరింది.

ఇక ఆయన స్నేయ చరిత్ర నేను నడిచిన బాట విషయానికాస్తే ... 15 ఏళ్ల వయసులో ఉద్యమానికి దగ్గరై 70 సంవత్సరాల ఉద్యమ జీవితామూ, కమ్యూనిస్టు పార్టీ, ప్రకాశం జిల్లా, ప్రజానాట్యమండలి ఒంగోలు పట్టణాలతో ఆయన అనుబంధం వాటి అభివృద్ధిలో తన పాత వివరంగానే గ్రంథసం చేశారు. 100 గడవపున్న నర్సాయపాలం అనే చిన్న గ్రామం నుంచి ప్రారంభమైన ఆయన జీవితం ఎంత విస్తృతమైనా వాలా స్నేయ చరిత్రలో కన్సించే సోత్కుర్చ విమాత్రమూ లేదు. తన భార్యాపీల్లలు, కుటుంబం గురించి కాక తన చుట్టా అల్లుకున్న ఎన్వెఫ్ విద్యార్థులు, కళాకారుల్ని గురించే రాశారు. తన భార్య చనిపోయిన రోజేం తన చిన్ననాటి మిత్రుడు అట్ల సుఖ్యాయ్య చనిపోతే అక్కడికెళ్లి మిత్రుడికి నివాళి అర్పించి రావటం, ఉద్యమ నిర్మాణంలో భాగంగా తన దగ్గర పెరిగిన వందేమాతరం శ్రీనివాస్ని తన 3వ కొడుగ్గా చెప్పుకోవటం ఆయన షెస్టుత్యాన్ని తెలియజ్ఞస్తాయి.

తెల్లని గోడలమై బొగ్గుతో నినాదాలు రాస్తే ఆ గోడల యజమానులు తిట్టుకోవటం, పొగ విత్తనాలు ఏరి వాటిని

అమ్మి పార్టీ కోసం రేడియో కొనటం, మాలవల్లతో సహా ఉండు కమ్యూనిస్టుల్ని కూడా వెలివేయటం, ప్రకాశం జిల్లా ఏర్పడటానికి దశాబ్దాల ముందే ఆ ప్రాంతాల్ని కలిపి కమ్యూనిస్టు పార్టీ స్నల్లమల ఏరియా కమిటీగా ఏర్పడటం, సైకిల్ ర్యాలీలు, రాత్రి పారశాలలు, రాజకీయ పారశాలల అన్నిటిలోనూ చొచ్చుకోవటానికి నాటకాలే ఎక్కువగా వారికి తోడ్పడటం, ఎన్వెఫ్ విద్యార్థుల కోసం మెన్సు, పోస్టలు నడపటం; ఆనాడు విద్యార్థులుగా వుండి దేశ వ్యాపితంగా వివిధ ప్రాంతాల్లో, వివిధ వ్యాపారాల్లో, వృత్తుల్లో పున్న వారిని సమీకరించి ఒంగోలు సమీవంలో 'ఇన్ రా' పేరిట వృద్ధాత్మమాన్ని నడపటం లాంటి అనేక విషయాలు ఆ పుస్తకం ద్వారా తెలుసుకోవాచు. ఇంత సుదీర్ఘాలంలో జరిగిన ప్రతి సంఘటనా తేదీలతో సహా ఇవ్వటమేగాక అందులో పాల్గొన్న ప్రతి ఒక్కరి పేరు ప్రస్తావించటం, అమర జీవులందరినీ వారి ఛాయా చిత్రాలతో సహా గుర్తు చేయటం బాగుంది. ఆయన స్పభావం లాగానే ఈ రచనలో కూడా ఎక్కడా ఎవరినీ ఒక పల్లెత్తు మాట కూడా అనని వ్యక్తిత్వం గొప్పది.

12 సంవత్సరాలు జిల్లా పార్టీ కార్యదర్శిగా వుండి 40 సంవత్సరాలకుపైగా ప్రజా నాట్యమండలి అధ్యక్షుని గానూ, కార్యదర్శిగానూ కొనసాగుతున్న నల్గూరి కళాకారులకు పెన్ఫ్స్ ఇప్పించటంలో ముఖ్యమాత్ర పోషించారు. ఈ పుస్తకంలో ఇంకా కొత్తపట్టుం పాతశాల, చీరాల పేరాల పన్నుల నిరాకరణ ఉద్యమం గురించి కూడా వివరాలున్నాయి.

పల్లెపడుచు, ఆకాశ రామస్ను, దొంగ వీరుడు, శైర్మన్, పెళ్లి చూపులు, లండిబిందెలు, అన్నా చెల్లెళ్లు, భయం, ఆశ చేసిన మోసం, ఒక్క రూపాయి, కొత్త బాట, గాలివాన, వాంటెడ్ ఫార్మర్, పెండింగ్ క్లేలు లాంటి సాదాసీదా నాటకాలు ఎక్కువగా ప్రదర్శించి ఒకస్టారి మాత్రం 'మా భూమి' ప్రదర్శించారు. పీరు ప్రదర్శించిన వాటిలో 'భూ భాగోతం', 'రాజకీయ భాగోతం' తప్ప మిగిలిన నాటకాలు, ఇలీవల అనేక వ్యయ ప్రయాసలకోర్చి వారు ప్రదర్శించిన 'ఆయుధం' నాటకంతో సహా గొప్ప ఔత్సవాన్ని, ప్రభావాన్ని ప్రజలకు కలగజేసినవి కొవు. ఇలాటి నాటకాల్ని ప్రదర్శించి ప్రేక్షకాదరణ లేదని వాపోవటం కూడా తగదు. పార్టీ చీలిక తర్వాత కళారంగం నిరీర్యమైనా ఇప్పుడు అనేక కమ్యూనిస్టు శేఖాలు తమతమ సాంస్కృతిక సంఘాల్ని రంగంపైకి తెఱ్పున్నాయి. ఇలీవల కన్యాశుల్చుం నాటకం 8 గంటలపాటు ప్రదర్శిస్తే జనం కదలకుండా చూశారు. నాటకంలో దమ్ముంటే ప్రజలు చూస్తారని ఇది రుజువు చేస్తుంది. నల్గూరస్తు లాగే మిగతా సంఘంల వారు కూడా ఏదో రూపంలో తమ తమ చరిత్రల్ని గ్రంథస్థం చేస్తే మంచిది. ■

కాకినాడ చరిత్రను కుళకు కట్టే పుస్తకం

- బోల్లోజు బాబా

98493 20443

కాకినాడ చుట్టూ చారిత్రిక ప్రాముఖ్యత కలిగిన ప్రాంతాలు ఉన్నాయి. వాటి చరిత్రపై ఇప్పటికే అనేక మంది పుస్తకాలు వెలువరించారు. పక్కనే ఉన్న పిలాపురం చరిత్రపై పి.వి. పరిఖప్యా శాస్త్రి, కందుకూరి ఈశ్వర దత్త, కురుమెళ్ళ వెంకటరావు, శ్రీరాం వీరల్చిహుకవి లాంటి చరిత్రకారులు గొప్ప లోతైన పుస్తకాలను రచించారు. రాజమహేంద్రవరం చరిత్రను చిలుకూరి వీరభద్రరావు, భావరాజు వెంకట కృష్ణరావు, జీతవోలు రామప్రసాద్ గ్రంథాల్సం చేశారు. కోరంగి చరిత్రను పొన్నమండ రామచంద్రరావు వెలువరించారు.

పెద్దాపురం, సామర్లకోటు చరిత్రలను వత్సవాయి రాయ జగపతి వర్మ రికార్డు చేసారు. ఇటీవల వంగలహూడి శివకృష్ణ పెద్దాపురం చరిత్రను పుస్తకరూపంలోకి తీసుకొని వచ్చారు. ద్రాక్షారామం ఆలయ చరిత్రపై వైవి రమణ, మారేమండ రామారావు, జాస్టి దుర్గాప్రసాద్ పుస్తకాలు వెలువరించారు. దాట్ల దేవదానం, ఈ వ్యాసకర్త యానాం చరిత్రను గ్రంథాల్సం చేసారు. ఇదంతా ఎందుకు చెబుతున్నాను అంటే- Nothing has really happened until it has been recorded అంటారు ప్రముఖ రచయితి వర్ణినియా వుల్ఫ్. అలా చూసుకొన్నప్పుడు చరిత్రను రికార్డు చేయటం అనేది ఎంతటి అవసరమైన ప్రక్రియో అర్థమాతుంది.

కాకినాడ చరిత్రపై మొదటి పుస్తకం ఈ 'అలనాదీ కోకనాద'. గొప్ప చారిత్రిక ప్రాధాన్యత కలిగిన ప్రాంతాల మధ్య ఉన్నపుటీకి కాకినాడ పట్టణ సమగ్ర చరిత్రను తెలిపే పుస్తకం ఇంతవరకూ రాలేదు. 1907లో అనసూరు అనే పత్రికలో 'కాకినాడ పుర పూర్వచరిత్ర' పేరుతో ఒక వ్యాసం వచ్చింది. కల్పల మెకంజి

అనే బ్రిటీష్ అధికారి 1815-16లలో ఈ ప్రాంతపు స్థానిక చరిత్రలను సేకరించి కైఫియ్యతుల రూపంలో భద్రపరిచాడు. వాటిలో రాజమహేంద్రవరం, సామర్లకోటు, సర్పవరం, జల్లూరు ఉన్నాయి తప్ప కాకినాడ కైఫియ్యతు లేదు. ఆ లోటును ఈ పుస్తకం భద్రీ చేస్తుంది. ఆ విధంగా గొడవర్తి సత్యమూర్తి గారి కృషి ఎంతో విలువైనది. చారిత్రాత్మకమైనది. తూర్పు గోదావరి జిల్లా చరిత్రకు సంబంధించి ఈ పుస్తకం ఒక గొప్ప జోడింపు.

◆ ◆ ◆

కాకినాడకు సంబంధించిన అత్యంత ప్రాచీనమైన ప్రస్తావన మూడవ విష్ణవర్ధుడు (క్రీ.శ. 709- 746) వేయించిన ఈశ్వర శాసనంలో కనిపిస్తుంది. దానిలో కేశవశర్మ అనే బ్రాహ్మణునికి దానంగా ఇచ్చిన భూమి సరిహద్దులు ఇలా చెప్పబడ్డాయి. పోల్చాడు విషయే జలయారు నామ గ్రామే పశ్చిమదిశాయాం ఏలియేరునదీ పశ్చిమతఃః ప్రభాకరక్షేత్రోత్తర కాకండివాడ క్షేత్రపూర్వతఃః. పోల్చాడు విషయ అంటే నేటి పిలాపురం తుని పెద్దాపురం ప్రాంతాలు, జలయారు అంటే నేటి జల్లూరు, ఏలియేరు నది అంటే నేటి ఏలేరు నది, కాకండివాడ అంటే నేటి కాకినాడ. పై శాసనం ఆధారంగా ఎనిమిదో శతాబ్దిలో కాకినాడ కాకండివాడ పేరుతో వ్యవహరింపబడిందని గుర్తించ వచ్చు. ఆ తరువాత కాకినాడ ప్రస్తావన 15వ శతాబ్దిం వరకూ ఎక్కడా కనిపించదు. 14వ శతాబ్దిలో ఈ ప్రాంతంలో సంచరించిన శీనాధుడు .. పిలాపురం, ద్రాక్షారామం, చాళు కృష్ణమవరం, కోటిపల్లి, బైరపాలెం, పట్టిసీమ, పలివెల లాంటి ప్రాంతాల గురించి చెబుతాడు తప్ప కాకినాడ ప్రస్తావన చేయలేదు. అంటే అప్పటికి కాకినాడ ప్రాముఖ్యత కలిగిన

ఊరుగా రూపుదిద్దుకొని ఉండకపోవచ్చు, రాజమహేంద్రవరం కైఫియ్యతులో కాకినాడ కాకినాడుగా చెప్పబడింది. క్రీ.శ.1450 ప్రాంతంలో మట్టపిల్లివారు అనే కమ్మవారు, క్రీ.శ.1500ల ప్రాంతంలో చిట్టీడి ధర్మాయినిని అనే వెలుమ వారు క్రీ.శ. 1670లలో చంద్రారాయణింగారు ఈ కాకినాడ ప్రాంతాన్ని జమిందారీ చేసినట్లు మెకంజీ కైఫియ్యతుల ద్వారా తెలుస్తుంది. ఈ చంద్రారాయణింగారి వారసులే నేడు మనం చెప్పుకొనే పిరాపురం జమిందారులు.

ఆస్తకికర సంఘటనల సమాచేరం

చరిత్ర రచన అనేది చాలా వ్రష్టమతో కూడుకొన్నది. శక్తి యుక్తులను హరింఖివేసే పని అది. ఎందుకంటే నేడు మన ముందు అపారమైన సమాచారం ఉంది. దేవీ సేకరించాలి, ఎంతవరకూ సేకరించాలి, సేకరించిన వాటిని ఎలా ఒక వరుసుక్రమంలో అమర్షుకోవాలి అనే విషయాలు కత్తిమీద సాములాంటివి. ఈ పుస్తకం చదివితే ఆ పనిని గొడవర్తి సత్యమూర్తి సమర్థవంతంగా నిర్వించారని అర్థవొతుంది. అయిన ఐదేళ్ళగా ఎంతో ఓపికగా ఈ పుస్తక సమాచారాన్ని సేకరించారు. ప్రతి అంశాన్ని క్షణ్ణంగా శోధించి, నిర్మాంచు కొన్న తరువాతే ఈ పుస్తకరూపంలోకి తెచ్చారు. అందుకనే దీనిలోని ప్రతి వ్యాసానికి గొప్ప సాధికారికత వచ్చింది. ఇందులో ఎక్కడా అభ్యాతకల్పనలు, అసత్యాలు, పక్కిరణలు, హిస్టారికల్ ఇన్ కన్విస్టెన్స్, హిస్టారికల్ ఫాలస్టిన్ లాంటివి లేకపోవటం సత్యమూర్తి గారి అకుంరితమైన కృషికి, అన్నయ సామాన్యమైన ప్రతిభకు, కచ్చితత్వానికి నిదర్శనం.

ఈ పుస్తకంలో ఇతరులు రాసిన కొన్ని వ్యాసాలు ఉన్నాయి. వాటిని యథాతథంగా మూల రచయిత పేరుతోనే ఈ పుస్తకంలో చేర్చారు. ఆ వ్యాసంలోని ముఖ్యాలాలను గ్రహించి తిరిగి కొత్తగా తిరగరాయటం, ఎన్నే ఏళ్ళగా జర్నలిజింలో ఉన్న సత్యమూర్తి గారికి పెద్ద కష్టమైన పని కాదు. కానీ ఏరు అలా చేయకపోవటం ఏరి మంచితనం. చరిత్ర పుస్తకాలకు ప్రధానంగా ఉండాల్సినవి సంఘటనల క్రమం, తదనంతర కాలంలో ఆ సంఘటనల వల్ల ప్రభావితమైన పరిణామాలు. అలనాటి కోకనాడ పుస్తకంలోని వ్యాసాలను 8 చాప్టర్లుగా విభజించారు. ఇలా విభజించటం వల్ల మంచి రీడబిలిటీ వచ్చింది పుస్తకానికి.

◆ ◆ ◆

విలక్షణమైన నగరం పేరుతో ఉన్న మొదటి చాప్టర్లో కాకినాడ ప్రాచీన చరిత్రను క్రీస్తుశకం ఏడో శతాబ్దిం నుండి 1839లో వచ్చిన కోరంగి తుఫాను వరకూ సచివరంగా చెప్పారు. చరిత్ర గమనంలో కాకినాడ పొత్రను ఈ విభాగం సోదా

పారణంగా వివరిస్తుంది. రెండవ చాప్టరు పేరు అపరూప కట్టడాలు. ఈనాటికీ నిలిచి ఉన్న డచ్ వారి నిర్మాణాలు, కలక్కర్ భవనం, పురపాలక భవనం, విక్టోరియా వాటర్ వర్క్స్ లాంటి కలోనియల్ బిల్లింగుల గురించి ఆస్తికరమైన సమాచారాన్ని పొందుపరిచారు. ఈ విభాగంలో మొత్తం 11 వ్యాసాలున్నాయి.

పరాయ పాలనలో నగరం అనే విభాగంలో బ్రిటీష్ పాలనకు వ్యతిరేకంగా జరిగిన కాకినాడ బాంబుకేసు, కాకినాడ దొమ్మీకేసు, ఇంగ్లీష్ క్లబ్ ధ్వంసం లాంటి సంఘటనల పూర్వపరాలు ఉత్సూక కలిగేలా వర్షించారు.

స్వరాజ్య సైనికులు పేరుతో ఉన్న విభాగంలో స్వాతంత్ర పోరాటంలో పొల్చిన అలనాటి యోద్ధలైన మహర్షి బులుసు సాంబమూర్తి, మల్లిశుడి పళ్ళంరాజు, చెలికాని రామారావు, మల్ల అప్పుయ్యాచాప్పి లాంటి వారి గురించి అరుదైన సమాచారాన్ని పొందుపరిచారు. ఈ విభాగంలో 10 వ్యాసాలున్నాయి. విద్యాలయాలు పేరుతో ఉన్న అయిదో విభాగంలో పి.ఆర్. కళాశాల, అంధ్రా పాలిపెక్కిక్, మెక్కారిన్ పైస్పూల్, రంగరాయ మెడికల్ కాలేజ్, సిబిఎమ్ పారశాల ఎం.ఎస్ ఎన్. కళాశాల లాంటి విభిన్న విద్యాలయాల ఆవిర్మాపం, అభివృద్ధి, వాటి విశిష్టతలను తెలుపుతూ మొత్తం 20 వ్యాసాలు ఉన్నాయి.

అలనాటి సంఘలు అనే అరో చాప్టరులో బాంక్ ఆఫ్ మద్రాస్, ఆంధ్రసాహిత్య పరిషత్, ప్రభుత్వ ఆనుపత్రి, కోకనాడ చాంబర్ ఒఫ్ కామర్స్, సరస్వతి గానసభ, యంగైన్ ట్రైబీరి, బ్రాహ్మణ సమాజ మందిరం, ఈశ్వర పుస్తక భాండాగారం, గాంధీభవన్, టాన్ పాల్స్, కాస్పాపాలిటన్ క్లబ్ లాంటి అనేక సంఘల పుట్టపూర్వీతురాలు వాటి చరిత్రను మొత్తం 32 వ్యాసాల్లో అత్యంత ఆస్తికిలిగే విధంగా చెప్పారు. ఇవ్వీ దాదాపు వందా నూట యూబై ఏండ్లుగా నడిచిన, ఇంకా నడుస్తున్న సంస్థలు.

ఈ సంఘల చరిత్ర, కాకినాడ సమాజ నిర్మాణంలో ఇవి పోషించిన పాత్ర చదువుతున్నప్పుడు, మన ముందుతరం వారి క్రాంతదర్శనం, వారు చేసిన సాంఘిక సేవ మనకు అర్థవొతుంది. మనం ఇంకా ఎంత ఉన్నతంగా జీవించవచ్చే ప్రేరణ కలిగిస్తుంది. ఎందరో మహామధారులు పేరుతో ఉన్న చాప్టరులో మల్లిడి సత్యలైంగనాయకర్, పిరాపురం మహోరాజు వారు, బుర్రా వెంకటపుయ్య, లంకలపిల్లి రామారావు, వింజమూరి సిస్టర్స్, కృత్రిమెంటి ప్రొటాజు వంతులు, దాలక్కరూజు సుబ్బారావు, దురిశేటి శేషగిరిరావు, పైదా వెంకట వచ్చిన నాయకులు, లాంటి లబ్బిప్రతిష్టులైన స్థానికుల జీవితాలను ఛాయామాత్రంగా స్పృశిస్తూ మొత్తం 24 వ్యాసాలు ఉన్నాయి.

అలనాటి జ్ఞాపకాలు పేరిట ఉన్న చివరి విభాగంలో ఉన్న కాకినాడ పురపాలక సంఘానికి కైర్రస్తున్నగా వ్యవహరించినవారి

జాబితా, పొర్లమెంటు సభ్యుల, శాసన సభ్యుల వివరాలు, వివిధ ప్రాంతాల పేర్లు ఎలా వచ్చాయో వంటి విశేషాలతో 15 వ్యాసాలు ఉన్నాయి. ఇది కాకినాడ ఉజ్వల వైఫోగాన్ని తెలుపుతాయి.

నా ఊహలలో రేపటి కాకినాడ పేరుతో పట్టుజ ప్రమయాలు చెప్పిన అభిప్రాయాలు ఈ పుస్తకం చివరలో పొందుపరచారు. వాటిలో కాకినాడ అత్యుత్తమ నగరంగా రూపుద్దిన్కోవటానికి జెఎన్టియు ప్రాఫసర్ డా. కెవిఎస్ విముర్తికృష్ణ ఇచ్చిన కొన్ని సూచనలు ఇవి.

1. బీచ్ రోడ్సును అభివృద్ధి చేయాలి. 2. కోరంగి మడ అడవులను టూరిస్టు కేంద్రంగా తీర్చిదిద్దాలి. 3. అంద్రుల సంస్కృతి, చరిత్రలను ప్రతిబింబించేలా కాకినాడలో మూళీయం నెలకొల్పాలి. 4. కాకినాడలో ఒకసాటి బ్రహ్మసమాజ మందిరం లాగ ప్రపంచంలోని 10 ప్రథాన మతాలకి సంబంధించిన ఆధ్యాత్మిక కేంద్రం ఒకేచేట నిర్మించాలి. 5. బయో డైవర్సీ పార్కు ను ఏర్పరచాలి.

ఒక ప్రాంత చరిత్రను చదివినపుడు ఆ ప్రాంతం ఏ మేరకు ప్రపంచ, దేశీయ పరిణామాల్లో పాలుకొంచుకొంది అనే పరిశీలన చేసినపుడే ఆ రచన సమగ్ర రచన అనిపించు కొంటుంది. ఈ పుస్తకం చదివినపుడు భిన్న కాలాల్లో కాకినాడ తన అస్తిత్వాన్ని బలంగా చాటుకొండని అర్థమౌతుంది. క్రీస్తుశకం ఏడవ శతాబ్దిలో కాకినాడ జైన మతానికి చెందిన గొప్ప ఆధ్యాత్మిక కేంద్రమని, అనేక జైన ఆలయాలు ఉండేవని, వాటికి రెండవ విష్ణువర్ధనుడు కొన్ని భూములను దానం చేసాడని, అప్పట్లో ఇది కొకండ పర్మ పేరుతో వ్యవహరించ బడిందని తెలుస్తుంది.

■ ఇంగ్లీషువారు ఇంజరం వద్దా, ఫ్రెంచి వారు యానాం వద్దా తమ గిడ్డంగులు నిర్మించుకొని వ్యాపారాలు చేస్తున్న సమయంలో 1734లో Dutch వారు కాకినాడను స్థావరంగా చేసుకొని వ్యాపారాలు చేసి కాకినాడను ప్రపంచపటంలో నిలిపారు.

■ క్రీస్తురూప్యం మూడో శతాబ్దం నుంచి క్రీస్తుశకం 19 శతాబ్దం వరకూ మనుగడలో ఉన్న కోరంగి ఓడర్స్‌వలో ఇసుక మేటలు వేయటం వల్ల నిరుపయోగంగా మారినప్పుడు, కాకినాడ ఓడరేవు ఆ స్థానాన్ని భర్తీచేసి నేడు ఒక గొప్ప పోర్టుగా సేవలు అందిస్తున్నది.

■ జాతీయోద్యమ సమయంలో కాకినాడలో జరిగిన భయంకరాచారి జరిపిన కాకినాడ బాంబు కుట్ట కేసు, కాకినాడ దొచ్చి కేసు దేశవ్యాప్తంగా పేర్కాంచాయి. ఎంతో మంది స్వాతంత్రోద్యమ కారులకు ప్రేరణగా నిలిచాయి.

■ మల్లాడి సత్యలింగసాయకర్ వీలునామాలో ఒక క్లాజ్

మనిషిననే

నమ్మకం

తడి ఆరని చోటు నుంచి

ఓ పొత్త ముగిసింది

ఇన్నాక్కూ ఎదురు చూసిన దేవుడు కూడా

మనిషి వెంటే కదులుతున్నాడు

కన్నటి తెరల్లో

తర్వం కాట్టుకు పోతోంది

రక్తం

వానగా కురుస్తున్న నేపథ్యం!

ఎక్కడో?

నిత్యాబ్ధం మాట్లాడుతోంది

నేనింకా మనిషిననే

నమ్మకం నాలో

కొట్టుమిట్టాడుతున్నది!

- ఏటూల నాగేంద్రరావు

74166 65323

ఏమిటంటే ప్రతి ఏటా ఒక విద్యార్థిని ఉన్నత చదువుల కోసం విదేశాలకు పంపి ఆర్థిక సహాయం అందించటం. ఆ క్లాజ్ ద్వారా డా. ఎల్లాప్రగడ సుబ్బారావు అమెరికాలో చదువు కొన్నారు. ఎల్లాప్రగడ సుబ్బారావు కనిపెట్టిన టైటాప్లైక్షిన్ అనే మందు వల్ల కొన్ని కోట్లమంది ప్రాణాలు నిలిచిచాయి. బహుశామానవాళికి అంతటి మేలు జరగబోతుందని మల్లాడి సత్యలింగ నాయకర్ గారికి తెలిసే ఆ క్లాజ్ పెట్టి ఉంటారు.

■ కళా సాహిత్య రంగాలకు సంబంధించి - రేలంగి, ఎస్టీ రంగారావు, అంజలీ దేవి, సుర్యాకంతం, రావు గోపాలరావు, యందమూరి పీరేంద్రసాథ్ లాంటి వారిని కాకినాడ ప్రపంచానికి బహుకరించింది.

ప్రతి ప్రాంత చరిత్రకు ఒక ఆత్మ ఉంటుంది. చరిత్రకారుడు ఆ ఆత్మను పట్టుకోవాలి. సత్యమూర్తి కాకినాడ ఆత్మను పట్టుకొన్నారు. ఈ పుస్తక రూపంలో రికార్డు చేశారు. తన కాలాన్ని, మేధను వెచ్చించి ఇంతటి బృహత్త రచన గావించినదుకు కాకినాడ పొరసమాజం వీరికి రుణపడింది. మన్నకం కోసం 99495 88222లో రచయితను సంప్రదించోచ్చు.

అనువాద కథ

అప్పను .. నేను కుక్కనే ..!

హింటి మూలం : మోహన్ రాకేస్
అనువాదం : డాక్టర్ వెన్నా వల్లభరావు
94903 37978

అక్కడన్న చాలామంది తలలు వాళ్లి విచారంగా కూర్చుని ఉన్నారు. వాళ్లి వాలకం చుస్తే ఎవరో చనిపోయిన వారికి సంతాపం తెలియజేయడానికి వచ్చినట్టుంది. కొంతమంది తమతో తెచ్చుకున్న ఆహారపు పొత్తులు విప్పి తింటున్నారు, ఒకరిద్దరు తలపాగాలు తల కింద పెట్టుకుని ప్రాంగణం బయట రోడ్డు పక్కన నడుం వాల్చారు. ఉడికించిన శనగలు అమ్మేవాడి వ్యాపారం జోరుగా ఉంది. వీధి కుళాయి వద్ద చిన్నపాటి క్యాప్ విర్పింది. కుళాయికి దగ్గరలో కుర్రీ వేసుకుని అట్టిలు తయారు చేసి పెట్టే వ్యక్తి వేగంగా టైప్ చేసున్నాడు. అతని నుదుటి నుంచి కారుతున్న చెమట పెదవల్లి తాకుతోంది. అయినా అతనికి తుడుచుకునే ఖాళీ లేదు. తెల్ల గడ్డలున్న ఇద్దరు, ముగ్గురు పొడవాటి జాట్ వ్యక్తులు ఆ మనిషికి తీరిక దౌరికి తమ అర్థి తయారు చేసి పెదతాడేమానని ఎదురుచూస్తున్నారు. ఎండ తగలకుండా అతను తాత్కాలికంగా ఏర్పాటు చేసుకున్న గోనెపట్టాకప్పు గాలికి రెపరెలాడుతోంది. అతనికి కొద్దిపాటి దూరంలో కూర్చున్న అతని కొడుకు ఇంగ్లీష్ ప్రైమరీ పారం బట్టి పడుతున్నాడు సి ఏ టి క్యాట్, క్యాట్ అంటే పిల్లి, డి ఓ టి డాట్, డాట్ అంటే చుక్క, ఎఫ్ ఏ టి ఫ్యాట్, ఫ్యాట్ అంటే లాషెన' చొక్క గుండిలు సగం విప్పుకున్న కొండరు గుమస్తాలు పైళ్లు చంకలో పెట్టుకుని ఒకరితో ఒకరు పరాచికాలు ఆడుకుంటూ రిజిస్ట్రేషన్ బ్రాంచి నుంచి రికార్డు బ్రాంచి వైపు వెళుతున్నారు. బిళ్ల బంల్రోతు అక్కడన్న గుంపును చూసి విసుగ్గా స్ఫూలువై బాసింపట్టి వేసి తనలో తానే ఏవేవో లెక్కలేసుకుంటున్నాడు. ఉన్నట్టుండి అతని పెదాలు కదులు తున్నాయి, ఒక్కాక్కప్పుడు తల అప్రయత్నంగానే ఊగుతోంది.

ప్రాంగణమంతా సెప్పెంబర్ నెల ఎండ వ్యాపించి ఉంది. పక్కలు కొమ్మలు పైనుంచి ఎగరటం, వాలటం చేస్తున్నాయి. కాకులు గోడలపై మెల్లగా పచార్లు చేస్తున్నాయి. ముఖమంతా ముడతలు తప్ప ఇంకేమి లేని, అదే పనిగా తల ఊగుతున్న 70 - 75 ఏళ్ల ముసలావిద అక్కడన్నవాళ్లని అడుగు తోంది. మరణించిన తన కుమారుడి పేర కేటాయించబడిన ఇంటి స్థలానికి తాను హక్కుదారు అపుతుందా లేదా అని ఆమె సందేహం.

ఆఫీసు గదుల్లో ఇప్పుడిప్పుడే పైళ్లు కదులుతున్నాయి. ముగ్గురు, నలుగురు గుమస్తాలు మధ్యలో ఉన్న టేబుల్ వద్ద చేరి టీ తాగుతున్నారు. వాళ్లలో ఒకాయన ఆఫీసు కాగితంపై తాను ఇటీవల రాసిన గజల్ మిత్రులకు వినిపిస్తున్నాడు. మిత్రులేమా దాన్ని ఆయనే రాశడన్న నమ్మకంతో వింటున్నారు. దాన్ని ఆయన '20వ శతాబ్దం' అనే ప్రతిక పాత ప్రతి నుంచి కాపీ కొట్టడని పాపం వాళ్లకి తెలియదు.

"అజీట్ గారూ.. ఈ గజల్ మీరు ఈరోజే రాశారా లేక రెండు మూడేళ్ల క్రితం చెప్పిందే మళ్లీ మీకు అకస్మాత్తుగా జ్ఞాపకముచ్చిందా?" దట్టమైన మీసాలున్న తెల్లటి గుమస్తా కన్ను గీటుతూ అమాయకంగా అడిగాడు. చుట్టూ ఉన్నవాళ్ల ముఖాలు విప్పారాయి.

"ఇది నా తాజా గజల్" అజీట్ సాబ్ న్యాయస్థానం బోనులో నిలబడి సత్యం చెబుతున్న స్వరంతో "ఇంతకు మునుపు ఇలాంటిదే ఇంకేదన్న గజల్ మీకు వినిపించానేమా నాకు జ్ఞాపకం లేదు" అందరి ముఖాన్ని పరిశేలనగా చూసి మెల్లగా నప్పుతూ "నా కవిత్వమైతే ఎప్పుడూ ఏదో ఒక పరిశేధన చేసే

విధంగానే ఉంటుంది” అన్నాడు.

ప్రత్యేకంగా ఎవరో నవ్వమని ఆదేశించినట్టుగా పకపకలు. ఇంతలో సంకేత సూచికంగా ‘ఏ’ ‘ఓ’ అన్న ధ్వనులు నవ్వుల్ని అదిమేళాయి. పకపకలకు ఏర్పడిన బ్రైక్ కు ఆర్థ కమిషనర్ గారు ఆఫీసర్లోకి ప్రవేశిస్తున్నారని. కొంచెం వ్యవధిలో నుస్ఱీత్ సింగ్ సన్ ఆఫ్ గురుమీత్ సింగ్ కు సంబంధించిన ఔత్త ఒక టేబుల్ పైనుంచి యాక్స్ కోసం మరొ టేబుల్ పైకి వెళ్లింది. నుస్ఱీత్ సింగ్ సన్ ఆఫ్ గురుమీత్ సింగ్ చిరునవ్వు నవ్వుకుంటూ ఆఫీసు బయటికి వెళ్లిపోయాడు. ఏ గుమస్తా టేబుల్ పైనుండే పైత్ కదిలిందో అతను ఐదు రూపాయల కొత్త నోటు సవరించుకుంటూ టీ తాగుతున్న సమూహంలోకి వెళ్లి చేరాడు. అజీజ్ సాబ్ నెమ్ముదిగా తన గజలోని ఘంక్తులు నడిపిస్తున్నాడు.

కమిషనర్ గారి గది నుంచి బెల్ మోగింది. బంట్రోతు స్టాల్ పైనుంచి లేచి వేగంగా లోపలికి వెళ్లాడు. అంతే వేగంగా బయటకు వచ్చి స్టాల్ మీద కూర్చున్నాడు.

తన గదిలోని కిటికీల పరదాలను బంట్రోతుతో సరి చేయించి, టేబుల్ పై సిద్ధంగా ఉన్న కాగితాలపై కమిషనర్ గారు త్వరిత్వరూగా సంతకాలు చేసారు. పిమ్ముట సిగార్ వెలిగించి రీడర్స్ డైషెస్ కొత్త సంచిక తెరిచి చదవసాగారు. లిటీషియా బాల్కిష్ రాసిన ‘నాకు ఇటలీ పురుషులంటే ప్రేమ.. ఎందుకంటే...’ అనే ఆర్కిల అప్పటికే చదివేసారు. మిగిలిన ఆర్కిల్లో హోర్ ఆపరేవసికి సంబంధించి జె.డి.రైట్ క్లిఫ్ రాసిన వ్యాసం ఎంపిక చేసి పెట్టుకున్నారు. 116వ పేజీ తెరిచి కొత్త పద్ధతిలో గుండె ఆపరేషన్ వివరాలు చదవటం ప్రారంభించారు.

అప్పుడే ఆఫీసు ప్రాంగణంలో ఏదో గోల మొదలైంది. ప్రాంగణంలో చెట్టు కింద ఆక్షడక్కడ కూర్చుని ఉన్న మనుషుల్లో కొత్తగా మాడు అకారాలు వచ్చి చేరాయి. ఒకరు నడి వయసు పురుషుడు. తన తలపాగా విప్పి నేలపై పరిచి దానిపై కొట్ల ఆరచాపి కూర్చున్నాడు. దాని మరొక పైపున అతనికంటే కొంచెం పెద్ద వయసు గల ట్రై, మరొక యయతి కూర్చున్నారు. వాళ దగ్గరే నిలుచుని ఉన్న ఒక ఒక్క పల్చి కుప్రాదు ఆక్కడి ప్రతి వస్తువుని వింతగా చూస్తున్నాడు. నడివయసు వ్యక్తిగాంత్తుల్లో గట్టిగా అరవసాగాడు. ప్రాంగణంలోనే కాక బయటనున్న వాళందరు అతని వైపే దృష్టి సారించారు. నడివయసు వ్యక్తి తన మోకాళ్లపై కొట్లకుంటూ ‘ప్రభుత్వానికి ఇంకా సమయం కావాలా? ఆఫీసులు పుట్టారు చేయాలా, వద్దా? అన్న విషయం ఐదు పదేళ్లలో నిర్ణయిస్తుందా? ఆక్కడ ప్రభుత్వమేమో సమయం తీసుకుంటుంది. ఆక్కడ కాళీమాత, యమ ధర్మరాజు మాకు రోజులు లెక్కపెడుతున్నారు. వాళు మా ఆయుష్మ పూర్తి చేశాక మా ఆఫీసులు పుట్టారు వెచ్చి చేరాడు. వెచ్చి పోయింది” గట్టిగా అరిచాడు.

బంట్రోతు కొట్ల స్టాల్ పై నుంచి కిందకి దిగాయి. అతను నిటారుగా నించున్నాడు. ప్రాంగణంలో ఆక్కడక్కడ కూర్చున్న వాళ్లు, నడుం వాళ్లిన వాళ్లందరూ ఎవరి స్థానంలో వారు బిగుసుకుపోయారు. చాలామంది చెట్టు దగ్గర పోగయ్యారు.

“రెండు సంవత్సరాలైంది, ఆఫీస్ పెట్టుకొని. వెధవల్లారా! నివాస స్థలం అని చెప్పి గొయ్య మాకు కేటాయించారుగా! దానికి బిదులు వేరే స్థలం ఇప్పమని కోరితే రెండేళ్ల నుంచి మా ఆఫీసు రెండు గదులు దాటలేక పోయిందా?” నడివయసు వ్యక్తి అరుస్తూనే ఉన్నాడు. “ఈ గది నుంచి ఆఫీస్ ఆ గదికి వెళ్లటానికి సమయం పడుతుందా? ఈ బల్ల పైనుంచి ఆ బల్ల పైకి వెళ్లటానికి సమయం పడుతుందా? ప్రభుత్వం సమయం తీసుకుంటుందా? ఇప్పుడిక నా ఇల్లు - వాకిలి వెంట తీసుకుని వెళ్లేసాను. తీసుకోండి. ఎంత సమయం తీసుకుంటారో తీసుకోండి...”

“ఏదు సంవత్సరాల ఆకలి చావుల తర్వాత నాకు ఈ స్థలం ఇచ్చారు - 48 సెంట్ల గొయ్య. దేనికి ఇచ్చినట్టు? దానిలో మా తాత తంపురుల ఆఫీసుల పాతి పెట్టుకోవటానికా? ‘48 సెంట్లకు బదులు 24 సెంట్ల స్థలమైనా ఇప్పండి. కానీ స్థలం ఇప్పండి, గొయ్య కాదు’ అని ఆఫీస్ పెట్టుకున్నాను. నా ఆఫీస్ రెండేళ్ల నుంచి సమయం తీసుకుంటూనే ఉంది. నేను ఆకలితో చస్తున్నాను, ఆఫీసుకుంటూనే ఉంది.”

బంట్రోతు తన ఆయుధం తీసుకుని లేచాడు - నొసలు చిట్టించాడు. కళ్లలో కోపం. ప్రాంగణంలో ఉన్న గుంపును తొలగించుకుంటూ అతను నడివయసు వ్యక్తి దగ్గరకు వెళ్లాడు.

“మియ్ మిస్టర్! నడువు, ఇక్కడి నుంచి బయటకి”. తన ఆయుధాన్ని నేలపై చరిస్తాడు.. వెళ్లి..” అన్నాడు.

“మిస్టర్ ఇక్కడినుంచి లేవడు.”

ఆ వ్యక్తి దృఢమైన స్వరంతో “మిస్టర్ ఇక్కడ పాదుషా. మునుపు ఈ మిస్టర్ దేశంలోని కిరీటం లేని పాదుషాలకి జేసేలు కొట్టేవాడు. ఇప్పుడు ఎవ్వరికి జేసేలు పలకడు. ఇప్పుడు నాకు నేనే పాదుషాని - కిరీటం లేని పాదుషాని! ఈ పాదుషాకి సిగ్గు - శరము లేవు. మీది మీద ఎవరి ఆజ్ఞ చెల్లదు. అర్థమైందా బంట్రోతు పాదుషా!” అన్నాడు.

“ఓపేం అలాగా? ఇప్పుడే తెలుస్తుంది నీకు, నీమీద ఎవరి ఆజ్ఞ అయినా చెల్లుతుందో లేదో చూడువుగాని.” బంట్రోతు పాదుషా మరింత కోపోదిక్కడయ్యాడు. “ఇప్పుడే పోలీసుల్ని పిలిపిస్తా. వాళ్లకి అప్పగిస్తే నీ పాదుషాగిరి కాస్తా ఎగిరి పోతుంది...”

‘అ హ హ’ కిరీటం లేని పాదుషా నవ్వాడు.

“నీ పోలీసులు ఏమి ఎగరకొడతారు? వాళ్ల ముందు నేను బట్టలు విప్పేస్తాను, ‘ఎగరగొట్టండి నా పాదుషాగిరి!’ అంటాను. మాలో ఎవరెవరి పాదుషాగిరి ఎగరగొడతారు పోలీసులు?

ఇరుగో, నాతోపాటు ఇంకా ముగ్గురు పాదుషాలున్నారు. ఈవిడ మా అన్న గారి భార్య. ఈమె భర్తని పాకిస్తాన్లో కాళ్ళు పట్టుకుని చీల్చేశారు. అడుగో వాడు మా అన్న కొడుకు.. కడుపు నొప్పి వ్యాధితో చాలా కాలంగా బాధపడుతున్నాడు. ఈ అమ్మాయి అక్క పాకిస్తాన్లో ఉండిపోయింది. నేను ఈరోజు వీళ్ళందరికి పాదుషాగిరి ఇచ్చేశాను. వెళ్లి పిలుచుకూరా నీ పోలీసుల్ని. వాళ్ళని వచ్చి వీళ్ళందరి పాదుషాగిరి ఎగర గొట్టమను. పోరా కుక్కా పోరా బామ్మీ..!”

లోపలి నుంచి ఎవరో ఒక గుమస్తా బయటకు వచ్చాడు. ‘కుక్క బామ్మీ’ అన్న తిట్లు విని బంట్రోతు అగ్గిమీద గుగ్గిలం అయ్యాడు. ఒక్క ఉండుటన నడిపయసు వ్యక్తి ద్గర్గరకొచ్చి అతని చేయి పట్టుకుని రథాడ్దాడు, ‘నీస్తేం చేస్తానో హడు...’ అంటూ తన చిరిగిన బాటు కాలితో ఒక్క తన్న తన్నాడు. అతనితో వచ్చిన స్త్రీ, యువతి భయపడి దూరంగా జరిగారు. కుర్రాదు ఏడవసాగాడు.

గుమస్తాలు గుంపుని తొలగించుకుంటూ ముందుకొచ్చారు. బంట్రోతుని పట్టుకుని వారించారు. బంట్రోతు మాత్రం నడి పయసు వ్యక్తిని తిడుతూనే ఉన్నాడు, “లుచ్చా, వెధవ! ఆఫీసుకు వచ్చి బాతులు తిడతావా? నిన్ను ఇప్పుడే...” అంటుండగానే ఆ వ్యక్తి “నువ్వుక్కడివే కాదు, మీరందరూ కుక్కలే. నేనూ కుక్కనే. తేడా ఏమిటంబే మీరు ప్రభుత్వ కుక్కలు. మా ఎముకలు కొరికి, ప్రభుత్వం తరపున మొరుగుతుంటారు. నేను పరమాత్ముని కుక్కను. ఆయన ఇచ్చిన గాలి థోంచేసి బతుకుతున్నాను. ఆయన తరపున మొరుగుతున్నాను. భగవంతని గృహం న్యాయ నిలయం. నేను ఆయన గృహానికి కాపలా కాస్తున్నాను. వీరంతా ఆయన న్యాయమనే సంపదను దోషుకునే వాళ్ళు. నీమీద మొరగటం నా కర్తవ్యం. నన్ను స్పష్టించినవాని ఆళ్ళ. మీరంటే నాకు వైరం. కుక్కకు కుక్కే శత్రువు. మీరు నాకు శత్రువు, నేను మీకు శత్రువుని. మీరు చాలామంది ఉన్నారు, నేను ఒక్కచిని. అందుకని మీరు అందరూ కలిసి నన్ను కొట్టండి. నన్ను ఇక్కడి నుంచి గెంటేయంది. అప్పుడు కూడా నేను మొరుగుతూనే ఉంటాను. నా మొరుగుడు మీరు ఆపలేరు. నాలో నా పరమాత్మ వెలుగు ఉంది. నా వెలుపల ఆయన తేజస్సు ఉంది. నన్ను ఎక్కడ బంధించినా ఇక్కడ మొరుగుతాను. మొరిగి మొరిగి మీ అందరి చెవులు చిల్లలు పదేటట్టు చేస్తాను. ఒరేయ్ బామ్ముర్చుల్లారా! మనిషి రూపంలో ఉన్న కుక్కల్లారా! ఎంగిలి ఎముకల కోసం పడి చచ్చే కుక్కల్లారా, తోక అడించుకుంటూ ఒతికే కుక్కల్లారా....”

“అయ్యా అయ్యా.. ఇక చాలు అపండి” ఒక గుమస్తా చేతులు జోడించాడు. “ఇక్కడున్న మనుఘలపైన దయ చూపి మీ సాధు వచనాన్ని కల్పిపెట్టండి. అసలు మీ కేసు ఏమిటి?

“మీ పేరేమిటో చెప్పండి” అడిగాడు.

“నా పేరు 1224/7. మా అమ్మానాన్న పెట్టిన పేరుని తినేశాయి మీ కుక్కలు. ఇప్పుడిక మీ ఆఫీసు పెట్టిన పేరే ఉంది. నేను 1224/7ని. నా పేరు ఇంకేమి నాకు తెలీదు. ఈ పేరే జ్ఞాపకం ఉంచుకోండి. మీ డైరీలో రాసుకోండి. పరమాత్ముని కుక్క 1224/7.”

“అయ్యా, ఇప్పాళకి వెళ్లిపోండి. రేపో-ఎల్లుండో రండి. మీ అర్ణీపై దాదాపుగా చర్య తీసుకోవటం పూర్తపడుతుంది...”

“దాదాపుగా పూర్తపడుతుందా? నేనూ దాదాపుగా సమాప్త మయ్యే పోయాను. ఇక చూడాల్సిందల్లా చర్య తీసుకోవటం పూర్తపడుతుందా, లేక నేను సమాప్తమోతానా అనేదే. ఒకవైపున ప్రభుత్వపు పోకడ, రెండో వైపున పరమాత్ముని ఓర్చు. మీ ‘దాదాపు-దాదాపు’ ఇంకా ఆఫీసులోనే ఉంటుంది, నా ‘దాదాపు- దాదాపు’ పైకి పోతుంది. బామ్ముర్చులు తమ చదువంతా ఖర్చు చేసి రెండు మాటలు మాత్రం నేర్చుకున్నారు - బహుశా, దాదాపుగా చర్య పూర్జయిపోయింది. బహుశా నుంచి బయటపడి దాదాపు లో పడేస్తారు. దాదాపులో నుంచి బయటకు తీసి బహుశాలో పడేస్తారు. ఇదే మీ ఆఫీసు చదువు. దాదాపుగా 3, 4 నెలల్లో చర్య పూర్తపడుతుంది. బహుశా ఒకటి రెండు నెలల్లో రిపోర్టు వస్తుంది.

నేను ఈరోజు బహుశా, దాదాపుగా అనే పదాల్చి ఇంటి వద్దే వదిలి వచ్చాను. నేను ఇక్కడ ఉన్నాను, ఇక్కడే కూర్చుం టాను. నా పని జరిగితే ఇవాళే జరగాలి. ఇప్పుడే జరగాలి. మీరు చెప్పే బహుశా, దాదాపుగా అనే మాయమాటలు ఈ అమాయకులకు చెప్పండి. మీ మౌసం వీళ్ళ వద్దసాగుతుంది...”

తాము చూపిస్తున సద్గువానికి ఘలితం లేకపోవడంతో నిరాశ చెంది గుమస్తాలు ఒక్కరొక్కరుగా ఆఫీసులోకి దారి తీశారు.

“కూర్చుంటే కూర్చుని చావనీ”

“మొరుకుర్చుంటే మొరుకోవ్వేనీ”

“వెధవ, గోలే చేసి పని సాధించుకుండామనుకుంటున్నాడు”

“లెట్ హిమ్ బార్న్ హిమ్స్ట్రీల్ టు డెట్”

గుమస్తాలతో పాటు బంట్రోతు కూడా గొణుక్కుంటూ వెళ్లి తన స్వాల్ఫై కూర్చున్నాడు, “ఆ వెధవ పట్ట రాలగొట్టి ఉండేవాడిని. గుమస్తాలు అధువడ్డారు. పెద్దోళ్ళ మాట వినాలి కాబట్టి వీడు బతికిపోయాడు, లేకపోతేనా...”

“చాయాద య్యా, శాంతంగా ఉండు. ఇక్కడ బతిమిలాడుకోవాలి, ముడుపులు సమర్పించుకోవాలి. అంతేగానీ దబాయింపు చెల్లదు” గుంపులో ఉన్న ఒక పెద్దాయిన నడివయసు వ్యక్తికి సమర్పించుబోయాడు.

నడివయసు వ్యక్తి లేచి నిలబడ్డాడు : “మీకు తెలుసో లేదో, పరమాత్ముని ఆళ్ళ ఎక్కుడైనా చెల్లుతుంది.” అన్నాడు.

“పరమాత్మని ఆజ్ఞ మేరకు ఈరోజు కిరీటం లేని ఈ పాదుషా బట్టలు విప్పేసి కమిషనర్ గారి గదిలోకి వెళ్ళి భోతున్నాడు. ఇవాళ వట్టి ఒంటితో ఆఫీసర్ గారు కొట్టే కర దెబ్బలు తింటాడు. బూటుకాలు దెబ్బలు తీని ప్రాణాలు వదిలేస్తాడు. కానీ ఎవ్వరినీ బటిమిలాడడు. ఎవ్వరికీ ఉబ్బలు సమర్పించడు. ఎవ్వరికి మొక్కడు. వాహ్ గురుని పూజించేవాడు, ఇంకెవరనీ పూజించడు. ఇప్పుడు వాహ్ గురుని తలుచుకుని నా బట్టలు విప్పే...” అని తాను అన్నమాట ఆచరణలో పెట్టేలోపే ఒకరిద్దరు పురుషులు వెళ్లి అతన్ని ఒడిసి పట్టుకున్నారు. అతను వాళ్ళను విడిపించుకోటానికి పెనుగులాడ సాగాడు.

“వదలండి, వెళ్లి వాళ్ళని అడగినివ్వండి - మహాత్మా గాంధి స్వాతంత్ర్యం ఇప్పించింది దాన్ని వీళ్లు చెర పట్టునికా? ఈ దేవత మట్టినీ అపవిత్రం చేయడానికా? దానికున్న పవిత్రమైన వేరుకి కళంకం తేవటానికా? దాన్ని రూపాయి నాటేల వైళ్లలో బంధించి తుచ్ఛమైనదిగా చేయడానికా? ప్రజల హృదయాల్లో స్వాతంత్ర్యం పట్ల ద్వేషం కలిగించడానికా? అని వాళ్ళని అడగనివ్వండి. నన్ను విడిచిపెట్టండి. మనిషి ఒంటిపై దుస్తులు ఉంటే నా మాటలు వీళ్లకి అర్థం కావు. వీళ్లకి అర్థమయ్యేటట్లు చెప్పాలంటే ఇదే సరైన పద్ధతి. మనిషుకై సిగ్గుంటుంది.. నేను స్వయంగా చెబుతున్నాను, నేను మనిషిని కాదు - కుక్కలి....”

ఉన్నట్టుండి గుంపులో ఒక్కసారిగా అలజడి వ్యాపించింది. కమిషనర్ గారు తన గది నుంచి బయటకు వచ్చారు. నుదితీపైన, ముఖంపైన ఉన్న ముడతల్లి మరింత ముడుచు కుంటూ గుంపు దగ్గరకు వచ్చారు.

“ఏమిటి నీ హడావుడి? ఏం కావాలి నీకు?”

“మిమ్మల్ని కలుసుకోవాలి అనుకుంటున్నాను సర్”

నడివయసు వ్యక్తి కమిషనర్ వైపు కణ్ణురిమి చూస్తా, “48 సెంట్ల ఒక గొయ్యి నా వేరున కేటాయించారు. ఆ గొయ్యి తిరిగి ఇచ్చేద్దామనుకుంటున్నాను. ప్రభుత్వం దాన్ని ఒక చెరువుగా మార్పుకుని, ఆఫీసర్లు సాయంత్రం పూట దానిలో చేపలు పట్టుకోండి. లేకపోతే ఆ గొయ్యిని ఒక భూగ్రహంగా మార్చి నాలాంటి కుక్కల్ని దాన్నో బంధించి వెయ్యాండి...”

“ఎక్కువగా మాట్లాడకు. నీ కేను తీసుకుని నా గదికి రా”

“నా కేను నా దగ్గర ఎక్కుడుంది సార్.. రెండేళ్ల నుంచి ప్రభుత్వం దగ్గరే ఉంది. నా దగ్గర ఉన్నదల్లా నా శరీరం, ఈ రెండు దుస్తులు - అంతే! నాలుగు రోజులు పోతే ఇవి కూడా ఉండవు. అందుకే వీటిని ఈరోజే విప్పేస్తాను. ఆ తర్వాత కేవలం 1226/7 మాత్రమే మిగిలి ఉంటుంది. ఆ 1226/7 కూడా పరమాత్మని సన్మిధికి పంపబడుతుంది...”

“మాటలు కట్టిపెట్టి నాతో రా!” కమిషనర్ తన గది వైపు అడుగులు వేసారు. నడివయసు వ్యక్తి కూడా విప్పిన చోక్కు భుజంపై వేసుకుని ఆయన్ని అనుసరించాడు.

“రెండేళ్ల నుంచి ఆఫీస్ చుట్టూ తిరిగాను. ఎవ్వరూ నా గోడు వినలేదు. ఎంతో పొగిడాను, ఎవ్వరూ వినలేదు. కారణాలు చెప్పి వేడుకున్నాను, ఎవ్వరూ వినలేదు....”

బంటోతు వెదురు వరదా తొలగించాడు, కమిషనర్ గారితో పాటు ఆ వ్యక్తి లోనికి ప్రవేశించాడు. కాలింగ్ బెల్ మోగింది. పైత్తు చకచక కదిలాయి. గుమస్తాలు పిలిపించ బడ్డారు. ఒక్క అరగంట గడిచిందో లేదో కిరీటం లేని పాదుషా చిరువ్వు నవ్వుకుంటూ బయటకు వచ్చాడు. ఆతృతగా చూస్తున్న కళ్ళ సముదాయాన్ని చూసి అతను “ఎలుకల్లగా బెదురు బెదురుగా చూస్తూ ఉంటే ఏమీ జరగదు. మొరగండి - మొరగండి. అందరూ, మీరందరూ మొరగండి. అప్పుడే ఈ లుచ్చు వెధవల చెవుల పొరలు చిల్లులు పడతాయి. మొరగండి కుక్కల్లగా మొరగండి”

నడివయసు వ్యక్తి వదిన తన ఇద్దరు పిల్లల దగ్గర నిలుచుని ఎదురుచూస్తోంది. ఆ వ్యక్తి ఇద్దరు పిల్లల భుజాలపై చేతులు వేసి అప్పుమైన పాదుషా లాగా రోడ్పు వైపు దారితీశాపు.

“చిడియపరులుగా ఉంటే ముఖాలు వేలాడేసుకుని నిల్చోండి. అర్ణీలు తైవ్ చేయించుకోండి. వీధి కుళాయి నీళ్ల తాగండి. ప్రభుత్వం సమయం తీసుకుంటూనే ఉంటుంది... లేకపోతే సిగ్గ లేని వారుగా మారండి... మిత్రులారా! సిగ్గులేనితనం వల్ల వెయ్యి ప్రయోజనాలు.”

అతను ఉన్నట్టుండి ఆగాడు, వెనక్కి తిరిగి గట్టీగా నవ్వాడు. “మిత్రులారా! సిగ్గులేనితనం వల్ల వెయ్యి ప్రయోజనాలు.”

అతను వైప్పిపోయిన తర్వాత ఆ ప్రాంగణంలో, ఆ చుట్టూ పక్కల చనిపోయిన చోట ఉండే శోక వాతావరణం మరింత తీవ్రమైంది. గుంపు నెమ్ముది నెమ్ముదిగా విడిపోయింది. ఎవరికి వాళ్ళ తమ పాత చోటుకి వెళ్లి చత్కిలపడ్డారు.

బంటోతు కాళ్ల స్తులు పైకి చేరాయి. ఆఫీస్ ఎదురుగా ఉన్న క్యాంటీన్ కురాడు గుమస్తాల గడిలోకి టీ గ్లాసులు తీసుకెళ్లాడు. అర్ణీలు తయారు చేసిపెట్టే తైవ్ మిషను టీక్ టీక్ టీక్ మంటూ సాగుతోంది. ఆ టీక్ టీక్ టీక్ చప్పుడుతో పాటు టైపిస్ట్ కొడుకు బట్టి పదుతున్న పారం వినబడుతోంది, పి ఇ ఎన్ పెన్, పెన్ అంటే కలము; పోచ్ ఇ ఎన్ పోన్, పోన్ అంటే కోడిపెట్ట; డి ఇ ఎన్ డెన్, డెన్ అంటే చీకటి గుహ ...” ■

సాహతీ ప్రస్తావం

చందాదారులుగా చేరండి

మీ మిత్రులను చేయించండి

సంప్రదింపులకు : 94900 99057

జ్యోతి అమృత్యుయి

- మందరపు హైమవతి

94410 62732

మనిషి ఆస్తిత్వం కానరాకుండా
క్షణక్షణం ఎత్తు పెరిగే సాంప్రదాయం చీకటి గోడలు
వంటింటి పొపు వాసనల ఊపిరాడీయుని ఉక్కబోత క్షణాలు
ఇంటర్స్ట్ రెక్కులు తొడుక్కుప్పు కాలంలోనూ
నలు చదరపు పంజరాల ఇళ్ళే స్నేల ఉనికి ఐనప్పుడు
చదువుల తల్లి కాలి మువ్వుల కమనీయ రావాల గ్రంథాలయాలు
చలనచిత్ర ప్రదర్శన శాలలు
నలుగురు నెడయాడే నాలుగు వీధుల కూడక్కు
పెద్ద మనుషుల సమావేశాల రఘ్యబండలు
వంతెనలు ఉద్యాన వాసలు క్రీడా మైదానాలు
సమస్తమూ మగ ప్రపంచమే!
ముఖా కూలీలు రైల్సే కణానీలు మొటారు వాహనాల రిపేరు దారులూ
అపొర్స్టమెంటులో ఇష్టి చేసేవారు అందరూ మగ వీరులే!

◆ ◆ ◆

జక్కు స్నేలకు వీధులు పురుషులకు
పంపకాలు చేసిన వ్యవస్థలో ఆగ్రహం ఆవహించినపుడల్లా
ఎక్కు పెట్టిన బాంంలా వీధిలోకి అమ్మ అక్క అని గారవిస్తూ
ఆ పదానికి మందు ఓ అక్కాన్ని చేరుస్తూ
నా పేరునే వో బూతు పదంగా మలచే ద్వంద్య నీతుల ప్రపంచంలో
చదువుకొన్న అపాంకారిని, ఉద్యోగసి పొగరబోతు పోట్లి గిత్తనని
అపమానాలు చెప్పుల దండలు అలంకరించి
అపమేళనల అగ్ని శూలాలు గుండెల్లో గుచ్ఛినప్పుడు
మను గాజబోమ్మ భక్కున బద్దలై ముక్కులు ముక్కులుగా పగిలినప్పుడు
పారిపోవడానికట్టడా చోటు దొరక్క
కస్తులీ వరద గోదావరికి కళ్ళేలు వెయ్యడానికి
ఇల్లు వంటిల్లు చీకటి గుహలు
లోలోపలికి ముదుచుకుపోతున్నప్పుడు
జడేమిలీ ఆశ్రూపం ఇక్కడ నిటారుగా నిలబడ్డ ధ్వజస్తంభంలా
ఇష్టి చేస్తూ వీధిలో ఆమె ...

◆ ◆ ◆

పదంకెల ఉద్యోగిసులు ఉడు నిమిషాలు వీధిలో నిలబడితే
ఏముకుంటారో అని సందేహాల సముద్రంలో మునకలేస్తుంటే
చకచక కదిలే చదీదార్లో నలిగిన చిత్తు కాగితం ఉండ లాంటి
బట్టల కుప్పలో నుంచి ఒక్కాక్కటి వేరు చేస్తూ
గంజ పెట్టి పెళ్ళి పెళ్ళి పెళ్ళి కాకలా మృదువుగా మారుస్తూ
నిఱ్చు చల్లి మెత్తలి పక్కి కాకలా మృదువుగా మారుస్తూ
సమస్యల చిక్కు ముక్కును ఒక్కాక్కటి విప్పుకుంటున్నట్లు
ఒక్కాక్కటి ముదుతను సవరిస్తూ
ఎంత పేదరికంలోనైనా తలెత్తుకుని గర్వంగా తిరిగినట్లు
కొత్త చొక్కల్లా అనిపించేలా కాలరు ప్రస్తుతంగా నిలబడేలా

పొడుగైన చేతి వేళ్ళతో చీర అంచల్ని పమిట అంచల్ని
అదిమిపెడుతూ పురివిప్పిన నెమలి పింఫంలా
రంగురంగుల చీరల్ని ఇష్టి చేస్తూ పొడ్డులీ నుంచి ఆమె
సాయం వేకాగానే గువ్వాల్ని ఒక్కసారే రెక్క విప్పి ఎగిరినట్లు
అజా పిలుపు విసగానే ఒక్కసారే మిసార్ మీద వాలినట్లు
ఒకదాని మీద ఒకటి గుట్టలుగా ఇష్టి చేసిన బట్టలు
సందె మబ్బల వెలుగల్లో మహిళా సమావేశ ప్రాంగణంగా రూపాంతరం
మెడచుట్టా బిగిసిన పశుపు తాడు ఉరితాడుకు చిక్కి
విలవిలలాడే బతుకుల గురించి రూపాయి సింహం నోట్లో గింజకుని
బైటకు రాలేకపోతున్న కన్నీటి బితుకుల గురించి
స్తానిక రాజకీయాల నుంచి ప్రపంచ రాజకీయాల వరకు వదునైన వ్యాఖ్యలు
విచ్చుకున్న పుప్పల్లా సీతాకూక చిలుకల్లా చక్కగూ ముస్తాబ్
నడుస్తున్న అందాల అమ్మాయిలపై తుంటరిమాటల రాళ్ళ రువ్వే ప్రపంచంలో
నిలవెత్తు ఆత్మగౌరవంలా ఆమె ...

◆ ◆ ◆

రాత్రి నక్కతాలు నవ్వగానే తేలు బొమ్మలాటలో
తెరమీద కదిలే నీడల్లా ఒక్కాక్కరూ వెళ్ళిపోగానే
గంట కొట్టాక పిల్లలు లేని బడిలా
బంధువులందరూ తరలిపోయిన
పెళ్ళి పందిరిలా ఒంటరిగా ఇష్టి బండి..

సామాజిక వాస్తవాల కవిత్వకరణ

- అంపశయ్య సహీన్

చాలాకాలంగా వరంగల్ నగరంలో పిల్లల డాక్టర్గా పనిచేస్తున్న డాక్టర్ భండారు ఉమామహేశ్వరరావు మంచి కవి కూడా అని ఇదివరకు ప్రచురించిన ‘కవి హృదయం’ రుజువు చేసింది. ఆయన కవి మాత్రమే కాకుండా నాటక రచయితగా ‘యువతకు పట్టాభిషేకం’ లాంటి ఎన్నో నాటకాలు కూడా రచించాడు. ఆయన రాసిన నాటకాల్ని రంగస్థలం మీద త్రచర్చించారు. ఆయన 15 కథల్ని కూడా రచించారు.

ఇప్పుడు డా. ఉమామహేశ్వరరావు ‘మనమేఘం’ పేరుతో తన రెండవ కవితా సంకలనాన్ని ప్రచురించారు. ఈ సంపుటిలో మొత్తం 44 కవితలున్నాయి. ఈ కవితలన్నింటిలోనూ ఈ కవి హృదయం ఎంత సున్నితమైందో... బాహ్య సంఘటనల పట్ల ఎలా స్పృందిస్తుందో మనకర్థవూతుంది. ఈనాడు వెలువద్దున్న కవిత్వం చాలామంది పాఠకులకు అర్థం కావడం లేదన్న విమర్శ ఉంది. కానీ ఈ కవి రచించిన కవితలన్నీ అరబీపండు వొలిచిపెట్టినంత సులభంగా అందరికి అర్థమయ్యే రీతిలో రూపొందాయి.

‘అక్కరం పుట్టుకముందే కవిత్వం పుట్టి ఉంటుంది. ఆ ధార ప్రవహిస్తూ ఎంతోమంది కవులను తనలో కలిపేసుకుంది. విశ్వాశ్వాప్తంగా కవులు ఆ స్మచంతిలో మునిగి యథాశక్తి తమ కవిత్వాన్ని పాఠకులకు పంచారు. అందులో ఒక బిందువును నేను’ అంటాడు ఉమామహేశ్వరరావు ఈ సంపుటికి ‘నామాట’ పేరుతో రాసుకున్న ముందుమాటలో. ఈ కవి కవితలోనీ పదచిత్రాలు, ఈ కవికున్న సామాజిక స్ఫూర్హ, ఈ కవి అభివృక్తిలోని కొత్తదనం మనల్ని ఈ కవి వెంట తీసుకు

వెళ్తాయి.

‘కొన్ని వాస్తవాలు’ పేరుతో ఈ కవి రాసిన ఈ కవితను చూడండి :

“బాల్యాన్ని దోచే బడికి వేలల్లో భీజులు
కాటేనే కళాశాలలకు లక్ష్మలతో బేరీజులు
కొలువుల జాతరలో పడగెత్తే ముదుపులు
రాజకీయాలంటే మోసగాళ్ళ ఉదుపులు”

అనడం ఈనాటి మన భ్రమప్పొతున్న సమాజానికి దర్శణాలే. ఇంకా ఈ కవితలో ఆయన చెప్పిన ఈ మాట,

“ఎవరికి అస్వయించినా, ఏ భాషలో చెప్పినా
పాఠకుని స్పూందనే కవికి కొలమానమోయి” అన్న మాట నూటికి నూరుపాళ్ళు నిజం.

‘సత్యం శేచితమర్పిసి’ అన్న పేరుతో రచించబడిన ఈ కవితలో :

“తల్లిదండ్రులకు శాపంగా
విమానాల ఆకారాలు డాల్చి
ఉద్యోగాల ఇంధనంతో
గ్రద్దలయి ముక్కుతో పొడుస్తున్నాయి
నేఱి భాలలే రేపటి విదేశీ పొరులవుతున్నారు” అంటాడీ కవి. అయితే ‘తల్లిదండ్రులు శాపంగా’ అన్న మాటను మార్చుకోవాలేమో. ఎందుకంటే చాలామంది తల్లిదండ్రులే తమ పిల్లల్ని అమెరికాకో, ఆఫ్రేసియాకో వెళ్ళాలని ప్రోత్సహిస్తున్నారన్న సంగతి ఈ కవికి తెలుసునుకుంటాను.
చాలా సాహిత్య సభలకు కూడా నిర్మాపకులు రాజకీయ

నాయకులను ఆహ్వానిస్తుంటారు. ఎందుకంటే మనదేశ ప్రజలు అధికారంలో ఉంటే చాలు... వాళ్ళు ఎలాంటివాక్కెనా వాళ్ళను ఆకాశానికిత్తేస్తూ, పూజిస్తూ ఉంటారు. వాళ్ళనీ ఆహ్వానించి నప్పడు వస్తామంటారే గానీ సకాలంలో రారు. అందువల్ల సభల ప్రారంభం గంటలగ్గంటలు ఆలస్యమవుతూ ఉంటాయి. ఇలాంటి పరిస్థితిని ఈ కవి ‘అధ్యక్షదింకా రాలేదు’ అన్న కవితలో చాలా వ్యంగ్యంగా చెప్పాడు :

“కళాకారుడికి నాటకమే తన జీవితరంగం
చూసేవారికి జీవితమే ఒక నాటకరంగం
వచ్చిన ప్రేక్షకులు ఒక్కాక్కరే వెళ్లిపోతున్నారు
అయినా అధ్యక్షదింకా రాలేదు”

‘కత్తి అంచున కవితా నాట్యం’ అన్న కవితలో కవిత్వం ఎలా ఉంటే పారకుడి హృదయాన్ని రంజింపజేస్తుందో ఇలా చెప్పాడు : “పెన్నుతో రాసే కవిత్వం సిరాక్షర రూపం హృదయంతో రాసే కవిత్వం శిలాక్షర రూపం దేవుడికైతేనేం, మానవుడితేనేం ప్రణయమైతేనేం, ప్రకయమైతేనేం ఆకలయితేనేం, అణబివేతయితేనేం ఆహీ! రాయకపోతేనేం అనిపించకపోతే ఎంత ఎక్కువ రాసే అన్ని తప్పలు రాస్తాం ఎంత మక్కువతో రాసే అంత మెప్పిస్తాం” కవిత్వం రాసేవాళ్ళందరూ ఈ కవి చెప్పిన ఈ వాస్తవాన్ని గ్రహించి కవిత్వం రాసే మంచిదేమో!

‘ఎప్పురని ఎంతులో నన్ను...’ అన్న కృష్ణశాంతి రాసిన ఒక మాటను శీర్షికగా తీనుకొని రాసిన కవితలో ఉమాపేశ్వరరావు కృష్ణశాంతి కవిత్వంలో సాగసుల్ని ఇలా చెప్పాడు : “మనసున మల్లెల మాలలు తురిమి మేఘమాల చెవిలో విరహగీతి పలికి మేడంటే మేడలోన గూడంటే గూడులోన కోయిలను కుహూ అని ముందే కూయించే కైలాసగిరి నుండి కాశీకి చేరి శివపాదము మీద శిరసును ఉంచి భావకవితలో ఊర్వశిని ఆవాహన చేసి కృష్ణపేక్షమందు యల్లని వెన్నెలను నింపే” కృష్ణశాంతి రాసిన సినిమా పాటల్లోనూ, ‘కృష్ణపక్షం’ అన్న ఆయన కవితా సంకలనంలోని కవిత్వంలోను పరిచయం ఉన్న వాళ్ళందరికి ఈ చరణాల్లోని కవిత్వం అర్థమాతుంది. మన పురాణాల్లోనూ, ప్రభంధాల్లోనూ స్త్రీలు తమకు ఫలానా పురుషులు కావాలని తపస్సు చెయ్యటం ఉంది గానీ పురుషులు

అరువు

స్వప్నాలు

స్వప్న లేని సగం మూసిన
కళ్ళతోనే కొలువు తెచ్చుకున్న
జ్ఞాపకాలను చెరిపేసుకొంటూ
శాశ్వతమైన స్వప్నాల్ని
స్నాగతంగా అరువు తెచ్చుకుంటున్నారు!
మూల పడిన మాసిన గుడ్డ
గత స్కృతుల్ని పరామర్శిస్తూ
ఎప్పుడైనా తలచు కుంటుందా!?
మురికి అందమైనట్లు మురికి మురికిగా
మరపురాని జ్ఞాపకమై మిగలదూ?
అదర్శులతో అరిగిపోయిన
పాదరక్షల పద ధ్వనులు
పెరిగిపోయన అనుభవాలతో మూలాగుతున్నట్లు
మూలాన పడివున్నాయని ఎప్పటికైనా వాటికి తెలుసునా?
ఇక్కడ మండే గుండెలకేం తెలుసు
అనర్థాల అపోహల్ని ఆలింగనం చేసుకొంటూ
అవసరాల ఆధిపత్యం మీద కన్నెర చేయడమే కదా?

- చల్లగాలి బాబుఅరావు

09941469728

తమకు ఫలానా స్త్రీలు కావాలని తపస్సు చెయ్యడం లేదు. ఉదాహరణకు శివుడు తనకు భర్త కావాలని పార్వతి తపస్సు చేసింది. కానీ ఈనాడు పురుషులు తమకు ఫలానా స్త్రీలు భార్యలు కావాలని తపస్సు చెయ్యుకున్నా వాళ్ళకు గృహిణులు మగజాతికి వరమయ్యారంటాడీ కవి :

“మల్లెతీగ మామిడిచెట్టును అల్లుకొన్నట్లు
మంచిగంధం సానరాయికి అంటుకొన్నట్లు
వెన్నెల చందమామను కప్పివేసినట్లు
గృహిణీ, తపస్సు చెయ్యని మగజాతికి వరమయ్యావు”
ఇలా ఈ సంపుటిలోని కవితలన్నీ భావస్థారకంగా అనేక సామాజిక వాస్తవాలను కవిత్వికరించటం బావుంది. ప్రతులకు : డా. బి. ఉమామేశ్వరరావు, ఇ.నెం. 3-1-123, కాకతీయ కాలనీ, హనుమకొండ, వరంగల్-506 001. వెల రూ. 120. మొబైల్: 9989842567ను సంప్రదించవచ్చు. ■

కవితలు

లోలోనికెళ్ల ఒకసాల ...

నీలో నువ్వు ఎన్నాళనీ నలిగపోతావు?
మనసుని చదివే మనఘలను కోలోప్పియిన కాలానికి
ఎన్ని ప్రేమలేఖలు రాస్తావు
బదులెప్పుడైనా దొరికిందా?
నడిరేయికి హరాత్తుగా వెలుగు రేఖలు
పూస్తాయనుకోవడం వొట్టి భ్రమే కదూ!

నిశ్చిధి వాకిల్లో నిలబడి
చిమ్మ చీకట్లను ఆలింగనం చేసుకునే
దైర్యం ఎపరికి ఉంది కనుక!
ఆధ్రత నిండిన పుస్తామి లోగిత్తు
ఇష్టుడు ఎక్కడ ఉన్నాయి కనుక!

గాయాన్ని దుఃఖంతో కడిగేసుకుంటూ
నిబ్బరాన్ని మోసుకు తిరగటం అలవాటు చేసుకోవాలి
కన్నీలీ తడిలో నవ్వుల్ని పూయించుకోవాలి

వేదనలన్నీ ఒకేలా ఉండవు
జీవితమింత బరువైందని
ఏ తూకపు రాళ్ళు సాక్కుం చెబుతాయి?
అగాధం అంచులను తడమాలనుకుంటున్నావా!
నిట్టార్పు సెగలు కార్చిచ్చే నిన్ను చుట్టుముడుతాయి
ఇది నేను
ఇదే నా జీవితమనుకో
ఇక్కడి నుండే కొంగొత్త ప్రయాణమనుకో
కాలం నిటారుగా నిలబడి నిన్ను హత్తుకుంటుంది
లోలోపల నలిగపోవడం కాదు
లోలోపలికి ప్రయాణం చెయ్యాలి!!

- రోప్పు

80742 10263

చరిత్రను
తిరగేయండి!

మా మోనాన్ని పిరికితనం చెట్టుకి కట్టేసి
పదేపదే కొట్టాలని చూడకండి
మా సహనానికి సరిహద్దు రేఖలు గీసి
చుట్టూ సహాలక్ష అంక్ల ముళ్ళు వెయ్యకండి
మా మంచితనం మీద మాటల మత్తుమందు చల్లి
మీ కసాయి కొట్లో కట్టేయ్యాలని కలలు కనకండి!

మేము మీలా ఏ ఎండకాగొడుగు పట్టే
అవకాశవాదులం కాదు
అవసరాన్ని బట్టి రంగులు మార్చే
ఊసరవెల్లులం అంతకన్నా కాదు
నమ్మకం మా నరనరాల్లో నెత్తురె ప్రవహిస్తోంది

అందలాల అంబిరాస్నైక్లించే మా చేతులకి ఔధికార మదానికి
గోరీ కట్టడం కూడా తెలుసు! నువ్వు చెప్పిందే నీతి నువ్వు
చేసిందే శాసనమైతే
నిన్ను నిలబెట్టిన వేళ్ళు
ఎత్తిన కత్తల్లె ఎదురు తిరుగుతున్నాయెందుకు?
నీకు జై కొట్టిన నోళ్ళు ఉఱ్ళు
ఉర్ధుమాల సెలయ్యేళ్ళు ఉరకలెత్తుతున్నాయెందుకు?
మీరు ప్రజాస్వామ్య పరిరక్షకులా? శారహక్కుల భక్కుకులా?
ఒక్కసారి కళ్ళు తెరివి చలిత పుటల్ని తిరగయ్యండి
హిట్లర్ లాంటి నియంతల అంతాన్ని
ప్రతి పేజీ సాక్షాత్కారోలో సహి చూపిస్తుంది!
మా ఆశల క్షేత్రాల్లో
నమ్మకం నరులై ప్రవహిస్తారో
నయవంచక నాగులై మరణిస్తారో మీ ఇష్టం!

- మామిడిశెట్టి శ్రీనివాసరావు

93812 11318

అణచివేతపై

బలమైన కవితాస్వరం

- జి.వెంకటకృష్ణ

“ఎవరిదైనా కవిత్వం చదవడానికి హానుకోవడం అంటే రాసిన కవి ఆంతరిక ప్రవంచంలోకి కొత్త అడుగులు చేయడమే.” అంటారు కథా నవలా రచయితి కె.ఎన్.మల్లీశ్వరి. కవిత్వానికున్న భావోద్యుగ స్థితి అలా అనేందుకు భూమిక అవుతుంది. ఒక కవి ఒకానొక వస్తువును కవిత్వం అనే ప్రక్రియలోకి వ్యాధిగంచి మనకు దృశ్యమానం చేసినప్పుడు ఆ వస్తువుతో పాటు ఆ కవి అలోచనలు కూడా (ఆ కవి మాత్రమే చేయగలిగిన అలోచనలు) అవగతమవుతాయి. అందునా కొత్తగా కవిత్వ రంగంలోకి వచ్చినవాళ్ల స్మజనా, దాన్సుంటి వుండే అలోచనా ధార ఆసక్తి కథిస్తాయి. అట్లాంటి కోవలోకి వైష్ణవి శ్రీ అనే కవి చేరింది.

ఎడవ రుతువు 2019, దేశమంతా వాళ్ల ఊరు 2021, అటుగా వంగిన ఆకాశం 2022 .. దాదాపు మూడేళ్లలో మూడు ఘుస్కాలు, వెలువరించింది వైష్ణవి శ్రీ. 2019కి ముందు మూడేళ్ల మంచి కుదురుగా రాయడం మొదలుపెట్టినట్లుంది. మొత్తం మీద ఐదారు సంవత్సరాల్లో ఈతరం రచయితి నిర్మాణమైంది. అటుగా వంగిన ఆకాశం చదివిన తరువాత ఎడవ రుతువు చదివామంటే రచయితి ఎంతగా తనను తాను మెరుగుపెట్టుకుందో తెలుస్తుంది. ఎడవ రుతువు ఏ అర్థంలో తీసుకుండని చూస్తే, ఆ పేరుతో కవిత ఏది లేదు. అయితే రుతువుల గురించి రెండు మూడు సార్లు అక్కడక్కడా ప్రసక్తి వుంది. పర్యావరణ కోణంలో ... ‘కాలాలూ మండుతాయి/ రుతువులూ మండుతాయి/ ఆరు రుతువులు/ ఎకంాళంలో ఒక్క రాగానే వినిపిస్తాయి/ మండేకాలమంటూ...’ అని ఒకవోట అన్ని కాలాలూ కలిసిపోయిన ఒక దుర్గుర కాలాన్ని గురించి

సంకేతిస్తుంది. (గుండెలు మండుతున్నాయి - ఎడవ రుతువు కవితా సంపుటి.)

ట్రైవిత కోణం నుంచి ఒకసారి ఆరు రుతువుల గురించి మాట్లాడుతుంది, ఇంకోచేట. ‘గుప్పిల్లో బంధించిన ప్రతిరేఖా/ అందాలన్నీ తన కోసమే/ ఆరబోయాలన్న ఆలోచన/ ఆడడాని ఆరు రుతువులన్నీ/ మృగాడి బందిభానే/ అవసరమైనప్పుడల్లా...’ అని, ఆడమనిషి సర్వస్వమూ ఏ క్షణమైనా ఆధిపత్యం వహించే మగాదిదిగా మారిపోయే పిత్యస్వమ్య స్థితిని గుర్తు చేస్తుంది. (పాతిప్రత్యం ప్రబోధాలు - ఎడవ రుతువు కవితా సంపుటి) మరి ఎడవ రుతువు ఏమిటి?

‘ఆకాశం నిండా నదులు నువ్వెప్పుడైనా చూసావా/ దేహమంత గాయమైతే సముద్రమంత నది పురుతుంది// నదులన్నీ ఒక్కటై సముద్రం మీద దాడి చేస్తాయి/ మేఘాలమై స్వారీ చేస్తూ/ పసిపాప నవ్వు ముత్యమై మొరుస్తుండప్పుడు..../ ఆ నవ్వు లోంచి పుట్టిందే...’ ఎడవ రుతువు. చాలా ప్రతీకాత్మకంగా, పురుషాధిక్యత లేని మానవ జీవితంలోని ట్రైవ్స్ట్హను ఎడవ రుతువుగా చెబుతోంది కపయితి. (రుతురాగాలు).

ఇక (సం) వేదన అనే కవితలో అనలు విషయం చెప్పేస్తుంది.

‘ఉదయంచే సూర్యుడిని స్వ్యగతిస్తూ
రాత్రి చంద్రుడికి జోలపాట పాదే ఈమెక
జ్ఞానమే లేదంటాడు ఒకడు
నిజానికి ఆరు కాలాలకనుగుణంగా స్పందించే
ఎడవ రుతువు ఆమె

కళనిండా కంటకపు ముళ్లని మోస్తూ గాజునదిలా
సమయాన్ని పరుగులు తీయించగల గుండె
గడియారం ఆమే..’ మానవ ప్రపంచానికి లభించిన ఏడవ
రుతువు ట్రీనేంటోంది వైష్ణవి.

మొదటి కవితా సంపుటిలో రచయితి విషమ స్థితిలోని
గాధతసు అభివర్షించడమే చేస్తుంది. ట్రీ వాద పరంగా యిష్టికే
చాలామంది చాలాసార్లు వ్యక్తికరించిన భావాలను వైష్ణవి కూడా
చెప్పింది. ‘కట్టుకున్న వాడు నేను తప్ప/ నీకే ప్రపంచం ఉ
ండకూడదని శాసించినప్పుడు/ శవానం తప్ప నిలదీయడం
చేతకాని పిరికితనం’ గురించీ ...

‘శిథిర శిథిలాల్లా/ కాంక్రీటు పుష్పాల్లా
ఒక జీవితానికి సరిపడ్డదేదో
కొన్ని గతాల్లో పాతరేసిన బడబానలం’ గురించీ ...
‘పెనవేసుకున్న మనసు పొరల్లో
ముళ్లెప్పుడో ప్రవేశించాయో
దేహమంతా గుచ్ఛుతూనే..’ పుండటం గురించీ దగ్గ
హృదయంతో రాస్తుంది వైష్ణవి ట్రీ.
ఏదవ రుతువు కవితా సంపుటిలోని కవితల్లో, ట్రీ వేదనసు
ఎంత గాధంగా చెప్పిందో, అంతే వాస్తవిక ఆశావాదాన్ని కూడా
వ్యక్తికరించింది.
‘కొన్ని ఆనందపు క్షణాలను
దోసిల్లో ఒడిసిపట్టుకోవాలని
నన్ను నేనుగా గెలవాలని తపన
నన్ను నేనే ఉలిసై, శిల్పంగా మలచుకోవాలనే ప్రయత్నం’
అదే తన కవిత్యం.

‘చదువు దగ్గర కూడా ఆడామగా భేదం చూపుతుంటే
ఆదపిల్లగా పుట్టడమే శాపమనుకుని
లక్ష్మీనికి సీళదిలేసిన రాతి బమ్మని..’ అన్నప్పుడు గానీ,
‘కొన్ని ఆనందపు క్షణాలను
దోసిలిలో ఒడిసిపట్టుకోవాలని
నన్ను నేనుగా గెలవాలనీ తపన
నన్ను నేనే ఉలిసై. శిల్పంగా మలచుకోవాలనే ప్రయత్నం’
అన్నప్పుడు గానీ, విషమ స్థితి, దాంట్లోంచీ బయటపడాలనే
తపనా తెలుస్తాయి. ఈ భావధారకు కొనసాగింపు ‘అటుగా
వంగిన ఆకాశం’ కవితా సంపుటిలో ప్రస్తుతంగా కనిపిస్తుంది.
ఇతర అంశాల మీద ఎన్నో కవితలు రాసినా, తన ప్రధాన
భావధార మానవతావాదమే అయినా వైష్ణవి ట్రీ... ఈ రెండు
కవితా సంపుటాల్లోనూ ట్రీ వాదాన్ని బలంగా ప్రతిపాదించింది.
వైవిధ్యభరితమైన కవితలు రాసింది. పాత వస్తువే అయినా
తన వ్యక్తికరణతో కొత్త పుంతలు తొక్కింది. ట్రీ వాదంలోని

అంశాలు ప్రతి కవయితీ పదే పదే మాట్లాడుతన్నప్పుడు, అవన్నీ
పాత అంశాలుగా మారిపోతన్నప్పుడు, నీడైన కొత్త వ్యక్తికరణ
ఏమిటో తేల్పుకోవాల్సినప్పుడు, వైష్ణవి గట్టి గింజగా నిలబడు
తుంది.

‘సంకెళ్లు ఇంకెన్నాళ్లు మోస్తావు
నిన్ను నువ్వే పడ్డి రెక్కలూ నిమురుకొని ఎగరేసుకోవాలి
కుంగినప్పుడల్లా ఆకాశాన్ని నిగడతన్న..’ (చినుకు కవిత,
అటుగా వంగిన ఆకాశం సంపుటి) అని అనడానికి పాత
సాహసమే సరిపోతుంది. అయితే,

‘మీకు లేని జీవాత్మపు మర్యాదేదో
మాలోనే ఉన్నా
మీకే గిరాకీ ఎక్కుపు
విలువల మార్కెట్లు లో..’ (దుఃఖ భారం కవిత, అటుగా
వంగిన ఆకాశం సంపుటి) అనడానికి యింకొంచెం ఎక్కుప
సాహసం చేసింది.
‘నన్ను నేను శోధించనీ’ అనే కవితలో
‘కాలం ఎగరేసిన గాలిపటాన్ని
అకాశానికి అందుకునే రెక్కలు నాకున్నాయి’ అని,
చైతన్యాన్ని పలికించినా,
‘నీకే తెలియని నా లోతుపాతుల్ని నన్నే శోధించుకోనీ
నా గొంతునిప్పుడు స్వేచ్ఛగా పాడుకోనీ
సమాజం ఇప్పుడు నారాగం వింటోంది
నా పాటల పౌరులో నన్ను మైమరిచిపోనీ
హద్దులు మిదెలంటూ నీ హాహాహాన్ని ఒలికించకు
భూమ్యాకాశాలను గుండెన మోనే గులాబీలను
ముళ్లేం పెద్దగా బాధించవలే..’ అని భరోసాను ప్రకటిం
చనా, వైష్ణవ వీటి దగ్గరనే ఆగిపోలేదు. పితృస్నామ్య దురాగ
తాలను కొత్త కోణాలలో, కొత్త పదుప్రయోగాలతో దృశ్యమానం
చేస్తుంది.

‘సైవుణ్యపు నిప్పుల్లోంచి
కక్కలు దాటి రాకెట్లా దూసుకుపోతున్న
మా రెక్కల్లోనీ ప్రతిభక్తి
మీ వంశ నామాల మీసాలు తగిలించకండి.’
(కక్కలు దాటుకుంటూ కవిత, అటుగా వంగిన ఆకాశం
సంపుటి) అనడం చాలా కొత్తగా వుంది. అత్యంత ఆధునిక
పరిజ్ఞానంతో ట్రీ దూసుకుపోతుంటే ఆమెను ఘ్యాడల్ పితృస్నామ్య
వ్యవస్థ కబ్బి చేయడానికి చూస్తున్నాదనే సూచన వంశనామాల
మీసాలు అనే పద ప్రయోగాలలో కనిపిస్తుంది.
‘మనముందుగల ఆలోచనల్ని చిత్తకాగితాల్లా
చించిపారేనే చట్టసభల్లో

అభివృద్ధి అమాంతంగా ఆత్మహత్య చేసుకునే తీరుతుంది మగపురుగుల వ్యర్థాలతో కుళ్లిపోతున్న శాసన సభల్ని ఉమ్మునీటితో కడిగి పాతికేళ్లగా గుర్తించని

అస్తిత్వాన్ని సజీవమైన మారణాయిధం చేయాలి.’ (ఐదుళ్లిల్లిన చాలడు కవిత, అటుగా వంగిన ఆకాశం సంపుటి) రాజకీయ మహిళా రిజర్వ్స్ ఫ్స్ బిల్లును రాకుండా చేస్తున్న మగ పార్లమెంటేరియస్సును నిరసిస్తూ రాసిన యి వాక్యాలు చాలా పదునైనవి. చాలా కొత్త వ్యక్తికరణ వున్నవి.

ఇదంతా ఈమెను స్త్రీ వాద కోణంలోనే చూప్తాయి గానీ ఈమె లోన యితర మానవీయ కోణాలు చాలా వున్నాయి. కట్టిక్క భారం (ఎడవ రుతువు కవితా సంపుటి) కవితలో నాన్న గురించి,

‘ఎన్న సార్లు ఉప్పు బస్తాగా మారి
ప్రేమ ఊరుకి అమ్మిందో
పడిపోతానేమోని గట్టిగా లాగి మరీ పట్టుకునేదాన్ని
పట్టుపరుపు కూడా దిగదుడుపే కదా
నాన్న ఆప్యాయత ముందు...’ అంటుంది.
మళ్లీవీరుడు కవితలో,

‘మళ్లీని ఇంత అన్ను మర్చగా మార్చిన మళ్లీవీరుడికి
కన్నీరే కడకు మిగిలే ఘలితం అయితే

ఇక ఈ దేశం వెన్నెముక ఎలా బలంగా నిలబడుతుంది’ అంటూ ఆవేదన వ్యక్తం చేస్తుంది. ‘ఆక్కరఫోష్’ కవితలో గారీ లంకేష్ హత్యను నిరసిస్తూ..

‘చింతించక గారీ లంకేష్/ ఒక్కే నెత్తురు చుక్క నుండి
లెక్కలేనన్ని అక్కరాలు ఉర్దూమ బాట పదుతున్నాయి/
నేనే నేనే గౌరిని, చంపండంటా/ అఱువఱువులో ధైర్యాన్ని
నింపుతున్నాయి..’ అంటుంది.

ఇక కరోనా కాలంలో వేల మైళ్లు దూరం నడవి వెళ్లిన కష్టజీవుల వ్యధల గురించి దేశమంతా వాళ్ల ఊరు’ ఒక కవితా సంపుటి వెలువరించింది.

‘ వారి చిక్కలీ నెత్తులీతో తడిచిన భవంతులన్నీ
తలదాచుకునేదుక ఇంత చోటు లేదని
మూతివిరుచుకుంటుంటే/ కాలే కడుపును భుజానేసుకుని/
కాళ్లకు ఊపిర్చాదుకుని

నడకను మాత్రమే నమ్ముకున్నవాళ్ల’ కు బాసటగా నిలిచింది.

‘దళారీ! అనకొండలా
దేశంమీద పాక్కుంటూ పోతున్నావు
నీ అవినీతికి నిపెట్టడానికి
వాళ్లిపుడు రహదారుల మీద

పోరాటనేద్వం చేసున్నారు’ అంటూ ధీమీ రైతు పోరుకు సంఖీభావం తెలుపుతుంది.

ఇప్పటి కవులు ఎవరైనా, వాళ్లంతా వారి వారి ఆస్తిత్వ దారులను మాత్రమే పట్టుకొని కవులుగా నిలబడలేరు. వాళ్ల ఆస్తిత్వాన్ని వాళ్లు బలంగా వినిపిస్తానే సమాజంలో సకల రుగ్మతల గురించి రాయకతప్పదు. కవులు సామాజిక చింతకులుగా విభిన్నమైన దారుల్లో ప్రయాణించక తప్పదు. అందునా కొత్తగా రాస్తున్నవాళ్లు తమ సృజనాత్మకతను నిరూపించుకోవడానికి నిశిత దృష్టితో సాధన చేయక తప్పదు. ఇదే మార్గంలో ప్రయాణిస్తోంది వైష్ణవి శ్రీ. ఆమె వెలువరించిన మూడు కవితా సంపుటాలు దీన్నే నిరూపిస్తున్నాయి. ఎడవ రుతువులోనూ అటుగా వంగిన ఆకాశంలోనూ ఎక్కువ భాగం స్త్రీ వాద కవిత్వమే వున్నా, ఇతర విషయాల స్వర్ప కూడ బలంగా వుంది. అదే ఆమెలోని వైవిధ్యాన్ని చూపిస్తుంది. ఇక దేశమంతా వాళ్ల ఊరు’ కవితా సంపుటి ఆలోచనా పరురాలిగా ఆమె దృక్పథాన్ని ప్రతిచించిస్తుంది. ఈ వైష్ణవి వైష్ణవి శ్రీని కవిగా నిలబడుతుంది.

‘నిన్ను నస్తు సర్వ మానవాలినీ ఒంటిచేత్తే మోస్తున్న మళ్లీగుండెను ఎన్ని యుద్ధాలు తూట్లు పొడిచుంటాయనీ అయినా మళ్లీప్పుడూ మనిషిని తప్ప యుద్ధాన్ని ఆలింగనం చేసుకోదు

నీకు నమ్మకం లేకపోతే ఇంత మళ్లీని గుండెలకు రాసుకొని చూడూ

పసిపాప నప్పు లాంటి మెత్తలి పావురాళ్లు

నీ లోపల ఎగురుతూ కన్నిస్తాయి...’ అంటున్న ఈ మానవిని అభినందించేలా చేస్తుంది. ■

సాహిత్య ప్రశ్నానం

చందాదారులుగా చేరండి

మీ మిత్రులను చేర్చించండి

సంప్రదింపులకు : 94900 99057

కవితలు

తీవిస్పర్ధ

చుట్టూ పచ్చని చెట్లు ఎన్ని ఉన్నా
ఎందిన ఆ చెట్లుపైనే
వాలుతుంది గొంతు ...
ఆక్కల్ని కొమ్మల మధ్య
ఒంటరితనంతో
పూతే లేని ఏకాంతంలో
కన్ను, కాలు ఆ వైపుగా ఎగిరి
ఆలోచనల గూడులో
కలల కాపురమక్కడే ...!
గాలికి కొమ్మలు కొరకొరలాడినా
వేడికి చెట్లు చిటచిటలాడినా
ఎందిన మేసుపై
కూతను పూతగా రాస్తూ
కూనిరాగంతో నేవ చేస్తూ
చిగురు తీవి స్వర్ప అందేదాకా
ఆకాశాన్ని పూజిస్తూ
మేఘానికి దణ్ణం పెడుతుంది
బక్క జల్లతో
వేరుకు ప్రాణం పోసి
పచ్చగా జీవించమని ...!

- చందలూలి నారాయణరావు

97044 37247

అతడు ఇంటిదాలి మరిచాడు!

అతని మూడు కాళ్ళు
వఱుకుతూ తడబదుతన్నాయి
ఏది మూడో కాలో
తెలుసుకోనంతగా కనబదుతన్నాయి
వెలుగంతా చెమటగా కరిగిపోయి
వత్తి మాత్రమే మిగిలిన దేహమది!
జీవన సమరంలో గెలిచి
కాలప్రపంచో ఓడిపోయి
రక్కలు తెగిన యోధునిలా
ప్రపంచాన్ని కొనడఃపిరితో చూస్తున్నాడు!
కనబడిన ప్రతి ఒక్కరినీ
అయ్య మా ఇల్లెక్కడు..?
మా ఇంటికి తీసుకెళ్లండి... అంటూ
దిక్కులన్నీ చుట్టేస్తున్నాడు
గుండెలు కరిగే ఆ చివరి మాటల్లో
మట్టిలో కలిసిపోయే చిట్టచివరి ఇంటికి
దారి అడుగుతున్న ధ్వని వినిపిస్తోంది!
ఇంటినీ, పిల్లల్నీ పెంచిన ఆ ప్రాణం
ఇప్పుడెవరికి అక్కల్కపోవాచ్చ
ఆ దిక్కులేనితనానికి తనవాళ్లే కారణం కావాచ్చ!
నిజానికి అతను తప్పిపోలేదు
భాధలనుంచి తప్పించుకున్నాడు
చివరి పయనం ఎలాగో తెలియక
భూగోళమై తిరుగుతున్నాడు!
పగలు రాత్రి తేడా లేదు
చీకటి మాత్రమే మిగిలిన
ఆ వేదనాభరిత మనసుకు
ఆసరాలేని జీవితానికి
ఇప్పుడు దారెవరు చూపెడతారు?
తన చివరి మజలీ
ఇలా చిన్నాఖిస్తుం ఎవరు చేశారు?
సమాజాన్ని నిలదీస్తూ
అతనో సమాధానం దొరకని
ప్రశ్నలా నడుస్తున్నాడు!

- పుట్టి గేలథర్

94914 93170

పరిచయం

ఎన్నింటినో

బతికించుకోవాలి!

- జంధ్వాల రఘుబాబు

98497 53298

ఒకపక్క తెలుగు భాషను బతికించుకుంటూనే ఇంకోపక్క కవిత్వాన్ని బతికించుకోవాలి. ఎందుకంటే ఆ కవిత్వం 'మనిషి గుర్తుల్ని బతికించుకుండాం..' అంటుంది కాబట్టి. పుట్టింది చాలా కాలం ఉంటుంది కదా అన్న ధీమా లేని రోజుల్లో ఉన్నాం. అసలు ఏవేవి మరణానికి దగ్గరగా ఉన్నాయో, వేటిని బతికించుకోవాలో చాలా మందికి తెలియదని కాదు, కానీ ఆ తెలిసిన వాళ్ళలో ఎంతమంది ఆ 'బతికించుకునే' పని చేస్తున్నారు అన్నదే ప్రశ్న. సమాధానమే ఈ కవితా సంపుటి. మానవత్వాన్ని బతికించుకోవాలంటే మొదట మనిషి మిగిలుండాలి. మనిషి మిగిలుండాలంటే మనిషి గుర్తుల్ని బతికించుకోవాలి, తప్పదు. ఇది మొదలపైడుయిందో కానీ అంతం లేని ప్రయత్నంగా ఉండాలన్నదే చందలూరి నారాయణరావు గారి కోరిక.

ఇక ఆ బతికించుకునే ప్రయత్నంలో ఒక్కో కవిత చిరునామా వెతుక్కుంటూ వెళ్తే ఒక చిన్న ప్రయత్నంతో మనిషి గుర్తుల్ని పదిలపరచుకునే పని చేస్తుంది కదా అనిపిస్తుంది. ఐతే అందుకు పెద్ద ప్రయత్నమే చేయాలని కూడా బోధపడుతుంది. అన్ని కవితలూ మనిషి గురించే అయినా శీర్షిక కవితతో పాటు మనిషిని చూస్తే భయమా? ఒక మనిషికి ఒకే ముఖం, మనిషంతో, రెండు గుట్టు ఒక మనిషి, మనిషి మరో వింత, మనిషే మహానీయుడు, మనిషి జమ్ము మనసు మరభమ్మ అంటూ మనిషి చిరునామాని

పుస్తకం నిండా వెతుక్కుంటాడు కవి. అందుకే మనిషి జన్మానికి కారకులైన 'అమృ..నాన్న' కవితతో ఈ సంపుటి మొదలపుతుంది. అందులో 'తాత అనుభవానికి తర్జుమా మా నాన్న' అని మొదలుపెట్టి మానవ జాతి ప్రస్తానాన్ని చెబుతూ కవితల్ని పరిగెత్తిస్తారు. అమృను మరచిపోలేదని 'మా నాన్న ప్రతి మాటకు ముందుమాట మా అమృ...' అంటాడు వెనువెంటనే. 'దేవుడితో సమానులని పిలిచి, అమృ నాన్నలను తక్కువ చేసుకోలేను, దేవుడి స్వరూపాలని తలచి, దేవుడిని ఎక్కువ చేయలేను' అని తనకు వాళ్ళే ఈ ప్రపంచంలో అందరికంటే ఎక్కువ అని సూటిగా చెబుతాడు.

దేవుడి భయం దొంగల పరపతి అన్న కవితలో డబ్బు చుట్టూ అల్లుకున్న వ్యాపారాన్ని ప్రశ్నిస్తాడు కవి. 'హకిలికడ్డంగా హండీతో ఈ దోషించి ఏమిటని?' ప్రశ్న సంధిస్తాడు. 'భక్తి ముడిసరుకుగా లాభసాటి వ్యాపారంలో/ దగా పడుతోంది అమాయకుల అస్తిత్వం' అంటూనే దేవుడి మీదా ప్రశ్నలు సంధిస్తాడు చూడండి... 'ముప్పాద్దులా ఎదురుగుండే/ పూజారి కష్టాలు తీర్పులేక/ ధర్మకర్తల బాధితుడైన దేవుడికి/ ఎప్పుడన్నా ఎదురుపడ్డవారి/ బాధను తీర్చే శక్తి ఎక్కడుంది?' అని. కవిలోని భూతికవాది దోలాయమాన స్థితిని దాటుతూ తన మార్గమేదో వెతుక్కుంటున్నాడని ఈయన మొదటి కవితా సంపుటి 'మనం కానేపు మాటల్లడుకుండాం' నుంచి రెండవ సంపుటి

‘మనిషి గుర్తుల్ని బతికించుకుండాం’ అంటూ సాగుతున్న కవిత్వ ప్రయాణాన్ని గమనిస్తే ఆర్థమవుతుంది. కవితా శీర్షికలు ఎంపిక చేసుకోవడంలో కూడా నారాయణరావు ఒక ప్రత్యేకతను చూపిస్తారు. అవి చిన్నగానే ఉండాలన్న నియమం పెట్టుకోలేదాయన. ఇంతవరకూ వచ్చిన రెండు పుస్తకాలే దానికి నిదర్శనం.

‘మనిషి గుర్తుల్ని బతికించుకుండాం’ కవితలో ‘ఊరు చిన్నప్పుడు భలే చల్లగుండేది/ గుడి శిఖరం చర్చీ శిలువ/ మసీదు ఆర్బుల చల్లని నీడలో.....’ ఇప్పుడలూ లేదన్న విషయాన్ని మనకు ఎట్టి చూపుతాడు కవి. అలా ఉండక పోవడానికి కారణాలనూ చెబుతాడు అందులో. అందరి మంచికి ప్రార్థించే వారి గురించి కూడా చెబుతాడు. అందులో తానూ ఒకడు మరి. ‘విషం చిమ్ముతున్న/ అనాగిరిక పోకడకు/ సంస్కృతి కొనహాపిరితో మూలుగుతుంది’ అని బాధ పడుతూనే ‘మనుషులుగా బతుకును బతికిస్తూ, మానవలోకంలో ‘మనిషి’ గుర్తులను, బతికించాలి’ అని తన కోరికని ఈ కవితా సంపుటిలో తెలియజేస్తాడు. ప్రతి ఇంట్లో/ టీమిలు, ఇంటర్నెట్లు శత్రువులు/ పెద్దరికం వినవడదు/ అనుభవజ్ఞానం కనబడదు/ ఇల్లు ఓ ఏకాంత దీపం’ అని బాధపడతాడు కవి. ‘ఆధునిక వేగాన్ని/ ఎప్పుడైనా అధ్యక్షానేది/ అదుపులో ఉంచేది/ మానవత్వ చింతనే’ అనడంలో ఆధునికతతో పాటు మనుషులకు మానవత్వం ఉండాలని కవి ఆశిస్తున్నాడని తెలుసుకోవాలి.

అలాగే ‘పేదోళ్ళ కోరికలో/ పెదోళ్ళ పర్సులకు/ వేయబడ్డ రహారుల్లో/ పేదోళ్ళ జేబులు, నడవాలనుకుంటే/ అప్పు మీదపడి/ జీతం ప్రాణం/ మీదకు వస్తోది’ అని పేదోడి జేబుని ఉన్నంతలో బతికించుకోవాలని, ‘ఉపైన గీతం’లో ‘రాలిన ఓ కన్నీటి చుక్క/ ఆవేదనగా పొంగిపొట్టి/ అక్కరాలలో మరిగి మరిగి/ ఏకాంతానికి ఎడారికి పుట్టిన/ ఉపైన గీతంలా ఉంది జీవితం’ అని ఏకంగా జీవితాన్ని బతికించుకొమ్మని, తమురు వాసనలో ‘కులం కమురు వాసన/ కప్పేసిన ఊరు ముఖంలో/ మసకబారిపోయింది మనిషి ఉనికి/ శ్వశానానికి విడిదిగా మారిన నిశ్శబ్దంలో/ ఊరి నడిశభ్యన వేలాడే కులం కత్తి/ మనుషులను శవాలుగా బతికించాలని/ అలాగే గురిపెట్టి ఉంది’ అని మానవత్వాన్ని బతికించుకొమ్మని

చెప్పినట్టుగానూ, ‘ఒకే ఒక్కడు’లో ‘కప్పంతో కాయాన్ని పిండి/ స్వీదంతో సంతోషాన్ని దేవి/ లోకాన్ని మోస్తున్న ఒకే ఒక్కడు/ నిత్య క్రామికుడు అవిక్రాంత హలికుడు/ ఆకలి ఉన్నంత పరకూ/ మెతుకు ముఢె మదిలో మెదిలేవాడు’ అంటూ రైతును బతికించుకోవాలని చెప్పినట్టుగానూ అనిపిస్తుంది. ‘కళ్ళు వెక్కివెక్కి నవ్వాయి’ అన్న కవితా శీర్షిక కొత్తగా ఉండి ఆకర్షించడంతో పాటు ఆలోచింపజేస్తుంది. ‘తప్పుకుపోతాం’ కవితలో ‘కళ్ళముందే ప్రాణం విలవిలాడుతూ/ విగతటివిగా మారడాన్ని మాసి/ వీధి తలకొట్టుకుంటుంటే/ మనిషి తప్పుకుపోయాడు/ మనిషితనం చవ్విపోయాంది’ అని బాధపడతాడు కవి. ఉత్తరం ఓ కల, మరణం లేదు, ఉపైన గీతం, నవ్వుల చెట్టు మొదలైన కవితలతో పాటు మంచి అనుభూతి కలగాలంటే మొత్తం సంపుటిని చదివి తీరాలి.

చందలూరికి మహాకవి శ్రీశ్రీ అన్నా, ఆయన కవిత్వమన్నా విపరీతమైన అభిమానం. అందుకే ఈ సంపుటిలో ‘శ్రీశ్రీ పదంతో నిరూపించుకుంటూ’ అంటూ ఒక కవిత, ‘మహా (కవి) రచన’ అంటూ ఒక కవిత శ్రీశ్రీ చిత్రంతో సహా మనకు దర్శనమిస్తాయి. ‘చీకలీలో మరుగుతున్న/ అక్కరం ఏమిటి?/ పిడికిలీలో పిదుగులతో/ నడుస్తున్న శబ్దం ఎవరిది?/ వేదిక నుంచి జారుతున్న/ ఎరటి వాక్యాల గమ్యం ఏమిటి?’ అని, ‘దినపుత్తికలా నన్ను నేను చదువుకుంటూ/ శీర్షికలను తలుపుకొట్టి/ వార్తలను నిదర్శేపి/ పేటీ పేటీలోకి వెళ్ళి ఓమిగ్గా తెలుసుకుంటా...’ నంటూ ‘ఏనాటీకైనా పత్రికలో ఓ రోజు/ శ్రీశ్రీ పదంలాంటి ఓ పతాక శీర్షికతో/ ఓ ఘనమైన వార్తతో గుబాలించి/ నన్ను నేను నిరూపించుకుంటా...’ నంటూ శ్రీశ్రీ కవిత్వం తనకిచ్చిన స్వార్థిని తెలియజేస్తారు. పదికాలాలు నిలిచుండే కవిత్వాన్ని రాద్ధమన్న ఆలోచన కలిగివుండడం కవిత్వాన్నికి మంచి చేస్తుంది.

మనిషి గుర్తుల్ని, మానవత గుర్తుల్ని బతికించుకోవానికి కవి పడ్డ ఆరాటమే ఈ కవిత్వం. ఆమైపుగా మనిషి జీవితంలోని ఎన్నో పొర్చులను తడిమి వాటిని కవితలుగా మలచిన తీరు మనిషిపై కవికున్న ప్రేమను తెలియజేస్తుంది. దాన్ని నిరంతరం నిలచెట్టుకుంటూ సమాజానికి, కవిత్వాన్నికి కరదిపికలుగా ఉండడగ్గ మరెన్నో రచనలు చందలూరి గారి కలం నుంచి అందిస్తారని ఆశిధ్దాం. ■

కవిత

రంగురంగుల పూలతోట

అప్పటి దాకా వికసించి
అనంతర కాలంలో వాడిపోయిన
నా పూలవనాల సాక్షిగా ...
పలు దిక్కుల పరివ్యాప్తమైన
నా తోట పరిమళాల సాక్షిగా ...
మీ ముందు నిలబడి
మనసులో మాట చెప్పుకుంటున్నాను

నా తోటలో విభిన్న సోయగాలు చూడనీకి
రండు నయనాలు అస్పులు సరిపోవు!
ప్రపంచానికి నవ్విన అనేక రంగుల పూలు ఇవి
భూమీద పూసే ఇంద్ర ధనస్సు నా తోట

అయితే, చెట్టు ఏదైనా సరే
తనకిష్టమైన కనకంబరం పూల రంగు మాత్రమే ఉండాలని
తోట యజమాని అన్నాడు

Salvador Dali Surrealist వర్ణ చిత్రమై
నాకు అర్థం కాకుండా పోయాయి
తోట యజమాని మాటలు
నేనేమో తోటమాలిని ...

కైతన్యం ఘనీభవించి, శిల అయి,
నా కళ్ళ ముందే పడివుంది అలా
ఎమి అనలేని నిస్పహాయ సందర్భంలో!

నేనేమో దిగులుతో nostalgic వాస్తవాన్ని మోస్తూ
తోటలో తిరుగుతున్నాను

దూరంగా బుల్ డోజర్ ...
భయంతో నేను
రంగుల పూలన్నీ తెంపి,
చీర కొంగులో దాచి పెట్టాను
ఇప్పుడు బుల్ డోజర్ తోటలోకి ...
అనవసరంగా వృక్షాలతో తలపడి అస్తిత్వాన్ని పోగొట్టుకుంది

పూలవనం మునుపటిలా
అనేక రంగులతో కళకళలాడుతూ ...
ఇందాక కొంగులో దాచిన పూలతో జడను అలంకరించి
తోటంతా పాటలు పాడుతూ తిరుగుతున్నాను
ప్రతి తీగకు ముద్దు పెట్టి,
ప్రతి చెట్టునూ పలకరించి,
ప్రతి వృక్షాన్ని కొగిలించుకొని ...

ఇప్పుడు పూలవనం
అచ్చంగా నా మాతృభూమి ...!

- మహాజింద
98665 87919

కథ

సమిధలు

- కెంగార మోహన్

90007 30403

హత్య స్థలం నెత్తుబీతో తడినిపోయి వుంది. దేవరకి దున్నపోతుని నరికినట్లు నరికిన ఆనవాళ్లు కనిపిస్తున్నాయి. ఆ ప్రాంతమంతా భయంకరంగా ఉంది. రెండు దేవోలు గుర్తు పట్లోనంతగా కాలిపోయాయి. జంట హత్యలు జిరిగి గంట అయి ఉంటుంది. రక్తార్పణం జిరిగిన ఆ ప్రాంతం ఊరవతలో, పొలంగట్టో, రహదారో కాదు; ఊరి బోడ్రాయిని ఆనుకుని ఉన్న చిన్న వీధిలోని ఇరుకిరుకు సందులో. వార్త తెలిసి ఊరు ఉలిక్కిపడింది. ఆ ఊరు అంతవరకూ హత్య అనే మాతే ఎరగదు. విలేకరులు వోక్కుక్కరూ వస్తున్నారు. భోటోలు, వీడియోలు తీస్తున్నారు. మాదిగేరి జనమే కాదు.. ఊళ్లో ఇనం కూడా తండోపతండూలుగా వస్తున్నారు. చీవి విలేకరితో మాదిగేరి రాజేష్వ మాట్లాడుతున్నాడు.

మాదిగేరి చర్చి ఆవరణలో సర్పంచ అంజినపు మాట్లాడుతా ఉంటే సంఘుపెద్దలు వింటుండారు. నాలుగు మేలీల్లో నుంచి నలుగురు పెద్దలు వాళ్లు అన్నదమ్ములు, చర్చి యూత్ కమిటీ సభ్యులు అందరూ అంజినపు చెప్పున్న మాటల్చి మానంగా వింటుండారు. యూత్ సభ్యుడు రాజేష్వ మధ్యలో కల్పించుకుని ‘మనకెందుకు అంజిని మామ.. ఊర్లో గౌడవల్లో తలదూర్చే దెందుకు? నిష్ఠూరమయ్యేదెందుకు? వాళ్లు మనల్ని వాడు కుంటారు. మనల్నివరూ పట్టించుకోరు. మనకేనష్టం. వాళ్లు నుంచి మనమూ, మన కులము అగ్గవచ్చడం తప్ప.. ఇప్పటికే మనం ద్వంగ కేసులు పెడుతున్నామని మనకి ఊర్ల శ్యామా సెడ్డ పేరుండాది’ అన్నాడు.

‘అదిగాదురా రాజేష్వ, రెడ్డి మనకు చర్చికి ఒక ఎకరా స్థలం జస్తామంటున్నాడు. జనం పెరిగినారు. ఈ చర్చలో పెళ్లితే ఫామినాలు, స్టేజీ కట్టడానికి స్థలం సాలడం లేదు. తాతల కాలం నుండి మనం రెడ్డి కింద బఱికినొళ్లుమే కదా.. కాపులిండ్లు గూడా ఉన్నాయి. వాళ్లు చెప్పింది సేయకపోతే మనకు ఊరుమిరాసి

లేకుండా సేస్తారు. సదువుకున్నేడివే కానీ, పిలగాడివి. నీకేం తెలును. ఊరన్నాంక కొన్ని నడవడికలుంటాయి’ అన్నాడు సర్పంచ అంజినపు.

సంఘుపెద్ద యేసేవు కల్పించుకుని ‘మనం చందాలేసుకుని చర్చి కట్టిచుకునల్లంటే గాదు. పంటు పండక అందురూ సుగ్గికి భోయినారు. కాబట్టి మనుం రెడ్డి సెప్పినట్లు సేద్దాం ల్యాండి.. మనకంతో ఇంత సాయం సేస్తాడు’ అన్నాడు.

‘సర్పా ఏం సేద్దాం..’ మరొక సంఘుపెద్ద దేవపుత్ర అన్నాడు.

‘ఏం లేదు. పై మిట్ట సేను పంచాయితీ మనుం రెడ్డి తరువున నరిజేయలు. రెడ్డి తరువున వడ్డెవాళ్లు దగ్గర మాటల్లడలు.. వాళ్లినల్యాకుంటే ఎసీ కేసు పెట్టల్ల. వాళ్లు భయపడి రెడ్డితకి వచ్చి సేను ఇడిసి పెడతామంటారు. ఎట్లా ప్రభుత్వం మనుదే ఉండాది కాబట్టి మనకేం కాదు..’ ముగించాడు సర్పంచ అంజినపు.

‘అవను సేను అమ్మినోళ్లు భోయెళ్లు.. కొన్నాళ్లు వడ్డేవోళ్లు.. ముపుతుం దుడు కట్టిలేరని రిజప్టర్ సెయికుండా భోయెళ్లు తిరిగి రెడ్డికి అమ్ముడుం తప్పకదా. వడ్డే వోళ్లు ఉండేది తక్కువ జనుం. తక్కువుండర్చ్చా అని కాసి వాళ్లని మోనుం సేసేది బాగ్గాదు కాదా. భోయెళ్లే వాడేవోళ్ల దగ్గరికి భోయి దుడ్లు కడతావా సస్తావా అని సెప్పి వసూలు సేనుకుని ఇనల్యాకుంటే పోలీన్సోప్పస్త కంప్లెంట్ ఇస్తే అయిపొయా.. రూల్చు ఎట్లుంటే అట్ల నడుస్తాది కదా. నాకేమో ఇది తప్పనిపిస్తున్డరప్పా’ అన్నాడు మరొక సంఘు పెద్ద పేతురు.

‘పేతురంబే పితురని ఊకే అన్నేరు. వాళ్లు వాళ్లు కొట్లాడు కుంబే మనకే కదా లాభుం వచ్చేది. రపుంత ఆలోసిన జెయ్. మనకి చర్చికి జాగా కావల్.. బాయోళ్లిస్సారా.. వడ్డేవోళ్లి స్సారా.. రెడ్డి అయితే ఎంతన్న ఇస్తాడు..’ అన్నాడు అంజినపు.

‘మామ నీవు వోకుని మ్యానేతులు కింద సేళ్లు తాగేది

ఇడిసిపెట్టు. మాకేతే ఇప్పం లేదపు. నీవు గేరిని ఆగుం ఆగుం లేపుతుండావు' కాస్త కరినంగానే చెప్పాడు రాజేష్వు.

'పాంతోనేమి లేరా అంజిని.. అని ఒకరిద్దరు సంఘపెద్దలు అంగీకరించారు. పేతురు, రాజేష్వు వ్యతిరేకించినా.. వద్దే వాళ్ళ మిదకు గొడవ పడేందుకే సిద్ధమయ్యారు మాదిగోళ్ళు.'

'ఏయ్ అంజినిగా రెడ్డి భోన్ సేసై ఎత్తిలేవంట గరలే.. బాగా ఫొకురుబట్టేవ్య. సర్వంచ్ అయ్యేలోపుల వగులెక్కువాయ. దా బిరీనా భోదాం దా..' అని తలారి రంగుడు ఇంచి బయట నిలబడి బెదిరించినట్టే పిలుస్తున్నాడు.

సర్వంచ్ భార్య సువార్తమ్ము బయటికొచ్చి లోపులండే మొగున్ని 'తలారి రంగణ్ణన్న ధని వొచ్చినాడు బయటికిదా..' అని కేంకేసింది. తరువాత 'ఇప్పుడే మైకడుకున్ని లోపులకి భోయినాడు. బట్టేసుకుని వస్తాడు ల్యా ధని' అన్నది.

'సర్వ గాని రెడ్డింటితకి జప్పన దమ్మని సెప్పు' అని గట్టిగానే చెప్పి బయలుదేరాడు.

అసలు తలారిని ధని అని ఆ ఊళ్ళో ఎందుకంటారంటే పంచాయతీ ఆఫీసులో పనిచేసే ఆ రంగన్న ఊరంతా అప్పులిచ్చి నాడు. వద్దీకి హార్టులేదు. అందరూ నెల వద్దీ తీసుకుంటే ఆయన వారంకొకసారి వారం వద్దీ తీసుకుంటాడు. బాగా సంపాదించాడు కాబట్టి అతన్ని ధని అంటారు.

శరవేగంగా బయటికొచ్చిన సర్వంచ్ అంజినపు 'నా కోసం తలారి రంగణ్ణ ధని వచ్చినాడు కదా అంతా ఇనబడిందిలే.. నేను రెడ్డింటికాలీకి భోతాను. ఏమర్కెంటుండాదో.. నా భోను సరిగ్గా పనిసేయుడం లేదు. రెడ్డి సేసినట్లుండాడు' అని ఒకింత పరుగు తీసినట్టే వెళ్ళాడు.

పరమేశ్వరరెడ్డి విశాలమైన తన భవంతి ముందు కాలు మీద కాలేసుకుని కూర్చున్నాడు. వెళ్ళిన వెంటనే సర్వంచ్ లుంగీ కిందికి వదిలి.. 'రెడ్డి ఈ భోను సరిగ్గా ఇనబడటం లేదు. ఎత్తినెంబడే కట్ అయితుండాది.' అన్నాడు.

'ఆ.. ఆదోనికి వచ్చినప్పుడు నాకి మతికి సెయ్య. కొత్తది కొనిస్తాలే మంచిదొకటి' అని అంటునే .. 'లేయ్ అంజిని వద్దేరాజుగాడు శ్యాంమా వగలు సేస్తుండాండు. వాన్నిక సూపు సూడల్ల.. ఏంసేద్దాం వానాయండన్ని..' కళ్ళుగ్గిర్గ జేసుకొని అవేశంగా చెప్పాడు పరమేశ్వరరెడ్డి..

'ఏమైంది రెడ్డి' అని సర్వంచ్ అంజినపు కూడా ఒకింత కోపం ప్రదర్శించాడు.

'మిట్టిమీద పొలం ఆరెకరాలు అగ్రిమెంటు మనకు అయ్యంది కదా. ఆ విషయం నీకు మ్యాన్న సెప్పి కదా.. ఏమో ఒకటి నెయ్యిల్లని.. ఆ వద్దేరాజుగానొళ్ళు.. నేను ఇడిసి పెట్టేదే లేదు.. ఆది మాసేను.. మీరే తప్పుకోండయ్యా' అంటుండారు. వాళ్ళ గుంపంతా ఈ రోజు సుగ్గి నుంచి వచ్చినారు. మృగశిర కార్టె వచ్చింది వాస్తు పడతాయి. పడితే ఇత్తునుం ఏస్తారు. ఏసినాంక

మనుమేం సేయలేం. మీరు ఒకసారి అడిగిరాండి. నువ్వ సర్వంచ్ కదా.. ఫో.. పొయ్య నా సేను నాకు ఇడిసిపెట్టల్ల అని సెప్పు.. రెడ్డి భోయెళ్ళ తన కొనేడ గదా.. మీకేం నొప్పి అని అడుగు. ఎప్పని పేరు మీద అగ్రమెంటు అయితే వాళ్ళదే కదా సేను అని సెప్పు. స్వామారుం క్యాసికి రిజిస్టర్ అఫీస్లన రిజిస్టర్ సేనుకుంటాడని సెప్పు' అన్నాడు పరమేశ్వర రెడ్డి.

'సర్వ రెడ్డి.. మా మాదిగేరిలన జనుంని నిన్న మాప్సారే కుప్పేసుకుని మాట్లాడి. అందుర్చి పిలుసుకొని రేప్పొద్దునే వద్దేరాజుగాని ఇంటికి భోతాం. నీవు ఇడిసిపెట్టు నాను సూసుకుంటాను' అని రెడ్డి ముందు కింద కూసున్న సర్వంచ్ అంజినపు పైకి లేసినాడు, ఇక కార్యాచరణంతా తనదే అన్నట్లు.

రాత్రి 11 గంటలు దాటింది. నక్క ఊళశబ్దం సన్నగా వినబడతా ఉంది. రోడ్డ మీద అక్కడక్కడ కుక్కలు పడుకుని ఉన్నాయి. గండు పిల్లి వేగంగా పరుగెడుతాంది. రోడ్డమీదే జలారి నీళ్ళు పారాయి కాబట్టి.. సందంతా చిత్తుడి చిత్తుడిగా ఉంది. వద్దేరాజు ఇల్లు లోపలికి చిన్న సందుల్లో ఉంటాది. వద్దేరాజు వాళ్ళ కులపోళ్ళనందర్చి కుప్పేస్తుండాడు. వొక్కాక్కరు వద్దేరాజు ఇంటికి రహస్యంగా పసున్నారు. అడుగుల శబ్దం కూడా ఎప్పరికీ వినబడనంత మెల్లిగా నడుస్తున్నారు. ఆ వీధిలో లైటు ఘృత్రిగా వెలగకుండా మినుకు మినుకుమంటాండది. లైటు చుట్టూ రెక్కల పురుగులు నడిచిపోయే మనుషుల మీద పడి ఆత్మాపుత్తి చేసుకుంటున్నాయి. ఆ కులానికి సంబంధించిన వాళ్ళందరూ ఇంటికాకరు చొప్పున వచ్చి కూర్చున్నారు.

'వద్దేరాజు వాళ్ళన్న కొదుకు రమేషు వచ్చి సీన్నపు మన కులమోళ్ళు ఇంటికికురులక్క వచ్చినారు. బాయొళ్ళు కూడా కొంతమంది వస్తామన్నారు.' అన్నాడు.

'సర్వ' అని వద్దే రాజు 'పెడ్డమా! ఏం సేద్దాం సెప్పు ఈ మాదిగాయాండ్లది ఎక్కువైంది. ద్రుతి దానికి అడ్డుమెస్తుండారు. భోయినెడు పెట్టిన కేసు ఇంతపరకు తెగల్యా. కోర్టుకి తిరుగుతనే ఉండాము. ఆ రెడ్డి గాడు మాదిగోళ్ళని అడ్డుంజెట్టుకుని యహారం సేస్తుండాడు. అడ్డుం దావొద్దని ఆ అంజినపు గానికి సెప్పినాను. వాడే ఎక్కువ సేస్తుండాడు.' అని సెప్పుండంగనే ఇంట్లోకి భోయిగేరి మట్టేను వచ్చి కూర్చున్నాడు.

మల్లేసు పక్క సూసి 'మల్లేసు మామ నీవన్న సెప్పు.. మీ అన్నదమ్ములు సేను కొనింది నిజమే.. పంటలు పంచ్చుక్క రిజిస్టర్ సేపిచ్చుక్కసేము.. దుధ్లు కడతామని సెప్పిగా కూడా మీ వాళ్ళు రెడ్డికి అమ్ముడుం తప్పు కదా మామా.. మనుం అన్నదమ్ములక్క ఉండాం. కావలిస్తే మనుం మనుం సూసుకునల్ల గాని, మీ వాళ్ళు రెడ్డితకి భోవుడుమేంటికి..' రాజు కోపంతో ఉడికిపోతున్నాడు

'రాజు నాను మా వాళ్ళతన మాట్లాడినాను. నీ సేను నీకి

జపిచే ఘూచీ నాది. నీవేం బాధ పడొద్దు. నాను మాటల్లాడే వస్తుం డాను. కాకపోతే రవుంత దుడ్లు ఎక్కువడుగుతుండారు. అది నీవు సరిసేసుకో. ముందురే సెప్పుండాను.. ఒక లక్ష, లేదంటే లక్ష్యర ఎక్కువియ్యాల్చి ఉంటది..’

‘దాందేమంది మామ అపో సాపో సేసి కడతాను. ఆ రెడ్డికి మాత్రం సేను భోనిచేచేదిలేదు. ఊర్ల ఎంతమంది సేస్తు వాడు ఇరుగేసుకుంటాడు. ప్రతిసారి మాదిగినాయాండ్ని అడ్డం బెట్టుకుని రావుడుమేంది.. ఇంగ యాదో ఒగటి సేయ్యల్లి..’ అన్నాడు వద్దేరాజు.

‘మీరేమా తల్లిపిల్ల మాటల్లాడేకి కునుస్తుండారు. నాను ఫోతాను ఈ మాట సేప్పేకే వస్తి..’ అని మల్లేసు పైకి లేస్తునో సాగనంపడానికి రాజు మల్లేసంట బయటికొచ్చినాడు.

‘ఏం లేదు మామ. ఈ మాదిగినాయాండ్ని అడ్డం పెట్టుకుని ఆ రెడ్డిగాంది ఎక్కుతైయ్యండాది. ఊర్ల అందురు మీద ఎస్తి కేసులు పెట్టుకాంట ఉండారు. యట్టన్న గాని ఆ మాద్ది నాయాండ్న ఘాకురు అణసల. ముస్త మా మూసత్త కొడుకు మీద కూడా పెట్టిరి. కాలువ పనికి భోయన కాడ వాళ్ళ కూలీ సరిగ్గియలేదని మావేడు అడితే.. మాట మాట పెరిగ వాని మీద కేసుపెట్టిరి. మొగుడు జైలుకు భోయినాడని ఆ పిల్ల ఉర్చేసుకని సచ్చిపోయా. ఈ నాయాండ్న నుంచి ఎన్ని ప్రాణాలు భోవల్ల’

‘నీవు ఆవేసుం పడొద్దు.. ప్రతిదానికి టైమెస్టది. ఎస్టి కేసులు పెడితే బయటికి రావుడుం కష్టం.. మా బాయొళ్ళు మీద గాని పెట్టినారు కడా.. వానాయాండ్నకి రవుంతన్న బుద్దే లేదు. రెడ్డిగాని కోసుం.. ఇట్ల వగలు సేస్తుండారు. మనమే రవుంత టైమెచే వరకు ఎదురు సూడల్ల’ సముద్రాయించినట్లు సెప్పున్నాడు మల్లేసు.

‘ఏమైతది మామ జీము ఘాడుగడా.. సూస్తం..’ ఆవేశంగానే సెప్పుడు వద్దేరాజు.

‘నీవదిగాదు ఆలోసిన సేయాల్చిండేది. ఆ రెడ్డి ఊర్ల ప్రతి వాక్కుని సేను మీద కనేసిండాడు. ఎవుడైతే దుడ్లు ల్యాక అల్లాడు తుండారో వాళ్ళ సేస్తన్న అప్పులిచ్చి ఇరుగేసుకుంటుండాడు. వాళ్ళ నాయాన్న మంచి సెడ్డ ఆలోచన సేస్తా వుంద్య. కరువు కాటుకుమెస్తే బియ్యం బ్యాళ్ళన్న వంచతుంద్య. వీడు మరీ పాపాత్ముడయినాడు. సూతం ల్యా, దేవుడు బెట్టినట్ల కాని.. యాటివరుకొస్తదో సూతం.. నాను ఘాడ్న కలుస్తాన్సా’ అని బయలుదేరాడు మల్లేసు.

‘బాగ ఫో మామ.. కుక్కులుంటవి..’ అని మల్లేసుని సాగనంపి వద్దేరాజు లోపులుకొచ్చి కూనున్నాడు.

‘సెప్పు పెద్దమ్మ ఏం సేద్దాం..’ అని శివలింగమ్మ వైపు సూసినాడు.

‘ఏం సేతమప్ప మన ఖర్చ ఇట్లుండది. మీ పద్యపుని ఆ మాదిగ రామణ్ణ గాడు ప్యాకాట నేర్చిచ్చి, తాగేది నేర్చిచ్చి, నా కన్యాయుం జేసా. వాని కొడుకే గడా ఈ నాబట్ట సర్పంవ్ అంజని గాడు. పనిసేసుకుని బతికే వంపుమే గాదు ఆ నాబట్టది. ఊర్ల

రొంకులన్నింటికి కారుణం ఆ నాబట్ట.’ అనింది శివలింగమ్మ.

‘ఆ గేర్ల అందురు అట్ల లేరు. క్వంత మంది అట్లుండరు. రెడ్డి కొన్ని కుక్కల్చి అట్ల సేనుకునేడ్య. అర్థమే కావుడుం లేదు. మనుమింగాకసారి మాటల్లాడాం. మా సేను పంచాయితిలకి మీరు దావొద్దని సెప్పుదాం. ఇంటే ఇనని, ల్యాకుంటే తాడోపేడో తేల్పుకుండాం. ఎన్ని దినాలు ఇట్ల భయవడకాంట బతకల్ల. రూపాయి రూపాయి కూడాబెట్టి పిల్లల భవిష్యత్తు బాగుండల్లని... ఇంత భాముంటే పిల్లల బతకులని, ఊర్లు బట్టుకుని భోయి నోరుగ్గేసుకుని నాలుగు దుడ్లు సంపాదించుకుని సేను గొంటే, ఆ సేనే ల్యాకుండా సేస్తుండారు. నాను ఉండేలేను సచ్చిపోతను.. మొందుతాగి సస్తను. ఈ రెడ్డిగాడు.. ఆ మాదిగి నాయాండ్నే రాజ్యమేలని..’ అని రాజు కస్టిరు ముస్తీరయ్యాడు.

‘నీవేంలికేదుస్తువరే.. మొగ వుట్టుక వుట్టే ఆదరాస్సక్క ఏడుస్తవా.. మనుం సచ్చి ఏం సాధిస్తాం.. బతికి సాధించల్ల.. మన బతుకులకి అడ్డుమెచ్చినాళ్ళని సంపైనా మనుం బతకల్ల గుర్తుపెట్టుకో. పెంటి మాటల్ల మాటల్లాడ్చూడ్చు. ఇప్పుడైల్చి ఎవుడ్డమెస్తే వాన్ని సంపుదాం. ఈద తినే కూడు ఆడ తిందాం. మన పిలులన్న బాగుండనీ.. పక్కలు యాట్లుంచో గింజాల్చి ఎత్తుకొచ్చి పిలల్లకి పెదతాయి.. మనుం ఆ మాత్రం సెయ్యేమా..’ అని బాధవడుతూ.. కోపంగానే చెప్పింది శివలింగమ్మ.

‘రాజన్న రేవు రెడ్డి మనింటి మీదికి మాదిగోళ్ళని పంపిస్తుంటట.. వాడు గేరిని కుపేసి మీలీంగు పెడుతుండాడు. రేపు మనమీద కొట్లాట పెట్టుకుని యస్తి కేసు పెట్టేకి తైనారైనారు. మనుం ఘ్యదన్న ఉండగూడదు. యాగజామున్నా, ల్యాకుంటే ఇప్పుడన్న ఊరిదిసిపెట్టి భోదాం పడండి. కొన్ని దినాలాగి పోలీస్ సేప్పన్ కంపైంటన్న.. ల్యాకుంటే కోటుకన్నా భోదాం..’ అని రాజు తమ్ముడు పరమేశ సెప్పినాడు.

‘దాని దాని ఆ నా కొడుకులు ఎవుడొస్తే వాన్ని సంపిడుతాం. ఎన్ని దినాలు బతకుతమలే.. మనుమేం సూర్యేండ్లు బతుకుతామా.. సూతాం.. అందురు రెడీ అప్పుండి.. ఆడ మగా అందురు రడీ అప్పుండి.. అలే సారువకునే నాయాండ్లాక్కుతో ఈ రొంకులకి దావొద్దండి. వాన్యాలి వానెక్క సూతాం..’ రాజు ఆవేశంతో ఊగిపోయాడు.

‘ఒగసారి మాటల్లాడి సూతం ల్యా రాజన్న’ తమ్ముడు పరమేశ ప్రాధేయహర్వకంగా అడిగాడు.

‘వానాయండ్ల తన ఏం మాటల్లరే. ఏసిడితాం.. మాదిగి నాయాండ్నని.. ఆ అడ్డుమెచ్చిన రెడ్డిగాన్ని ఏసిడితాం ఈద తినేడిదేదో ఆడే జైల్లనే తిందాం. ఎన్ని దినాలు బయవడుకాంట బతకల్ల. మనకి మాదిగోళ్ళ మీద క్వాప్చేమి లేదు.. కాని వానాయండ్ల మంచి సెడ్డ సూడకుండా రెడ్డిగాని వంచనసేరి వాని మ్యాసెయ్ కింద నేళ్ళ తాక్కూంట మనకి ద్రోహుం సేస్తే ఊకే జోగమ్మలక్క బతకల్ల.. రేవు ఆ మాదిగి నాయాండ్లు

వొచ్చినప్పుడే మనుం ఎవుడూనే వాన్ని సంపిడితాం.. మీరు కొడి వెండ్లు అన్ని నూరి పెట్టుకునండి.. వొచ్చినోన్ని వొచ్చినట్ల ద్వారు రున్నటోతుని నరికినట్ల నరికిదుతాం.. అడోళ్ళందురు ఉడిలకి కారుం పుడి ఏసి పెట్టుకునల్ల.. వచ్చిందేమో వాళ్ళ మీదికి ఉగ్గల్ శివిలంగమ్మ ఆవేశంతో ఊగి ఫోతాండది.

‘నాను గాని నరుకుతాను’ అని రాజు కొడుకు నరేషు క్షాప్తంతన ఊగి ఫోతుండాడు.

‘నీకేంటికలే పిలగాడు నువ్వు సౌదువుకునే వోడిచి.. నీకేంటికి ఆ యవ్వారుము..’ అని కొడుక్కి నచ్చ సెప్పుండాడు రాజు..

‘నానోక ప్రాన్ సెప్పాను ఇనండి.. నాతోన యాసిందుండి.. సేనుకి మందుకొట్టే పంపలకి నీళ్ళలకి కలుపుతాను.. వానాయండ్లొచ్చిందేమో.. మాటల్లడుకాంటనే దాన్ని వాళ్ళ మీదకు ప్రేస్ సేద్దాం.. వానాయండ్ల కండ్లకి కారమైతి. యనకనే కిందికి తొన్ని కొడివేండ్లతన నరుకుదాం.. కారుం ఉగ్గేది గాని వొద్దు.. అని ప్లాన్ సెప్పినాడు నరేషు.

‘బాగుంది గాని.. నువ్వ మాత్రం అక్కడుండొద్దు. మేం నువ్వ సెప్పినట్టే సేస్సం. ఈడ ఎవుని ప్రాణమన్నా ఫోవమ్ము.. దైర్యంతన ఉండల్ల.. మనుమందురుం బతకల్లని బంగారమ్మమ్మకి మొక్క కునండి. కేసులేమన్నా గాని సూసుకుండాం.. కైలు దుడిసి వొత్తం. డిగిరి సదువుకునేటోడిచి.. ఎమస్తుయితే మాక్కెతి.. నీకేంటికి.. రేపు నీవు వకీల్ లక్క్కొంతిమామతకి తిరిగేకి నువ్వు అపునురుము.. వానాయంధ్ల మనిండ్లమీదకొచ్చేది భాయము.. మనుం సంపేది భాయం.. అట్లే.. రేపు జీపు దమ్మని సెప్పు..’ అని కొడిక్కి హితబోధ సేసినాడు.

కొడుకు సెప్పినట్ల అందరినీ పిలిసి రెండు మూడు పంపులకి యాసిద్ద కలిపి పెట్టుమని, కొడివెండ్ల గొడ్డెండ్ల రద్ది సేసుకోమని ఆర్ధరేశాడు వద్దేరాజు. రేప్పొద్దున జరిగే యుద్ధానికి సిద్ధమయ్యిందుకు మౌనంగా ఎవరింటికి వాళ్ళొపోయినారు.

■■■

అప్పుడప్పుడే పొద్దు పొడిసింది. కూలొళ్ళు సేను దావ బట్టినారు. అంజినప్ప ఇంటింబీంకి పోయి జనాన్ని కుపేస్తుందాడు. వచ్చినాళ్ళని వచ్చినట్ల మాదిగేర్ల ద్వావమ్మ గుడి కాడ కూసోమని సెప్పుండాడు. అనుకున్నంత మంది దావుడుం లేదు. ఆ పనుండది ఈ పనుండదని జారిపోతుండారు.

రాజేషు, పేతురు ద్వావమ్మ గుడికాలీకి వచ్చినారు.

‘అంజినప్ప అది గాదురా.. మనకి మన కులుంకి సంబంధం లేని విషయంలో నీవేంటికి తల దూరుస్తావు. గేర్లి ఏంటికి కుపేస్తావు. మన బతుకుల్లి ఎవుడూ బాగ సేయలేదు. నీవు ఈ ఫోద్దు సర్పం అయినావు. కూలీ పనికి ఫాకున్నట్ల లేవు గద. నామాట ఇను. ఘడ్డన లేస్తే నెత్తి మీద సద్ది పెట్టుకుని భాయి వని సేస్తే తప్ప మన తలిలకి ఇన్ని మెతుకులు దావు. మనకేంటికి కొట్లాట్లు.. వద్దేవోళ్ళు కాక మీదుండారు.’ అన్నాడు పేతురు.

‘మామ నా మాట ఇను.. ఇప్పుడే మాదిగొళ్ళంటే అందురుకి

అగ్గువెతుండము. వాని మాట్లాని యస్సి కేను వీని మాట్లాని యస్సి కేను.. అసలు యస్సి కేసులుకే మర్యాద ల్యాకుండ అయి ఫోఱిండాది. నిజంగా మనొళ్ళని మీదపడి కొడితే గూడా మనం కేసులు పెట్టేకి ఫోతే అన్ని ద్వంగ కేసులు పెట్టేకొస్తరేమలే అని పోలీస్టేషన్ కూడా మర్యాదల్యాకున్నట్లమ్మేర. మన మాదిగొళ్ళు యస్పెలు వచ్చినా కూడా మనల్ని నమ్మడం లేదు. యా ఉడ్డంటన్న గాని మనలో మనకే రొంకు పెట్టి, మనల్ని విడదిసి వానాయండ్ల పబ్జుం గడుపుకుంటారు.. వొద్దు మామ.. వానాయండ్ల వానా యండ్ల కొట్లుకాని సావని. మనకేంటికి ఈ రొగుడు. వానాయండ్ల కోసము గేర్లి.. గేర్ల మనమల్ని బలి సేస్తావా..’ అని కొద్దగ కోపంగానే రాజేష్ వారించాడు.

ఈ మాటలు సెప్పుండంగనే.. ‘లేయు పెంటి నాయాండ్ల యల్లములిగమ్మ మాటలు సెప్పరు గడలే.. రెడ్డి చర్చికి ఎకరా స్తలమిస్తడు నీవిస్తావాలే.. ఇంత బతుకు బతికి ఇంపెనక సచ్చి నట్లుండాది నీ కథ.. నీవు దావొద్దు ఫోలే.. మొన్న రెడ్డి నీగ్గాని యాదో ఒకికి ఉద్దోగుంటికలే.. మీరు దావొద్దుఫోండి..’ అని అంజినప్ప ఆవేశంగా అంటుండంగా అక్కడకొచ్చిన కొంతమంది గూడా రాజేష్ సెప్పింది నిజమని సిన్నగా జారుకున్నారు.

■■■

యుద్ధానికి సిద్ధమైన సైనికుల్లా వద్దేవోళ్ళ గుంపు రాజు ఇంటికాడ ఆడొకరు ఈడొకరు.. ఆడొళ్ళు మెగొళ్ళు కూసున్నారు. సర్పం అంజినప్ప యంట ఐదారు మందికంటే యక్కువు లేదు. వద్దే రాజు ఇంటి కాడికి నడుస్తూంట వస్తుండాడు. తెరువులన బాయగేరి తిమ్మయ్య ఎదురై ‘లేయు సేను నాది.. వద్దే వోళ్ళ దుడ్ల మ్మటం కట్టిలేరిని రెడ్డికి అగ్రిమెంటు సేసిచ్చిందేది నిజమే.. ఇప్పుడు వాళ్ళు తల్లి పిల్ల సుగ్గికి కూలీ దుడుసుకుని వచ్చినారు. మ్మటం ఇస్తామంటున్నారు. వీళ్ళు సరిగ్గా దుధ్మియ్య లేదని రెడ్డికి అగ్రిమెంటు సేసిచ్చింది నాది తప్పు.. అప్పుడు అవదట్ల వచ్చించ్చే.. వద్దేవోళ్ళు ఆప్టైములన ఉనింటే గూడా రెడ్డిని దుడ్డడుగుతుండ్రేదు. నాను యాదో ఒగిటి రెడ్డి కాళ్ళ మీద పడి అదుక్కుంటాను. మధ్యల మీకేంటికి రొంకు. నామాట ఇను వాళ్ళు శ్యాసా కాకమీద ఉండారు. యాదన్న ఒగిటి జరిగితే మీరే అన్నాయమైపోయ్యేది. నాను సెప్పేది సెప్పినాను మీ యిస్టుం.. యనికిపోండి’ అని అడుకున్నట్లే సెప్పున్న గూడా ఇనుకుండా ముందు ముందుకి ఫోతుండాడు అంజినప్ప..

‘వద్దేవోళ్ళు ఆప్టైములన ఉనింటే గూడా రెడ్డిని దుడ్డడుగుతుండ్రేదు. నాను యాదో ఒగిటి రెడ్డి కాళ్ళ మీద పడి అదుక్కుంటాను. మధ్యల మీకేంటికి రొంకు. నామాట ఇను వాళ్ళు శ్యాసా కాకమీద ఉండారు. యాదన్న ఒగిటి జరిగితే మీరే అన్నాయమైపోయ్యేది. నాను సెప్పేది సెప్పినాను మీ యిస్టుం.. యనికిపోండి’ అని అడుకున్నట్లే సెప్పున్న గూడా ఇనుకుండా ముందు ముందుకి ఫోతుండాడు అంజినప్ప..

‘వద్దేవోళ్ళు ఆప్టైములన ఉనింటే గూడా రెడ్డిని దుడ్డడుగుతుండ్రేదు. నానోక మాట అడుగుతాను.. సేను పంచాయితి సెయ్యుమని నీ దగ్గరికిచ్చినానా.. నీయింటికిచ్చి అడిగినానా.. నీకేమి సంబంధుమని ప్రతిసారి వస్తుందావు. నీకేంటికి ఇవన్ని.. సేను మాది.. సమస్య మాకి బాయొళ్ళకి మధ్య ఉండాది.. సర్పం అయితే గావచ్చు.. నిన్న అన్నింటిను

తలకాయ దూర్పి మని ఎవరి సెప్పినారు.. నీవు గెలినేకి మాము గాని ఓట్లేసినాము.. నీ పెండ్లాము మా ఇంటికొచ్చి అడుక్కుని కాళ్ళు మొక్కిఫోలే ఆడపిల్ల కాళ్ళు మొక్కినాంక ఎట్లుంటామని ఓట్లేసిమి.. లాస్టుకి నీవే మాకి అన్నాయం నేయులని సూసుండాపు. మాము స్టేషన్సుకి ఫోతము.. కొర్టుకి ఫోతము.. అది మాయిస్టర్సం.. వాడిచే క్యాటర్లకి.. వాడిచే దుర్గుకి ఆశబది ఇట్లు దావడుం బాలేదు నా మాట ఇని ఫో..’ అని అంజినప్పకి రాజు నచ్చ జెప్పినాడు.

‘లేదు ఈ ఫోర్డు యాదో ఒగిటి తేలల్ల.. ఈ ఊరికి సర్పంచ్ అయ్యందేది ఏంటికి.. ఊర్ధు రొంకులు ల్యాకుండా ఉండేకే గదా..’ అన్నాడు అంజినప్ప

‘నీవు నీ కులుమొళ్ళుది ఎక్కువైయిండాది. బాగుండే ఊరుని పాడు లేపుతుండారు. ఇప్పుమొళ్ళినట్ల కేసులు పెడుతుండారు. నిజమంటే పెట్టు.. నన్నమాటకి పెద్దమాటకి కేనులు పెట్టుకాంటబోతే మాము ఊర్ధున బతకల్ల లేదా.. మ్యాన్సుల్కి మ్యాన్సు కాలువ నేళ్ళు కొట్టాటలన వా అన్నదమ్ముల మీద పెడితిరి. ఇంగా సమాధానము అవులేదా..’ అని సమదాయిస్తున్నట్లే చెపుతున్నాడు రాజు.

‘అవన్నీ మాట్లాడు. నా మాట ఇని మీ యింటికి మీరు ఫోండి మాము రెడ్డి సూసుకుంటాము..’ అని శివలింగమ్మ కూసున్న కాట్టుంచే సెప్పింది.

‘ఆడదానివి ఆడదానిలక్క ఉండు..’ అన్న అంజినప్ప మాటకు కోపంతో ఊగిపోయింది.

‘వియ్ నా కొడకా.. సరిగ్గా మాట్లాడు’ అని జలారి కట్ట మిద కూసున్న శివలింగమ్మ లేసి పక్కనే ఉన్న గౌడ్లీ తీసుకుని వాళ్ళ మీదకురికుంది. ఒక్కాసిగా వడ్డేవోళ్ళ గుంపు ఆడమగా మాదిగొళ్ళ మీదవడి యాసిద్ద స్టేచేసినారు.. కళ్ళు మంటకెత్తుకునేలోపు తన్ని కిందేవడేసినారు. వచ్చిన ఐదు మందిలో మగ్గురు పారిపోతున్నారు. అంజినప్ప, వాని అల్లడు రంగముని మాత్రం పారిపోలేదు. వాల్లిద్దరినీ కిందేసి గౌడ్లక్కతో నరకడం ఆరంభించారు. వాళ్ళకు కావలిసింది కూడా వీళ్ళిద్దరే. అప్పటికే యాసిద్దికి ఒళ్ళంతా కాలిపోతున్న అదేమి వట్టించు కోకుండా ఆ ఇద్దరి తలల్ని ఆడ మగా కలసి తెగనరికినారు. ఇప్పుడా ఇరుకు సంధు యుద్ధ మైదానంలా విశాలంగా కనబడుతాంది. ఆర్తనాదాలు మిన్నంటాయి. వేడిగా పారుతున్న రక్తం విశ్రమించి నల్లటి గడ్డ కట్టింది. ఆ ప్రాంతంలో తిరునాల సందడి ఆరంభమైనట్లుండాది. పది పడెదు నిమిషాల్లోనే వాళ్ళిద్దరి ప్రాణం అనంతవాయువుల్లో కలిసిపోయింది.

హత్య చేసినవాళ్ళంతా తాపీగా నడిచివెళ్ళి ఎల్లెల్లీ కెనాల్లో కాళ్ళు ముఖం కడుక్కుని బట్టలపై బద్ద నెత్తుబీ మరకల్లు పులుముకుని అక్కడ సిద్ధంగా ఉన్న తుఫాన్ ఎక్కి ఆడ్వోక్ట్ లక్ష్మీకాంత్ దగ్గరికి వెళ్ళిపోయారు.

దయావర్షం

ఆ పిల్ల

వచ్చేవాళ్ళకి పోయేవాళ్ళకి

గుడి ముందు కూర్చుని

చేయిచాస్తుంది

ఒకటే కాలు

దివ్యాంగురాలు

అయినా వెరవని ధీరురాలు!

◆◆◆

కొందరు నిట్టురిస్తారు

కొందరు నిరాకరిస్తారు

మరికొందరు

పని చేసుకోవాలని

వ్యాఖ్యానం చేస్తారు

నోటు కాదు; నోరు పారేస్తారు!

- కోటం చంద్రశేఖర్

94920 43348

■■■

టీవీ విలేకరి మధ్యలో ప్రశ్నించాడు ‘చంపాల్చింది రెడ్డిని కడా.. కని పెంచుకోవాల్చింది రెడ్డి మీద కడా.. అమాయకులైన మాదిగల మీద ఎందుకు’ అన్నాడు.

‘పాస్తవానికి వాళ్ళను సంపినాంక రెడ్డి ఇంటిమీదిక్కుడా వ్యాధేవోళ్ళ ఫోయినారంటట.. రెడ్డి ఆ విషయం తలారి ద్వారా ముందే తెలుసుకుని పారిపోయాడు. దొరికింటే సంపేద్యరు.’ అన్నాడు రాజేష్.

‘అనలు ఆ సేను ఎంత విలువ నేస్తది..’ టీవీ విలేకరి ప్రశ్నించాడు. ‘ఇప్పుడది ఎకరా కోటి రూపాయలు పలుకుతుంది. రేటు భారీగా పెరిగింది. ప్లాట్స్‌సి అమ్ములుని రెడ్డి ప్లాను. హ్యాట్సేపు సుగ్గికి పొయి పైసాపైసా కూడబెట్టుకుని ఆ సేను బోయొళ్ళతో కొన్నారు. వాళ్ళకు సేనె లేదు. ఈ మధ్యనే సుగ్గి నుంచి వచ్చినారు. వాళ్ళ సేను ఎట్లన్న రిజిస్టర్ సేసుకోవల్లనే లోపు ఇంత తత్తంగం జిరిగింది.’

టీవీ విలేకరి సంఘటనను లైవ్ కనెక్ట్ చేయడానికి సిద్ధమ య్యాడు. సిద్ధం చేసినవెంటనే లైవ్లో టీవీ విలేకరి మాట్లాడుతూ.. ‘అగ్రవర్జాలకు దశితులు అయిధాలై ఎలా సమిధలౌతున్నారునేందుకు ఈ జంట నెత్తుబీ బద్ద నెత్తుబీ మరకల్లు పులుముకుని అక్కడ సిద్ధంగా ఉన్న తుఫాన్ ఎక్కి ఆడ్వోక్ట్ లక్ష్మీకాంత్ దగ్గరికి వెళ్ళిపోయారు.

:: ఒక వాస్తవిక గాథక ఇది కథారూపం - రచయిత :: ■

కవితలు

తీవ్రగాయం

గాయం తీవ్రమైనది... భరించాలి
ప్రతిఘటించాలి లేదా ధరించాలి
మనిషిగా... దేహ దౌర్ఘల్యం
మిగిలింది... బుద్ధి కేవలం
ఇంద్రధనస్ని కూడా సంగొచియే...
పెదాలపై కృతిమ నవ్యలు శాయించాలి
గాయం తీవ్రమైనది...
నింగి నుంచి తెగిపడే తారలు
ఎప్పుడైనా కన్నిళ్ళు కారుస్తాయా?
తఱకై మెరుపై విస్తరిస్తాయి
దృఢినిశ్చయంతో
కాలంతో పోరాడాలి
ఎందుకంటే, గాయం తీవ్రమైనది...
ధరణి వేదన కరిగి
అవాయై ప్రవహిస్తంది
ప్రశయాన్ని సృష్టిస్తంది...
మనోవేదన అర్థం చేసుకోవాలి
ఎందుకంటే, గాయం తీవ్రమైనది...
హృదయ కల్లోల కెరటాలు
తీరం తాకి ముక్కలైపోతున్నప్పుడు
సమయ సందర్భాన్నికి నిరీక్షించాలి
ఆపదతో అవగాహన చేసుకోవాలి
వర్తమానంలో సంయమనం పాటించాలి
ఎందుకంటే... గాయం తీవ్రమైనది!

హింటి : డాక్టర్ చంద్రావతి నానేస్ట్రో
అనువాదం : గుండాన జీగారావు

చిత్రకారుడి తండ్రాట

1

తలాతోకా లేని కొన్ని ఇళ్ళతో పాటు
ఒక పాడుబడిన పూరి పాక
ఒక సులక కుక్కి మంచం
ఒక పండు ముసలి దేహం
ఎప్పుడూ ఈ రోడ్డు పక్క
నిత్యం తారసపదుతుంటాయి నాకు
ప్రాణాల్ని వస్తువుల్లా ...

2

ఇప్పుడు ...
ఆ ఇళ్ళతో పాటు ఆ పాకా లేదు
ఆ మంచమూ లేదు
ఆ ముసలీ లేదు ...
బహుళంతస్తుల నిర్మాణం కోసం
బుల్లోజర్లతో చదును చేసిన నేల తప్ప
నేల - తప్పను తప్పగా ఎప్పుడు చెప్పింది!?

3

మొన్న ముసలిమంది
నిన్న కూడా ఉంది
ఈ రోజుం ఉంది
ఇప్పుడే లేదు
కలబ్బి కుప్పగా కూల్చి
కురిసి వెలిసిన మేఘంలా ...

4

నేను నిల్చున్న ప్రాణంలేని జాగా
ఒక చేదునిజాన్ని కక్కి
వెళ్ళిపోయింది రుసరుసలాదుతూ ...

5

ఇప్పుడు నేనూ ఈ భూమీ నిర్వాసితులం
మా జీవన వృక్షపు చిత్రాన్ని గీయటానికి
ఒక నిర్మేహ చిత్రకారుడి తండ్రాట ..!

- విల్సన్ రావు కొమ్మవరపు
89854 35515

సాహితీ ప్రజ్ఞ

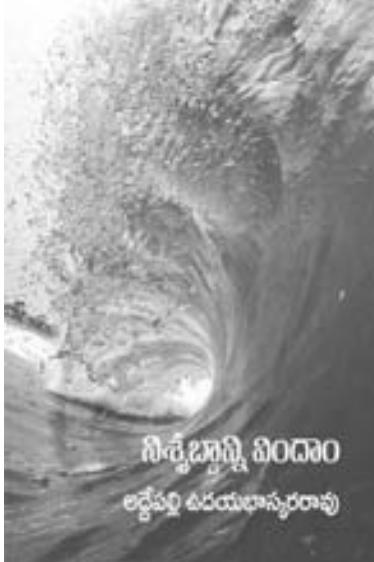
నిర్వహణ : పిళ్లా కుమార స్వామి

1. ఇటాలియన్ ఆఫ్ ద కష్ట్స్‌గా పిలువబడే భాష ఏది?	ఎ. అంద్రం బి. ఫ్రైంచ్	సి. తెలుగు	డి. సంస్కృతం
2. తెలుగు భాష దినోత్సవం ఏ రోజున జరుపుకుంటాం?	ఎ. ఆగస్టు 28 బి. ఆగస్టు 29	సి. ఆగస్టు 1	డి. జనవరి 1
3. ‘తెలుగు’ అనే పదం ఏ పదం నుంచి వచ్చిందని వాడుకలో ఉంది?	ఎ. త్రిలింగం బి. శివలింగం	సి. త్రినేత్రం	డి. పైవన్నీ
4. ‘పాకుడురాళ్లు’ నవల రచయిత ఎవరు?	ఎ. రాఘురి భరద్వాజ బి. రంగనాయకర్మ	సి. దాశరథి రంగాచార్య	డి. జామువా
5. ఘైదానం నవల రచయిత?	ఎ. వడ్డెర చండీదాస్ బి. ల్రీడేవి	సి. యద్దనపూడి సులోచనారాణి	డి. చలం
6. తెలుగు ఏ భాషా కుటుంబానికి చెందినది	ఎ. సంస్కృత బి. ప్రావిడ	సి. ఇండో ఆర్యేన్	డి. ఇండో ప్రవిడియన్
7. ‘దృక్కూరం’, ‘కలం సాక్షిగా’, ‘కర్మార వసంతరాయలు’ తదితర రచనలు చేసినది ఎవరు?	ఎ. కాశోజీ నారాయణరావు బి. విశ్వనాథ సత్యనారాయణ	సి. బోయి భీమన్న	డి. సి. నారాయణరెడ్డి
8. నీతిశాస్త్ర ముక్కొపాప్పుల్లో రచన ఏ భాషలో వెలువదింది? దీనిని రాసిన రచయిత ఎవరు?	ఎ. సంస్కృతం, భర్తృహరి బి. ప్రాకృతం, గుణాధ్యాదు	సి. తెలుగు, బద్దెన	డి. తమిళం, సుబ్రమణ్య భారతి
9. క్రీ.శ. 1వ శతాబ్దిలో గుణాధ్యాదు పైశాచీ ప్రాకృత భాషలో రాసిన పెద్ద కథా కావ్యం	ఎ. బృహత్పత్ర బి. మజీకుల్య	సి. గాధాస్త్రశతి	డి. బాహుబలి
10. మనకు లభీస్తున్న మొదటి పూర్తి తెలుగు శాసనం	ఎ. ధనంజయుని కలమళ్ల శాసనం (పైఎస్‌ఆర్ కడప జిల్లా) బి. జయసింహ వల్లభుని విప్పర్ల శాసనం	సి. యుద్ధమల్లుని బెజపాడ శాసనం	డి. విరియాల కామసాని గూడూరు శాసనం
11. తెలుగు భాష అను సమాసానికి విగ్రహవాక్యం?	ఎ. తెలుగు అనే పేరు గల భాష బి. తెలుగు యొక్క భాష సి. తెలుగు నందలి భాష		డి. తెలుగైన భాష
12. రేనాడు (కడప, కర్కులు, చిత్తురు జిల్లాలు) ఏడు వేల గ్రామాల సీమ అని చెప్పాడిన శాసనమేది?	ఎ. మాలెపాడు శాసనం బి. కలమళ్ల శాసనం	సి. ఎరగుడిపాడు శాసనం	డి. ఆద్రంకి శాసనం
13. తెలుగు భాష మనది రెండుగ వెలుగు జాతి మనది అన్న సినీ కవి ఎవరు?	ఎ. సినారె బి. ల్రీ ల్రీ	సి. సిరివెన్నెల సీతారామశాంకురి	డి. ఆత్రేయ
14. తెలుగు లిపి ఏ లిపి నుండి పరిణామం చెందింది?	ఎ. బ్రాహ్మి లిపి బి. వేంగీ లిపి	సి. వాగ్దేవి లిపి	డి. కన్నడ లిపి
15. ఆధునిక తెలుగు సాహిత్య విమర్శకు అద్యాదు	ఎ. కట్టమంచి రామలింగారెడ్డి బి. కండుకూరి పీరేశలింగం	సి. రాచమల్ల రామచంద్రారెడ్డి డి. చిలకమర్తి	
16. కవిత్వవేదిగా పేరు గాంచిన విమర్శకుడు	ఎ. కట్టమంచి బి. కల్పల్లారి వెంకట నారాయణ రావు	సి. కల్పల్లారి సుబ్బారావు	డి. వేల్స్‌రు నారాయణరావు
17. ‘మందార మకరండ మాధుర్యమున దేలు/ మధుపంబు వోపునే మదనములకు?’ అన్న కవి ఎవరు?	ఎ. పోతన బి. వేటూరి సుందర రామమార్తి	సి. నన్నయ	డి. తెనాలి రామలింగదు
18. “ఆరంభింపరు నీచ మానవులు విఫ్ఱూయాసనంత్రస్తుతి” అన్న కవి.....	ఎ. ఏనుగు లక్ష్మణ కవి బి. బద్దెన	సి. గోన బుద్ధారెడ్డి	డి. నన్నయ

జవాబులు :

1. సి 2. ఎ 3. ఎ 4. ఎ 5. డి 6. బి 7. సి 8. సి 9. ఎ
 10. ఎ 11. ఎ 12. ఎ 13. ఎ 14. ఎ 15. ఎ 16. బి 17. ఎ 18. ఎ

సమీక్ష

ఆయా మనస్తత్వ లోపాల పట్ల అవగాహన పెంచుకోవడం, అలవాట్లను మార్చుకోవడం, వ్యక్తిత్వాలపై చెడు ప్రభావం చూచే మాటలను వాడటం వంటివి మానుకోవడం ద్వారా ఆయా లోపాలను అధిగమించవచ్చని సూచనప్రాయంగా ఈ కవితల్లో

ఉదయ భాసురద్ది వ్యక్తిత్వ వికాస కవిత్వం

- వీరప్రసాద్

94900 99059

చెప్పారు.

ఒక వ్యక్తికి ఆయా లోపాలు ఏర్పడటానికి గల కారణాల గురించి ఈ పుస్తకంలో ఎంతో సమాచారం లభిస్తుంది. మనకు తెలీకుండానే మనం ‘పాచుమెఖం’, ‘తింగరి బుచ్చి’, ‘వీట్రాసి’ వంటి పదాలను వాడతాం. వాటి ప్రభావం గురించి ఆలో చించం. చిన్నప్పటి మనంచీ తరచూ అటువంటి మాటలు పడే పడే ఆ ప్రభావంతో ఆత్మస్వానతకు వ్యక్తులు లోనపుతారు. ఇటువంటి పదాల ప్రభావం గురించి, విభిన్న ప్రవర్తనల గురించి కవితల రూపంలో సరళంగా వివరించడానికి చేసిన ప్రయత్నమే ఈ పుస్తకం.

“నాకెవ్వరూ లేరంటూ/ నేనెవ్వరికీ అక్కరలేదంటూ/ ఒంటరితనాన్ని/ ఒంటికి చుట్టుకుని/ జీవిత సమరం నుండి/ పారిపోయి దాక్కేకు/ పనీ పాటూ మాని పలాయనమంత్రం జపించకు// ఎప్పుడూ మొదటి అడుగు నీదే/ నీకు నువ్వే ఆయుధం/ యుద్ధం మొదలుపెడితే/ ఒకరూ ఒకరూ నలుగురై నీ తోడు నడుస్తారు/ ఒంటినున్న ఒంటరితనాన్ని ఒలిచెయ్యి/ జీవన పథం నిర్ణయించు/ సీరసాన్ని నిస్సుహానూ నిప్పులు పోసి తగలిపెట్టు/ నువ్వుడుగియ్యే నీ చుట్టూ జనం పోగుతారు/ నీ నిశ్శబ్దం బద్దలైపోతుంది’ అంటూ సాగే ‘నీ నిశ్శబ్దం బద్దలైపోతుంది’ కవిత నిస్సుహాలో ఉన్నవారికి ఉత్సాహాన్నిస్తుంది. ఆత్మస్వానత లక్షణాలు వ్యక్తి అభివృద్ధికి అటుంకంగా తయారపుతాయి. ఒంటరితనంతో కుమిలిపోయే స్థితికి నెడతాయి. ఒంటరితనాన్ని తరిమేయాలంబే నలుగురితో కలిసి ఏదో ఒక పనిలో నిమగ్నం కావాలి. ఇలా వ్యక్తిత్వ వికాసానికి నంబంధించిన అంశాలను సుభోధకంగా

విపరిస్తారు ఉదయ భాస్కరరావు ఈ పుస్తకంలో.

వ్యవస్థ వ్యక్తుల మనస్తత్వాలను రూపొందిస్తుంది. అదే సమయంలో వ్యవస్థ రూపొందటానికి వ్యక్తులే కారణమవుతారు. వ్యక్తీ, వ్యవస్థ పరస్పర పూరకాలు. వ్యక్తి మనస్తత్వం రూపొందడంలో వ్యవస్థ ఎంత కారణమో వ్యవస్థలోని లోపాలకు మనిషి అంతే కారణం. మానవత్వంతో కూడిన ఉన్నత సమాజం రూపొందినప్పుడు ఇటువంటి మనస్తత్వ సమస్యలు తగ్గుతాయి. కానీ నేటి సమాజంలో ఆ దిశగా ప్రయత్నాలు పెద్దగా ఫలించడం లేదు. నాగరికత ఆధునిక సౌకర్యాలను అందించింది కానీ మానవ సంబంధాల ఉన్నతికి తోడ్డడం లేదు. సాంకేతిక విజ్ఞానం పెట్టుబడిదారులకు పరంగా మారింది. ఆ విజ్ఞానాన్ని వ్యాపారం కోసం ఉపయోగించుకుంటున్నారే గానీ సామాజిక మార్పుకోసం ఉపయోగించడం లేదు. ఎంత సాంకేతిక అభివృద్ధి సాధించినా మానవ విలువలు, ఉన్నత సంస్కరం మృగ్యం అయినప్పుడు ఆ అభివృద్ధికి అర్థం లేదు.

ఒకవైపు మానవ విలువల విధ్యంసం జరుగుతుంది. మరోవైపు అపరిమితమైన విలాసాల జీవితాన్ని అనుభవించే వాతావరణం. నేటి ఈ నాగరిక సమాజపు వైరుధ్యం విస్మయం కలిగిస్తుంది. ఆర్థిక వ్యత్యాసాల, సాంస్కృతిక వ్యత్యాసాల విపరీత పెరుగుదల ఎన్నో అనర్థాలకు దారితీస్తుంది. మానవుల ఆలోచనా ధోరణలలోని, ప్రవర్తనలలోని అపసవ్యతలకు అవి పునాదిగా ఉంటాయి. ఆ అపసవ్యతలను పోగొట్టుకోవడానికి వ్యక్తిత్వ వికసం గురించిన అవగాహన కొంతపరకు ఉపయోగ పదుతుంది. ఆ దిశగా అవగాహనకు కవితా సంపుటి ఉపయోగపదుతుంది. కొన్ని విషయాల పట్ల అవగాహన లేకపోతే పొరపాటు నిర్దిశ్యాలు తీసుకుంటాం. మనకు కొన్ని లభించకపోతే మరో మార్గంలో అవి లభిస్తుంటే విచక్షణ కోల్పోయి ఆహారానించి దెబ్బతినే అవకాశం ఉంటుంది. అలాంటి విషయాల పట్ల ‘అమ్మాయి ప్రేమలో పడింది’ కవిత పొచ్చరికగా ఉంటుంది. ‘ఇంట్లో ఎప్పుడూ ఏదో వంకన్/తిడు తుంటారు కాబట్టి/ వాడు తనని ఎన్నో రకాలుగా/ పొగుడు తుంటే ప్రేమనుకొంది/ ఇంట్లో తనని చిన్నచూపు చూస్తారు కాబట్టి/ వాడు తననో దేవత చేసి చూస్తుంటే ప్రేమనుకొంది/ ఇలా చేయుగలిగిన వాడెవడ్కినో పడిపోవడానికి/ ఆ అమ్మాయి సిద్ధంగా ఉంటుంది/ కాదు కాదు/ సిద్ధం చేయుబడింది/ ఇంట్లో కైర్యాసాహసాలంటే మొగాళ్ళు కాబట్టి/ అలాంటి మగాడు తనవెంట పదుతుంటే/ అదే ప్రేమనుకొంది’. ఈ కవితలోని పొచ్చరిక చాలా విలువైంది. ఈ కవిత చదివితే ఆడపిల్లల పట్ల వివక్షకు ఇన్ని కోణాలా అనిపించకమానదు. ఇలా మన

ప్రవర్తనలో సూక్ష్మంగా దాగి ఉండే మనం గుర్తించని పలు అంశాలను కవితలు చేసి మన ముందుకు తెస్తారు కవి.

“భూమి సూర్యుని చుట్టూ తిరిగినట్టు/ లక్ష్మిం చుట్టూనే తిరుగు/ తిరగకపోతే హదిపోతావనకో/ నిన్ను నిన్నుగా సానపెట్టుకుంటే/ మప్ప నీలా బతకడం నేర్చుకుంటే/ నీ మనసు నీ వశం కాదా/ బతుకు నీకు వరం కాదా” (బతుకు నీకు వరం కాదా?) అంటూ ఆలోచింపచేస్తారు. ఏదో ఒక పనిలో మనిషి సాధన చేసి సైపుణ్ణుం సాధించాలి. అందుకు కృషిచేయడంలోనే మనిషి ఉనికి ప్రత్యేకతను పొందుతుంది. ఇటువంటి విషయాలపట్ల ఎరుక కలిగి ఉండాల్సి అవసరాన్ని ఈ కవితలు పొరకులకు గుర్తుచేస్తాయి.

ఈ పుస్తకంలోని తొలి కవిత ‘నలుసంత అయిపోయాను’ చాలా హృద్యంగా ప్రారంభమవుతుంది. ప్రతి యేడాది ఉగాదికి అతిథిగా వచ్చే కోకిల రాకపోవడాన్ని ప్రశ్నిస్తూ సాగుతుంది. చివరిలో కోకిల సమాధానం మనల్ని ఉలిక్కిపుదేలా చేస్తుంది. నేను కూ కూ అని పాదుతుంటే నాతో గొంతు కలిపే ఆ అమ్మాయి కనబదదేం? అని కోకిల అడుగుతుంది. సమాధానం చూడండి - ‘బక్కాపొరిగా కుప్పుకూలిపోయాను/ ఏమని చెప్పను దానికి/ పైకి మనిషిలాగే ఉండే తోడేక్కు/ మా మధ్య తిరుగుతాయని/ అవి ఒంటరి ఆడపిల్లలను/ వెంటపడి వేటాడి మీదపడి/ చీల్చుకు తింటాయని/ ఆమెతనం లేని శేష శరీరాన్ని/ చావుకి బతుక్కి మధ్య వదిలేస్తాయని/ ఎలా చెప్పను?’ ఇది చదివిన పొరకుడికి పసిపిల్లలపై జరుగుతున్న అత్యాచారాల దృశ్యాలు మనులో మెదిలి కంటితడిగా మారకుండా ఉండవు. మానవ సంస్కరం ఎంత హీనంగా దిగజారిపోయిందో అని అందోళన వడకుండా ఉండలేం. ఈ పుస్తకంలోని ప్రతి కవితా పొరకుడి హృదయాన్ని కదిలిస్తుంది. మొద్దుబారిపోయిన మనులను ఈ కవితాక్షరాలు గాయం చేసి పదిలిపెడతాయి.

చదువుకునే వయసులో క్షణికావేశానికి లోనయి విద్యార్థినీ, విద్యార్థులు ఎందుకు అత్యహత్యలకు పొల్పడుతున్నారు? అప్పులు తీర్చులేక నిరాశకు లోనైరైతులు ఎందుకు అత్యహత్యలు చేసుకుంటున్నారు? ప్రేమించలేదని అమ్మాయిలపై దుర్మార్గంగా యాసిడ్ దాడులు ఎందుకు చేస్తున్నారు? కొందరు ఎందుకు ఈ విధమైన చర్చలకు పొల్పడుతున్నారు? జీవితంలో అనేక సమస్యలు ఎదురవుతాయి? వాటిని ఎదుర్కొల్పే కైర్యాసాహసాలంటే మొగాళ్ళు కాబట్టి/ అలాంటి మగాడు తనవెంట పదుతుంటే/ అదే ప్రేమనుకొంది’. ఈ కవితలోని పొచ్చరిక చాలా విలువైంది. ఈ కవిత చదివితే ఆడపిల్లల పట్ల వివక్షకు ఇన్ని కోణాలా అనిపించకమానదు. ఇలా మన

పరీక్షలో ప్రశ్నలకు సమాధానాలు కావాలంటే గైడు

పుస్తకాల్లో దొరుకుతాయి. జీవితంలో ఎదురయ్యే ప్రశ్నలకు సమాధానాలు ఎక్కడ దొరుకుతాయి అంటాడు కవి, ‘నేను ప్రశ్నలను ఎదుర్కొల్సేను’ అన్న కవితలో. నిజమే... చదువుల పరీక్షల కంటే జీవితంలో ఎదురయ్యే పరీక్షలే అసలైనవి. ఆ పరీక్షల్లో ఎదురయ్యే ప్రశ్నలకు సమాధానాలు దొరకడం అంత సులువు కాదు. ‘జీవితంలోని ప్రశ్నలు/సూటిగానే ఉంటాయి/ సమాధానాలు పెద్దవో, చిన్నవో/ అప్పటికప్పుడు సాంతంగా చెప్పాల్సి వుంటుంది/ దీనికి ఏ గైదూ, తెక్కూ, మాప్పారూ, నోట్సూ వుండవు/ సమాధానం కోసం వెతుక్కోవలసి వచ్చినా/ తడుముకుని తడుముకుని చెప్పినా/ నువ్వు అప్పటికప్పుడే తప్పినట్టు ప్రకటించబడతావు/ నీ మొభాన ఒక ‘లేబిల్’ అతికించబడుతుంది/ పనికిమాలిన వాడివనో/ సరుకు లేని వాడివనో/ అక్కడితో సరి/ వాటి నుంచి బయటపడానికి/ వాటికి సమాధానం చెప్పాడానికి/ నీకు చాలా కాలం పడుతుంది/ బహుశా జీవితకాలం పట్టినా పట్టాచ్చు” అంటూ రాసిన కవిత ఆలోచనలు రేకెత్తిస్తుంది. జీవితం పట్ల ఎంతో జాగురూకతతో ఉండాలనే పౌచ్చరికను ఈ కవిత వ్యక్తం చేస్తుంది.

ఈ వ్యక్తిత్వ వికాస అంశాలను ఇలా వచన కవిత్వ రూపంలోకి ఒదిగించడం సాహసమే. ఇది చాలా నుంచి ప్రయత్నం. ఎందుకంటే వ్యాసాల రూపంలో పేజీలకు పేజీలు చదవటం కొంత విసుగు కలిగిస్తుంది. వ్యక్తిత్వ వికాసానికి సంబంధించిన పుస్తకాలు విస్తృతంగానే మనకు అందుబాటులో ఉన్నాయి. ఏవి చదవాలో ఎంచుకోలేనంత వ్యక్తిత్వ పుస్తకాల సముదాయం నేడు తెలుగు పుస్తకాల మార్కెట్లో ఉంది. ఇంగ్లీషులో అయితే చెప్పునక్కరేదు. అయితే వీటికి భిన్నంగా తియ్యని కవిత్వ లేవనం ఘాసి వ్యక్తిత్వ వికాసానికి సంబంధించిన అనేక అంశాలను అవగాహన కలిగించారు ఉదయభాస్కరరావు. మనస్తత్వ లోపాలను సరిచేసుకోవడానికి ఉపయోగపడే సమాచారం వచన కవిత రూపంలో చదువుకోవడం ఆసక్తికరంగా ఉంది. ఎవరికి వారు తమ స్వభావాలను పరిశీలన చేసుకోవడం ఉపయోగపడుతుంది. మానవ మనస్తత్వాన్ని అర్థం చేసుకోవడం అంత సులువేం కాదు. ఎంతో సంక్లిష్టమైనదిగా అనిపిస్తుంది. ఎందుకంటే ఎవరు ఎప్పుడు ఎందుకు ఎలా ప్రపర్తిస్తారో చాలాసార్లు అర్ధంకాదు. ఆయా ప్రవర్తనల వెనకాల మనసులో గడ్డకట్టుకన్న గాయాల సముదాయం ఉంటుంది. అది భఱ్ణున పగిలి మనుషుల్ని విపరీతంగా ప్రపర్తించేలా చేస్తుంది.

‘బంటరితనం తప్పుదు’ అనే కవితలో ‘నువ్వు అభిమానించే వాడు/ ఎన్నడూ నిన్ను గుర్తించడు/ నిన్ను అభిమానించే వాడిని నువ్వు గుర్తించకపోతే/ నీకు బంటరితనం తప్పుదు” అంటారు

కవి. ఈ సంపుటిలో మనకు ఎదురయ్యే ఇటువంటి వాక్యాలు మనల్ని మనం ఒకసారి చెక్ చేసుకునేలా చేస్తాయి. సాటి మనుషులతో వ్యవహారించేటప్పుడు మన వ్యవహార శైలి చాలా కీలకం. మనం మనుషుల్ని ఎలా మాడాలో.. అందుకు ఎటువంటి అవగాహన ఉపయోగపడుతుందో తెలుసుకోవల్సిన అవసరాన్ని ఈ కవితా వాక్యాలు తెలియజేస్తాయి.

‘పిచ్చిది’ అనే కవితలో ‘ఆ పిచ్చిది/ నాకు నలబై ఏళ్ళ బట్టి తెలుసు/ అప్పట్లో/ ఆమెను ఎవరో నమ్మించి మోసం చేశారని/ దాంతో పిచ్చిదైపోయిందని చెప్పుకొన్నారు/ ఈ నలబైయేళ్ళూ రోడ్డ మీదే జీవనం/ ఏం తిన్నదో/ ఎక్కడ పడుకున్నదో/ జబ్బాన్నే ఏం చేసిందో/ అన్ని ప్రశ్నలే/..../ ఈ ఒక్క జీవితం చాలా/ [ప్రేమ కనబడితే నిలదీనేందుకు/ బోసులో నిలబెట్టేందుకు/ ఉరికంబం ఎక్కించేందుకు/ ఇంత శిక్క ఏ శిక్కాన్నాతి?/ ఏ చట్ట పరిధి?]’ అన్న వాక్యాలు మనలో ఎన్నో ప్రశ్నలను రేపుతాయి. చట్టాలతో సంబంధంలో లేకుండా ‘పిచ్చివాళ్ళ’ రూపంలో సమాజంలో శిక్కలు అనుభవించే వాళ్ళ గురించి మన చూపుల్ని మళ్ళిస్తాడు కవి. ముఖ్యంగా ప్రేమ పేరుతో జరుగుతున్న అనేక సంబంధించిన పుస్తకాలు ప్రత్యేకమహత్తాయి. పురుషాధిక్య సమాజంలో ప్రేమ పేరుతో మోసపోయిన ట్రీలు ఎందరో. ఆ మోసాల నుంచి కోలుకోలేక ‘పిచ్చివాళ్ళ’గా ‘పృథివిచారులు’గా సమాజంలో శిక్కలు అనుభవించడం ఏ శిక్కాన్నాతి, ఏ చట్టం పరిధిలోకి వస్తుంది అనే ప్రశ్నకు ఎవరు సమాధానం చెప్పగలరు? ఇటువంటి విలక్షణ వస్తువులను కవిత్వం చేసి సమాజం దృష్టికి తీసుకు వస్తారు కవి. మనస్తత్వ లోపాలు, వ్యవస్థ లోపాలు జమిలిగా మనుషులను దయనీయ పరిస్థితులకు గురిచేయడాన్ని ఈ కవితలు పారకులకు అవగతం చేస్తాయి.

మనిషి ప్రవర్తనలో చిన్న చిన్న అంశాలుగా అనిపించేవి కూడా ఎంతో ముఖ్యమైనవిగా ఉంటాయి. అటువంటి వాటిని పట్టించుకుని సరిచేసుకుంటే వ్యక్తిత్వం మెరుగవుతుంది. వ్యక్తిత్వ వికాసానికి సంబంధించిన అంశాలపై అవగాహన ఎవరికి వారు వ్యక్తిగతంగా మెరుగుపర్చుకోవడానికి ఉపయోగపడుతుంది. అటువంటి అనేక అంశాలు వచన కవిత్వ రూపంలో హయిగా చదువుకొని అవగాహన చేసుకునే అవకాశం అడ్డేపల్లి ఉదయభాస్కరరావు తెలుగు పారకులకు కలుగజేశారు. తెలుగు కవిత్వంలో ఇది ఒక కొత్త ఒరవడి. ఇందుకు శ్రీకారం చుట్టిన రచయితకు అభినందనలు. పుస్తకాల కోసం 9949174059 ద్వారా సంప్రదించగలరు. ■

కవితలు

ఇంకిపోవాలి!

కళ్ల మూనుకున్నాడు
చీకటి
అతనికీ ప్రపంచం లేదు!

కన్న మూశాదు
మహా చీకటి
ఈ ప్రపంచానికీ అతను లేదు!

రోజువారీ వాయిదాల్లో
బితుకు బితుకు బతుకు
మృత్యు భిక్

తరాల విథల జీవన శైలికి
భిద్దమైన చితుకు బతుకు
ప్రకృతి శిక్

జీవుడా!
చెరుపుకుంటూ,
చెరిగిపోవద్దు ఉనికి నుంచి ...
ఇమిడిపోతూ,
ఇంకిపోవాలి పంచభూతాల్లోకి ..!

- మల్లారెడ్డి మురళీ మోహన్

88611 84899

సముద్రం నిద్రపోదు!

పగళ్లనూ రాత్రులనూ
అసలేమాత్రం పట్టించుకోనట్లు
అలల చేతులతో తీరంపై నురుగుభాషలో
కవిత్వం రాస్తానే ఉంటుంది సముద్రం

తుపానులు సునామీలు
ఎంత మెలిపెడుతున్నా
ఎత్తైన కెరటమై తలత్తి
దైర్యంగా ముందుకు నడవడానికి ప్రయత్నిస్తుంది
దీటైన సముద్రం

తనలోకి తొంగిచూసిన వారితో
పెశారుస్వరంతో సంభాషిస్తూ
తన పౌయల లయలతో సమ్మాహితులను
చేస్తుంది సాగసైన సముద్రం

వెన్నెల రాత్రులలో తడిసి
వెండిశిఖరమై వెలిగిపోయే
సముద్రమొక అయ్యతం

పగటి ఎండలో తడితడిగానే
వెచ్చని ఆవిర్లు కక్కె సముద్రమొక అనంతం
మత్స్యపుత్రుల ఆకలి మంటలమై
పుష్టి చల్లి చల్లార్చే
సముద్రమొక అందమైన జలపుష్పవనం
నిత్యం కోడెనాగులా వెయ్యి పడగలు విప్పి
ఆదుతూ ఉంటే సముద్రం అసలు నిద్రేపోదు
కళ్లపుగించి చూస్తున్న వారి
చూపు తిప్పుకోనివ్వదు!

- పద్మావతి రాంభిక
99663 07777

చిన్న కథ

స్నేహం

- రాజులి ప్రసాద్

94945 53425

రావిచెట్టు నీడలో రామరాజు కూర్చుని వున్నాడు. చేతి సంచిలో కొన్ని చూచ్చలూ, లేహ్యలూ, లియో టాల్స్‌స్టాయ్ రాసిన ‘హర్ ఎండ్ హీస్’ ఇంగీఫు పుస్తకమూ ఉన్నై. అతని దగ్గరికి వైర్యం కోసమొచ్చిన వాళ్ళు, అతని ముందు కూర్చుని కబుర్లు చెప్పుకుంటున్నారు. ఒకొక్కరినీ దగ్గరికి పిల్చి, వాళ్ళ సమస్య అడిగి తెలుసుకుని మందులు ఇస్తున్నాడు. అతనికి దణ్ణలు పెట్టి మందులు తీసుకున్నవాళ్ళు వెళ్లిపోతున్నారు. కొత్తవాళ్ళు వస్తున్నారు. ప్రాంతమంతా జనంతో సందడిగా ఉంది.

ఒక జీవు సమీపంలో ఆగింది. ఇద్దరు కానిస్టేబుళ్ళు దిగి ఆ ప్రాంతమంతా చూసి, మళ్ళీ జీవు దగ్గరిక్కి, లోపలి వ్యక్తితో ఏదో మాట్లాడారు. అప్పటివరకూ సందడిగా వున్న ఆ ప్రాంతం ఒక్కసారిగా నిశ్శబ్దమైంది. జీవులోంచి సూటూ బాటూ వేసుకుని చేతిలో రూమీ టోపీ, తువ్వాలు పట్టుకున్న ఒక వ్యక్తి దిగాడు. ఆ వెనుకే పైల్పు పట్టుకున్న బంట్రోతు ఉన్నాడు. వాళ్ళను అక్కడే ఉండమని సైగ చేసి, రామరాజు కూర్చున్న చేటుకు కొంచెం దూరంలో ఆగాడు. చేతిలోని రూమీ టోపీ తలమీద పెట్టుకున్నాడు. తువ్వాలు పరుచుకుని మోకాళ్ళ మీద కూర్చుని రెండు అరచేతులూ పైకిత్తి నమాజు చేస్తున్నాడు. అతను ప్రార్థన చేసే పద్ధతి ఆ ప్రజలకు కొత్తగా వుంది. ఒకొక్కరూ దగ్గరున్న చెట్టు చాటున నిలబడి చూస్తున్నారు. కానిస్టేబుళ్ళు వాళ్ళని కసురుకుంటున్నారు. గమనించిన రామరాజు “ఇలా రండి. ఆయన ప్రార్థన చేసుకుంటున్నారు” అన్నాడు.

ఆయన మాటతో వెనక్కి వచ్చి కూర్చున్నారు అంతా.

ప్రార్థనంబో రాయి ముందో, ఖాటో ముందో నిలబడో, కూర్చుచో చేస్తారు గానీ, ‘అవేమీ లేకుండా ప్రార్థన చేసుకోవడం వాళ్ళకి ఆశ్చర్యంగా వుంది. అది గమనించిన రామరాజు “వారు మహామృదీయులు. మన గిరిజన ప్రాంతంలో ఆ మతం వారు లేకపోవడం వల్ల మీకు కొత్తగా వుంది” అన్నాడు.

‘మతమా’ అని ప్రశ్నార్థకంగా చూశారు వాళ్ళు.

“అవును, మన హిందూ మతం లాగానే ప్రపంచంలో చాలా మతాలున్నాయి. మనం రాముణ్ణు కృష్ణుణ్ణు హజించినట్టు వారు క్రీస్తునీ, అల్లానీ హజిస్తారు” అంటుంటే అమాయకంగా వింటు న్నారా ప్రజలు.

వాళ్ళలో ఒకతను “అవును సామీ... నాకు తెలుసు. మా గుడేనికి వచ్చిన దొర క్రీస్తు పెభవును హజిస్తారు. దొరసానమ్మ కూడా తెల్లటి చీర కట్టుకుని, మోకాళ్ళ మీద కూర్చుని యిలాగే దేవున్ని పేద్దిస్తారు” అన్నాడు.

నమాజు పూర్తయిన వ్యక్తి రామరాజు దగ్గరకు రావడంతో బంట్రోతూ, కానిస్టేబుళ్ళు కూడా వెంట వచ్చారు. రామరాజును పరిశీలనగా చూసి “ఎవరు మీరు ? ఇక్కడేం చేస్తున్నారు? వీళ్ళంతా ఎవరు?” అడిగాడు.

“నా పేరు అల్లారి శ్రీరామరాజు” అన్నాడు.

“శ్రీరామరాజు మీరేనా? మీ గురించి విన్నాను” అన్నాడాయన.

“మతమర్మా...” ఆగాడు రామరాజు.

“నా పేరు ఘజలుల్లా భాన్. మీ శత్రువర్గం వాళ్ళై” నవ్వుతూ అన్నాడు.

“మీరు పోలవరం డిహ్యాలీ కలెక్టర్ కదా. చాలా మంచివారని విన్నాను ”

“అవునా! చాలా సంతోషం”

“మీరు శత్రువులు కారు. భారతీయుల హక్కుల్ని కాలరానే మీ ప్రభుత్వం నాకు శత్రువు”

వారిద్దరి మధ్య మాటలు ఒకరిపట్ల మరొకరికి అనురాగాన్ని పెంచాయి.

“మీకు వీలైనప్పుడు మా యింటికి రండి.” ప్రేమగా ఆహ్వానించారు ఘజలుల్లా భాన్.

“తప్పకుండా వన్నాను. డిపీ కలకర్ గారింటికి కాదు. నా మిత్రునింటికి” నవ్వుతూ చెప్పాడు రామరాజు.

బయల్సేరుతున్న ఘజలుల్లాభానుకి జీపు వరకూ తోడొచ్చి విడ్చులు పలికాడు. గుట్టలూ, కొండల మధ్య జీపైట్టిపోయింది. తన మందులు యివ్వడంలో నిమగ్నమయ్యాడు రాజు. రామ రాజు, ఘజలుల్లా భాన్నల మధ్య స్నేహం పెరిగింది. మరోపక్క ప్రభుత్వానికి వ్యాపికంగా రామరాజు కార్యకలాపాలూ ఆగలేదు. ఎలాగైనా తన మిత్రుడి ఆవేశాన్ని తగ్గించాలని ఘజలుల్లా భాన్ ప్రయత్నాలు చేస్తున్నాడు. అంతకంతకూ మన్యంలో రామరాజు చేపట్టిన పోరాటం ఉద్ధృతమైంది. మన్యంలో రామరాజు తెల్చిన చైతన్యం ప్రభుత్వానికి తలనొప్పిగా మారింది. మన్యానికి రామరాజుని దూరంగా ఉంచడం ద్వారా పరిష్కారం దొరక వచ్చని భావించిది. నదీపట్టులో ప్రవాసశిక్ష విధించిది. అక్కడి నుంచి అడ్డతీగల దగ్గరి పైడిపుట్ట వెళితే అక్కడా ప్రవాసంలో వుంచిది. అతని కదలికల మీద నిఫూ పెట్టింది. ప్రవాసంలో వున్నప్పుడు ప్రభుత్వ అనుమతులు లేకుండా ఎక్కడికి వెళ్కూడదు. నిత్యం పోలీసులు రామరాజు ఇంటి చుట్టూ రహస్యంగా తిరుగుతున్నారు. రామరాజు కుటుంబం పైడిపుట్ట లోనే వున్నారు. అప్పుడప్పుడూ ఎంక్వోర్ కోసం వచ్చి రకరకాల ప్రశ్నలు వేస్తున్నారు. రామరాజును ప్రవాసశిక్ష నుంచి తప్పించి స్నేఘనివ్వాలని ఘజలుల్లా భాన్ చాలా ప్రయత్నిస్తున్నాడు. రామరాజు కార్యకలాపాలు చాలావరకూ ఆగిపోయాయి. అతను ప్రత్యక్షంగా ఎక్కడా కనపడకపోయానా పోరాటం రిగిలించిన జ్యోల మాత్రం నిపురుగప్పిన నిపులా వ్యాపించి వుంది.

ఆది 1922 జూన్ నెల.

ఘజలుల్లా భాన్ ప్రయత్నాలు ఘలించాయి. ప్రభుత్వం రామరాజు మీదున్న ప్రవాస శిక్షను రద్దు చేసింది. అదే నెలలో రామరాజు మన్యంలోకి పునఃప్రవేశించాడు. అప్పటివరకూ స్థాయిగా వున్న మన్యం అగ్నిజ్యాలలు కురిపించిది. మహా పోరాటానికి సిద్ధమపుతోంది. రామరాజుకి ప్రతి గ్రామంలోనూ బ్రహ్మరథం పడుతున్నారు. కానీ ఆశ్రయం రామరాజులో మునుపటి ఆవేశం లేదు. ప్రతి అడుగు ఆచి తూచి వేస్తున్నాడు. తొందరపాటుదనం లేదు. అతని వెంట వున్న గంటందొర, మల్లు దొర, సంకోజి ముక్కడు, ఎండు పడాల్, వీరయ్య దొర, వేగిరాజులకు రామరాజు ప్రశాంతత ఆశ్రూచ్ఛి కలిగిస్తోంది. ఎంత ప్రయత్నించినా ఈ ప్రశాంతతకు కారణం తెలీడం లేదు. కానీ రామరాజు భవిష్యత్తులో ఎలాంటి నిర్ణయాలు తీసుకోవాలో, అనేక ప్రాంతాల్లో లిటిపు వారి మీద ఎలాంటి పోరాటాలు జరుగుతున్నాయో సహచరులకు వివరిస్తున్నాడు. కానీ ఎక్కడా ఉద్యమ కార్యకలాపాలూ జరుపడం లేదు. ఇదివరకటి ఆవేశం రామరాజు చేతల్లో తగిపోవడం అతని తల్లితో సహా అందరికి విడ్చారంగా వుంది.

1922 జూలై నెల.

మన్యమంతా కుండపోతగా వర్షాలు కురుస్తున్నాయి. తిమ్మాపురంలో వున్న ఘజలుల్లా భాను అన్ని గ్రామాల్లోనూ వర్షంలో తపుస్తూనే తిరుగుతూ ప్రజల సమస్యలను తెలుసుకుని పరిష్కరించడం, సాయంత్రం పోలవరం వచ్చి ఆఖీసు పనులు పూర్తి చేయడంలో మునిగిపోయి వున్నాడు. మన్యంలో వర్షాలతోపాటు విషయాలూ విజాలంధించాయి. ప్రజలు రోగాల బారిన పడుతున్నారు. వాళ్ళతో కలిసి తిరుగుతున్న ఘజలుల్లా భాన్ కూడా విషయాలనికి గురయ్యాడు. ఎంతకీ జ్యరం తగ్గకపోవడంతో తిమ్మాపురం ఆసుపత్రిలో చేర్చించారు. పరిస్థితి విషమంగా వుంది. రామరాజును చూడాలనీ, అతన్ని చూసే వరకూ మందులు వేసుకోననీ మొండికేసి కూర్చున్నాడు. విషయాన్ని రామరాజుకు కబురందించారు ఆసుపత్రి వైద్యులు.

ఆగమేఘాల మీద వచ్చి, ఘజలుల్లా భాన్ వక్కనే కూర్చున్నాడు రామరాజు. అతని చేతిలో చెయ్యేసి, అతని కళలోకి చూస్తూ, ప్రశాంతంగా కన్నమూసాదు ఘజలుల్లా భాన్. తండ్రి (బాబ్టి) వెంకట రామరాజు చనిపోయాక మళ్ళీ అంత దుఃఖం ఘజలుల్లా భాన్ మరణం కలిగించిది. అతని అంతమయాత్రలో పాల్గొన్నాడు. వారి మత సాంప్రదాయం ప్రకారం అంత్యక్రియలు జరిగాయి. ఖననం ఘూర్చియేవరకూ అక్కడే వుండి దిగాలుగా యింటికి చేరుకున్నాడు రామరాజు. మిత్రుని కోల్పోయిన దుఃఖం నుంచి తేరుకోడానికి మిత్రులు పేకేటి సుబ్బారాజు, రేగారాజులతో కలిసి పెద్దపురం వెళ్తున్నానని తల్లితో చెప్పాడు. మర్మాదు పెద్దపురం చేరుకున్నాడు.

ద్వా దగ్గర నమాదు చేసుకుంటున్న పేక్ మదీనా దగ్గరికి వెళ్లాడు రామరాజు. అప్పటికే తుపాకీ కాల్పుడం తెలిసినా ఇంకా వైపుణ్యం సంపాదించాలన్న కోరికతో వచ్చాడు. మదీనా అరవై ఏళ్ల పైబడ్డవాడు. తుపాకీని పేల్చడంలో నేర్చుగలవాడు. అతన్ని కలుసుకుని తనని తాను పరిచయం చేసుకున్నాడు. రాజు ఉత్సాహమూ, తెలియని విద్య నేర్చుకోవాలన్న పట్టులూ మదీనాను ఆకర్షించాయి.

కేవలం రెండు రోజుల్లోనే గన్ లోడ్ చెయ్యడం, గురి పెట్టడం పేల్చుడం పేల్చుడాన్ని శర్ధగా నేర్చుకుని మదీనాకు నమస్కరించి వెళ్ళిపోయాడు. ఘజలుల్లా భాన్కు యిచ్చిన మాటకు కట్టుబడి ఆవేశాన్ని ఇంతకాలమూ చంపుకున్న శేరామరాజు క్రమంగా అంగ్రేయుల మీద తిరుగుబాటుకు మళ్ళీ సిద్ధమయ్యాడు. ■

మంత్రి - పేద

- వి.రెడ్డిప్ప రెడ్డి
94400 44922

ఒఱువమెట్టకు పది మైళ్ళ దూరంలో కొండపై ఇరవై ఇంట్ల చెంచగూడెం తిరుమంగు. ఇద్దరు ఎదురుబదురు పడితే ఒకరినాకరు దాటుకోవడం కష్టమయ్యే వోనిబాట తప్ప ఆగూడేనికి మరో దారి లేదు. చీకికంపతో ఇరువైపులా చొచ్చు కొచ్చిన ఆ వోనిలో నడుస్తుంటే ఏదో ఆకు పచ్చటి పైవులో వెతుతున్నట్లుగా ఉంటుంది. గూడెంలో సూలు లేదు, కరంటు లేదు, పేపురాదు, ఫోను సిగ్గుల్ రాదు. కానీ ఆరునెలలకోసారి నక్కలైట్లు, పోలీసులు ఒకర్కొకరు వెతుక్కొంటూ వస్తూ పోతూ ఉంటారు.

ఎన్నికలు వస్తున్నాయంటే, ఎన్నికలు బహిపురించమని నక్కలైట్లు పోస్టర్లు అంటించిన వారం, పది రోజులకు, పార్టీ పెద్దలు పంపిన డబ్బులు పంచేందుకు గ్రామస్థాయి నాయకలు వచ్చి ‘ఓటుకు రేటు’ ఇచ్చిపోతారు. ప్రతిఫలంగా కొండకింద పోలింగు బాతులో జనాలు ఓట్లేసిపోతారు.

రాత్రి తోలి జాము దాటింది. ఓ యువకుడు ఓ గుడిసె ముందు నిల్చాని ‘తడిక తోసుకుని లోనికి పోవాలా వద్దా?’ అని ఆలోచిస్తున్నాడు. అప్పుడప్పుడే నిద్రకుపక్కమిస్తున్నది రాగిమాను చింతప్ప. తడిక తోసున అలకిడైనట్లుయి లేచింది. భీడీ వెలిగించి రెండు సార్లు గుండెల నిండా పీల్చి, బులాకీ సరిచేసుకుని, గుడిసె ముందు ఎవరూ లేరని నిర్ధారణకొచ్చి భీడీ ఆర్పి పడుకుంది. ఇంతలో తిరిగి అలకిడయింది. పడుకునే ‘హపురా ఆడ? లోపలికి రా, బయటుండి అలికిడి జేత్తే వచ్చిందెవరో నాకెత్తెరికయుతాది?’ ఆ మాట విని అతడు తడిక తోసుకొని లోనికొచ్చాడు. ఆమెకు ఇంట్లోకెరో వచ్చారనే జంకు లేదు. ‘తినేకి లేదు, గొండబొయ్యికి లేదు, బాన్నో నీల్లున్నాయి, కావాలంటే తాగేస్టో,’ అనేని అటు తిరిగి

పడుకుంది. ‘దుప్పటో, జంభానమో ఇస్తే పడుకుంటా’ అన్నాడు వచ్చినతడు. తలకింది జంభానం తీసిచ్చింది. ఏమనుకుందో లేచి సట్టికింద మాగబెట్టిన సీతాఫలం, నాలుగు బిక్కిపండ్లు ఇచ్చింది. తిని పడుకున్నాడు. నక్కలైట్లు గూడెంలోకి రావడం మామూలే. వచ్చినపారి వివరాలు గూడెం వాళ్ళు అడగరు. తెలుసుకుంటే వచ్చిన వాళ్ళ వివరాలు పోలీసులు అడగు తారేమోనని, వివరాలు తెలిసి పెప్పడం లేదని దండిస్తారని భయం, అందుకే వివరాలడగరు.

యువకుడు ఉదయం పది గంటలకు నిద్రలేచాడు. చెంబుదు సీళ్ళు, వేవుల్ల ఇచ్చింది. బయట పనులు ముగించు కుని వచ్చాడు. అప్పుడు చూశాడు చింతప్పను. జాట్లు ముచ్చిన గుంతలో ముదేసింది. కిందికి మిందికి కలిపి శుభ్రంగా ఉత్కిన పండిందు మూరల నూలుచీర కట్టింది. నారవాకులతో కుట్టిన విస్తరి నిండా పెట్టిన కొర్పన్నం శుభ్రంగా ఉంది. అన్నంలోకి వేసిన లేత నల్లీర్ల రాతి పచ్చడి బహు రుచిగా ఉంది. ముగ్గుబుట్టలాంటి జాట్లు, జారిన జబ్బులు, ముడతలు పడ్డ చర్చంతో ఎనకై పైబడే వయసుండొచ్చని చూడంగానే తెలుసున్నా ‘నీరెండకు అరిన చింత బరిసెలా’ గట్టిగా ఉంది అనుకున్నాడు.

“నా పేరు విజ్ఞాన్. వారంరోజులు ఇక్కడే ఉండాలని వచ్చాప్పావ్” అంటూ ప్రశ్నార్థకంగా ఆమెను చూసాడు.

“ఈదేడుంటావ్ నాయినా?” అనుమానంగా అడిగింది.

“నువ్వు సరేనంటే ఈడే ఉంటాను.”

“తిండికి కంచమా? పండేకి మంచమా?” చింతప్ప అనుమానం తీర్చేదు.

“వారంరోజులు ఇంట్లో ఉంటే నా ఖర్చు ఎంతపుతుందో

అంతిస్తా, నాకు బువ్వ పెట్టు.” నోట్లకట్ట చేతిలో పెట్టాడు.

కట్ట వెనక్కిస్తూ, “యింత దీనుకుంటే దేవుడోరున్నాడా? నువ్వున్నాళ్ళు నేన్నినేదే బిడతా. పోయెబ్బుదు యొంతియ్య బుద్ధయితే అంతియ్య” అని సంతచారి బట్టింది.

ఇద్దరికి వారానికి సరిపడా వెచ్చలు మోసుకొని సాయంత్రానికి తిరిగాచ్చింది. గుడిసెలో అడుగు పెట్టంగానే ఆమె నుంచి పస్తున్న సారా వాసన గుప్పున కొట్టింది. ఆమె వండిపెట్టిన వేడిముద్ద, బలుసాకు పులుసు రుచి అతడికి కొత్తగా కమ్మగా ఉంది. చేయి కడుకోవుడానికి గుడిసె బయటికొస్తుంటే సన్నగా చినుకులు మొదలయ్యాయి. గుడిసె పైకప్పు రంద్రాల్లోచి ఒక్కే చుక్క జారుతున్నాయి. చినుకులు పడే చోట బొప్పి పెట్టింది చింతవ్య తడిక సందుల్లోచి గుడిసెలోకి తుప్రతోపాటు సన్న ఈదురుగాలి వీస్తుండటంతో అటడికి నిద్ర దూరమైంది. “దిగని మత్తు, బలసాకు రుచి, బీడిదమ్మ, ఈదురు గాలి తుప్ర కలిపి చింతవ్యను ఆనంద డోలికలో ఊగిస్తుండవచ్చు. ఆ ఆనందంలో ఆమెకు కూడా నిద్ర రాకపోవచ్చు. అన్నీ నిజాలే మాట్లాడు తుంది.” అతడే ఊహించుకున్నాడు.

“నిద్ర రాలేదా అవ్వా?” అన్నాడు.

అతడేదో మాట్లాడాలనుకుంటున్నాడని ఆమెకర్మమయింది.

“మొన్నటిన్నికల్లో అధికార పార్టీ యేల వోడిందవ్వా?”

“బిడ్డలయినాక పెల్లిసూపుల మాది? అన్నీ అయిపోయ్యక ఇబుడా మాటీలా నాయినా? అయినా ఆ యిసయాలు చదుకున్నోడు నీకెరికయితాయి గానీ నాకేం దెలచ్చాయి?” అనుమానం వ్యక్తం చేసింది చింతవ్య.

“మీకే తెలుస్తాయి. మీరు మోసాలు నేర్చిన మనుషులకు దూరంగా ఉంటారు. ఉన్నదున్నట్లు మాట్లాడతారు. అందుకే ఈ గూడెనికి వచ్చినా” క్షణమాగి, “మొన్నటి వరకు ముఖ్య మంత్రిగా ఉన్నాయన ముందెవరూ చేయనంతగా, మున్సుం దెవరూ చేయలేనంతగా, ఉన్నదంతా ఊటి వేదోళ్ళకే పెట్టాడు. అయినా వేదోళ్ళు ఆ పార్టీకి ఓట్టేయలేదు. చేసిన సాయాన్ని వేదోళ్ళ గుర్తించలేదని, మోసం చేశారని ఆయన రాజకీయాలు వరిలేదాడు. అది వేదోళ్ళకే నష్టం కదా?”

“వోవురొచ్చినా మాకూచ్చే లాభమేంది? ఇబుడు నష్టమనేకి? అందరూ మమ్మల్ని మోసం జేసుడే కదా?”

“వేదోళ్ళకు అతడు చేయండి లేదని మేధావులన్నారు.”

“మేధావులంటే వోల్ల లెక్కల్లో వాల్లల్లో ఒగరు, మాలో ఒగరు గాదు గడా! యింగ మోసమంటే, జనాల్ను మోసంజేసేది వోల్లకు రగతంలో ఉండేదే గడా! మోసంజేసేది మేమింగా నేర్చుకోల.”

“మోసం చేస్తే ఓడించడం న్యాయమే, కానీ వేదోళ్ళకు మేలు చేసినా ఓడించారు?”

“మా గురించిన మేలో కీడో మాకు దెలచ్చాయి, వోల్లకెట్ల దెలచ్చాయి? అయినా వోల్లకు మేలనిపించిందల్లా మాకు మేలే అయితాదా? వోల్లకు మేలయింది మాకెందుకు మేలగాదో దెలయాలంటే, చానా యెనికినిచి జెప్పుల్ల. అయిన్నీ గూడెపోల్లం దరినీ కూచోబెట్టి అడగదాం లే.” చింతవ్య తీర్చానించింది.

◆◆◆

ఏ పార్టీ మీటింగు పెట్టానేల ఈనిపట్లు జనం. మీటింగుకు వచ్చినవాళ్ళలో కొందరు మాత్రమే స్వచ్ఛంథం. మిగతావాళ్ళలో కొందరు బిరియాని కోసం, కొందరు క్లౌర్రర్ మందు కోసం, కొందరు నోటు కోసం, కొందరు వీనిలో ఏది చేతిలో పడితే దాని కోసం... ప్రతి ఎన్నికల ముందు ఇది సాధారణం.

పెట్టేన కొత్తలో చింతవ్య ఆమె మొగుడు కలిసి నెలరోజులు ఒకే పార్టీ జెండా మోసారు. కూలి తీసుకున్నారు. అప్పటికింకా ‘బటుకు రేటు’ మార్కెట్ రాలేదు. మార్కెట్ వచ్చాక కూడా ఒకసారి ఎన్నికలపుడు ఒకే పార్టీ జెండా నెల రోజులు ఇద్దరూ కలసి మోశారు. ఒకే పార్టీ జెండా మోయడంతో ‘బటుకు రేటు’ ఇచ్చే సమయంలో ‘వీళ్ళు ఆ పార్టీ వాళ్ళు, ఆ పార్టీ జెండా మోసారు, మనకు ఓటెయ్యరు’ అనే నిర్ణయానికిచ్చి ఎదుటి పార్టీ వాళ్ళు వీళ్ళకు రేటు ఇవ్వలేదు. ‘జెండా మోయడానికి దబ్బు ఇచ్చాం కదా’ అని అసలు పార్టీ వాళ్ళు ఓటుకు రేటు ఇప్పలేదు. ఆ తరువాతి ఎన్నికల నుంచి చేరో పార్టీ జెండా మోయడానికి అలవాటు పడ్డారు. ఇరు పార్టీలు ఇచ్చిన ఓటుకు రేటు తీసుకోవడానికి అలవాటు పడ్డారు.

◆◆◆

నాలుగు రోజుల తరువాత సాయంత్రం ఐదు గంటల్లంది. గూడెంలో ఆడామగా అందరూ పెద్దమాసమ్మ తల్లి గుడి దగ్గర చేరారు. అక్కడ చేరిన వాళ్ళను విజ్ఞాన్ గమనించాడు. తను విన్న యాభై ఏళ్ళ నాటి చెంచులు కాదు. ముతక గుడ్లలు లేవు, జాట్లు ముడ్సుకున్న మొగోళ్ళు లేరు, క్రాపులచ్చాయి. సెకండ్ హ్యండ్ చీరలు, సెకండ్ హ్యండ్ జీస్ పాంట్లు, టీ-పర్టులు వచ్చాయి. ఒకరిద్దరికి బూల్లొచ్చాయి, అద్దలొచ్చాయి, బెల్లులొచ్చాయి. ఆడాళ్ళకు వేసు పోడర్లు, త్రీములొచ్చాయి. సిగరెట్లు వొచ్చాయి. సిగరెట్లు వెలిగించే లైటర్లొచ్చాయి. ఒకరిద్దరి ఇళ్ళలో టీవీలొచ్చాయి. పది సైకిళ్ళొచ్చాయి. మూడు నాలుగు మోటార్ సైకిళ్ళొచ్చాయి. ఒకటి రెండిళ్ళకు ఎర్ర చందనం దుంగలు కూడా వొచ్చినాయి.

ఎక్కడ మొదలెట్టాలో ఆలోచిస్తా చింతవ్య వైపు చూశాడు విజ్ఞాన్. తన పక్కనే కూర్చున్న విజ్ఞాన్ వైపు చూస్తూ, “ఈయపు నాలుగ్గినాల్గా మా యింటికాడే ఉండాడు. వోల్లు యేసేబ్బుదు పేదోల్లు మోసం జేసినట్లుగా చెప్పా వుండాడు. ఎందుకలా

జేసారో మీతో మాట్లాడి ఇలేవరి దెల్పుకోవచ్చని వొచ్చినానన్నాడు. అందుకే మిమ్మల్నందర్నీ యాడికి రమ్మనింది.” అంది.

“పేదోల్లకోసం అన్ని జేసినాయప్పను కాదని, యేరే పార్టీకి వోట్లు యేసినామని యాయప్ప జెప్పా వుండాడు”. చింతవ్య మాట కొనసాగిస్తూ, “పేదోల్ల వోట్లు మార్కెట్లో బెట్టింది, రేటుతో మోసం జియడం మొదలబెట్టిందే నాయకులు. అంతెందుకు, రెండు రూపాయలకే కేజీ బియ్యం అనే మాట వొగాయప్ప అనంగానే, అబుడు పాలించేవోల్లు ఆ ఇస్క్రిం మాదేనన్ని. యింగా పది పైనలు దగ్గించి యిచి. అది ఒగరి కూడు ఇంగొగడు దిన్నిట్టే గదా? మేంజేసింది దానికంటే మోసమా?” చింతవ్య మగించింది.

చింతవ్య ఇంకా మాట్లాడుతుందేమోనని అతడు ఎదురు చూస్తున్నాడు. ఇంతలో పూలిపుల్లల దమ్మన్న మొదలెట్టాడు. “యిండ్కు చోట్లు యిస్తామని. యిందు గత్తిస్తామని. సేద్యం బూములన్ని. ఐదేండ్లు యేంజేయులా.. నెల్లినాల్లో వోట్లు వొస్తాయంటే పతి గూడెంలో వొగటో రెండో యిండ్ల చోట్ల పట్టాలిన్ని. ఆ యిండ్ల వోట్లేడున్నాయో పదేల్లగ్గాడా జూపీలా. పతి గూడెంలో నాలుగు పునాదులేసి అవే యిండ్లని నమ్ముమని. అందరికీ అదే రకంగా యిండ్ల కట్టేస్తామని.”

“వొగరిద్దరికి సేద్యం బూముల వట్టాలిచి. ఆ బూములేడున్నాయో పదేల్లగ్గానీ జావల. జాపించిన బూముల్నిండా గుండ్లు, గులకరాల్లు, ముండ్లకంపలు, తొందగుడ్లు. దానికంటే మోసమా మేం చేసింది?” అతడు మేకల మేపేకి పోయి వాటిని దొడ్డికి మళ్ళించి గుంపును జూసి ఇటే వచ్చాడు. అపద్ధం చెప్పిన రాజకీయ నాయకుడు ఎదురుగా ఉంటే చిలుకుదోటే గొంతుకు తగిలించి మేకల కోసం చిగురుకొమ్మలు విరిచినట్లు గొంతు విరిచేవాదేమో అనిపించింది, అతడి కళ్ళలో కనబడ్డ రోషం.

చింతకాయల గోయిందు మధ్యలో అందుకుంటూ, “ఆపలు, యొనుమలు, గౌర్లెలు, మేకలు, యొద్దులు, యొద్దుల బంధులు, బావులు, కరెంటు మోటార్లు యిస్తామని. పేదరికం పోతుందన్ని. అయిచ్చి మా కస్టాలు బెంచి. పాలిచ్చే రోజుల్లో ఆపును జూసుకునేడానికి మనిసి. వోటీపోయినబుదు దాన్ని మేపేకి మనిసి. యింటికి ఆవోచ్చే, కూల్చేనుకునేకి సావకాశం పాయ, తిండికి కస్టమాయ, ఆవు మేతకూ కస్టమాయ. ఆవు సంత దారి బట్టే. ఎనిమిది గౌర్లెలిచ్చి బతకమని. వంద గౌర్లెలు, పదాపులు మేపే యింటికి పూట జరిగేది కస్టం. అట్లాంటిది ఎనిమిది గౌర్లెలు, ఒగావు మేపినోడికి కూతి నష్టం తప్ప యేంలాబం? పిల్ల సమర్త కర్పుకు, సన్న పిలగోడి జెరం

కర్పుకు, ముసిలోడి సావుకర్పుకు ఆపలు, గౌర్లెలు, మేకలు ఒగొకటిగా సంత దారి బట్టే.” చెంచులకు జ్ఞాపక శక్తి ఎక్కువనే నిర్ణయానికొచ్చాడు విజ్ఞాన్.

ఇంతలో పండినై కోలక్క అందుకుంది. “ఇంటికో గ్యాస్ పొయి అణి. పొగలేని పొవ్వుల్లో కూడు జేత్తే ఆడోల్ పై బాగుంటాడని. వోట్లు నెలరోజులుండంగా గూడాని కొగరికిచ్చిరి. వోట్లు అట్లా యేస్తిమా లేదో, ఆ మాటే మర్చిరి. గ్యాస్ పొయి స్థిము లేదని. నెలదినాల్లో మనసు మార్చుకున్న వోల్లకంటే మేంజేసింది మోసమా?” ఇప్పటికీ కట్టెల పొయ్యాలో వంటజేసే కోలక్క కోపం గమనిసే, గాన్ పొయి విషయంలో మాటతప్పిన నాయకుడు కనపడితే, అతడి కాళ్ళు రెండు విరిచి పొయ్యాలో పెట్టేటట్లుగా ఉంది.

కోలక్క మాటలకు మద్దిమాను ఉత్తవ్య అడ్డుపడి, “ముసిలోలకు, ముండమోసినోలకు పించినీ ఇస్తామని. నమ్మి వోట్లేసిమి. చెప్పినబుదు ఆలుమెగుల్లో ఒగరికే అన్నా. గెలవంగానే ఆ మాట అణి. కాలుజెయ్య బడిపోయినాక యొవరో వొగరికే యిస్తామంటే యిద్దరు బతికేదెట్ల? యేరే యిదాకం లేక యిద్దరమూ ముండమోస్తిమి. ఆయప్ప జచ్చినాడని నేను, నేను జచ్చినానని ఆయప్ప యేరే యేరే గూడాల్లో వుండి పించినీ దీనికుంటావుండాం. ముసిలోలకు, ముండమోసినోలకు పించినీ రెండు వేలండ్రి. ఐదేండ్లు నంగాళ్ళాడి మూడు నెలల్లో వోట్లు వొస్తాయంటే అబ్బుడు యొంగిలి మెతుకుల మాదిరి ఇచ్చి. వోట్లు జేసిందానికంటే మేంజేసింది మోసమా?” ఆ రాజకీయ నాయకుడు ఎదురుపడితే, తన నడక సాయం కోసం తెచ్చుకున్న ఊతకట్టతో నదుములిరగ కొట్టేదేమోననిపించింది.

ఇంతలో జెప్రిపోతుల భీముడు అందుకున్నాడు. “ఇంటికాగ వుజ్జోగం యాలేకబోతే బుతి యిస్తామని. నాలుగేళ్ళు యొద్దు జూసి నా మనుమడు బావిలో దూకి జచ్చే. జెప్పింది జేయకుండా ఐదేండ్లు జేసిన మోసం కంటే ఓట్టేనే ఒక్కరోజు మేం జేసిన మోసం పెద్దదా?”

కోలాటం జక్కువ్య అందుకుంది. “అడోల్ వోట్లు దండుకునేకి వోట్లు పద్ధినాలు పున్మెతుడు ఆడోల్ సంగాలకు లక్క లెక్కన బాంకులో యేస్తి. ఆడోల్లను పంచుకోమని. యట్ల డబ్బులు పంచి వోట్లు గొందానికి జేసిన మోసం కంటే పెద్ద మోసమా మేంజేసింది?”

చింతవ్య మధ్యలో కలగజేసుకుని, “వోటుకు రేటు ఇచ్చినపుడు ‘మా పార్టీకి వోటీస్తామని దేవుడి సాక్షికంగా, బిడ్డల సాక్షికంగా’ అంటా పమానకం జెయించి గదా! వోట్లు జెప్పే పన్న గుడక జేస్తామని దేవుడి సాక్షికంగా, బిడ్డల సాక్షికంగా పమానకం జెయొచ్చు గదా? మేంజెయ్యాల, వోట్లుజెయ్యు.

మౌనగించడం యొవరు మొదలుబెట్టి, యొవరు నేర్చించి. మౌనగించడం మొదలు బెట్టిందే వోల్లు, మౌనగించడం నేర్చిందే వోల్లు,” అనింది.

“ఎన్నకలప్పుడు ఇరువైపులా డబ్బు తీసుకుంటారు.. మీరు కూడా మోసం గురించి మాట్లాడితే ఎట్లా?” అన్నాడు. చెంచులు మౌనగాళ్ళని నిరూపించడం అతడి ఉద్దేశ్యం.

చింతవ్య కలగచేసుకుంది. “వోట్లబ్బుడు ఇచ్చే కానే మాకు, మిగతా అంతా వోల్లకే. హోర్తి పల్లెంలో యేసే సన్న కాసులు పూజారికి, పుండీలో పెద్ద నోట్లన్నీ దర్శకర్తకే మాదిరనుకో.”

“ప్రభుత్వం చేసిన సహాయం వల్ల మీకు ఉపయోగమే లేదా?” అతడు ఉక్కోషం ఆపుకోలేక అడిగాడు.

రాగిమాను యొరక్కు మధ్యలోనే అందుకుని, “పుపయోగం గాదని మేమస్తేష్టా. ఇంటింటికి అస్తువిస్త్రామస్తేష్టా వాగటోరండో ఆపులు యొనుములు, ఏడోవినిమిదో గొర్రెలో మేకలో యేస్తే అవి కరువు కాలంలో అమ్ముకుంటే తిండికి సరిపాయ. లేదంటే పెండ్లికో చాపుకో సమర్థకో అయిపాయ. ఆ దుడ్డు నేరుగా మాకే యిచ్చింటే, బాంకోనికి ఇంగొగనికి బాగం యాకుండా మేమే దింటావుంటిమి. పేండ్లింటే పంట చేతికొచ్చిన చేనిలెక్క నాయినా. గువ్వలు పశువులు దొంగలు అన్నీ మేసిపోయేదే.”

అతడికి రోషం పొడుచుకొచ్చినట్లుగా ఉంది. “అనలు కొన్నెళ్ళపాటు సారా లేకుండా చేశారు కదా? సారావై రోజుకు ఒక్కో ఇల్లు కనీసం నూరూపాయలు ఖర్చు పెట్టి ఉండరా? అదంతా మిగిలి ఉంటే, నెలకు మూడు వేల రూపాయలు, సంపత్సురానికి 36 వేలు, పదేళ్ళకు మూడు లక్షల అరషై వేలు ప్రతి కుటుంబానికి మిగిలేవి కదా? పదేళ్ళలో పేదోల్లంతా లక్షాధికార్లు అయ్యేవాళ్ళు?” కడువు మంట బైట పెట్టాడు.

నక్కలోల్ నారపు “యొంత గొప్ప ఆలోచన చేశ్వపబోర్డా. నాటు సారాయి దాగే మా ఆస్తులు పెరగలేదని యిన్ని లెక్క తీసినోడివి. యేరే దేశం సారాయి దాగే మీరెన్ని ఆస్తులు బోగొట్టిండాలో లెక్కెయుగాడద? అంతేలేఖ్యా, ‘పేదోడు తాగితే నరకానికి బోయేట్లు, ఉన్నోడు తాగితే సారగానికి బోయేట్లు,’ ఎవచెక్కుం మాట అన్నాడు.

చింతవ్య మధ్యలో కలగజేసుకుని, “బితికినప్పుడు మెతుకిదిలించని కోడలు, దినంనాడు పిండాకూడు బెట్టలేక పోతినని యెద్దినట్లు జేస్తారప్పా నాయకులు. యెన్నికల ఐదేండ్రు అయిపోయ్యాక నాయకులు ముందు చెప్పినవన్నీ గుర్తు జేస్తుంటారు. సాయంజేస్తామంటా మల్లి పరుగుట్టిస్తారు. యా సారికి మల్లి అదే జేస్తామంటారు. లేదా కొత్తదేదో జేస్తామంటారు. చెప్పింది జేయకుండా వోట్లడుక్కునే వోల్లుజేసేది మౌనమా, మేంజేసేది మౌనమా?” విజ్ఞాన్ వైపు చూసింది.

“మహిళలకు వడ్డి లేకుండా బ్యాంకులోన్న ఇప్పించారు కదా?” ఇంకేం మాట్లాడాలో తెలియక విజ్ఞాన్ ప్రశ్నించాడు.

నక్కలైట్లతో కలివిడిగా తిరిగే బిక్కుల సాదేపుడు మాట్లాడుతూ, “వోట్ల పండుగాచ్చినపుడు మాత్రమే అప్పు దొరికేది మాకు. కావాల్చినప్పుడల్లా అప్పిచ్చేది పెద్దోల్లకు. బాంకులకు వోల్లు బోతే పుండే దుడ్డు మొత్తం యిచ్చేతారు. మేంబోతే దుడ్డు, దుడ్డిచ్చే ఆయపు కూడా లేవని బయట కాపలావోదే జెప్పేస్తాడు.” బ్యాంకుల కాడ తమ పరిస్థితిని వివరించాడు.

సాదేపుడితో కలిసి నక్కలైట్లతో తిరిగే జింకలోల్ల రామాంజి మాట్లాడుతూ, “మేంజేసింది మౌనమైతే పేదోల్లుగా యొందుకు మిగిల్చాం. పతిదానికి దేవులాడుత పుండాం. వోల్ల బిడ్డ పైటపుడుగ నాడు జేసిన కరుసుతో మా ఇంట వంద పెండ్లింద్ను జరపాచ్చని దేలీదా? వాగ పెల్లి కర్మతో మా ఇండ్లల్ యొయ్య పెండ్లింధ్ను జరపాచ్చని యొరికలేదా? ఆ యిండ్లల్ కుక్క బుట్టినరోజు పండగ కరుసు మా యిండ్లల్ యొయ్యమంది బిడ్డలకు నెల్నినాలు పొయ్యాలో పిల్లి లేపాచ్చని దేలీదా? యా కరుసుల్లో యేది మానితే వోల్ల గౌరవం దగ్గుతుంది? యేది దగ్గితే వోల్ల ఆకలి మిగిలిపోతాది?”

“పీళ్ళతో మాట్లాడి నెగ్గలేని అర్థమౌతున్నది” అనుకున్నాడు, నాకు కావలిసిన విషయాలన్నీ తెలుసుకున్నాను.” ఇక మీటింగు ఆపడం మేలన్నాడు విజ్ఞాన్.

అందరూ ఇళ్ళ దారిపట్టారు. అతడు జవాబివ్వమండా తప్పించుకో చూస్తున్నాడని చింతవ్యకు అర్థమయింది. చింతవ్య ముందునడుస్తూ, “నెగ్గడమే నువ్వు నేరుసుకోనొచ్చిన యిచ్చు. మీ నాయిన నువ్వ పుట్టబ్బుడే యియిన్ని నేరిపించింటాడు. అందుకే యింత దూరమెచ్చివావు.” దెప్పి నట్లు మాట్లాడింది.

“అయితే నేనెవరో తెలుసా?”

“మొన్న పేదోయిన ముక్కుమంత్రి కొడుకువి. ఆ మాట దాసిపెట్టి యాదేందో దెల్పుకోవాలని వచ్చినట్లు జెపతా పుండావు. నువ్వొచ్చినబుడే నువ్వొరో దెల్పు. మీ నాయిన పోలికలు గురుతు పట్టినా.” చింతవ్య జవాబు చెప్పింది. మాట పొడిగిస్తూ, “మౌసాళ్ళిన వోల్లను పడగొట్టేందుకు కొన్నిపోట్ల ఆయుదాలు బట్టకుంటారు, మేం వోటును బట్టకున్నాం.”

పేదోళ్ళ ఆలోచనలో మార్పు వస్తున్నట్లుగా తోచింది అండికి. ఇన్నాళ్ళ పేదోళ్ళ కడుపు పెద్దది, ఎంతిచ్చినా చాలదు అనుకునేవాడు. చింతవ్య మాటలు విన్నాక అర్థమయింది. నాయకుల మింగే కడుపులు దొడ్డవి, పెట్టే చేతులు చిన్నవి.’

రాజకీయాలు విరమించుకున్నానని ప్రకటించిన నాయకుడు, కొడుకును పంపి పేదల మనసు తెలుసుకోవాలను

కవిత

ఆమెకి కొత్తమీ కాదు

అంకురించిన నాటి నుంచి అణువణువూ
వ్యధలు నిండిన జీవితాన్ని భారంగా మోయడం..
చేతకాదు నీకంటూ చేతులు కట్టేసాక కూడా
చిక్కముడిని విప్పి కన్నీలీ పర్మంతో ముందుకు సాగడం..
అవహేళనగా మాటలన్నీ నాటుతుంటే
గాయపడ్డ హృదయంలో నవ్వు పూత పూస్తూ
మోయలేని మానంతో గడపడం..
ఆశల వారధికి నిరాశల కుపులని
అడుగుగున పేరుస్తుంటే
పడి లేచే కెరటంలా దూసుకు పోవడం..
కలివిడిగా వుంటే కళ్ళెర చూసే కొర కొర చూపుల్లో
నుంచి తనని తాను వెలివేసుకోవడం..
గడప దాటుతుంటే ఆంక్కలన్నీ ఆజ్ఞాపిస్తుంటే
ఆకాంక్షల దారుల్లో కాంక్షలన్నీలేని ముంది వేసి పారేయడం..
కన్నీలీతో సావాసం చేస్తూ కష్టాల ప్రవాహంలో ఈదుతూ
పస్తీలీని సైతం మర్మిపోయి జీవితాన్ని దాటేయుడం..
ఇవ్వీ ఆమెకి కొత్తమీ కాదు
ఆమెకి ఆమెనని అద్దంలో తన ప్రతిబింబాన్ని
గుర్తు పట్టలేనంతగా మారిపోయిందంతే!
అయినా ఆమెకి ఇవేమీ కొత్తమీ కాదు...

- స్వష్టి మేకల

90522 21870

నానీలు

1

చీమ నేర్చిన
విషయం చిన్నదే
అర్థమయితే
దానిసారం గొప్పవి!

2

చీకటయింది
స్వీచ్ వేశాను
వడిసన్ వెలిగాడు
కాంతిని పంచాడు

3

చదవాలమ్మా
ఎదగాలమ్మా
సాధికారతను
సాధించాలమ్మా

5

జీవిత చక్కాన్ని
తీప్పేదెవరు?
కదిలే కాలం!
అదే ఆల్ రోండర్

4

జనం కోసమే
ప్రజా సాహిత్యం
ఉద్యమానికి నేన్నం
విముక్తికది మార్గం

6

చల్ల గాలికి
చినుకు వచ్చింది
పిల్ల గాలికి
ప్రేమ పుట్టింది

7

చాన్నాళ్ళకు
ఇద్దరు కలిసారు!
మూడో వ్యక్తి కోసమే
మాట్లాడుకున్నారు!

8

జీవితాన్ని నేర్చింది
గాయాన్ని మాన్చింది
కాలం ప్రతిభ
అమోఫుం! అద్భుతం!

- డా.గోవర్ధనరావు
94419 68930

కున్నాడు. ఇంకొన్ని ఇస్తానని చెప్పి రాబోయే ఎన్నికలలో
పాలనలోకి రావడమే అతడి లక్ష్యం.
పేరోళ్ళకు ఇవ్వాల్సినంత తన తండ్రి ఇప్పటేక పోయి
నందుకు ఆ నాయకుడి కొడుకుకు అవమానంగా తోచింది.
తన దిందు కింద ఉన్న లక్ష రూపాయల కట్టను చింతప్ప
దిందు కిందకు మార్చి ఆ రాత్రి కొండ దిగిపోయాడు. ఈ
నాయకులు ‘కమ్ముయానిజంలోని సంక్లేషం గురించి చెబుతూ
ప్రజాస్వామ్యంలో ఓట్లడుకుప్పుట్లు’ మోసాలు చేస్తారు తప్ప,
జనాలు కాదని అతడికి నమ్మకం ఏర్పడింది.

వర్తమానం

వృధా వివాదాలు .. హానికర విధానాలు ...

- తెలకపల్లి రవి

సెప్టెంబరు మొదటి తేదీన ఉద్యోగులు, ఉపాధ్యాయులు 'చలో విజయవాడ' భగ్గం చేయడానికి ప్రభుత్వం, పోలీసులు నమస్త అయ్యాలు, నిర్వంధాలు ప్రయోగించడంతో మొదలు పెట్టి అమరావతి మహో పాదయాత్ర, కోర్టులలో అక్షింతలు, సుట్రీంకోర్టులో ఎన్వెలోపి దాఖలు, పోలవరం పునరావాస చర్చ, అయిదు రోజుల శాసనసభా సమావేశాలు, మధ్యలో ఎస్టీఆర్ పేరు మార్పు, అమరావతి మునిసిపాలిటీగా మార్పు, వరుసగా తెలుగుదేశం సభ్యుల సస్పెన్షన్, వివిధ తరగతులు, ఉద్యోగులు, కార్బూకుల అందోళనలు ... ఇలా ప్రతిదీ విమర్శాపాత్రంగా పరిణమించిన స్థితి. రాజకీయ వివాదాలను పెంచడం తప్ప నిజమైన సమస్యలను చర్చించి ప్రజాస్సుమిక పరిష్కారాల దిశలో నడవడం ఉపాధ్యాయుల లేని ఫుర్మణాత్మక వైభారి. ప్రతి విషయంలోనూ ముఖ్యమంత్రి జగన్, మంత్రులు, పాలకపక్కనేతలు తమ విధానమే సరైందని నమర్థించుకోవడం, ఎదురుదాడి చేయడం తప్ప ఒకింత పునరాలోచన, కాస్తుంత చర్చ చేయడానికి సిద్ధంగా లేని స్థితి. ఈ మధ్యలో ఆరిక విధానాలకు సంబంధించిన భిన్న కథనాలు, కేంద్రం సహాయ నిరాకరణ కొనసాగడం అత్యంత ఇఖ్యందికర వాతావరణానికి దారితీశాయి. వాటిని అలా వుంచి వంద్రభాబు నియోజకవర్గం కుప్పంలో పోటుపోటీ పర్యాటనలు, ఉద్రిక్తతలతో రెండు పార్టీలూ రెండేళ్ల ముందే ఎన్నికల జ్ఞానాన్ని పెంచేస్తున్నాయి.

అవిశ్వాసం, అసహనం

ఇక్కడ విశేషమేమంటే ఇరు పార్టీల అధినేతలు ఇతరులపై విమర్శలతో పాటు స్వంత పార్టీనేతల తీర్చుపై కూడా అసంతృప్తి, అగ్రహం వ్యక్తం చేయడం. సీనియర్లు పనిచేయకపోతే టికెట్లు దక్కని చంద్రభాబు అసంతృప్తి వ్యక్తం చేస్తుంటే మంత్రులు ప్రభుత్వాన్ని, తన కుటుంబాన్ని కూడా నమర్థించడం లేదని

ముఖ్యమంత్రి జగన్ ఆగ్రహాదగ్రులయ్యారు. ముఖ్యమంత్రి కార్బూలయంలోనే కోవర్టులు పున్నారని వారి సోపల్ మీడియాలోనే కథనాలు ఇస్తున్నారు. ఆరికశాఖ పత్రాలు లీక్ అవుతున్నాయని గతంలో చర్చలు తీసుకున్నారు కూడా. వైసిపి లీడిపిల పరిస్థితి ఇంటా బయటా కూడా విమంత బాగాలేదని ఈ పరిణామాల సారాంశం. ఈ మధ్యలో బిజెపి కేంద్ర రాష్ట్ర సేతలు తమ తరఫ్త మత ఎజెండా రాజేయడానికి కేంద్రాన్ని గొప్పగా చూపించడానికి తంటలు పడుతున్నారు. జనసేన అధినేత పవన్ కళ్యాణ్ రాష్ట్ర ప్రభుత్వంపై విమర్శలు గుప్పించడం బాగానే వున్న తమ మిత్రవక్షేప బిజెపి ఊసే వినిపించడం లేదు. వైసిపి, తెలుగుదేశంలు కూడా తమలో తాము తిట్టుకోవడం తప్ప కేంద్రం నుంచి ఈ రాష్ట్రానికి రావలసినవి రాపాలనే అంశానికి ప్రాధాన్యత ఇవ్వడం లేదు. బిజెపికి ప్రత్యామ్మాయం, రాష్ట్రాల హక్కుల కోసం పోరాటం వంటి వాటిపై వివిధ ప్రాంతియ పార్టీలు తమ తమ ధోరణిలో కదలికలు చూపిస్తుంటే ఈ రెండు పార్టీలు ఆ ప్రక్కియకు పూర్తి దూరం పాటిస్తున్నాయి. మోడీ పట్ల తమ పూర్తి విధేయత చాటుకుంటున్నాయి. ఈ మధ్య ప్రభుత్వం కేంద్రం నుంచి రాపాలనే మాట కొంత వరకూ చెబుతున్న అందుకు ఒత్తిడి పెంచే మార్గాలు అన్వేషించడం లేదు. అభిలపక్కం ఆలోచనలేకుండా పోయింది. ఈ పరిస్థితిలో నిజమైన సమస్యలపై పోరాదే ధోరణి లేదు గనక ఉద్యమాల్లో దిగడం లేదు. వ్యక్తిగత అంశాలు, పాక్షిక వివాదాలతోనే కాలం గడిపేయడం మూడేళుగా చూస్తున్నాం.

రాజధాని ప్రతిష్టంభన తీవ్రం

వచ్చే ఏడాది తర్వాత ఎన్నికలే గనక వాటిని మరింత తీవ్రం చేయడం ఊపాంచదగిందే. అమరావతి మార్పు

నిర్ణయం దానిపై దీక్షలు మొదలై ముద్దేళ్లు కావస్తోంది. వెయ్యి రోజుల సందర్భంగా పాదయాత్ర తలపెట్టారు. దానికి ముందు 'అమరావతిపై వివాదాలు, వాస్తవాలు' అనే పుస్తకం విడుదల చేశారు. అది పూర్తిగా చంద్రబాబు ప్రభుత్వ నిర్ణయాలను పొగిదేందుకు ఉద్దేశించింది. ఆయన ముఖ్య మంత్రిగా వుండగా పర్యావరణం, భూ సామీకరణ వంటి అంశాలపై అందోళన చేసిన ప్రతిపక్షాలు చలి కాచుకున్నాయని ఈ పుస్తకంలో చెప్పడం పొరబాటు. అదే పుస్తకానికి ఇచ్చిన ఇంటర్వ్యూలో చంద్రబాబు ఎ.పి.లో మేధావులుగా చలామణి అయ్యావారికి అసూయ, కక్క తప్ప దూరధృష్టి వుండడని ఆరోపించడం మరింత పొరబాటు. కేంద్రం సరిగా సాయం చేసి వుంటే, గతంలో ఆన్ని స్క్రమంగా జరిగివుంటే ఈ పరిస్థితి వచ్చేదే కాదు. ఏమైనా ఈ ప్రభుత్వం అసలే ఎసరు పెట్టడంతో సమస్య మరింత జటిలమైంది. వైసిపియేతర పార్టీలన్నీ అమరావతిని పూర్తి చేయాలనే కోరాయి. ప్రాకోర్టు అవిధంగానే స్పష్టమైన ఆదేశాలిచ్చింది. వాటిని పాటిస్తామని జగన్ ప్రభుత్వం అంగీక రించింది కూడా.

ప్రాకోర్టు ఇచ్చిన అరు మాసాల గడువు ముగిసిపోతుండనగా ఇప్పుడు సుట్టిం కోర్టులో తీర్చును సవాలు చేసింది. బిల్లు ఉపసంహరించామంటూ గతంలో ఉపశమనం పొందిన రాష్ట్ర ప్రభుత్వం ఇప్పుడు మళ్లీ అదే పాట పాడుతున్నది. స్వయంగా ముఖ్యమంత్రి జగన్ శాసనసభలో స్వల్ప వ్యధి చర్చ అంటూ పెట్టి వికేంద్రికరణ అంటూ అమరావతి చర్చ మొత్తం తిరగదోడారు. అనైట్ భూముల విషయంలో మాజీ మంత్రి నారాయణ తదితరులపై కేను కూడా ఇప్పుడే విచారణకు వచ్చింది. అక్రమాలు కోర్టులో తేలితే ఎవరిపైనై చర్చ తీసుకోవచ్చు. కానీ దానికి రాజధాని నిలిపేయడానికి సంబంధం ఏమిటి? విశాఖకు ముఖ్యమంత్రి వచ్చేస్తారని మంత్రి వర్గ సహచరులు ప్రకటనలే చేస్తున్నారు. ఇదంతా ఉద్దేశ పూర్వకంగా స్పృష్టిస్తున్న గందరగోళం. సుట్టింలో కేను దీనికి పరాకాష్టమి పైగా ఈ మొత్తం చర్చలో కులపరమైన విభజన, పదేవదే కులాల చిచ్చు ఒక జాడ్యంగా మారింది. బిల్లు ఉపసంహరించుకున్న ప్రాకోర్టు తీర్చు చెప్పడం తప్పని ఒక వాదన, మరోపై రాజధాని నిర్ణయం రాప్తం పరిధిలోది గనక ప్రాకోర్టు ఉత్తర్వు సరికాదని మరో వాదన వినిపిస్తున్నారు. బిమశా ఇవి సుట్టిం కోర్టు ముందు నిలవకపోవచ్చు, మళ్లీ ప్రాకోర్టుకు తిరిగివచ్చినా రావచ్చు, లేదంటే నోటీసులు స్పీకరణ తిరస్కరణ వంటివి కూడా సాధ్యమే! ఏదైనా సమస్య మాత్రం అలా సాగదీయబడుతుందనేది నిర్వివాదాంశం. కోర్టులు ఏం చెప్పినా ప్రస్తుత ఆర్థిక స్థితిలో అమరావతికి నాలుగు లక్షల

కోట్లు ఇర్పు చేయలేమని, ఇందులో పదోవంతు వ్యయంతో విశాఖలో రాజధాని పెంపాందిస్తామని ముఖ్యమంత్రి సూటిగా చెప్పనే చెప్పారు. మరోపై ఇదే సమయంలో ఎపిసిఆర్డిఎ చట్టాన్ని మార్చడం ద్వారా మొత్తం మాష్టర్స్‌ప్లాన్ అమలును తలకిందులు చేసేందుకు సిద్ధమయ్యారు.

దారి మళ్లీంపు ఎత్తులు

ఈ చర్చ న్యాయపరంగా ఎలాంటి మలుపులు తిరుగుతుందనే మీమాంస వుండగానే ఎస్టేషన్ ఆరోగ్య వర్షిటీకి వైఎస్ఎర్ పేరు మార్పు పేచి మొదలైంది. ఆరోగ్య వర్షిటీ ఆలోచనకు ఆద్యలు ఎస్టేఅరే. ఆయనకు చంద్రబాబు వెన్ను పోటు పొడిచారని వైసిపి ఎప్పుడూ ఆరోపిస్తుంటుంది. కానీ చెప్ప చేయకుండా అనవసరంగా ఈ మార్పు చేసి మరో వివాదాన్ని రగిలించింది. ఈ చర్చ సరిగు కొందరు వైసిపి నేతలతో సహా అత్యధికులు భండించారు. ఎస్టేఅర్ను వివాదం లోకి లాగడం ప్రభుత్వాలు మారితే పేర్ల మార్పు తత్తంగం సరికాదు కూడా. ఇలాంటివి గతంలోనూ జరిగిన మాట నిజమే గాని ఇప్పుడు సరాద్ర ఉద్దేశపూర్వకంగానే ఈ వివాదం రగలిం చిందనేటి స్పష్టం. రాజధాని, పోలవరం, ఉద్దేశులు ఒపిఎస్ వంటి కీలకాంశాల సుంచి దృష్టి మరల్చడం కోసమే ఇదంతా జరుగుతుందనేది కాస్త రాజకీయాలు తెలిసిన వారంతా చెబుతున్న మాట. ఈ అభిప్రాయం రావడంతో ఇప్పుడు సీనియర్ జర్లులిస్టు అంకబాబు అరెస్టు ముందుకొచ్చింది. గన్వపరం విమానాత్మయంలో దొరికిన బంగారానికి సంబంధిం చిన ఆరోపాల పోస్టును ఆయన తన గ్రూపులో ఫార్మాస్ట్ చేశారనే నెపంతో రాత్రి వేళ ఆయన వయసు, ఆరోగ్యం కూడా చూడకుండా సిబడి పోలీసులు తీసుకుపోయారు. సమగ్ర సమాచారం కూడా వెల్లడించలేదు. సరైన పద్ధతిలో 41 నోటీసు ఇవ్వడేనే కారణంతో సాయంత్రానికి కోర్టు విడుదల చేసింది. ఇలాంటి ఘుటనలు గతంలోనూ చాలా జరిగినా ప్రభుత్వం, పోలీసులు కళ్లు తెరవడం లేదు. పరస్పర అసహనాలు తాండవి సున్న ప్రస్తుత పరిస్థితిలో ఇవి విద్యేషాల పెంపుదలకే దారి తీసున్నాయి. వివాదాల్ని భాగంగా నాయకుల కుటుంబాలు మరీ ముఖ్యంగా మహిళల పేర్లు తీసుకుపోయారు. సగ్గు స్థాయికి చేరింది. వామపక్షీయ పార్టీలు ఈ క్రమంలో ఉద్యోగులు, శ్రమజీవుల దీర్ఘకాలిక సమస్యలపై అనలు దృష్టి పెట్టక పోవడం కూడా విచారకరం. వ్యసనాయంపై చర్చలే వెనక్కు పోయాయి.

బిజపి పాచికలు

ప్రజలకు సంబంధం లేని నిత్య ఘర్షణలు, బూతు దాడులు ఇలా సాగిపోతుంటే మరోపై చాప కింద నీరులా బిజపి

ఆల్యకుపోవడానికి పాచికలు వేసున్నది. దక్కిణాదిన కాలూనడం కోసం సినిమా తారలను, మతాలను, ఈడీ దాడులను ప్రయోగి స్టోంది. మెగాస్టర్ చిరంజీవి భీమవరం సభలో ప్రధాని మోడి ఆహోనాన్ని సున్నితంగా తిరస్కరించాక జూనియర్ ఎస్టీఆర్ను రపించారు అమిత్షా. ఇదంతా విజయీంద్ర ప్రసాద్ రానే ఆర్సెస్ చరిత్ సినిమాలో నటించేలా ఒప్పించడానికిని ఒక కథనం చలామణిలో వుంది. ఇలాంటి తరుణంలో చిరంజీవి విడుదల చేసిన సినిమా లోని రాజకీయ డైలాగు కొంత చర్చకు దారితీసింది గాని ఆయన తాను సినిమా ప్రమాణం కోసమే దాన్ని ప్రసారం చేశానని స్పష్టం చేయడంతో ముగిసింది. ధీల్లి లిక్టర్ సాఫ్ట్మూతో సంబంధం ఉండంటూ తెలుగు రాష్ట్రాల నేతలపై ఇండి కత్తి వేలాడతీసింది.

అంతిమంగా మత విభేదాలనూ రగిలించేందుకు బిజెపి హేమా హేమీలు దిగివస్తున్నారు. అమరావతి, పోలవరంతో సహచాలా కీలకాంశాలలో ద్వంద్వ క్రీడ సాగిస్తున్నారు. విభజిత రాష్ట్రమైన ఎ.పిని ఆదుకోకపోగా అగ్నికి ఆజ్యం పోస్తున్నారు. తెలంగాణ, ఎ.పి అపరిష్కార సమస్యలపై 27న సమావేశం జరిగింది. ఇరు రాష్ట్రాలు సమస్యలు పరిష్కరించుకోవడంతో పాటు కేంద్ర నిర్మాణాన్ని, కుటీల వ్యాపోలను తిప్పికొట్టివలసిన సందర్భంలో పరస్పర కీమలాటలు అందరికీ హోని చేస్తాయి. కులమతాల చిచ్చ మరింత వినాశకరం.

పెద్దాపురంలో జాపువా 127వ జయంతి

నవయుగ కవిచక్రవర్తి గుర్రం జాపువా 127వ జయంతి కార్యక్రమం పెద్దాపురంలోని యాసలపు సూర్యారావు భవనంలో ఘనంగా జరిగింది. సాహితీ ప్రవంతి కోశాదికారి వంగలపూడి శివకలష్ట అధ్యక్షతన జరిగిన ఈ కార్యక్రమం ప్రజా కళాకారుల అభ్యదయ గీతాలావనతో ప్రారంభమైంది. జనవిజ్ఞాన వేదిక జిల్లా అధ్యక్షులు కె.ఎం.ఎం.ఆర్ ప్రసాద్, ప్రజాశాఖ మందలి కళాకారులు దారపురెడ్డి కృష్ణ జాపువా చిత్ర పటానికి పూలమాలలు వేశారు. జాపువా సాహిత్యం - వ్యక్తిత్వం గురించి సాహితీ ప్రవంతి కార్యదర్శి కొత్త శివ, జెవి జిల్లా అధ్యక్షులు కె.ఎమ్.ఎమ్.ఆర్. ప్రసాద్, సాహితీ ప్రవంతి గౌరవ అధ్యక్షులు చల్లా విశ్వాధం మాట్లాడారు. ఇంకా భజ్యమూడి సూర్య నారాయణ, వి. శ్రీరామారావు, కెనెడీ తదితరులు ప్రసంగించారు. ప్రజా నాట్యమందలి కళాకారులు రొంగల వీరాజు, మహాపాతిన రాంబాబు, దారపురెడ్డి అశ్విల, జెవి కార్యదర్శి బుద్ధా శ్రేనివాస్, యుటీఎఫ్ సభ్యులు కట్టమూరు సూరిబాబు, సీతన్, ఐద్దు నాయకురాలు కూనిరెడ్డి అరుణ, తదితరులు పాల్గొన్నారు. ■

అన్నదాత

మన్నే తన కన్న

మన్నే తన దన్న

మన్నే తన మిన్న

మన్నే తన వెన్న

అని

తలచి తలచి

కన్నీలీలో తడిచి

క్రూంగి పోతున్న

కృషీవలుడు

సందేహాలు, సపాళ్లు తప్ప

నూతన ఘలాలు ఎరగని సాగుపై

ప్రకృతి, పాలకుల విన్యాసం

హృదయ విదారక విధ్వంసం

అనాదిగా సాగుకి లేదు పునాది

ఆశలు సజీవ సమాధి

అన్నదాత అనాధ

ఇదుదుడుకుల వ్యవసాయం

కోరుతుంది మరో మది సాయం

అందితేనే సమూల సాయం

లేకపోతే, రేపటి రైతే మాయం!

- తామాడ గౌరు

83176 30807

తస్మిమా న్యూన్ కవితలు

ఇంటీపు : అప్పిమ్ చౌదరి

తెలుగు : పి.త్రీనివాస్ గాడ్

99494 29449

పరాయివాళ్లు

కొందరుంటారు ..
జల్లూ వాకిలి లేనివాళ్లు
నగరమంతా జనాలు నిండివున్నా..
ఒక్కరు కూడా వారిని / ఇచ్చగించరు
వాళ్లలో కొందరు/ వాళ్ల జీవితమంతా
పట్టల వంక, ఆకాశం వంక
మనుషులు, అడవుల వంక
సంద్రమూ, శూస్యం వంక చూస్తూ
మునిలివాళ్ల యి పోలేదా?
మునిలివాళ్లయి/ చనిపోయే ముందు
మరోలా జీవించాలని కోరుకోరా?
జిదెప్పుడూ జరగదని కాదు/ జరుగుతుంది!

బహింఘ్యరణ

నా దేశమా, ఎలా వున్నావు?
ఎలా వున్నావు, నా రాజ్యమా?
నా మాతృభూమీ.. నువ్వే.. ఎలా వున్నావు?
నా హృదయం నీ కోసం తపిస్తోంది
నా కోసం నువ్వు ఆరాటపడుతున్నావా?
నీ గురించి ఆలోచించడమే
నాకు ఇష్టమయిపోయింది
మరి నీక?
నీ గురించి కలలు కంటా ఊపిరి విడుస్తాను
మరి నువ్వు?
నా వేదనలు నా కన్నీళ్లు
నా గాయాలు రహస్యంగా దాచాను..
నా చింపిరి జట్టు/ పూలు/ దృష్టి
రహస్యంగా అదిమి పెట్టుకుంటాను..
నేను బాగా లేను
నా ప్రియమైన నేలతల్లి..
నువ్వు క్షేమంగా వుండు

అంచనాలు

సర్వం ఉదారంగా
నువ్వు అతనికి ఇచ్చేసావు
అతనూ బదులుగా
ఏదైనా ఇస్తాడనుకున్నావు

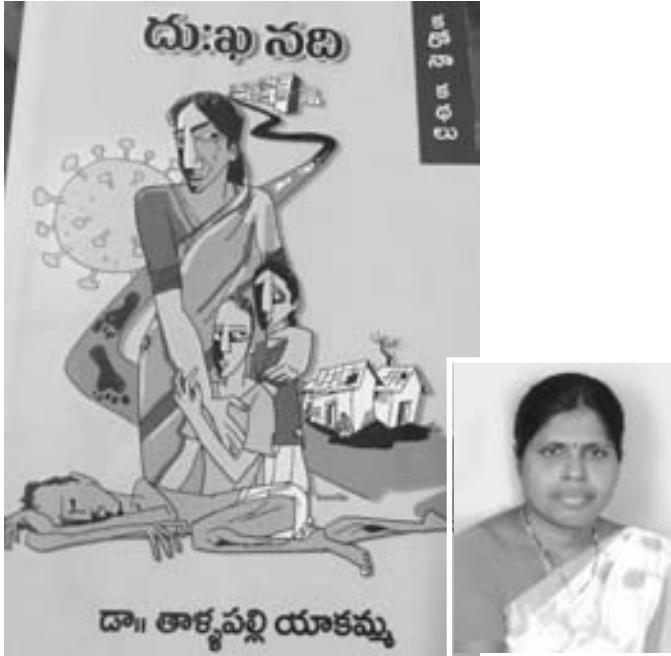

అవకాశమే లేదు
తొందరగానే అతను
సుదూరంగా మరలి పోతాడు
నువ్వు ఒంటిగా/ శూస్యంతో మిగిలి వుంటావు
నువ్వు ప్రేమిస్తున్నప్పుడు
బదులు ఆశించడం తప్పా...
నువ్వు కాంతిమయమైన జాగా వదిలేసి
చీకటి చెక్కస్తంభాన్ని కావలించుకున్నావు
విడిచి వెళ్లేవారు..
నువ్వుతూ వెళ్లిపోతారు/ వెనుతిరిగి చూడరు
నువ్వు ఆకలితో వున్నా..
వాళ్లు నీ సంపద కబ్బిస్తారు
నువ్వు ప్రేమించిన వాళ్లు / నిన్ను పిండి, పిప్పి చేస్తారు
నువ్వు ప్రేమించి .. నిగూఢంగా ప్రతిఫలం ఆశ్నే ...
అది ప్రేమైనా - / నువ్వు కచ్చితంగా డీలా పడక తప్పదు

అర్థం లేనిది ...

నేను ఎదురుచూస్తున్న వ్యక్తి
నా మిత్రుడు కాదు, బంధువు కాదు
పొరుగువాడు కాదు
అలాంటి వారెవరూ కాదు ...
నేను ఎదురు చూస్తున్న మనిషి
తప్పకుండా వస్తాడని కాదు
ఇప్పటికీ నేను వేచి ఉన్నాను
ఎందుకంటే, లేవడానికి నాకు ఊతకర్తలు లేవు
దారీతెన్నా తెలియదు, వేరే లోకం లేదు
ఎందుకంటే నాకు బతకడానికి బతుకు లేదు
ఈ నిరీక్షణ కచ్చితంగా
అర్థం లేనిది
అశతో అలా ఊపిరి తీస్తూ
కూర్చుని వేచి చూస్తూ వుండడం -
అర్థమేమైనా వుండా అనలు..?
మగువలు ఎంత మూడులు
వారు కొన్ని కల్లలున కలలతో
జీవించాలని చాలా కోరుకుంటారు

పరామర్శ

విపత్కుర స్థితిని ప్రతిబింబించిన కరోనా కథలు

- నాగరాజు మద్దెల

63019 93211

తెలుగు సాహిత్యంలో కథకు ఒక ప్రత్యేక స్థానం ఉంది. తెలుగు కథలు అంతర్జాతీయభ్యాసిని గడించాయి. నాటికి, నేటికి, ఎప్పటికీ పిల్లల నుంచి పెద్దల వరకు అందరూ కథలు అంటే చెవి కోసుకుంటారు. పిల్లల్లో కథలు ఆలోచన శక్తిని, సృజనాత్మకతను, మానసిక వికాసానికి ఎంతగానో తోడ్పుడు తాయి. కాలం తనలో జరిగేటటువంటి మార్పులను లిభిత బద్దం చేసుకోవడానికి కపులను, రచయితలను స్ఫోంచు కుంటుంది. కపులు రచయితలు తమ జీవితంలోని కొన్ని అనుభవాలను, సన్నిహితాలను, సంఘర్షణల మధ్య సంబంధాలను అందంగా చిత్రించడంలో కథను ఒక ప్రక్రియగా ఎంచుకొని రచనలు చేస్తూ ఉంటారు.

ప్రపంచాన్ని ఒక్కసారిగా కుదిపిన కరోనా పరిస్థితులు, ఆనాడు ప్రజలు ఎదుర్కొన్న కష్టాల తాలూకు అనుభవాలు, ఇబ్బందులు మనుషుల మధ్య సంబంధాలు చరిత్రకు సాక్ష్యాలుగా నిలచే విధంగా కళకు కట్టినట్లుగా కరోనా కథలు అన్నింటిని దుఃఖ నది అనే శీర్షికతో డాక్టర్ తాళ్లపల్లి యాకమ్మ ఒక కథల సంపుటిని వెలువరించారు. ఈ పుస్తకంలో మొత్తం 12 కథలు విభిన్న పస్తువులో, కరోనా నేపథ్యంగా ప్రతి కథ వాస్తవికతను కళముందు ఆవిష్కరించారు. రచయితి కథను రాయడంలో వాడిన భాష చాలా సరళంగా, సులభంగా, తేలికగాఅరుమయ్య విధంగా ఉండడం ముదావహం. కొన్ని కథల్లో అంబేద్కర్ భావజాలాన్ని, తన అస్తిత్వ నేపథ్యాన్ని స్పృశిస్తూ రాశారు.

పుస్తకం తెరవగానే మొదటగా కనిపించే కథ ‘ఆలయం’. ఈ కథలో ఒకే సామాజిక నేపథ్యం నుంచి వచ్చిన రామస్వామి, శివస్న ఇద్దరూ బాల్య స్నేహితులు. అధికారం, ఆర్థిక బలం మనిషిని ఏ విధంగా మారుస్తంది? అనే విషయాన్ని శివస్న పాత్ర ద్వారా అర్థమవుతుంది. శివస్న ఆ గ్రామానికి ఎమ్మెల్చేగా ఉంటాడు. రామస్వామి వాళ్ళ గ్రామానికి పారశాల పోచేంగా వస్తాడు. పారశాల శిథిలాపస్తలో ఉందని కప్పాలై పెచ్చులు ఊడి కింద పదుతున్నాయని దాంతో పిల్లలు బిడికి రావడానికి భయపడుతున్నారని చెబుతాడు. శివస్న సాయం చేయకపోగా, నిర్దారింగా వ్యవహరిస్తాడు. అదే సమయానికి డాక్టర్ సాగర్ కూడా అక్కడికి వచ్చి ఎమ్మెల్చేగారికి హస్పిటల్లో ఉన్నటువంటి సమస్యలను నివేదిస్తాడు. దానికి కూడా ఎమ్మెల్చే నిర్దారించి ధోరణితో సమాధానం చెబుతాడు. కొంతకాలం తర్వాత ఎమ్మెల్చేకు కరోనా సోకుతుంది. గ్రామంలో ఉన్న బిడికి, వైద్యానికి సహాయం చేయని ఎమ్మెల్చే, అలయానికి, ఆలయ పూజారికి లక్ష్మి రూపాయలు వెచ్చించడం, తదుపరి ఎమ్మెల్చేలో వచ్చిన మార్పు, ప్రాణాపాయ స్థితి నుంచి బయటపడడం ఆ తర్వాత ఎం జరిగిందనే? విషయాన్ని ఈ కథలో వివరించారు రచయితి.

అన్వధానం : ఈ కథలో సువర్జ, రమేష్ దంపతులు బాగా సంపాదించి ఆనందంగా జీవిస్తుంటారు. కరోనా విజృంభిస్తున్న సమయంలో ఇద్దరూ కోవిడ్కు గురవుతారు. వారికి ఆరు నెలల పసిపాప ఉంటుంది. ఆ పాపని చూసుకోవడానికి

ఎవరూ లేక ఏడుస్తన్న క్రమంలో ఆ ఇంటి పనిమనిషి ఏమి చేసింది? ఇంటి చుట్టుపక్కల ఉన్న సాంత బంధువులే ఎలా ప్రవర్తించారు? అపద వచ్చినప్పుడు నా అని అనుకున్న వాళ్ళే ఎంత దూరంగా ఉంటారో? కరోనా నమయంలో మానవత్వాన్ని చాటుకున్న పనిమనిషి రూపంలో ఈ కథ కొనసాగుతోంది.

దుఃఖ నది : కరోనా విజుంభిస్తున్న సమయంలో కేంద్ర ప్రభుత్వం ఉన్నఫశంగా లాక్డౌన్ విధించడంతో బతుకుతెరువు కోసం బొంబాయికి వలన వెల్లిన కుటుంబం శాంతమ్య నాగన్న. వీరు ఇద్దరు అక్కడ మేస్తి పనిచేస్తా పొట్ట పోసుకుంటారు. కానీ శాంతమ్యకు ఇంటి వద్ద విధి వచ్చిన పిల్లలు గుర్తొస్తూ కన్నీళ్లు కారుస్తుంది. ఎలాగైనా తమ పిల్లలను చూడాలని నాగన్నతో బలవంత పెడుతుంది. ఆప్పుడు దేశమంతా లాక్డౌన్ ఉండడంవల్ల ఎలాంటి వాహన రాకపోకలు లేకపోవడంతో కావినడకనే వాళ్ళ సాంత ఊరు చేరుకునే క్రమంలో మార్గమధ్యంలో నాగన్న మరణించడం, ఇంటికి చేరిన శాంతమ్య తన పుస్తేలతాడును తాకట్ట పెట్టి తెల్చిన డబ్బులతో పిల్లలకు ఆకలి తీరుస్తుంది. ఆ ఒక పూరు కడుపనిండా భోజనం పెట్టక, తనుకాలం చేయడం ... ఇత్యాది అనేక దుఃఖపూరితమైనటువంటి విషయాల నేపథ్యంతో ఈ కథ కొనసాగుతుంది. కథలో దుఃఖపు ఛాయలు మనసును ఊపిరాడనివ్వపు.

విగ్రహం : ఈ కథలో రోజురోజుకు కరోనా కేసులు పెరుగుతున్న నేపథ్యంలో తమ సాంత ఇంటికి వెళ్లాలని తపించిపోయే వలనవాడులను సిని హీరో సోనుసూద్ తన సాంత ఖర్చులతో ఆస్తులను తలకా పెట్టి ఆనేక బస్సులు వేసి వారందరినీ వారి వారి స్థావరాలకు చేర్చాడు. ఈ యధార్థ విషయాన్ని ఈ కథ ద్వారా యాకమ్మ మనసులోని మానవత్వాన్ని తట్టి లేపిన సన్నిహితంగా ఆవిష్కరించారు. మానవనేవే మాధవనేవ అనే నినాదం ఈ కథకు స్తరం నిర్వచనం ప్రజలతో పలకడంతో కథ ముగుస్తుంది.

వారియస్ : మనిషిని మనిషి నమ్మలేని సందర్భంలో కనీసం దరిదాపులకు కూడా రానివ్వని కాలంలో పరిశుద్ధతకు ప్రాధాన్యతనిస్తూ పారిశుద్ధ కార్బూకులు చేసిన సేవలు అమోఫుం వారిని శీర్షిక ద్వారా ఈ కథ నడుస్తుంది. లచ్చిమి ఎల్లమ్మ సఫాయి రాములు ఈ పాత్రల ద్వారా వీరు రోజు కంటోన్మెంట్ రెడ్ జోస్లలో కూడా ప్రాణాలకు తెగించి దైర్యంతో కరోనా వార్షుల్లో వారి ఇంటి ముందు ఉన్నటువంటి మురికి, చెత్తాచెదారం నిలువ లేకుండా చేస్తున్న వారిని మనుషులు ఎలా చీదరించుకుంటారు? అయినా వారి ముఖాల్లో ఎలాంటి

దేవపం, అహంకారం, ఈర్ష కనిపించక సేవే పరమాపదిగా ఉంటూ వారు చేసినటువంటి సేవలను వారియస్ అనే కథ ద్వారా చూపించారు రచయిత్రి. హృదయం ద్రవించే సన్నిహితాలు మనకు ఈ కథలో కనిపిస్తాయి.

ప్రాణాదాతలు : ప్రీతి మాతృత్వం ఒక వరం. కరోనాకాలంలో కోవిడ్ 19 పొజిటివ్ సోకినటువంటి నిండు గర్భిణులకు గైనకాలజ్యేస్ట్ డాక్టర్ ని సంప్రదించినప్పుడు వారు చేసిన సేవలను గుర్తు చేస్తూ డాక్టర్ అనురాధ పాత్ర ద్వారా ఈ కథ నడుస్తుంది. డాక్టర్ అనురాధ ఎంతోమంది కరోనా గర్భిణులకు ప్రసవాలు చేసి వారి మెప్పును పొందారు. దానికి చిహ్నంగా ఆమెకు హస్సిటల్లో పుపు వర్షం కురిపిస్తారు. ఈ కథలో డాక్టర్ ఔన్నత్యాన్ని, వారి దైర్యమహాసాలను వారి సేవలను కొనియాడారు రచయిత్రి.

సెల్యూట్ట్ : ఈ కథలో పోలీసుల సేవలను కొనియాడుతూ నగర కమిషనరేట్ అభినందన సభ ఏర్పాటు చేస్తాడు. ఈ కార్యక్రమంలో పోంగా మినిస్టర్ ఎస్ట్, డిజిపి, ఐఐ మొదలైన అనేకమంది పెద్దలు పోజరవుతారు. కిరణ్ అనే బ్యాంకు ఉద్యోగి కరోనా సోకింగ్ డయంతో ఎవరూ హస్పిటల్కి తీసుకు వెళ్లకపోతే ఎన్సి విజయ్ కుమార్ దైర్యంతోటి, మానవత్వంతో తన కారులో ఎక్కుంచుకొని హస్సిటల్కి తీసుకువెళ్లి ట్రైటైంట్ చేయస్తాడు. అయినా కిరణ్ ప్రాణాలు గాలిలో కలిసిపోతాయి. ఈ సన్నిహితాన్ని రచయిత్రి నిజజీవితంలో పోలీసులు కరోనా సమయంలో చేసిన త్యాగాలు, సేవలు కళ్లకు కట్టినట్లు చూపించారు. నిజంగా వారి సేవలు గురించి ఎంత చెప్పినా తక్కువే! కొంతమంది ప్రాణాలను సైతం కోల్పోయి చివరి వరకు కుటుంబాలకు దూరంగా ఉంటూ ప్రజాసేవలోనే కన్న మూసిన ఉదంతాలను చిత్రించారు.

అపద్మాంధపుడు : ఈ కథలో డాక్టర్ స్వామి నిస్సార్ సేవకుడు పేదవారికి దైర్యం చేయడమే లక్ష్మణంగా పెట్టుకొని పని చేస్తూ ఉంటాడు. డాక్టర్ పూత్రి ఎంత పవిత్రమైందో ఆ పదవికి సార్థక నామధేయుడు డాక్టర్ స్వామి అనిపిస్తుంది ఈ కథలో. అర్థాత్ ఎవరు షోన్ చేసినా వెంటనే స్పుందించి, వైర్యం అందిస్తూ ఉంటాడు. ఉచితంగా మందులు పంపిణీ చేస్తూ ఉంటాడు. కరోనా కాలంలో చాలామంది దాతృత్వ హృదయం ఉన్న వైద్యులు స్వామిలాగే సేవలు చేశారనే. ఈ విషయాన్ని రచయిత్రి కథలో ఆవిష్కరించారు.

దివ్య తేజం : ఈ కథలో వికలాంగుడైన ఉద్యోగి మహేందర్ భార్య రాసిచిన నిత్యపసరాల సరుకు తీసుకొద్దామని మార్కెట్ కి వెళ్లాడు. అక్కడ మామిడి పశ్చ అమ్మె ఆమె వద్ద కేజీ మామిడి పండ్లు కొంటాడు. కొంతమొగ్గ ఇష్టమని అడుగుతాడు. అప్పుడు

ఆమె సారు మాకు ఏమీ లాభం వస్తుంది, సారూ అంటుంది. ఆ తర్వాత మహేందర్లో వచ్చిన మార్పు మామిడి పండ్లు అమ్మే ఆమెలో ఉన్న విశాల హృదయం కథలో చక్కగా ఆవిష్కరించారు. పారుకుడు కథ చదువుతున్నంత సేపు ఇలాంటి వాళ్లు కూడా ఉంటారా? అనే ఆలోచనలు పడతాడు. తరువాత పరిప్రహన చెందుతాడు. మహేందర్ ఆమె హృదయ సంస్కరానికి చేసిన సాయం నిజంగా కస్తిరు తెప్పిస్తుంది.

చేయూత : రైలులో పల్లీలు అమ్మే లలిత, ఛాయి అమ్మి జీవనం చేసే రాజు ఉంటారు. వీరి పరిచయం ప్రేమగా చిగురించి, కుటుంబంగా విస్తరించడం, లలిత ముగ్గురు పిల్లల తల్లి... దిక్కు లేని వారికి దేవుడే దిక్కు .. తల్లి తండ్రులను కోల్పోయిన లలితకు రాజు దేవుని రూపంలో భర్తగా లభించాడని మురిసిన ముచ్చట... మున్నుల్లే అని విధి ఆదుకున్న ఆట లలిత కుటుంబాన్ని ఎలా చేసింది? చివరకు పిల్లలు అనాధ లుగా ఎలా మారారు? వారి ఆలనా పాలనా ఎపరిది? ఇలా అనేక దుఃఖపు ఛాయలు పారుకుడి హృదయాన్ని ద్రవింపచేస్తాయి.

కరెంటు : ఈ కథలో కరెంటు పోల్వర్ సాంబయ్య కనిపిస్తాడు. తను ఎంతో వ్యక్తి నిబధ్యతతో పనిచేసినప్పటికి, లాక్ డోన్ కాలంలో ఒక్క పూట కరెంటు రాకుంబే ప్రజలు తనని ఎలా చూస్తారు? అనేది కథలో చూడాలి. చివరగా కరెంటు వారి సేవలను గుర్తించి సాంబయ్యకు కృతజ్ఞత తెలపడంతో కథ ముగుస్తుంది.

అశాస్త్రియత : కరోనా కేసులు రోజు రోజుకు పెరుగుతున్న సేవధ్యంలో ప్రజలు గుడ్డి విశ్వాసాలను నమ్మి ఎలా ప్రజలను తప్పుదోవ పట్టించారో ఈ కథలో తెలుస్తుంది. చదువుకున్నారు, అధికార పోందాలో ఉన్న నాయకులు కూడా గోమూర్తం, ఆవుపేడతో వైరసును అంతం చేయుచ్చన్న మూర్ఖ విశ్వాసాలను ఎండగట్టారు.. ఈ కథలో.

ఈ రచయితి కరోనా కాలాన్ని కథల్లో బంధించి, చరిత్ర పుటల్లో ఒక పుటగా మిగిలారని చెప్పువచ్చు. ఇవి ఊహ కథలు కాదు, వాస్తవ కథలు ప్రతి కథ యథార్థ దృశ్య కావ్యం. కరోనా చేసిన విలయం అంత ఇంత అని చెప్పాలేము. చరిత్రలో ఎన్నో ఎన్నో నోట్లో ప్రకృతి వైపరీత్యాలను చూసిన మనకి... కరోనా ఒక కొత్త గుణపాతం నేర్చింది అని చెప్పాచ్చు. మనవిలో మానవత్వం వికసించాలే కానీ, గుడ్డి నమ్మకం కాదు.. మానవ సేవ మాధవ సేవ అని ఈ కథల ద్వారా నిరూపించారు యాకమ్మ గారు. ■

మండ వుస్తుకాలు రాయటం కన్నా వేయి ప్రసంగాలు
చేయటం కన్నా - రఘ్వంత అచరణ చాలా
ప్రయోజనకరం. - కందుకూరి

ఖరీదైన పెన్ను

పెన్నుల పొపులోకి వెళ్లాను
మెరుస్తున్న, మైమరిపిస్తున్న కలాలు
చూస్తే ఒక్కటి వేలకు వేలు ఖరీదు
ఒక్కర్కెనా బహుమతిగా ఇవ్వాలి!
చిరకాలం గుర్తుగా ఉంటుంది
చిన్న ఫలితం కూడా ఆశించని బహుమతి అవ్వాలి
నాస్తికి ఇస్తే ...
తిరిగి ఆస్తి మీలునామా రాసిస్తాడేమో ..
వద్ద వద్ద ... ఏ రిటర్న్ గిఫ్ట్ వద్ద!
ప్రాణం పోసిన అమ్మ కోసం కొంటే..?
పాపం గూట్లో పెట్టేసుకుంటుందేమో!
రాయలేదుగా ...
బదులుగా ‘తిన్నువా, బిడ్డా’
అని ఆదుగుతుందేమో...?
వద్దొద్దు బదులేమీ వద్ద

ఇక ప్రియురాలికి ఇస్తే ...
నిన్నే ప్రేమిస్తున్నానని మరో లేఖ రాస్తుందేమో...
నేనిచ్చిన సిరా... నాకే .. వద్ద... వద్ద!
నా దగ్గరే ఉంచుకుంటే
మా గేరిలో తిరుగుతూ
ఎదలను సరిగా కప్పుకోలేని
యాచకమ్మ పాడే పాటని రాయగలడా, ఖరీదైన సిరా?
పోసి, నెత్తుటి ధారలను, కన్నీలి బాధలను
కాగితంపై పెట్టగలడా?
అమ్మ ఖరీదైన పెన్ను
ఇంక అయిపోతుందని రాయటం మానేస్తాడేమో..!
వద్ద... వద్ద...
గుండెల మీద ఉన్న పది రూపాయల పెన్ను చాలు
అస్తి అదే రాయగలదు!
చెక్ ఔట్ ప్రం ద పావ్ ..
చెక్ ఔట్ ప్రం ద పావ్ ...
(ఇలీవల ఓ ఖరీదైన పెన్నుల పొప్కి వెళ్లినప్పుడు కలిగిన స్పందన)

- వహీద్ ఖాన్
94419 46909

కవిత

నిధి

మా ఊరితో నాకు ఉన్నవన్నీ
 అక్కర జ్ఞాపకాలే!
 మా తాలూకా శాఖా గ్రంథాలయంలో
 మూడు వేల పుస్తకాలుండేవి
 స్కూలు పైనల్ లోపలే
 అవన్నీ చదివేసి నట్టు గుర్తు,
 అర్థమైనకాడికి.

 వేయి పడగలు గ్రంథాన్ని
 నాలుగు రోజుల్లో ముగించాను
 'కండ్చు పాడైతయిరా' అనేది మా అమ్మ
 ఎక్క దీపం వెలుగులోనే ఇదంతా
 కండ్చు పాడు కాలేరు గాని
 కొత్త చూపులు మాత్రం మొలిచాయి
 ఇప్పుడక్కడ లైబ్రరీ లేకున్నా
 ఆ వీధుల్లో తిరుగుతుంటే
 అనాటి నవలల్లోని పాత్రలతో
 ముచ్చబేస్తున్నట్టే వుంటుంది!

 ఇప్పుడ్డి నగరంలో
 మా మేడ రెండో అంతస్తును
 లైబ్రరీగా రూపొందించాను
 ఊరి కంటే నాలుగు రెట్ల
 అపురూప గ్రంథ సంచయం పోగుపడింది
 అబిష్ణులో పుట్టపాత్రల మీద
 తిరిగి కొన్నావి కొన్నా!
 పైనలై పోతే క్యాంపస్కు నడిచిపోయిన రోజులు!

 వేమన నా ఆత్మ కదా!
 అతని పేరే పెట్టాను దానికి
 ఎక్క యాదగిరి రావు చెక్కిన
 చక్కని బంగారు ఆక్కరాలు
 చీకట్లో కూడా మెరుస్తుంటాయి
 మా ఆవరణలో
 ఓ ఎత్తయిన అశోక చెట్లుంది
 ఈ పదేండ్లలోనే అది గబగబా పెరిగింది
 పుస్తక సౌరభాన్ని ఆప్రూణించాలని కాబోలు!

 పరిశోధక విద్యార్థులు వచ్చి
 సంప్రతించాలని నా కోరిక
 అది భ్రమ అని తేలిపోయింది.

- డాక్టర్ ఎన్.గోపి

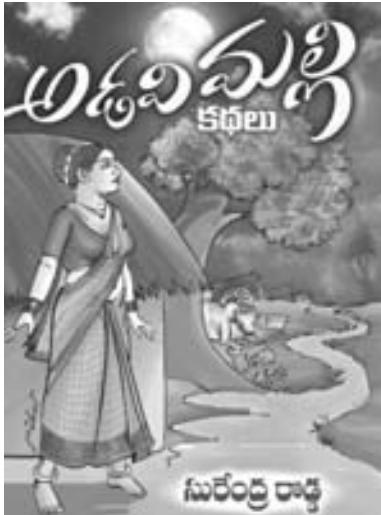
93910 28496

కాలం మారుతున్నది
 సమాచారాన్ని జ్ఞానం అంటున్నారు
 ఓపికలు తగిపోయాయి

 మూడు బాగా లేనప్పుడల్లా
 పైకి వెళ్లి కూర్చుంటాను
 కవులెందరో నాతో కబుర్లు చెప్పున్నట్టుగా వుంటుంది
 దబ్బులు కాదు గానీ
 నన్ను అక్కర సంపన్నుల జాబితాలో చేర్చినందుకు
 అనాటి రచయితలందరికీ నా కైమోద్పులు!

 లండన్లో బ్రిటిషు లైబ్రరీని చూసినప్పుడు
 నా సేకరణలు
 తక్కువేమీ కాదనిపించింది
 అవును!
 ఇది అరుదైన అక్కరశాల
 నా బతుకును సార్ఫకం చేస్తున్న
 సంవేదనల ఆరని జ్వల ...!

పరిచయం

సహజ మల్లెల పరిమళాలు

‘అడవిమల్లి’ కథలు

- డాక్టర్ వి.ఆర్.రామాని

98484 43610

మనం కథలనుకుని రాసేటి వన్నీ కథలు కాదు. అయితే అలా కథలుగా చెప్పుకునేవి ఏవైనా జీవిత పార్శ్వాల స్వర్ఘలే. జీవితంలో జరిగినవో, లేదా విస్తవో, కన్నవో అయివుండిన సంఘటనల కళాత్మక సన్నిఖేశాలే అయివుంటాయి. అయినా అలా రాసిన వాటి నెన్నింటినీ కథలనరు. ఆ రచనా నిడివినీ, నిర్మాణ పద్ధతినీ బట్టి వాటికి కథా స్నేహిలనో, కథామాలికలనో, కథానికలనో, కథలూ, మినీ కథలు, గల్పికలనో పిలుస్తుంటారు. అవన్నీ కథానాహిత్య ప్రక్రియలే. ఆత్మాతమూనుభాతుల పరంపర మ్యాజింగ్స్, కార్బూ కథలు, కాలమ్ కథలు కూడా అలా వచ్చినవే. ఆవిధంగా చూసినప్పుడు సురేంద్ర రొడ్డ ముద్రించిన ‘అడవిమల్లి’ సంపాదిలో మైన తెలిపిన ఆన్ని లక్ష్మాలు కలగలిపిన రచనలున్నాయి. ఇవన్నీ సురేంద్ర గారి స్వీరు జీవితానుభవం నుంచి ఆవిర్భవించిన విశిష్ట రచనలే.

బేసిగ్గా సురేంద్ర రొడ్డ కవి. అతను రాసిన ‘సాన్న పచ్చి అబద్ధాలకోరు’ అన్న కవితా సంపుటి బాగా పేరు తెచ్చిన కవితా సంపుటి. దాని తర్వాత ప్రేమతత్త్వాన్ని ఆవిష్కరించే ‘భావ తరంగాలు’ కూడా చెప్పుకోదగ్గ కవిత్వమే. ఇప్పుడు మొదటి సృజనాత్మక రచనగా ‘అడవిమల్లి’ తెచ్చాడు. అడవిలో మల్లెలు ఎలా స్వచ్ఛంగా మధుర సువాసనల్ని గుబాళిస్తుంటాయో ఈ కథలూ అలాగే ఏ భేషజాలు నింపుకోకుండా సహజ మల్లెల సౌగంధ్యంతో గుబాళిస్తున్నాయి. ఇందులోని ప్రతి రచనా నినద్ర నిజాలను నిజాయితీగా గర్భికరించుకున్నది. ప్రతి దాంబ్లోనూ ప్రాదేశిక భాషాసంపదను, భాషా సాందర్భాన్ని నింపబడ్డం గమనించవచ్చు. ప్రతి కథలోనూ ఒక చమత్కారం, ఒక ఆలోచనాత్మక ముగింపు మేళవింపబడివుంది. ఆ కారణంగా ఇది అందరినీ ఆకర్షిస్తాయి. ఈ కథల్లోని ప్రతి సన్నిఖేశమూ గ్రామీణ జీవితాలతో ముడిపడి వున్నదే. అందుకే ఈ కథల్లో

జానపదుల స్వచ్ఛమైన మనసులు, నిస్సార్ ప్రవర్తనలు, ఆతీయానుబంధాల చతురోక్తులు, మధ్య తరగతి మనస్తత్తులు అతిసహజంగా చిత్రింపబడ్డాయి. ఈ కారణంగా ప్రతి కథా జీవిత పాదులక్లిన మల్లెతీగే. ప్రతి సన్నిఖేశమూ అందంగా విరిసిన అడవి మల్లె.

పల్లెల్లో భూస్వాముల ఆధిపత్యానికి అడ్డూ ఆహ్లా వుండదు. వారికెవరూ ఎదురు తిరగరు. అడ్డు చెప్పరు. అలాంటి పరిస్థితి వున్న ఒక రెడ్డి జీతగాడి భార్య పైన కన్నేసి అఫూయిత్తుం చేయబోతే అతన్నెదిరించి, తగిన బుద్ధి చెప్పిన ఒక అడవిమల్లి అభిజాత్యాన్ని, శీలవరంగా తన ఆత్మరక్షణ ఎలాంటిదో నర్సగర్జుంగా చిత్రించిన కథ ‘అడవిమల్లి’. నాగరికత, సమాచార సాంకేతికత పెరిగిపోయి ప్రపంచికరణ ప్రభావంతో మనిషిలో పెరిగిపోతున్న వాటిజ్య మనస్తత్త్వాల ఫలితంగా సెంబీమెంట్స్‌ని పాతాళానికి తొక్కేసి ఒకే చోటువున్నా కన్నవారిని కన్నెత్తి చూసి, పలకరించని రీతిగా తయారైన సంతానం ఎలాంటిదో ‘సాన్న పాలలో వెన్న’ కథలో చిత్రింపబడింది. కనకార్పులో కన్నతండ్రినే పట్టించుకోని ఒక కొడుకుకు ఒక తండ్రి తన ఉత్తరంతో కన్న తెరిపిస్తాడు ఈ కథలో. ఒక ఇంట్లో వుండే కొడుక్కి అదే ఇంట్లో వుండే తండ్రి ఉత్తరం రాయడం ఈ కథలో టీప్పున్.

ఒకప్పుడు పల్లెలు గంగిరెద్దుల ఆటలు, వీధినాటకాలు, కోలాటాలు, చెక్కబ్బజనలతో కళకళలాడుతుందేవి. అలాంటి పల్లెల నుంచి చదువుకుని పైకొచ్చిన ఉద్యోగస్తులు పట్టణాల్లో స్థిరపడి ఆ పల్లె ఆటపాటలకు ఆనందాలకు దూరమై పోతుంటారు. చివరికి అయిన వారి చాపులకు సైతం హజరు కాలేకపోతారు. ‘పచ్చని జ్ఞాపకాలు సెలయేరు’ కథలో అదే కనిపిస్తుంది. కంగుందిలో టీచర్కగా వనిచేస్తున్న రచయిత

అమృత్యు మరణానికి హజరు కాలేదనే బాధను వ్యక్తం చేస్తాడు.

భార్యాభర్తలు ఇద్దరూ ఉద్యోగస్తులై దబ్బు సంపాదనలో పడిపోయి తమ బిడ్డలను అమ్మానాన్నల ప్రేమకు దూరం చేస్తే ఆ పిల్లల మనోవ్యధ ఎలా ఉంటుందో ‘నానమ్మ పెంపకం’ కథలో వివరించారు. భార్యాభర్తల అనుబంధాన్ని వివరిస్తూ ఆడవాళ్ళ చిన్న చిన్న కోరికల్లనే వారి ఆనందం పుంటుందని ‘పజుపు ముక్కుపుడక’ కథ చెబుతుంది. ఒక ఆడదాని కోసం వారి వ్యవసాయ పంటకు నిష్పు పెట్టాలనుకునే భూస్వామి రంగారెడ్డి, ఆరుగాలాలు అగచాట్లు పడి పండించిన పంటను బుగ్గపాలు చేయడానికి ఇష్టపడని మరో కష్టజీవి రంగయ్య రైతు కష్టం’ కథలో కనిపించే వ్యక్తులు. ఈనాడు నిస్యారంతో అందరికీ మేలు చేసేవాడిని అసమర్థుడిగా, పిచ్చివాడిగా చూసే లోకంలో ప్రజలకు సేవనేసి, మేలు చేయడమే జీవితంగా ఎంచుకున్న వ్యక్తినీ ఎప్పుడో ఒకప్పుడు లోకం గుర్తిస్తుందని, అతనికి కడసారైనా అందరూ దేవుడిలా అభిమానిస్తారని నిరూపించిన కథ ‘పిచ్చేడి కథ’.

కథల్లో కవిత్వం చెప్పడం చాలా కష్టం. కవితాత్మక వాక్యాలు రాయడం వేరు. కథలో కవిత్వాన్ని చొప్పించడం కుదరని అంశం. తన కవితని తన కూతురు ఉగాది నాడు పల్లెవాళ్ల ముందర చదవడం చెవిటి వాడి ముందు శంఖం ఊదినబ్బే కడా. అలాగే మరో కవిత చదివిన ఎన్నారె సుందించిన తీరు మరో కథలో అతి సహజమే! తొలి ఉగాది, నాన్నా నేనొస్తున్నా కథల్లో ఈ కవిత్వమూ ఒక భాగంగా నిలచింది. సీతమ్మ మొగుడు, ఏడుకొండలోడి దుడ్డ, గాచ్చారం, దేవుళ్ల, దేని విలువ దానిదే వంటి కథలు గ్రామీణ జనాలలో వున్న నమ్మకాలను, వారి జీవిత విధానాలను చిత్రించిన కథలు. ఇస్మీలి సాక్షిగా’ కథలో నేడు పెట్టిగిపోతున్న సీరియల్సు, సెల్లుల సంస్కరించి, దుష్టభావాన్ని తెలియచేపే ప్రయత్నం జరిగింది. నివేదిత, ఆళ్ళశేర్యం కథల్లో మధ్య తరగతి మనుషుల మనస్తత్వాలకు ప్రాధాన్యత ఇచ్చారు. కవిగా ఎదుగుతున్న సురేంద్ర కథలు కూడా రాయడం అభినందించదగ్గ విషయం. కథా సాహిత్య అధ్యయనంలో శ్రద్ధ వహిస్తే మంచి కథకుడిగా ఎదుగుతాడనడంలో ఎలాంటి సందేహమూ లేదు. వారి ఈ తొలి ప్రయత్నం ప్రశంసించదగిందే. కథలో వాడిన భాష, మాండలిక పదాల సొంపు హృద్యంగా సాగింది. భవిష్యత్తులో మరిన్ని మంచి కథలు రాయగలరని ఆశీర్ధాం. ■

స్వయం బోధ

గతం తాలూకు గాయాలు మానవప్పుడు మనముందెప్పుడూ భవిష్యత్తు కనిపించదు జరిగింది మన మంచికే అనుకున్నప్పుడే గమ్యం మనముందుంటుంది!

మనకెవరు తోడు రారు
మనకు కావాల్సింది మనమే!
నేర్చుకోవాలి, చేసుకోవాలి
నిస్సులీ తోడు రేపు రాదు
బతుకులోనూ, భవిష్యత్తులోనూ
నీకు నువ్వే శోధన, నీకు నువ్వే సాధన
కళ్ళ ముందు కనిపిస్తున్న భవిష్యత్తువి
రేపు ఇంకొకరికి మార్గదర్శివి
నిస్సులీలా నేడు ఉండదు నేటిలా రేపు ఉండదు
నిస్సు ముంచాలనే, తుంచాలనే ఎవరైనా చూడొచ్చు
ముప్పు మాత్రమే మొక్కువై పైకి లేవాలి
నీకంటూ మరో ప్రపంచం ఉంది
నిస్సు నువ్వు నిలబెట్టుకో
నిస్సు నువ్వు వద్దనుకున్నప్పుడు
ఎవరూ నిస్సు ఓదార్ఘలేరు
ఈ ఓదార్ఘ ఊయల నిస్సు మోయలేదు
చిన్న చిన్న వాటికోసం బంధాల దారాల్ని
బలవంతంగా తెంపేసుకోవడం భావ్యం కాదు కడా...
నిత్య సంఘర్షణలకు నిలబడి బలబడి
మనకు మనమే మున్నుందుకు సాగిపోవాలి!

- సామ్మ వీరబత్సుని

91216 54209

స్వాత్మదాయకంగా డాక్టర్ గరికపాటి నాటకోత్సవాలు

కళ కళకోసం కాదు, కళ సమాజంకోసం అనే నిజాన్ని అజెండాగా జెండా ఎగురవేసున్న కళావేదిక ‘ప్రజానాట్యమండలి’ కీర్తిశేషులు గరికపాటి రాజూరావు 59వ వర్ధంతిని పురస్కరించుకుని ప్రజానాట్యమండలి ఆధ్వర్యంలో విశాఖపట్టణం, కళాభారతి ఆధికోరియంలో సెప్టెంబరు 7, 8 తేదీల్లో రంగస్థల నాటకోత్సవాలను నిర్వహించారు. ఈ రెండ్రోజులూ ‘ప్రజా కళాకారులు ఆలా పించిన గీతాలు ప్రేక్షకులను అలరించాయి. ‘ప్రజానాట్య మండలి’ లక్ష్మీలను విపరిస్తూ, దేశ వాస్తవ స్వరూపాలను బహిరాతం చేస్తూ చురుకైన పదాల వరుసలతో సాగాయి. ‘అరుణారుణ తేజి, కోటి సూర్యాళ్ల కాంతితేజి, ప్రజారూపాల ఘనాపాటి గరికపాటి...’ అంటూ రాజూరావు గారిని కీర్తిస్తూ పాటలు ఆ మహానీయుడై సభేవంగా వేదిక మీద నిలిపినట్లయింది.

డాక్టర్ కె.జి.వేణు, డాక్టర్ బి.గంగారావు, డాక్టర్ మీగడ శశిభూషణరావు, జి.రమణ, అనిల్ కుమార్, దండు నాగేశ్వరరావు, మంణెన సీతారాం, ఎం.చందు తడితరులు చేసిన ఉపన్యాసాలు ప్రేక్షకులను అలరించాయి. గరికపాటి రాజూరావు పుట్టుక, బాల్యం, విద్య, ఉద్యోగం, కళాకారుడిగా ఎదిగిన పరిణామం, ‘ప్రజానాట్యమండలి’ వ్యవస్థాపక కార్యదర్శిగా ఆయన నేవలు, తోటి కళాకారులను ప్రోత్సహించిన విధానం, వైద్యుడిగా పేదప్రజలను ఆదుకున్న వైనం, చివరి శ్వాసదాకా కళను ప్రజలకే అంకితం చేసిన కళాట్యక జీవిత వైభవం గురించి వక్కలు గుర్తు చేశారు. వర్తమానంలో దేశం నిండా ప్రజలను అందోళన పరుస్తున్న విషపూరిత తీరుతెన్నులను ఎండగట్టి, వాటిని ఎదుర్కొచ్చి శక్తిని సామాన్యుడికి అందజేయవలిన బాధ్యత కళాకారులదేనిని గుర్తుచేశారు. ఈ ఉత్సవాలు ప్రతి ఏటూ జరగాలని ఆకాంక్షించారు.

మొదటిరోజు రసరుబి, పొన్నారు వారు ‘గుర్తు తెలియని శవం’ నాటిక ప్రదర్శించారు. పేదరికపు కష్టాలు, కన్నతల్లి మృతదేహానికి కర్కుండలు నిర్వహించలేని దుస్థితిలో ‘గుర్తు తెలియని శవంగా’ వదిలేసి రావటం మొదలైన దృశ్యాలకు నటీ నటులు జీవం పోశారు. రెండవ నాటికగా చైతన్య కళా ప్రవంతి శీలప్లాంట్ విశాఖపట్టం వారు ‘గుడి ఎనక నా స్వామిని ప్రదర్శించారు. జీవితం మీద విరక్తి చెందిన నిరుద్యోగి అనుకోని పరిస్థితుల్లో స్వామిజీగా మారటం, రాజకీయ నాయకులతో కలిసి ప్రజలను మోసగిస్తూ ఆస్తులు సంపాదించటం, ఆపైన ఆశ్రమంలో తగువులు... ఇలా ఎన్నో దృశ్యాలు వర్తమానంలో బాబాల మోసాలకు దర్శణంగా నిలిచాయి. రెండవరోజు విశాఖపట్టానికి

‘గుడి ఎనక నా స్వామి ..’
నాటికలో
ఒక సమావేశం

చెందిన భద్రం శౌండేషన్ కళాకారులు ‘కలిసుంటే’ నాటికను ప్రదర్శించారు. ఈ ప్రదర్శన సాధారణ స్థాయిలో హస్యభరితంగా సాగింది.

ఈ ఉత్సవాల్లో భాగంగా ప్రజాకవులు రాసిన గీతాలతో ‘మన పాటలు’ అనే మూడు పుప్తకాలను ఆవిష్కరించాయి. మొదటి భాగం ‘దేశభక్తి - అభ్యుదయ’ గీతాలు, రెండో భాగం ‘జనం పాటలు’, మూడో భాగంలో ‘ఎరజిండా, అమరవిరులు, రాజకీయ చైతన్యం’ గీతాలు చోటు చేసుకున్నాయి. ఈ సందర్భంగా పాటల రచయితలైన గంబేదు గౌరునాయాడు, నల్లి ధర్మారావు, కొర గోవర్ధన్, మౌలాలి, వద్ద, రెడ్డి శంకరరావు, ఐ.వెంకటేశ్వరరావు, మంగరాజు, సన్యాసిరావు, ఎం.చందీ, వెంకటరావు మొదలైన వారిని సత్కరించారు.

ఈ నాటకోత్సవాలకు నగరంలోని నాటకరంగ ప్రముఖులు, ప్రజాతంత్ర అభిలాషులు, ప్రజాసాహిత్య అభిమానులు, సామాన్యులు, క్రామికులు అధిక సంఖ్యలో హోజు కావటం ఉత్సవాల విజయానికి ఒక సూచిక. అయితే, నాటికల ఎంపికలో మరిన్ని జాగ్రత్తలు తీసుకోవాలించనే అభిప్రాయాలు వచ్చాయి. ప్రజానాట్యమండలి లక్ష్మీలను బలవరిచే నందేశాత్మక ప్రదర్శనలు ఉండాలని ఒక వాదన వినిపించింది. తన జీవితాన్ని ప్రజాకళలకే అంకితం చేసిన డాక్టర్ గరికపాటి రాజూరావు పర్థంతి సందర్భం మున్సుందు మరిన్ని కార్యక్రమాలకు వేదికగా నిలుస్తుందని ఆశిద్దాం.

- డాక్టర్ కె.జి.వేణు
98480 70084

సీమ అస్త్రిత్వ కేతనం
పుస్తకాన్ని ఆవిష్కరిస్తున్న
లక్ష్మీ పార్టీ, ఇన్కె,
రాపాశెం, అట్టాడ
అప్పలనాయిదు,
శాంతినారాయణ
తదితరులు

'సీమ అస్త్రిత్వ కేతనం' దాక్షర్ నాంతినారాయణ అమృతీత్వవం

'సీమ అస్త్రిత్వకేతనం' అమృతోత్సవ సంచిక ఆవిష్కరణ సభ 18.9.2022 ఆదివారం అనంతపురం ఆర్ట్ కాలేజీ ద్రామా హాల్లో అంగరంగ వైభవంగా జరిగింది. అనంత సాహితీ సమావేశాల్లో ఇది ఒక మైలురాయి. 100 మండికి పైగా కవులు, రచయితలు తెలంగాణ, ఆంధ్రప్రదేశ్, పాండిచ్చేరి రాష్ట్రాల నుంచి సభకు హజరయ్యారు. 20 ఏళ్ళ కాలంలో ఇలాంటి సభ అనంత పురంలో జరగలేదు. జిరసం గత వైభవాన్ని ఈ సభ కళకు కట్టినట్లినిపించింది.

రాష్ట్ర తెలుగు, సంస్కృత అకాడమీ అధ్యక్షులు దాక్షర్ లక్ష్మీ పార్టీ ముఖ్య అభిధిగా విచేసి అమృతోత్సవ సంచికను ఆవిష్కరించారు. సభకు రాచపాలం చంద్రశేఖర్ రెడ్డి అధ్యక్షత వహించారు. పద్మశ్రీ కొలకలూరి ఇన్కె, అనంతపురం పార్లమెంట్ సభ్యులు దాక్షర్ తలారి రంగయ్య విశిష్ట అతిథిలుగా పాల్గొన్నారు. ఆచార్య తుమ్మల రామకృష్ణ సభను ప్రారంభించారు. ప్రముఖ రచయితలు అట్టాడ అప్పలనాయిదు, దాట్ల దేవదానం రాజు గౌరవ అతిథిలుగా వేదికను పంచుకున్నారు. ప్రధాన మక్కలుగా బంధి నారాయణస్వామి, జి లక్ష్మీనరసయ్య పాల్గొన్నారు. రాచపాశెం చంద్రశేఖర్ రెడ్డి అధ్యక్షోపస్యాసనం చేస్తూ శాంతి నారాయణ కథ, నవలా రచయితగానే కాక కాలమిస్టగా, కవిగా తెలుగు సాహిత్యంలో ప్రసిద్ధులని అన్నారు. అనంతపురం జిల్లా సాహిత్య చరిత్రలో ఆయన సేవలు మరువలేని వని, వెలకట్టలేనివని అన్నారు. శాంతి నారాయణ 75 వసంతాలు హర్షించేసుకున్న సందర్భంలో ఆయన సాహిత్య చరిత్ర, సామాజిక సేవలు ఒక పుస్తక రూపంలో వెలువదాల్చిన ఆవశ్యకతను వివరించారు. శాంతి నారాయణ 2006లో విమల శాంతి సాహితీ సేవానంష్టను స్థాపించి జాతీయస్థాయిలో కవులను రచయితలను ప్రోత్సహిస్తూ సాహిత్యానికి తనదైన సేవలను అందిస్తున్నారన్నారు.

ద్రవిడ యూనివర్సిటీ వైస్ ఛాన్సిలర్ ఆచార్య తుమ్మల రామకృష్ణ మాట్లాడుతూ ప్రతి రచయితా గ్రామీణ కార్యకుల పక్కాన

సాహిత్యం రాయాలని, ఆ దిశగా శాంతి నారాయణ రచనలు చేస్తున్నారని అభిసందించారు. పద్మశ్రీ కొలకలూరి ఇన్కె మాట్లాడుతూ.. శాంతి నారాయణ రచనలు చదివితే అనంతపురం జిల్లా వాస్తవికత కళకు కదుతుందని అన్నారు. ముఖ్యాతిథి దాక్షర్ నందమూరి లక్ష్మీ పార్టీ ప్రసంగిస్తూ శాంతి నారాయణ గారి రచనలకు ఎప్పుడో పద్మశ్రీ అవార్డు రావాల్చిందని, తన వంతుగా కేంద్ర ప్రభుత్వానికి ప్రతిపాదనలు పంపుతానని తెలిపారు. అనంతపురం ఎంపీ దాక్షర్ తలారి రంగయ్య ఉపన్యాసిన్నారు కవులను, రచయితలను తగిన రీతిగా సత్కరించుకోవాలిన ఆవశ్యకత ఉండిని అన్నారు. కేంద్ర సాహిత్య అకాడమీ అవార్డు గ్రహీత బండి నారాయణస్వామి మాట్లాడుతూ, రాయలసీమ అంబే శాంతి నారాయణ, శాంతి నారాయణ అంబే రాయలసీమ అని అన్నారు. శాంతినారాయణ గాయపదిన నేల (సాధన) అనే నవలను రాయలసీమ అస్త్రిత్వ సేవ్యులంలో అధ్యతంగా అభ్యర్థికరించారని, త్వరలో అది అందుబాట్లోకి వస్తుందని తెలిపారు. సాహితీ విమర్శకుడు జి లక్ష్మీ నరసయ్య... శాంతి నారాయణ కథలు, నవలను ప్రసాదిస్తూ పీడిత ప్రజల పక్కాన ఆయన రచనలు చేయడం అభిసందర్శియమని అన్నారు.

మధ్యహం రెండవ సమవ్యాప్తి ప్రసాదిస్తూ అట్టాడ అప్పలనాయిదు సమన్వయకర్తగా 'వర్తమాన కథ - స్థానియత' పేరిట చరాగ్గోణ్ణి జరిగింది. దాట్ల దేవదానం రాజుతో ప్రొరంబమై జి లక్ష్మీనరసయ్య ప్రసంగంతో ముగిసింది. ఈ కార్యక్రమంలో రచయితలు ప్రసాదమూరి, రాసాని, రాధేయ, సమైటు ఉమాదేవి, లక్ష్మీ పద్మజ, దాక్షర్ ల్రీదేవి, వెంకటకృష్ణ, హరికిషన్, సద్గవ్లి, ఉమామహేశ్వర్, దాక్షర్ ప్రగతి, దీవెన తదితరులు మాట్లాడారు. సమావేశానికి విచేసిన బంధుమిత్రులు, స్నేహితులు, రచయితలు శాంతి నారాయణను ఘనంగా సన్మానించారు. చివరగా అస్త్రిత్వకేతనం పుస్తకాన్ని సంచికలోని రచయితలందరికి బహుకరించారు. అత్యంత స్థార్థిదాయకంగా ఈ కార్యక్రమం జరిగింది.

- కోటిగాల వస్తువు, అసంతపురం.

డೈರೀ

మనసి గుర్తుల్ని బతికించుకుందాం' ఆవిష్కరణ

ప్రకాశం జిల్లా సాహితి ప్రవంతి ఆధ్యాత్మిక ప్రముఖ కవి చందలూరి నారాయణావు రాసిన 'మనసి గుర్తుల్ని బతికించుకుందాం' కవితా సంపటిని బంగోలు NTR కళాచైత్రంలో ఆవిష్కరించారు. సభకు సరసం గౌరవ ఆధ్యాత్మిక లేఖనాలు డీ.ఆరుణ ఆధ్యాత్మిక వహించారు. 720 కవితలు రాసి అంతర్జాతీయ స్థాయికి ఎదిగిన చందలూరి కృషి గొప్పదన్నారు. అనంతరం పుస్తకాన్ని ఎమ్మెల్ని విత్తు బాలసుఖప్రాణం ఆవిష్కరించి, తొలి ప్రతిని మండలి బుద్ధప్రసాదీకి అందించారు. ఓ ఉత్సవ ఉపాధ్యాయుడిగా పొందిన అనుభవాలను కవితలుగా అల్లి, మంచి రఘుతాగా వేరు పొందడం మంచి పరిణామమని బాల సుఖప్రాణం అన్నారు. పుస్తక శ్రీకర్త బుద్ధప్రసాదీ మాటల్లాడుతూ... తరిగి పోతున్న మానవీయ విలువల్ని కాపాడే దిగగా కవితలు రాసిన చందలూరిని అభినందించారు. అనంతరం కవి నారాయణ రావు తన తల్లిదండ్రులు దక్కించామారి, వెంకాయమ్మ గార్లను, మామగారైన డా.సుబ్బారావు గారిని గౌరవించి, తన ఉన్నతికి కారణమైనందుకు ధన్యవాదాలు తెలిపారు. అస్తుమనేని వెంకట్రావు

తొలి ప్రతిని మండలి బుద్ధప్రసాదీకి అందిస్తున్న ఎమ్మెల్ని విత్తు బాలసుఖప్రాణం

పుస్తక సమీక్ష చేశారు. సాహితి ప్రవంతి రాష్ట్ర కార్యరథి జంధ్యాల రఘుబాబు మాటల్లాడుతూ.. ప్రతి మానవీయ కోణాన్ని ఆవిష్కరించిన మంచి మనసున్న కవి నారాయణావు అని అన్నారు.

ఎలమందను సత్కరిస్తున్న సుధాకర్బాబు, ఎంచివెన్.శర్మ తదితరులు

వ్యవస్థ మార్పునకు జాపువా కృషి

ఈ వ్యవస్థ మారాలని వందేళ్ల క్రితమే గుర్తం జాపువా కృషి చేశారని ఎలసిని సీనియర్ డివిజనల మేనేజర్ జి.సుధాకర్బాబు చెప్పారు. **28.9.2022**వ తేదీన జాపువా 127వ జయంతి సందర్భంగా విశాఖ పట్టంలో జీవిత బీమా ఉద్యోగుల లలిత కళా సమితి, సాహితీ ప్రవంతి ఆధ్యాత్మిక జాపువా జయంతి జరిపారు. ఈ సందర్భంగా సుధాకర్బాబు మాటల్లాడుతూ, దేశంలో చాందన భావజాలం భాగా ప్రచలిన సమయంలో ప్రజల్లో చైతన్యాన్ని పెంపాందించాలని జాపువా రచనలు చేశారని అన్నారు. జాపువా, గాంధీ, శ్రీల్కృష్ణ, అంబేద్కర్ తదితరులంతా మన దేశానికి వారసత్వ సంపద అన్నారు. విశాఖ తెలుగు ఆపార్యులు ఎలమంద మాటల్లాడుతూ, కులమత వ్యవస్థను కూకటి వేళ్ళతో ఏరి వేయడానికి కలాన్ని ఎక్కుపెట్టిన వ్యక్తి జాపువా అన్నారు. ఆయన రచనలు సమాజంలో మార్పులు తీసుకొచ్చాయని తెలుపుతూ కొన్ని పద్మాలను పొడి వినిపించారు. అనంతరం ఎలమందను ఘనంగా సత్కరించారు. ఎవిఅర్కె.మూర్తి ఆధ్యాత్మిక జరిగిన ఈ కార్యక్రమంలో మాజీ ఎమ్మెల్ని, ప్రజాశక్తి సంపాదకవర్గ సభ్యులు ఎంచివెన్ శర్మ, సాహితి ప్రవంతి కన్సీనర్ పెంటకోట రామారావు తదితరులు పొల్గాన్నారు.

స్టీల్ బీక్షలో ఉక్కు కవన భేల

మహాకవి గురజాడ అప్పారావు 160వ జయంతి సందర్భంగా విశాఖ ఉక్కు పరిరక్షణ పోరాట కమిటీ ఆధ్యాత్మిక విశాఖ కూర్చున్నపాఠం రిలే నొపోర దీక్షా శిబిరం వద్ద **21.9.2022**వ తేదీన 'ఉక్కు కవనభేలి' నిర్వహించారు. పలువురు కవులు, రచయితలు హాజరి వారి శైలిలో స్టీల్ ప్లాటర్ ప్రయవేచీకరణకు వ్యతిరేకంగా స్పందించారు. గురజాడ ముని మనవడు రింగ్రూడు మాటల్లాడుతూ, సాంతలాభం కొంతమానుకొని పొరుగుపారికి సాయుపడాలని చెబుతూ నమ సమాజానికి గురజాడ మార్పుదర్శకం వహించార్నారు. మాజీ ఎమ్మెల్ని ఎంచివెన్. శర్మ మాటల్లాడుతూ, గురజాడ వాణిజ్యం, విద్యలో పోలే పదాలని, మన సరుకులు ప్రపంచమంతరా అమ్మదానికి పోలే పదాలని పిలుపున్నా.. మన ప్రధాని ప్రభుత్వ రంగ పరిశ్రమల్ని అమ్మేస్తామంటున్నారని విమర్శించారు. దాక్టర్ మాటూరి శ్రీనివాస్.. ప్రభుత్వ రంగ పరిశ్రమల్ని ప్రయవేచీకరణ చెయ్యడమే దేశభక్తా అని ప్రశ్నించారు. కార్కి, కర్కకలే దేశానికి వెన్నెముక అనే స్టోరు రచనని ఆలపించారు. బ్యాంక్ యూనియన్ నాయకులు అర్పి. శర్మ మాటల్లాడుతూ, ఉక్కు పోరాటం విజయవంతమపుతుందని ధీమాని వ్యక్తం చేశారు. తరువాత కవులు, కవయిత్రులు కవితలను వినిపించారు. ఈ కార్యక్రమంలో దేవులపల్లి పద్మజ, డి.ఆదినారాయణ, జె.అయ్యాధ్యారాం, మంత్రి రాజశేఖర్, కెప్సెఎస్, వైటి.ధాను, ఎవ్.రామారావు, సీరుకొండ, డివిఅర్, యు.రామస్వామి, చెల్లూరి సంయమార్తి, సిపోవ్.అరుణ్, కెవిల్ మార్తి తదితరులు పొల్గాన్నారు.

గురజాడ చిత్రపటానికి నివాటుల్చీస్తున్న ఎంచివెన్.శర్మ తదితరులు

డೈರಿ

ಎಂಡಪಲ್ಲಿ ಭಾರತಿ, ವೇಲ್ಯಾರಿ ಸುಜಾತಲಕು

ವಿಮಲಾ ಶಾಂತಿ ಕಥಾ ಪುರಸ್ಕಾರಾಲು - 2022

ಪ್ರತಿ ಏಟಾ ಜಾತಿಯ ಸ್ನಾಯಿಲೋ ಆರ್ಹೆನಿಂಚೆ ವಿಮಲಾಶಾಂತಿ ಸಾಹಿತ್ಯ ಪುರಸ್ಕಾರಾಲ ಕೇಂದ್ರ ಈ ವಿಡು ಮಹಿಳಾ ರಚಯಿತುಲ ನುಂಬಿ 62 ಕಥಾ ಸಂಪನ್ತಾಲು ವಚ್ಚಾಯ. ಪ್ರಾಥಮಿಕ ಪರಿಶೀಲನ ತರುವಾತ 32 ಕಥಾಸಂಪನ್ತಾಲನು ನ್ಯಾಯ ನಿರ್ಣೇತಲಕು ಪಂಪಗಾ, ವಾರು ಸಮಗ್ರಂಗಾ ಪರಿಶೀಲಿಂಬಿ ಇಳ್ಳರು ರಚಯಿತುಲನು ಪುರಸ್ಕಾರಾಲ ಕೇಂದ್ರ ಎಂಬಿಕ ಚೇಸಾರು. ಆ ಪ್ರಕಾರಂ, ಸುಜಾತ ವೇಲ್ಯಾರಿ (ಗುಂಟೂರು ಜಿಲ್ಲಾ) ಗಾರಿ 'ಪಲ್ಲಾದು ಕಥಲು', ಎಂಡಪಲ್ಲಿ ಭಾರತಿ (ಚಿತ್ತರು ಜಿಲ್ಲಾ) ಗಾರಿ 'ಬಿತ್ತಕೀತ' ಕಥಾ ಸಂಪನ್ತಾಲಕು ವಿಮಲಾ ಸ್ನಾರುಕ ಕಥಾ ಪುರಸ್ಕಾರಾಲು ಪ್ರಕಟಿಸ್ತಿನ್ನಾಂ. ಪದ್ದಂ ಅನನ್ಯಾಯ (ಭಾದ್ರಾದಿ ಜಿಲ್ಲಾ) ಗಾರಿ 'ಒಪ್ಪುದು' ಕಥಾಸಂಪನ್ತಿಕಿ ಸ್ನೇಹಕ್ ಜ್ಞಾನೀ ಅವಾರ್ಡು ಇಸ್ತಿನ್ನಾಂ. ಪುರಸ್ಕಾರ ಗ್ರಹಿತಲಕು ಒಕ್ಕೊಕ್ಕರ್ತಿ ರೂ. 7500ಲು, ಜಾರೀ ಅವಾರ್ಡ್‌ಕಿ ರೂ. 1116ಲು ಪ್ರತಕಟಿಸ್ತಿನ್ನಾಂ. ಪುರಸ್ಕಾರ ಗ್ರಹಿತಲಕು ಅಭಿನಂದನಲು. ೫ ವ ತರಗತಿ ಪರಕು ಮಾತ್ರಮೇ ಚದುವುಕೊನಿ, ದಿಕೀತ ಮಹಿಳಾಗಾ, ವ್ಯವಸಾಯ ಕೂಲೀಗಾ ಜೀವನಂ ಕೊಸಾಗಿಸ್ತೂ ಕಥಾ ರಚಯಿತ್ರಿಗಾ ಮಾರಿನ ಎಂಡಪಲ್ಲಿ ಭಾರತಿ ಗಾರಿ 'ಬಿತ್ತಕೀತ' ಕಥಲು ನ್ಯಾಯ ನಿರ್ಣೇತಲು ಮುಖ್ಯರಿನೀ ಆಕರ್ಷಿಸಿದ್ದಂ ಹಾರ್ಡ್‌ಸೀಯಂ. ನ್ಯಾಯ ನಿರ್ಣೇತಲೈನ ಶೀಲಾ ಸುಭಾದ್ರಾದೆವಿ, ಕೆ.ವರಲಭ್ರಿತ್ತಿ, ಆಚಾರ್ಯ ಕಿಸೆರ್ ಶ್ರೀದೇವಿ ಗಾರ್ಲಕು ಕೃತಜ್ಞತಲು. ಪುರಸ್ಕಾರ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ ವಿವರಾಲನು ತ್ವರಳೋ ಪ್ರಕಟಿಸ್ತಾಂ.

- ಡಾ.ಶಾಂತಿ ನಾರಾಯಣ
ವಿಮಲಾಶಾಂತಿ ಸಾಹಿತ್ಯನೇವಾ ಸಮಿತಿ

ಪಾಲಪಿಟ್ಟ ಕವಿತಲ ಪೋಟೀ

ವಿಮಲ ಸಾಹಿತ್ಯ ಸಮಿತಿ - ಪಾಲಪಿಟ್ಟ ಸಂಯುಕ್ತ ಅಧ್ಯರ್ಥಿಗಳೇ ಜಾಪುವಾ ಸ್ನಾರುಕ ಕವಿತಲ ಪೋಟೀ ನಿರ್ವಹಿಂಚಾಲನಿ ಸಂಕಲ್ಯಿಂಬಿಸಿಟ್ಟು ವಿಮಲ ಸಾಹಿತ್ಯ ಸಮಿತಿ ಅಧ್ಯಕ್ಷರು ದಾ.ಜೆ.ಎ. ವಿದ್ಯಾರ್ಥ ರಾವು ಒಕ ಪ್ರಕಟನಲೋ ತೆಲಿಪಾರು. ಅಂತರಾನಿತನಾನ್ನಿ, ಅವಮಾನಾಲ್ಲಿ ಎದಿರಿಂಬಿ ತೆಲುಗು ಕವಿತಾ ಪ್ರಪಂಚ ಮೀದ ತನದೈನ ಮುದ್ರ ವೇಸಿನ ಸಾಮಾಜಿಕ ವಿಷ್ಣುವ ಕವಿತಾಮೂರ್ತಿ ಗುರ್ಬಂ ಜಾಪುವಾನಿ ಸ್ವರ್ಪಿಂಚುಕುಂಟೂ ಜರಿಪೇ ಈ ಪೋಟೀ ಕವಿತಲು ಪಂಪಾಲಿಂದಿಗಾ ಅನ್ನಿ ಪ್ರಾಂತಾಲ ಕವಲನೂ ಕೋರಾರು. ಮೊದಲೆ ಬಹುಮತಿ : ರೂ. 3000, ರೆಂಡ್‌ ಬಹುಮತಿ : ರೂ. 2000, ಮೂದ್ರ್ ಬಹುಮತಿ : ರೂ. 1000. ಪದಿ ಕವಿತಲಕು ಪ್ರತ್ಯೇಕ ಬಹುಮತುಲು : (ಒಕ್ಕೊಕ್ಕು ಕವಿತಕು ರೂ. 500)

- ಸಕಲ ವಿವಕ್ಷಿಲ್ಲಿ ವ್ಯತಿರೆಕಿಂದೆ ಅಂಶಾಲ ವಿವೈನಾ ಇತಿಹಾಸಾಲಗಾ ತೀಸುಕೋವಷ್ಟು. ಅನ್ನಿ ರಕಾಲ ಅಧಿವಾಸಾಲ್ಲಿ ನಿರಸಿಂಚೆ ಲಕ್ಷ್ಯಂ, ಪೀಡಿತ ವರ್ಗಾಲ್ಲೋ ಅತ್ಯಗೌರವ ಚೈತನ್ಯಾನ್ನಿ ಪ್ರೋದಿ ಚೇಯಡಂ ಕವಿತ್ವ ಸ್ವಜನಲೋ ಕೀಲಕಂ. ಕವಿತಲು ಈ ಪೋಟೀ ಕೋಸಮೇ ರಾಸಿನವೈ ಉಂಡಾಲಿ. ಬಹುಮತಿ ಕವಿತಲು, ಸಾಧಾರಣ ಪ್ರಮರಣಕು ಎಂಟಿಕೆನ ಕವಿತಲು ಪಾಲಪಿಟ್ಟ ಪತ್ರಿಕೆ ಪ್ರಮರಿತಮವತಾಯ. ಮೀ ಕವಿತಲು ಚರ್ಡಾನಿಕಿ ವಿವರಿತೆದೀ : 31 ಅಕ್ಟೋಬರ್ 2022. ಕವಿತಲನು ಪೋಸ್ಟ್‌ಲೋ ಲೇದಾ ಈಮೆಯಲ್ಲೋ ಪಂಪಾಚ್ಚು. ಕವಿತಲು ಪಂಪಾಲಿನ ಚಿರುನಾಮಾ : ಎಡೀಟರ್, ಪಾಲಪಿಟ್ಟ, ಫ್ಲಾಟ್ ನೆಂ: 2, ಇಲ್ಲ್‌ಕ್-6, ಎಂ.ಎ.ಜಿ-2, ವಿಪಿಪೆಚ್ಚಿ, ಬಾಗ್ಲಿಂಗಂಪಲ್ಲಿ, ಹೈದರಾಬಾದ್-500044.

ಸಾಮಾಜಿಕ ಚೈತನ್ಯಂ ಕೋಸಮೇ ಸಾಹಿತ್ಯಂ

ತಾನು ಸೃಷ್ಟಿಂಬಿನ ಸಾಹಿತ್ಯಂ ದ್ವಾರಾ ಸಮಾಜಾನ್ನಿ ಚೈತನ್ಯವಂತಂಗಾ ಮುಂದುಕು ನಡೆಸಿದೆ ಕವಿ ಜಾಪುವಾ ಅನಿ ಸಾಹಿತ್ಯ ಪ್ರವಂತಿ ಜಿಲ್ಲಾ ಅಧ್ಯಕ್ಷರು ಶ್ರೀನಿವಾಸಮೂರ್ತಿ ಪೇರ್ಕೊನ್ನಾರು. 28.9.2022 ತೇದಿನ ಜಾಪುವಾ 127 ಇಯಂತಿ ಉತ್ಸವಾಲನು ಸಾಹಿತ್ಯ ಪ್ರವಂತಿ ಅಧ್ಯರ್ಥಿಗಳೇ ನಂದಾಯಲ್ಲೋ ನಿರ್ವಹಿಂಚಾರು. ಜಾಪುವಾ ಚಿತ್ರಪರಣಿಕಿ ಕವಲು, ಉಪಾಧ್ಯಾಯುಲು, ಗ್ರಂಥಾಲಯ ಪಾಠಕುಲು ಘನನಂಗಾ ನಿವಾಶಲರ್ಪಿಂಚಾರು. ಅನಂತರಂ ತೆಲುಗು ಸಾಹಿತ್ಯಂ - ಜಾಪುವಾ ಸಾಹಿತ್ಯ ಸಾರಭಾಲು' ಅನೇ ಅಂಶಂಪೈ ಕವಿ ಸಮೇಜನಂ, ಸಾಹಿತ್ಯ ಸದಸ್ಯ ನಿರ್ವಹಿಂಚಾರು. ಅಂತೇಕೆಯುಪಿ ಉಪಾಧ್ಯಾಯು ಸಂಘ ನೇತ ಮುತ್ತೊಜು ವೀರಿಖಪ್ಪಾಂ, ತೆಲುಗು ಪಂಡಿತುಲು ಎಡ್ಲು ಪ್ರಸಾರ್, ಅನ್ನೆಂ ಶ್ರೀನಿವಾಸರದ್ದಿ ಮಾಟ್ಲಾದಾರು. ವಸ್ತುವು ಚೇತ ಶಿಲ್ಪಂ ಚೇತ ಪ್ರಜಿಲ್ಲಿ ಕಡಿಮಿಂಚೆ ಕವಿತ್ವಾನ್ನಿ ಚೆಪ್ಪಿನ ಜಾಪುವಾ ಒಕ ಪ್ರತ್ಯೇಕ ಸ್ಥಾನಂ ಪೊಂದಾರನಿ ಅನ್ನಾರು. ಮಾನವ ಸೊಫ್ತಾತ್ಮಕ್ಯಂ ಕಾಂಟೀಸ್ಟ್ ಸಾಹಿತ್ಯಾನ್ನಿ ಮರೊನ್ನಾತ ಸ್ಥಿತಿಕಿ ಚೇಕೂರ್ಣಿನ ಜಾಪುವಾ ನೇತಿ ಕವಲು ಅದರ್ಥಮನಿ ಪೇರ್ಕೊನ್ನಾರು. ಈ ಸಂದರ್ಭಂಗಾ ಎಡ್ಲು ಪ್ರಸಾದೆನು ಸಾಹಿತ್ಯ ಪ್ರವಂತಿ ಸಭ್ಯುಲು ಘನನಂಗಾ ಸನ್ಯಾಸಿನಿಂದಾರು. ಕವಿ ಸಮೇಜನಂಲೋ ಕೊಪ್ಪುಲ ಪ್ರಸಾದ್, ನೀಲಕಂರಮಾಚಾರಿ, ರಫ್, ನರೆಂದ್ರ, ಬಾಲರಾಜು, ಮದ್ದಿಲೇಕೀ, ಮಬುಬಾಷ ಕವಿತಲು ನಿನಿಪಿಂಚಾರು. ನರಸಿಂಹುಲು ಪಾಡಿನ ಜಾಪುವಾ ಶೃಂಕಾನ ವಾಟಿಕ ಪದ್ಯಾಲು ಅಂದರಿನೀ ಆಕಟ್ಟುಕೊನ್ನಾಯಿ. ಈ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಂಲೋ ರೋಲರ್ ಸ್ನಾಲ್ ಕರಸ್ಪಾಂಡೆಂಟ್ ಡಿ.ವಿ ಸುಖ್ಯಯ್ಯ, ಪರೀಷ್ ತದಿತರುಲು ಪಾಲ್ನೊನ್ನಾರು. ಗುಂಟೂರು, ವಿಶಾಖಪಟ್ಟಂ, ಕರ್ನಾಲು ತದಿತರ ಪ್ರಾಂತಾಲ್ಲೋ ಕೂಡಾ ಸಾಹಿತ್ಯ ಪ್ರವಂತಿ, ಇತರ ಸಂಸ್ಥೆ ಅಧ್ಯರ್ಥಾಯನ ಜಾಪುವಾ ಜಯಂತಿ ಸಭಲು ಜರಿಗಾಯಿ.

ನಂದಾಯಲ್ಲೋ ...

కొడవటిగంటి కుటుంబరావు

జననం : 28.10.1909 మరణం : 17.08.1980

మొట్టమొదటటి కథ 'ప్రాణాధికం' గృహలక్ష్మీ
మాసపత్రిక ఏప్రిల్ 1931 సంచికలో అచ్చుయింది.

ఆనాటి నుంచి వందలకొలదీ కథలు, కల్పికలు,
పదిపన్మందు నవలలు, నాటికలు, వేలకొలదీ వ్యాసాలు రాశారు.
కన్న మూసేవరకు కలం కింద పెట్టలేదు.

ప్రజాశక్తి బుక్స్‌హాస్ తాజా ప్రమాదాలు

సామాజిక విష్ణవకారుడు పోతులూరి వీరబ్రహ్మాం

సముద్ర సాహిత్యం రచనలు

సముద్ర

- సిద్ధాంత దిశల విభజించాలి కొన్ని వ్యక్తిగతిలు ఉన్నాయి. అందులో నీటి మూలాల్లో అంతర్విష్ణవులు ఉన్నాయి. - ఆమృతాంగు
- సామాజిక విష్ణవకారుడు పోతులూరి వీరబ్రహ్మాం అందులో నీటి మూలాల్లో అంతర్విష్ణవులు ఉన్నాయి. అందులో నీటి మూలాల్లో అంతర్విష్ణవులు ఉన్నాయి. అందులో నీటి మూలాల్లో అంతర్విష్ణవులు ఉన్నాయి. - ఆమృతాంగు
- ప్రముఖ దిశల ఇంట వార్తల ఉన్నాయి. గ్రంథ విష్ణవకారుడు పోతులూరి వీరబ్రహ్మాం ఉన్నాయి. - ఆమృతాంగు
- సిద్ధాంత అన్ని వ్యక్తిగతిలు ఉన్నాయి. అందులో నీటి మూలాల్లో అంతర్విష్ణవులు ఉన్నాయి. అందులో నీటి మూలాల్లో అంతర్విష్ణవులు ఉన్నాయి. - ఆమృతాంగు
- ప్రముఖ దిశల ఇంట వార్తల ఉన్నాయి. గ్రంథ విష్ణవకారుడు పోతులూరి వీరబ్రహ్మాం ఉన్నాయి. - ఆమృతాంగు

Customer : 9490099033
Mobile/WhatsApp : 9490099033
Email/ID : 9490094430
Gmail : 9440033188
WhatsApp : 9490099239
Skype : 9000147338
WhatsApp : 9004213331

Prajaskti Printers & Publishers, P.Ltd
SBI A/c : 35712952033
IFSC Code : SBIN0001008
Government Branch, Vijayawada

విధాన నీ, భారత ను : 9490099258
ఎమెల్ స్టోర్ వెబ్సైట్

ప్రజాశక్తి బుక్స్‌హాస్

9490099057

27-1-54, కార్బన్ రోడ్, గుంచుర్మీలు, విజయవాడ - 2, ఫోన్ : 0866 - 2577633

గ్రాంచీలు : విజయవాడ, విశాఖపట్టణ, కింబలి, గుంచుర్మీలు, కార్బన్ రోడ్

విజయవాడ, విశాఖపట్టణ, గుంచుర్మీలు, కార్బన్ రోడ్